

อุปสรรคในการบังคับใช้พระราชกำหนดการกู้ยืมเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชน พ.ศ.2527

นายสันติ นรัจณรียงกูร

สถาบันวิทยบริการ

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญานิติศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชานิติศาสตร์

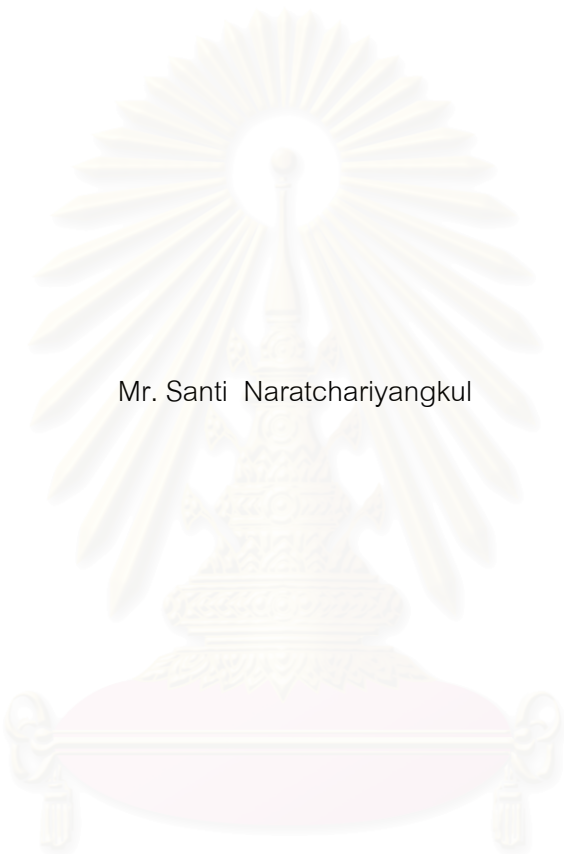
คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2545

ISBN 974-17-2354-7

ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

PROBLEMS OF ENFORCEMENT THE EMERGENCY DECREE ON LOANS OF
MONEY AMOUNTING TO PUBLIC CHEATING AND FRAUD B.E.2527

Mr. Santi Naratchariyangkul

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Laws in Laws

Faculty of Law

Chulalongkorn University

Academic Year 2002

ISBN 974-17-2354-7

สันติ นรัจรรย์ยางกูร : อุปสรรคในการบังคับใช้พระราชกำหนดการกู้ยืมเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชน พ.ศ. 2527. (PROBLEMS OF ENFORCEMENT THE EMERGENCY DECREE ON LOANS OF MONEY AMOUNTING TO PUBLIC CHEATING AND FRAUD B.E. 2527).ที่ปรึกษา : รศ.วีระพงษ์ บุญญญาภาส, 194 หน้า. ISBN 974-17-2354-7.

การวิจัยเรื่องนี้มีจุดมุ่งหมายที่จะศึกษาถึงปัญหาและอุปสรรคในการบังคับใช้พระราชกำหนดการกู้ยืมเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชน พ.ศ. 2527

จากการศึกษาพบว่า อุปสรรคในการบังคับใช้พระราชกำหนดฉบับนี้ได้แก่ ปัญหาที่มาตรา 4 กำหนดว่าจะเป็นความผิดเฉพาะกรณีตกลงจะจ่ายผลประโยชน์ตอบแทนให้สูงกว่าอัตราดอกเบี้ยสูงสุดที่สถาบันการเงินจะพึงจ่ายได้เท่านั้น และคำว่า "เงิน" ที่ไม่ได้มีความหมายรวมถึงทรัพย์สินหรือผลประโยชน์อื่นใด เรื่ององค์การผู้บังคับใช้พระราชกำหนดนี้ที่ยังไม่มีประสิทธิภาพและความเป็นเอกภาพ ความล่าช้าในการดำเนินคดี และเรื่องอัตราโทษขั้นสูง

การวิจัยเรื่องนี้ได้เสนอแนะให้มีการแก้ไขปรับปรุงพระราชกำหนดการกู้ยืมเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชน พ.ศ. 2527 ด้วยการแก้ไขเพิ่มเติมมาตรา 4 กำหนดให้เป็นความผิดทันทีที่มีการระดมทุนด้วยการหมุนเวียนเงิน ซึ่งหากตกลงให้ผลประโยชน์ตอบแทนในอัตราเท่ากับหรือต่ำกว่าอัตราดอกเบี้ยสูงสุดที่สถาบันการเงินจะพึงจ่ายได้ก็เป็นความผิด กำหนดให้คำว่า "เงิน" มีความหมายรวมถึงทรัพย์สินหรือผลประโยชน์อื่นใดด้วย ให้กรมสอบสวนคดีพิเศษนั้นประกอบด้วยบุคลากรที่มาจากผู้เชี่ยวชาญในด้านต่าง ๆ จากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและให้พนักงานสอบสวนคดีพิเศษมีอำนาจเพิ่มมากขึ้นกว่าพนักงานสอบสวนโดยทั่ว ๆ ไป ตราพระราชบัญญัติขึ้นใหม่ให้มีวิธีพิจารณาคดีที่รวดเร็ว และให้มีข้อสันนิษฐานของกฎหมายที่กำหนดให้ถือว่าผู้ใดกระทำความผิดเมื่อมีการกระทำครบองค์ประกอบตามที่กำหนด และเพิ่มอัตราโทษขั้นสูงของมาตรา 12 ให้สูงกว่า 10 ปี เพื่อที่ศาลสามารถลงโทษผู้กระทำความผิดที่กระทำความผิดหลายกรรมต่างกันให้จำคุกได้สูงสุดถึง 50 ปี และควรนำวิธีการเพื่อความปลอดภัยโดยการห้ามประกอบอาชีพบางอย่างตามมาตรา 50 แห่งประมวลกฎหมายอาญามาใช้กับผู้กระทำความผิดอย่างจริงจังด้วย

สาขาวิชา.....นิติศาสตร์..... ลายมือชื่อนิสิต.....
ปีการศึกษา.....2545..... ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....

428 61356 34 : MAJOR LAWS

KEY WORD: ENFORCEMENT / EMERGENCY DECREE / MONEY / CHEATING / FRAUD

SANTI NARATCHARIYANGKUL:PROBLEMS OF ENFORCEMENT THE EMERGENCY DECREE ON LOANS OF MONEY AMOUNTING TO PUBLIC CHEATING AND FRAUD B.E.2527. THESIS ADVISOR : ASSOC. PROF. VIRAPHONG BOONYOBHAS, 194 pp. ISBN 974-17-2354-7.

This research is to study the problems and obstacles in enforcing the Emergency Decree on Loans of Money Amounting to Public Cheating and Fraud B.E. 2527

The study reveals that the obstacles in enforcing this decree are the issues under Article 4 of the Decree which define that an offence in the case of agreement to pay a yield higher than what is permissible for financial institutions and the term “money” also does not include property or other interests. In addition, the enforcing units of the Decree are not in unity and inefficient. The slowness of the judicial process and the highest penalty seem to be obstacles too.

This study proposes a reform of the Decree by adding into Article 4. the financing through a revolving mechanism to the extent that the one even with a yield lower than what can be offered by a financial institution would be counted as an offence. And the word “money” should be redefined to cover also property or other interests. The Special Cases Investigation Department should be composed of staff from various units who are experts in various fields. They should have special powers more than what belong to the normal officers. A new law should be passed to ensure a speedier process in the court and provide certain legal presumptions to presume crimes when certain acts are done. The highest penalties should be raised from 10 years imprisonment to 12 years imprisonment. This is to allow the courts to make a sentence for imprisonment for a term longer than 50 years. And finally the safety measure through prohibition on certain occupations under Article 50 of the Penal Code should be applied to offences in a non-compromising manner.

Field of Study Laws Student's signature

Academic year 2002 Advisor's signature

กิตติกรรมประกาศ

การจัดทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงลงได้ ด้วยความกรุณาและความช่วยเหลือจากท่านทั้งหลาย ทั้งในด้านวิชาการ และกำลังใจ ณ โอกาสนี้ ผู้เขียนจึงขอแสดงความขอบพระคุณอย่างสูงทั้งผู้ที่ได้กล่าวนามและมีได้กล่าวนามในที่นี้ และขอสำนึกพระคุณมิอาจลืมเลือนได้ และปรารถนาที่จะแสดงกตเวทิตาทุกโอกาสที่สามารถกระทำได้

ผู้เขียนขอกราบขอบพระคุณท่านรองศาสตราจารย์วีระพงษ์ บุญโญภาส อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ที่ได้กรุณาให้คำแนะนำและคำปรึกษา ตลอดจนความช่วยเหลือในด้านต่าง ๆ ในการทำวิทยานิพนธ์แก่ผู้เขียนอย่างดียิ่ง

ผู้เขียนขอกราบขอบพระคุณท่านศาสตราจารย์ไชยยศ เหมะรัชตะ ประธานกรรมการสอบที่ได้ให้คำแนะนำและคำปรึกษาในการทำวิทยานิพนธ์ในการทำวิทยานิพนธ์แก่ผู้เขียนอย่างดียิ่ง

ผู้เขียนขอกราบขอบพระคุณท่านรองศาสตราจารย์สำเริง เมฆเกรียงไกร ท่านอาจารย์กฤษฎา จินะวิจารณ์ และท่านพันตำรวจเอกชนะชัย ลิ่มประเสริฐ กรรมการสอบ ที่ได้ให้คำแนะนำและคำปรึกษาในการทำวิทยานิพนธ์ในการทำวิทยานิพนธ์แก่ผู้เขียนอย่างดียิ่ง

สำหรับความช่วยเหลือสนับสนุนในด้านทุนทรัพย์และกำลังใจนั้น ผู้เขียนขอขอบพระคุณ คุณพ่อ คุณแม่ พี่ ๆ น้อง ๆ เพื่อน ๆ ของผู้เขียน รวมทั้งผู้มีพระคุณอีกหลายท่าน ที่ได้ให้ความอนุเคราะห์ในด้านต่าง ๆ แก่ผู้เขียน

หากวิทยานิพนธ์ฉบับนี้จะได้อำให้เกิดประโยชน์ขึ้นบ้าง ผู้เขียนขอให้บุคคลต่าง ๆ ที่มีพระคุณต่อผู้เขียนได้รับไปซึ่งบุญกุศลดังกล่าว แต่หากวิทยานิพนธ์ฉบับนี้มีข้อบกพร่องใด ๆ ผู้เขียนขอน้อมรับ และขออภัยมา ณ โอกาสนี้ด้วย

ท้ายที่สุด ผู้เขียนจักได้นำความรู้ที่ได้ศึกษาค้นคว้ามานี้ไปใช้ในทางที่จะก่อให้เกิดประโยชน์อย่างสูงสุดต่อประเทศชาติบ้านเมือง อันยอมที่จะเป็นการตอบแทนพระคุณต่อผู้ที่ให้ความช่วยเหลือสนับสนุนแก่ผู้เขียน ทั้งยังก่อให้เกิดความเจริญก้าวหน้าแก่ประเทศไทยอีกด้วย

นายสันติ นรัจฉริยางกูร

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
บทที่ 1 บทนำ.....	1
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	5
1.3 สมมติฐานของการวิจัย.....	5
1.4 ขอบเขตของการวิจัย.....	5
1.5 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	6
1.6 วิธีดำเนินการวิจัย.....	6
บทที่ 2 วิวัฒนาการของกฎหมายที่เกี่ยวกับความผิดฐานฉ้อโกงและเหตุผลในการตราพระราชกำหนดการกู้ยืมเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชน พ.ศ. 2527.....	7
2.1 วิวัฒนาการของกฎหมายที่เกี่ยวกับความผิดฐานฉ้อโกง.....	7
2.1.1 ความผิดฐานฉ้อโกง.....	8
2.1.2 ความผิดฐานฉ้อโกงประชาชน.....	15
2.1.3 ความผิดฐานกู้ยืมเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชน.....	15
2.2 เหตุผลและความเป็นมาของการตราพระราชกำหนดการกู้ยืมเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชน.....	15
2.2.1 ความเป็นมาในการออกพระราชกำหนดการกู้ยืมเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชน พ.ศ. 2527.....	16
2.2.2 หลักการและเหตุผลในการออกพระราชกำหนดการกู้ยืมเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชน พ.ศ. 2527.....	17
2.3 หลักการและเหตุผลในการออกพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมพระราชกำหนดการกู้ยืมเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชน พ.ศ.2527 พ.ศ.2534.....	19

2.4	หลักการและเหตุผลในการออกพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมพระราชกำหนดการกักเงินที่เป็นการขู่โกงประชาชน พ.ศ. 2527 (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545.....	20
2.4.1	หลักการในการออกพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมพระราชกำหนดการกักเงินที่เป็นการขู่โกงประชาชน พ.ศ. 2527 (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545.....	20
2.4.2	เหตุผลในการออกพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมพระราชกำหนดการกักเงินที่เป็นการขู่โกงประชาชน พ.ศ. 2527 (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545.....	21
บทที่ 3	มาตรการทางกฎหมายและรูปแบบของการกระทำความผิดที่เกี่ยวข้องกับความผิดฐานขู่โกงของประเทศไทยและต่างประเทศ.....	23
3.1	มาตรการทางกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับความผิดฐานขู่โกงของประเทศไทย.....	23
3.1.1	ประมวลกฎหมายอาญา.....	23
3.1.1.1	ความผิดฐานขู่โกง ตามมาตรา 341.....	23
3.1.1.2	ความผิดฐานขู่โกงประชาชน ตามมาตรา 343.....	26
3.1.2	พระราชกำหนดการกักเงินที่เป็นการขู่โกงประชาชน พ.ศ. 2527.....	27
3.1.2.1	องค์ประกอบความผิด.....	27
3.1.2.2	อำนาจหน้าที่ของพนักงานเจ้าหน้าที่.....	35
3.1.2.3	การดำเนินคดีอาญา แพ่ง และล้มละลาย.....	45
3.1.2.4	โทษ.....	50
3.1.3	ร่างพระราชบัญญัติการสอบสวนคดีพิเศษ.....	52
3.2	กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการขู่โกงของต่างประเทศ.....	54
3.2.1	ประเทศสหรัฐอเมริกา.....	54

	3.2.2	สหราชอาณาจักร.....	56
	3.2.3	สาธารณรัฐประชาชนจีน.....	64
	3.3	รูปแบบของการกระทำความผิดที่เกี่ยวข้องกับการฉ้อโกง.....	66
	3.3.1	การฉ้อโกงในรูปแบบของธุรกิจขายตรง.....	66
	3.3.2	การฉ้อโกงในรูปแบบของธุรกิจซื้อขายแลกเปลี่ยน เงินตราต่างประเทศ.....	79
	3.3.3	การฉ้อโกงในรูปแบบของการซื้อขายสินค้าเกษตรล่วงหน้า.....	82
บทที่ 4		ปัญหาและอุปสรรคในการบังคับใช้พระราชกำหนดการกู้ยืมเงิน ที่เป็นการฉ้อโกงประชาชน.....	89
	4.1	ปัญหาที่เกี่ยวกับบทบัญญัติของพระราชกำหนด การกู้ยืมเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชน พ.ศ.2527.....	89
	4.1.1	บทบัญญัติมาตรา 4.....	89
		ก. ผลประโยชน์ตอบแทน.....	89
		ข. เงิน ทรัพย์สินหรือผลประโยชน์อื่นใด.....	90
	4.1.2	การยึดหรืออายัดทรัพย์สินตามมาตรา 8.....	91
	4.2	ปัญหาเกี่ยวกับองค์กรผู้บังคับใช้กฎหมาย.....	95
	4.2.1	การขาดแคลนบุคลากรในเชิงคุณภาพ และการขาดแคลนทรัพยากร.....	98
	4.2.2	การประสานงานระหว่างหน่วยงาน ในกระบวนการยุติธรรมและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง.....	99
	4.3	ปัญหาเกี่ยวกับความล่าช้าในการดำเนินคดี.....	99
	4.3.1	การดำเนินคดีก่อนฟ้อง.....	99
	4.3.2	การดำเนินคดีชั้นศาล.....	100
	4.4	ปัญหาเรื่องอัตราโทษขั้นสูง.....	102

บทที่ 5	บทสรุปและข้อเสนอแนะ.....	105
	5.1 บทสรุป.....	105
	5.2 ข้อเสนอแนะ.....	111
	รายการอ้างอิง.....	115
	ภาคผนวก.....	119
ภาคผนวก	ก.....	120
ภาคผนวก	ข.....	133
ภาคผนวก	ค.....	156
	ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์.....	194

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ประเทศไทยในช่วงที่ผ่านมา อาชญากรรมทางเศรษฐกิจเกี่ยวกับ “การระดมเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชน” หรือที่กฎหมายบัญญัติว่าเป็นความผิดฐานกู้ยืมเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชน ได้เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่องตลอดมา ความผิดดังกล่าวที่เกิดขึ้นแต่ละครั้งมีประชาชนผู้เสียหายจำนวนมากต้องสูญเสียทรัพย์สินอย่างมหาศาล และก่อให้เกิดอันตรายอย่างร้ายแรงต่อระบบเศรษฐกิจของประเทศ ผู้เสียหายส่วนใหญ่จะไม่ได้รับเงินคืน และเนื่องจากผู้ประกอบอาชญากรรมประเภทนี้เป็นผู้ที่มีความรู้ ความสามารถ ความเชี่ยวชาญ ได้พัฒนาปรับปรุงวิธีการในการกระทำความผิดให้แยบยล ซับซ้อน โดยอาศัยช่องโหว่ของกฎหมาย

ดังนั้น หากปล่อยให้มีการดำเนินการต่อไปก็จะก่อให้เกิดผลร้ายต่อประชาชนทั่วไป จึงได้มีการตราพระราชกำหนดการกู้ยืมเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชน พ.ศ.2527 ขึ้น ซึ่งมีผลใช้บังคับวันที่ 13 พฤศจิกายน 2527

ความผิดฐานกู้ยืมเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชนนี้ ความจริงหาเป็นความผิดในตัวเองไม่ เพราะการกู้ยืมเงินเป็นมูลคดีทางแพ่ง แต่การกู้ยืมเงินในพฤติการณ์ที่กฎหมายฉบับนี้ระบุไว้ ไม่อาจสงเคราะห์เป็นความผิดฐานฉ้อโกงประชาชนได้ ในเมื่อรัฐบาลต้องการจะปราบปรามธุรกิจการเงินในรูปแบบนี้ จึงจำเป็นต้องออกกฎหมายมาห้ามและปราบปราม

เพื่อให้พระราชกำหนดนี้สามารถบังคับใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อป้องกันปราบปราม และคุ้มครองประโยชน์ของประชาชนที่อาจได้รับการถูกหลอกลวง จึงจำเป็นที่จะต้องศึกษาถึงลักษณะของความผิดและมาตรการพิเศษต่าง ๆ ที่กำหนดไว้ในพระราชกำหนดนี้ และปัญหาอุปสรรคต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นไม่ว่าจะเกิดจากตัวบทบัญญัติของกฎหมายเอง เรื่องหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ที่ไม่เอื้อให้พระราชกำหนดนี้ใช้บังคับได้อย่างเต็มที่ รวมทั้งศึกษาถึงมาตรการ วิธีการ หรือหลักการของกฎหมายอื่นที่สามารถนำมาปรับใช้เพื่อให้เกิดประโยชน์อย่างสูงสุด ซึ่งสามารถแยกพิจารณาได้ดังต่อไปนี้

1. ปัญหาเกี่ยวกับบทบัญญัติของพระราชกำหนดการกู้ยืมเงินที่เป็นการ
ฉ้อโกงประชาชน พ.ศ.2527

2. ปัญหาเกี่ยวกับองค์กรผู้บังคับใช้กฎหมาย
3. ปัญหาเรื่องความล่าช้าในการดำเนินคดี
4. ปัญหาเรื่องอัตราโทษขั้นสูง

1. ปัญหาเกี่ยวกับบทบัญญัติของพระราชกำหนดการกู้ยืมเงินที่เป็นการ
ฉ้อโกงประชาชน พ.ศ.2527

(1) บทบัญญัติมาตรา 4

ก. เรื่องผลประโยชน์ตอบแทน

การกระทำที่กฎหมายต้องการจะปราบปรามโดยถือว่าเป็นความผิดคือ การระดมทุนโดยวิธีการหมุนเวียนเงิน กล่าวคือ การกู้ยืมเงินจากประชาชนมาและนำเงินที่กู้ยืมมาจากผู้ให้กู้รายนั้นหรือรายอื่น มาจ่ายเป็นผลประโยชน์ให้แก่ผู้ให้กู้รายนั่นเอง โดยที่ไม่มีการประกอบธุรกิจหรือลงทุนใด ๆ เลย เมื่อผู้กระทำความผิดได้มีการดำเนินการระดมทุนด้วยวิธีหมุนเวียนเงินนี้แล้ว และสามารถกู้ยืมเงินจากประชาชนได้ในจำนวนมากจนเป็นที่พอใจแล้วผู้กระทำความผิดก็จะนำเงินทั้งหมดหลบหนีไป ผู้ให้กู้ยืมเงินก็ได้รับความเดือนร้อนเสียหายไม่ได้รับเงินคืน และส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจของประเทศด้วย

แต่มาตรา 4 ที่บัญญัติไว้ดังกล่าว การกระทำที่จะเป็นความผิดก็เฉพาะกรณีผู้กู้ยืมเงินตกลง จะจ่ายหรืออาจจ่ายผลประโยชน์ตอบแทนให้ตามพฤติการณ์แห่งการกู้ยืมเงินในอัตราที่สูงกว่าอัตราดอกเบี้ยสูงสุดที่สถาบันการเงินตามกฎหมายว่าด้วยดอกเบี้ยเงินให้กู้ยืมของสถาบันการเงินจะพึงจ่ายได้ เท่านั้น ดังนั้นการระดมทุนด้วยวิธีการหมุนเวียนเงินเหมือนกัน แต่ถ้าผู้กู้ยืมเงินตกลงจะจ่ายหรืออาจจ่ายผลประโยชน์ตอบแทนให้ตามพฤติการณ์แห่งการกู้ยืมเงินในอัตราที่เท่ากับหรือต่ำกว่าอัตราดอกเบี้ยสูงสุดที่สถาบันการเงินตามกฎหมายว่าด้วยดอกเบี้ยเงินให้กู้ยืมของสถาบันการเงินจะพึงจ่ายได้ ก็จะไม่เป็นความผิดตามมาตรา 4 นี้ ทั้งนี้หากผู้กู้ยืมเงินสามารถกู้ยืมเงินจากประชาชนได้แล้วนำเงินหลบหนีไป ความเสียหายก็จะเกิดกับทั้งผู้ให้กู้ยืมเงินและเศรษฐกิจของประเทศด้วยเช่นเดียวกับการกู้ยืมเงินโดยตกลงจะจ่ายผลประโยชน์ตอบแทนให้ในอัตราสูงกว่าอัตราดอกเบี้ยสูงสุด ฯลฯ

ข. เงิน ทรัพย์สินหรือผลประโยชน์อื่นใด

ตามที่มาตรา 3 ได้ให้คำนิยามของคำว่า “กู้ยืมเงิน” และ คำว่า “ผลประโยชน์ตอบแทน” ไว้ ซึ่งทั้ง 2 คำนี้มีความหมายรวมถึง ทรัพย์สินหรือผลประโยชน์อื่นใดด้วย แต่ไม่ได้ให้คำนิยามของคำว่า “เงิน” ไว้ด้วย ดังนั้น หากผู้กระทำความผิดกู้ยืมทรัพย์สินหรือผลประโยชน์อื่นใด โดยจะให้ผลประโยชน์ตอบแทนเป็นทรัพย์สินหรือผลประโยชน์อื่นใด แต่ผู้กระทำความผิดนั้นจะนำเงินจากผู้ให้กู้ยืมเงินรายนั้นหรือรายอื่นมาจ่ายหมุนเวียนให้แก่ผู้ให้กู้ยืมเงิน... ซึ่งเป็นการขัดกับความเป็นจริง เพราะได้กู้ยืมไปเป็นทรัพย์สินหรือผลประโยชน์อื่นใด โดยจะให้ผลตอบแทนเป็นทรัพย์สินหรือผลประโยชน์อื่นใด แต่จะนำเงินของผู้ให้กู้ยืมเงินรายนั้นหรือรายอื่นมาจ่ายหมุนเวียนให้แก่ผู้ให้กู้ยืมเงินนั้น....

(2) การยึดหรืออายัดทรัพย์สินตามมาตรา 8

มาตรา 8 เป็นเรื่องเกี่ยวกับอำนาจของพนักงานเจ้าหน้าที่ในการยึดหรืออายัดทรัพย์สินของผู้ต้องหาว่ากระทำความผิดตามมาตรา 4 หรือมาตรา 5 หากมีเหตุอันควรเชื่อว่าผู้นั้นมีหนี้สินล้นพ้นตัว หรือมีหนี้ทรัพย์สินไม่พอชำระหนี้สิน เพื่อเป็นการคุ้มครองประโยชน์ของ ผู้ให้กู้ยืมเงิน ซึ่งจะยึดหรืออายัดได้ไม่เกิน 90 วัน เว้นแต่ได้มีการฟ้องคดีตามมาตรา 9 หรือมาตรา 10 ก็ให้คำสั่งยึดหรืออายัดดังกล่าวมีผลต่อไปจนกว่าศาลจะสั่งเป็นอย่างอื่น

ซึ่งทรัพย์สินที่ยึดหรืออายัดนั้น อาจเป็นทรัพย์สินที่สามารถนำออกให้เช่า หรือทำให้มีดอกผลหรือรายได้ขึ้นได้ หรือเป็นทรัพย์สินที่ไม่เหมาะสมที่จะเก็บรักษาไว้ หรือเก็บรักษาไว้จะเป็นภาระแก่ทางราชการมากเกินไป แต่ระเบียบกระทรวงการคลังว่าด้วยการยึดทรัพย์สิน การอายัดทรัพย์สิน ตามมาตรา 8 ได้กำหนดให้จัดการกับทรัพย์สินดังกล่าวด้วยการนำมาเก็บรักษาไว้ ทั้งที่ทรัพย์สินนั้นอาจสร้างรายได้จากการนำออกให้เช่าหรือการอย่างอื่นได้ ซึ่งจะทำการของทรัพย์สินของผู้ต้องหาเพิ่มมากขึ้น ซึ่งเมื่อนำทรัพย์สินของผู้ต้องหา มาแบ่งคืนให้แก่ผู้ให้กู้ ก็จะมีบรรเทาความเสียหายได้มากกว่าการเก็บทรัพย์สินนั้นไว้เฉย ๆ

2. ปัญหาเกี่ยวกับองค์กรผู้บังคับใช้กฎหมาย

องค์กรผู้บังคับใช้พระราชกำหนดการกู้ยืมเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชน พ.ศ. 2527 นี้มีด้วยกันหลายองค์กร ซึ่งอาจเกิดปัญหาความรับผิดชอบซ้ำซ้อนกัน หรือมีการ

เกี่ยวงานกัน เรื่องการประสานงานกันระหว่างหน่วยงาน และในเรื่องประสิทธิภาพของเจ้าพนักงาน การขาดความรู้ความเข้าใจในธุรกิจสมัยใหม่ วิทยาการหรือวิทยาศาสตร์สมัยใหม่ การไม่มีความชำนาญในงานที่รับผิดชอบเพราะระบบราชการไทยมีการโยกย้ายตำแหน่งหน้าที่ความรับผิดชอบ อยู่เสมอ องค์การขาดแคลนทรัพยากรในเชิงคุณภาพ และปริมาณสัดส่วนทรัพยากรที่ได้รับกับ ปริมาณความเสียหายที่อาชญากรรมก่อให้เกิดขึ้นมกต่ำ

3. เรื่องความล่าช้าในการดำเนินคดี

ระยะเวลาตั้งแต่เริ่มพบว่ามีกระทำความผิดจนกระทั่งสามารถฟ้อง ผู้ต้องหาต่อศาลได้นั้นมีขั้นตอนและกระบวนการที่ยุ่งยาก และประกอบด้วยหน่วยงานหลาย หน่วยงาน ทำให้เสียเวลานานมาก และเมื่อฟ้องคดีต่อศาลแล้วกระบวนการพิจารณาคดี และ หลักการพิจารณาและสืบพยาน ต้องกระทำโดยเปิดเผยต่อหน้าจำเลย ซึ่งเป็นปัญหาที่ทำให้เกิด ความล่าช้าในการดำเนินคดี และปัญหาเรื่องผู้กระทำความผิดต่อรองจะจ่ายเงินให้กับผู้เสียหาย และให้ผู้เสียหายไปถอนคำร้องทุกข์ หรือไม่ไปเป็นพยานศาล

4. ปัญหาเรื่องอัตราโทษขั้นสูง

มาตรา 12 แห่งพระราชกำหนด ฯ ได้กำหนดโทษผู้กระทำความผิดตาม มาตรา 4 หรือมาตรา 5 ไว้มีโทษจำคุกตั้งแต่ 5 ปี ถึง 10 ปี และปรับตั้งแต่ 500,000 บาท ถึง 1,000,000 บาท และปรับอีกไม่เกินวันละ 10,000 บาท ตลอดเวลาที่ยังฝ่าฝืนอยู่

การกำหนดโทษขั้นสูงจำคุกไม่เกิน 10 ปี นั้นไม่เหมาะสมกับความเสียหายที่ผู้กระทำก่อขึ้น และตามประมวลกฎหมายอาญามาตรา 91 ทำให้ผู้กระทำความผิดหลาย กรรมต่างกัน แต่โทษที่จะได้รับสูงสุดคือ จำคุกไม่เกิน 20 ปี เท่านั้น

ดังนั้น วิทยานิพนธ์ฉบับนี้จึงจะได้ศึกษาถึงปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ ใน การบังคับใช้พระราชกำหนดการกักเงินที่เป็นการขู่ประชาชน พ.ศ. 2527 และหาแนวทาง แก้ไขปัญหาและอุปสรรคนั้นให้หมดไป เพื่อที่พระราชกำหนดฉบับนี้จะได้สามารถบังคับใช้ได้ อย่างมีประสิทธิภาพในการป้องกันและปราบปรามการกระทำความผิดฐานกักเงินที่เป็นการ ขู่ประชาชน และเพื่อรักษาผลประโยชน์ของประชาชน และระบบเศรษฐกิจของประเทศชาติให้ มั่นคงตลอดไป

1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1.2.1 เพื่อศึกษาและวิจัยกฎหมาย มาตรการทางกฎหมาย พระราชกำหนด การกู้ยืมเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชน พ.ศ. 2527

1.2.2 เพื่อศึกษาถึงปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ ของการบังคับใช้กฎหมายฉบับนี้

1.2.3 เพื่อหาแนวทางที่จะแก้ไข ปรับปรุง กฎหมาย ระเบียบหรือมาตรการทาง กฎหมายต่าง ๆ ที่เป็นปัญหาหรืออุปสรรคในการบังคับใช้กฎหมายฉบับนี้ เพื่อให้กฎหมายฉบับนี้ สามารถบังคับใช้ได้อย่างเต็มที่

1.3 สมมติฐานของการวิจัย

การกู้ยืมเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชนหรือการระดมทุนด้วยการหาสมาชิกใน รูปแบบของแชร์ลูกโซ่เป็นการกระทำที่ก่อให้เกิดความเสียหายแก่ผู้ให้กู้ยืมเงินและเศรษฐกิจของ ประเทศชาติอย่างมากมาย เพื่อเป็นการคุ้มครองประโยชน์ของผู้ให้กู้ยืมเงิน ป้องกันความเสียหาย ที่จะเกิดขึ้น จึงจำเป็นที่พระราชกำหนดการกู้ยืมเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชน พ.ศ.2527 แก้ไข เพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมพระราชกำหนดการกู้ยืมเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชน (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545 จะต้องสามารถบังคับใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพมากที่สุด โดยไม่ควร มีอุปสรรคหรือปัญหาจากตัวบทบัญญัติของกฎหมายเอง หรือระเบียบ มาตรการทางกฎหมาย ต่าง ๆ หรือปัญหาอันเนื่องมาจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง จึงจำเป็นต้องศึกษาวิเคราะห์ถึงอุปสรรค และปัญหาของการบังคับใช้พระราชกำหนดนี้ และหาแนวทางแก้ไขเพื่อขจัดปัญหาดังกล่าว ให้หมดสิ้นไป

1.4 ขอบเขตของการวิจัย

ในการศึกษาวิจัยนี้ จะศึกษาเกี่ยวกับความผิดฐานฉ้อโกงที่มีผลบังคับใช้อยู่ใน ปัจจุบัน ทั้งของประเทศไทยและต่างประเทศ และศึกษาถึงพระราชกำหนดการกู้ยืมเงินที่เป็นการ ฉ้อโกงประชาชน พ.ศ.2527 แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมพระราชกำหนดการ กู้ยืมเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชน (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545 และกฎหมายอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง แนวความคิดทางวิชาการ แนวคำพิพากษาศาลฎีกา

1.5 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1.5.1 ทำให้ทราบถึงองค์ประกอบความผิด และมาตรการพิเศษต่าง ๆ ของพระราชกำหนดการกู้ยืมเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชน พ.ศ.2527

1.5.2 ทำให้ทราบถึงปัญหาและอุปสรรคในการบังคับใช้พระราชกำหนดการกู้ยืมเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชน พ.ศ.2527

1.5.3 เป็นประโยชน์ในการพัฒนาหรือแก้ไขกฎหมาย กฎกระทรวง หรือระเบียบต่าง ๆ เพื่อให้กฎหมายฉบับนี้สามารถบังคับใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพมากที่สุด

1.6 วิธีดำเนินการวิจัย

วิจัยทางเอกสาร (Documentary Research) โดยการค้นคว้า และรวบรวมข้อมูลจากเอกสารทั้งหมดที่เกี่ยวข้อง ซึ่งจะได้มาจากการค้นคว้าจากหนังสือ บทความ วารสาร จุลสาร เอกสารเผยแพร่ของหน่วยงานราชการหรือหน่วยงานเอกชนต่าง ๆ ข่าวจากหนังสือพิมพ์ วิทยานิพนธ์ กฎหมายต่าง ๆ อาทิเช่น ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ , ประมวลกฎหมายอาญา , ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง , ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา , พระราชกำหนดการกู้ยืมเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชน พ.ศ.2527 , ระเบียบและกฎกระทรวงต่าง ๆ เป็นต้น และคำพิพากษาศาลฎีกาที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนศึกษาข้อมูลจากตำรา บทความ คดีตัวอย่างของต่างประเทศ โดยข้อมูลดังกล่าวนี้มีแหล่งที่มาจากห้องสมุดต่าง ๆ เช่น ห้องสมุดคณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย , ห้องสมุดสัญญา ธรรมศักดิ์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ , มหาวิทยาลัยรามคำแหง , กองบังคับการสืบสวนสอบสวนคดีเศรษฐกิจ และข้อมูลจากอินเทอร์เน็ต

ทั้งนี้ โดยผู้วิจัยจะทำการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้มาทั้งหมด แล้วเรียบเรียงและอ้างอิงประกอบเนื้อหาการวิจัยในแต่ละบทต่อไป

บทที่ 2

วิวัฒนาการของกฎหมายที่เกี่ยวกับความผิดฐานฉ้อโกง และเหตุผลในการตราพระราชกำหนดการกู้ยืมเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชน พ.ศ. 2527

การศึกษาถึงวิวัฒนาการของกฎหมายที่เกี่ยวกับความผิดฐานฉ้อโกง ก็เพื่อทำให้ทราบถึงแนวความคิดเกี่ยวกับความผิดฐานฉ้อโกงในแต่ละยุคแต่ละสมัย และการศึกษาเหตุผลในการตราพระราชกำหนดการกู้ยืมเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชน พ.ศ.2527 ก็เพื่อทราบถึงความจำเป็นที่จะต้องมีการแก้ไขกฎหมายเพื่อจัดการกับความผิดฐานกู้ยืมเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชน โดยเฉพาะ ซึ่งในบทที่ 2 นี้ แยกพิจารณาได้เป็น 2 หัวข้อใหญ่ ๆ คือ

- 2.1 วิวัฒนาการของกฎหมายที่เกี่ยวกับความผิดฐานฉ้อโกง
 - 2.2 เหตุผลในการตราพระราชกำหนดการกู้ยืมเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชน พ.ศ. 2527
- 2.1 วิวัฒนาการของกฎหมายที่เกี่ยวกับความผิดฐานฉ้อโกง

ความผิดฐานฉ้อโกงได้ปรากฏในสมัยกรุงศรีอยุธยา โดยมีการบัญญัติความผิดเกี่ยวกับเรื่อง “ฉ้อ” ไว้ในกฎหมายต่าง ๆ คือ พระไอยการอาญาหลวง¹ และพระไอยการลักษณะโจร² เป็นต้น ซึ่งเป็นกฎหมาย 2 เล่ม โดยการบัญญัติในสมัยนั้นได้บัญญัติปะปนกันทั้งในทางแพ่งและทางอาญามีได้บัญญัติแยกกฎหมายว่า ส่วนใดเป็นกฎหมายแพ่ง ส่วนใดเป็นกฎหมายอาญา อย่างไรก็ตามในสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 5) แห่งกรุงรัตนโกสินทร์ได้ทรงออกประกาศลักษณะฉ้อ ร.ศ.119 ขึ้นใช้บังคับ โดยได้แยกความผิดเกี่ยวกับการฉ้อ เป็นความผิดทางอาญาโดยเฉพาะ ต่อมาในกฎหมายลักษณะอาญา ร.ศ.127 จึงได้บัญญัติความผิดฐานฉ้อโกงขึ้น จนกระทั่งได้มีการประกาศใช้ประมวลกฎหมายอาญา ซึ่งนอกจากจะคงความผิดฐานฉ้อโกงตามกฎหมายลักษณะอาญาไว้แล้ว ยังได้เพิ่มบทบัญญัติเกี่ยวกับ

¹ประกาศใช้ครั้งแรกเมื่อ พ.ศ.1895 ต่อมาได้มีการบัญญัติเพิ่มเติมในสมัยสมเด็จพระบรมไตรโลกนาถและสมัยสมเด็จพระเจ้าปราสาททอง

²ประกาศใช้เป็นกฎหมายเมื่อ พ.ศ.1903

การซื้อโกงประชาชนไว้ด้วย และได้มีวิวัฒนาการมาเป็นลำดับ จนถึงขั้นได้ออกกฎหมายที่บัญญัติเกี่ยวกับความผิดฐานกู้ยืมเงินที่เป็นการซื้อโกงประชาชนไว้โดยเฉพาะ คือ พระราชกำหนดการกู้ยืมเงินที่เป็นการซื้อโกงประชาชน พ.ศ.2527 ซึ่งกฎหมายดังกล่าวนอกจากจะได้บัญญัติถึงการกระทำที่เป็นความผิดแล้วยังได้มีมาตรการต่าง ๆ ในการที่จะป้องกันและคุ้มครองประโยชน์ของผู้เสียหายอันเป็นวิวัฒนาการของกฎหมายซึ่งจะได้กล่าวโดยละเอียดต่อไป

2.1.1 ความผิดฐานซื้อโกง

ความผิดฐานซื้อโกงเป็นความผิดที่เกี่ยวกับการหลอกลวงผู้อื่นแล้วได้ทรัพย์สินไปจากผู้ถูกหลอกลวง ซึ่งเป็นความผิดเกี่ยวกับทรัพย์ ความผิดลักษณะนี้ได้ปรากฏในกฎหมายสมัยกรุงศรีอยุธยา โดยบัญญัติไว้ในเรื่อง “ซื้อ” ในพระไอยการอาญาหลวง และพระไอยการลักษณะโจร

กฎหมายทั้ง 2 ฉบับดังกล่าวนี้ ความผิดฐานซื้อจะฟ้องในทางอาญาได้เฉพาะซื้อหลวงเท่านั้น¹

ต่อมาในสมัยกรุงรัตนโกสินทร์ยังคงใช้กฎหมายที่บัญญัติไว้ในสมัยกรุงศรีอยุธยา แต่ได้ปรับปรุงแก้ไขและรวบรวมใหม่ให้อยู่ในที่เดียวกัน ซึ่งพอจะแยกพิจารณาความเป็นมาได้ ดังนี้

1. กฎหมายตราสามดวง
2. ประกาศลักษณะซื้อ
3. กฎหมายลักษณะอาญา
4. ประมวลกฎหมายอาญา

1. กฎหมายตราสามดวง

¹เกษม สุกิจบริหาร, “การให้คำมั่นเป็นเหตุกับความผิดฐานซื้อโกง,” (วิทยานิพนธ์ปริญญา
มหาบัณฑิต , จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย , 2536), หน้า 17-18

ในสมัยพระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลก (รัชกาลที่ 1) ได้ทรงแต่งตั้งคณะกรรมการชุดหนึ่งขึ้น เพื่อทำหน้าที่ชำระสะสางและรวบรวมกฎหมายในสมัยกรุงศรีอยุธยา ซึ่งการจัดกระจายอยู่ให้เข้าเป็นหมวดหมู่เดียวกัน เมื่อ พ.ศ.2437 เรียกว่า กฎหมายตราสามดวง ตามกฎหมายสองเล่ม ซึ่งเป็นบทบัญญัติของกฎหมายที่ใช้ในสมัยกรุงศรีอยุธยา ได้บัญญัติความผิดที่ใช้คำว่า “ฉ้อ” อยู่หลายบทและจัดกระจายอยู่ตามกฎหมายลักษณะต่าง ๆ เช่น พระไอยการอาญาหลวง พระไอยการลักษณะโจร เป็นต้น

ตามพระไอยการลักษณะโจร บท 112 บัญญัติไว้ว่า “เข้าของทองเงินเขาตกเขาหล่นผู้ใดเก็บได้และผู้อื่นมิใช่ของตนมาเป็นของตนตกหายก็ดี ผังไว้ก็ดี มาอธิบายเอาทรัพย์นั้นไปอยู่ผู้มีเจ้าของแท้บอกมาว่าก็ดี ท่านรู้ด้วยประการใด ๆ ก็ดี เมื่อพิจารณาเป็นสัตย์ว่ามีทรัพย์เข้าของของตนและตนเอาเท็จมุสาวาทว่าดั่งนั้น ท่านว่า คือคนร้ายฉ้อเอาทรัพย์ ท่านให้ลงโทษในระหว่างอำพรางเอาทรัพย์ท่านและให้เอาทรัพย์นั้นตั้งใหม่ทวิคูณ ทำเป็น 3 ส่วน และให้เป็นของหลวงส่วนหนึ่ง ให้เจ้าของส่วนหนึ่งและให้แก่ผู้ได้อีกส่วนหนึ่ง” แต่ในสมัยเดิมความหมายของคำว่า “ฉ้อ” กว้างกว่าปัจจุบันกล่าวคือ การกระทำใดจะมีลักษณะเป็นฉ้อ หรือ เบียดบัง ซึ่งเทียบได้กับความผิดฐานยักยอกในปัจจุบัน ก็ดูจะเข้าเป็นฉ้อทั้งสิ้น นอกจากนี้ยังมีความหมายรวมทั้งฉ้อโกงและยักยอกของหลวงด้วย เช่น ตามพระไอยการอาญาหลวง บท 38 ซึ่งบัญญัติลงโทษเจ้าพนักงานผู้ประมัตจ่ายเงินเข้าของหลวงไปน้อยแต่ลงบัญชีว่าจ่ายมาก แล้วเอามาเป็นอาญาประโยชน์แก่ตนหรือบังส่วนสาอากรที่เก็บได้

ทั้งนี้จะเห็นได้ตามพระไอยการอาญาหลวง บท 69 บัญญัติว่า “ผู้ใดฉ้อบังอวีญญาณกะทรัพย์และสวิญญาณกะทรัพย์ของพระเจ้าอยู่หัวก็ดี กระทำทุจริตผิดในพระราชอาญาและให้จรรยาจนแผ่นดินท่านก็ดี และมีผู้ใดรู้เห็นเป็นใจรับสินจ้าง สิบบนมิได้เอามาว่ากล่าวพิทพูนพระเจ้าอยู่หัวท่านรู้ด้วยประการใด แล้วเอาตัวลงหลุมข้าง สฐานหนึ่งคืออวสานให้ทวนแล้วไซ้ใหม่”

ตามกฎหมายสองเล่ม ความผิดฐานฉ้อจะฟ้องในทางอาญาได้เฉพาะฉ้อของหลวงเท่านั้น ถ้าราษฎรฉ้อกันเองนั้นเป็นเรื่องทางแพ่ง¹ ซึ่งมีบทบังคับปรับใหม่ หากผู้แพ่

¹ คำพิพากษากรรมาธิการฎีกาที่ 152/ร.ศ.119 และคำพิพากษากรรมาธิการฎีกาที่ 204/ร.ศ.119 วินิจฉัยว่าคดีที่ราษฎรกระทำการฉ้อโกงกันนั้นเป็นความแพ่ง หากใช่เป็นความอาญาไม่

ไม่ใช้เงินตามคำพิพากษา จะถูกจับตัวมาใส่ตารางเร่งชำระเงินได้ นับว่าเป็นโทษทางอาญา
 ภาย ๆ¹

2. ประกาศลักษณะข้อ²

¹กรมหมื่นราชบุรุษวิดิเรกฤทธิ , พระราชบัญญัติในปีตยุบัน (เล่ม 2) (กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์กอง
 ลหุโทษ, ร.ศ.121), หน้า 698.

²ประกาศลักษณะข้อ ร.ศ.119 มาตรา 1 ถ้าผู้ใดหลอกลวงเอาเงิน ฤาของมาได้จากผู้อื่น
 โดยจงใจที่จะฉ้อแล้ว ให้มีโทษจำคุกไม่เกิน 2 ปี ฤาปรับไม่เกินจัตุรคุณ ฤาทังจำทังปรับ

มาตรา 2 คำที่ว่าหลอกลวงนั้น คือหลอกลวงโดยวาจาที่ดี โดยหนังสือก็ดี โดยกิริยาที่ดี
 ให้เขาเข้าใจว่าการอย่างใดอย่างหนึ่งได้เปนไป ฤาเกิดขึ้น ฤามีอยู่ผิดจากที่เปนจริง แต่หลอกลวง
 ในกรณีที่ว่าตั้งใจจะทำอะไรในเบื้องหน้านั้นไม่เรียกว่าหลอกลวง เรียกแต่ว่าไม่ทำตามคำปฏิญาณ

มาตรา 3 เอามาได้จากผู้อื่นนั้น คือ เอามาเอง ฤาหลอกให้เขาให้ไปแก่ผู้อื่น แลมีเจตนา
 ที่จะไม่ให้เจ้าของได้คืนไปเลย

มาตรา 4 ถ้าผู้ใดหลอกขาย หลอกแลก ฤาหลอกให้เป็นประกัน เช่น จำนำแลขายฝาก
 เปนต้น ที่ดินโรงเรือน ซึ่งพึงเคลื่อนจากที่ไม่ได้โดยที่ทราบว่ที่ดินโรงเรือนหาใช่ของตนไม่ แลโดยที่
 มีความประสงค์จะฉ้อเอาผลประโยชน์ แลได้รับผลประโยชน์มาบ้างแล้ว ดังนี้ให้มีโทษจำคุกไม่เกิน
 3 ปี ฤาให้ปรับไม่เกินจัตุรคุณ ฤาทังจำทังปรับ

มาตรา 5 ถ้าผู้ใดหลอกขายหลอกแลกให้เป็นประกัน เช่น จำนำฤาขายฝากเปนต้น ที่ดิน
 โรงเรือนซึ่งพึงเคลื่อนจากที่ไม่ได้แต่ที่ดินโรงเรือนนั้นตนได้ให้เปนประกัน เช่น จำนำฤาขายฝาก
 ได้แก่ผู้อื่นครั้งหนึ่งแล้ว หาบอกความสำคัญนี้ ให้ผู้ซื้อ ผู้แลก ผู้รับประกันจำนำขายฝาก ภายหลัง
 ทราบไม่ โดยที่ที่มีความประสงค์จะฉ้อผลประโยชน์ แลได้รับผลประโยชน์มาบ้างแล้ว ดังนี้ ให้มีโทษ
 จำคุกไม่เกิน 2 ปี ฤาปรับไม่เกินจัตุรคุณ ฤาทังจำทังปรับ

มาตรา 6 ผู้ที่ถูกฉ้อมีอำนาจฟ้องเรียกทรัพย์ที่มันได้ซื้อไปได้ แต่จะต้องฟ้องครั้งเดียว
 จะเปนความอาญาอย่างเดียวกันก็ดี ฤาแพ่งเรียกทรัพย์คืนก็ดี ฤาทังอาญาแลแพ่งรวมกันก็ดี

แต่ถ้ากรมอัยการฟ้องอาญาแล้ว ผู้ที่ถูกฉ้อจะฟ้องแพ่งรวมสำนวนกับสำนวนกรมอัยการ
 ก็ได้ ฤาจะฟ้องเป็นคดีของตนต่างหากก็ได้ อย่างไรก็ดีจะเปนแพ่งฤาอาญา ต้องฟ้องภายในกำหนด
 6 เดือนนับตั้งแต่วันที่ได้ทราบความ

มาตรา 7 พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้ได้แต่เรื่องที่ได้ซื้อกันภายหลังวันนีไป

ต่อมาในสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 5) ได้ทรงออกพระราชบัญญัติเพิ่มเติมลักษณะกฐันนี้ยี่สิบวัน รัตนโกสินทร์ศก 110 แก้ไขกฎหมายเก่าเพื่อช่วยเหลือลูกหนี้ที่สุจริต มิให้ได้รับความเดือดร้อนจากการฟ้องคดีของเจ้าหนี้ โดยอนุญาตให้ลูกหนี้ล้มละลายได้ การจำเริญจึงได้ถูกยกเลิกไป ทั้งนี้คงเนื่องจากมีความมุ่งหมายจะส่งเสริมการค้าและเห็นว่าการจำเริญเป็นโทษป่าเถื่อน จึงเป็นเหตุให้มีผู้ทุจริตคิดฉ้อกันมากขึ้น เพราะถือว่าเมื่อฉ้อเขามาได้ โทษก็เพียงแต่ต้องให้ของเขาคืนเท่านั้น ไม่ต้องถูกจำเริญเช่นแต่ก่อน เพื่อแก้ไขดังกล่าวนี้ จึงได้ทรงออกประกาศลักษณะฉ้อ ร.ศ.119 ขึ้นใช้บังคับ¹ ซึ่งมีลักษณะเป็นกฎหมายอาญา ตามประกาศนี้ได้วางแนวความผิดฐานฉ้อโกงเป็นรูปร่างขึ้น ผู้ร่างได้แนวทางมาจากกฎหมายอังกฤษ โดยวางแนวแบ่งแยกความผิดทางอาญาและความผิดทางแพ่งออกจากกัน กล่าวคือ ลงโทษผู้ฉ้อในทางอาญาตามประกาศฉบับนี้ และในขณะเดียวกันผู้เสียหายอาจเรียกค่าชดใช้ในส่วนที่ตนเสียไปในทางแพ่งได้อีก ไม่ใช่ให้ผู้เสียหายรับเงินส่วนแบ่งจากเงินปรับไหมเข้าหลวงเช่นแต่ก่อน ที่เป็นดังนี้เพราะในสมัยนั้นความคิดเห็นในด้านกฎหมายของไทยได้เจริญขึ้นมากแล้ว

ตามประกาศฉบับนี้ได้วางหลักไว้ว่า ผู้ใดหลอกหลวงเอาเงินหรือของจากผู้อื่นโดยจงใจที่จะฉ้อ มีความผิดต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสองปี หรือปรับไม่เกินสี่เท่า หรือทั้งจำทั้งปรับ และได้อธิบายคำว่า “หลอกหลวง” ไว้ว่า คือ การกระทำโดยวาทะที่ดี หนังสือที่ดี หรือโดยกิริยาที่ดี ให้เขาเข้าใจว่าการอย่างหนึ่งอย่างใดได้เป็นไปหรือเกิดขึ้นหรือมีอยู่ ผิดจากความเป็นจริง แต่การหลอกหลวงในการที่ตั้งใจว่าจะทำอะไรมาก่อนนั้นไม่เรียกว่าหลอกหลวง แต่เรียกว่าไม่ทำตามปฏิญาณ นอกจากนี้ยังได้อธิบายคำว่า “เอามาได้จากผู้อื่น” ว่า จะเป็นการเอาไปเองหรือหลอกหลวงให้เขาไปให้ผู้อื่น และมีเจตนาที่จะไม่ให้เจ้าของได้คืนไปเลย (มาตรา 3)²

ตามหลักดังกล่าว จึงแยกองค์ประกอบความผิดฐานฉ้อ ตามประกาศลักษณะฉ้อ ร.ศ.119 ได้ว่าต้องประกอบด้วยหลักเกณฑ์ 3 ประการ คือ

1. ต้องใช้วาทะหรือหนังสือ หรือกิริยาหลอกหลวง

¹เกษม สุกิจบริหาร, การให้ค้ำประกันเป็นเหตุกับความผิดฐานฉ้อโกง, หน้า 19.

²สุโข สุวรรณศิริ, “ความผิดฐานฉ้อโกง,” (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2499), หน้า 7.

2. ต้องได้เงินหรือของมาจากผู้อื่นโดยการหลอกลวง
3. ต้องมีเจตนาที่จะซื้อ¹

แต่การหลอกลวงโดยไม่ตั้งใจจะทำอะไรในเบื้องต้น ไม่เป็นการหลอกลวง (มาตรา 2) นอกจากนี้ตามมาตรา 4 บัญญัติลงโทษผู้ที่เอาที่ดินโรงเรือนซึ่งพึงเคลื่อนที่ ไม่ได้ไปหลอกขาย หลอกแลก หรือหลอกให้เป็นประกัน เช่น จำนำ หรือขายฝาก เป็นต้น โดยรู้ อยู่ว่า ที่ดินโรงเรือนนั้นมีชื่อของตน และมีความประสงค์จะซื้อเอาผลประโยชน์จากการนั้น ซึ่งต้อง มีผิดระวางโทษจำคุกไม่เกิน 3 ปี หรือปรับไม่เกินสี่คูณ หรือทั้งจำทั้งปรับ ตามมาตรา 5 บัญญัติ ลงโทษผู้ที่เอาที่ดินโรงเรือนซึ่งพึงเคลื่อนที่ ไม่ได้ของตนได้ให้ประกัน เช่น จำนำ หรือขายฝากอีกครั้ง หนึ่ง โดยปกปิดการที่ตนได้เอาทรัพย์สินนั้นไปประกันไว้ครั้งหนึ่งแล้ว และผู้กระทำมีความประสงค์ จะซื้อเอาผลประโยชน์จากการนั้น ซึ่งทั้งสองบทนี้มีลักษณะใกล้เคียงกับความผิดฐานซื้อโกง ประกอบด้วยเหตุจรรยาตามกฎหมายอาญา ร.ศ.127 มาตรา 306 (3) และ (4)

มาตรา 6 แห่งประกาศนี้ได้บัญญัติถึงการฟ้องคดีเกี่ยวกับเรื่องชื่อว่า ผู้ที่ ถูกซื้อมีอำนาจฟ้องเรียกทรัพย์สินที่เสียไปในทางแพ่งได้ด้วย แต่จะต้องฟ้องครั้งเดียว กล่าวคือ ฟ้องอาญาอย่างเดียวหรือฟ้องแพ่งอย่างเดียว หรือจะฟ้องทั้งแพ่งและอาญารวมกันก็ได้ โดย ผู้เสียหายมีอำนาจฟ้องครั้งเดียว แต่ถ้าอัยการเป็นผู้ฟ้องคดี ผู้ที่ถูกซื้อจะฟ้องทางแพ่ง รวมสำนวน กับอัยการ หรือจะฟ้องเป็นคดีอีกต่างหากของตนก็ได้ การฟ้องดังกล่าวข้างต้นไม่ว่าจะเป็นทางแพ่ง หรืออาญา ต้องฟ้องภายใน 6 เดือน นับแต่วันที่ได้รับทราบความตามที่กล่าวมานี้

จะเห็นได้ว่า ประกาศลักษณะข้อได้แสดงความก้าวหน้าในทางกฎหมาย ของไทยเป็นอันมาก ข้อสังเกตอีกประการหนึ่งคือ ประกาศลักษณะข้อนี้ได้มีบทบัญญัติยกเลิก กฎหมายที่ใช้อยู่เดิมเกี่ยวกับเรื่องข้อ ฉะนั้น ประกาศฉบับนี้จึงไม่มีผลเป็นการยกเลิกกฎหมายเก่า เว้นแต่เมื่อการกระทำใดเข้าหลักเกณฑ์ดังกล่าวไว้ในประกาศลักษณะข้อ ก็ใช้ประกาศฉบับนี้ บังคับ ประกาศลักษณะข้อ ร.ศ.119 ได้ใช้มาจนถึง ร.ศ.127 (พ.ศ.2451) จึงได้มีการออกกฎหมาย ลักษณะอาญาขึ้นใช้บังคับ โดยกฎหมายลักษณะอาญา ร.ศ.127² ได้มีบทบัญญัติยกเลิก

¹กรมหมื่นราชบุรีดิเรกฤทธิ์ , พระราชบัญญัติในบัดยบัน (เล่ม 2) , หน้า 699.

²กฎหมายลักษณะอาญานับว่าเป็นประมวลกฎหมายฉบับแรกของประเทศไทย แม้จะ ไม่เรียกชื่อว่าประมวลกฎหมายก็ตาม เพราะได้รวบรวมด้วยบทกฎหมายประเภทเดียวกันมารวมไว้

กฎหมายเก่ามีผลทำให้เรื่อง ข้อ ในพระไอยการอาญาหลวง และพระไอยการลักษณะโจร ซึ่งใช้บังคับมาตั้งแต่สมัยกรุงศรีอยุธยาจนถึงสมัยรัตนโกสินทร์ และประกาศลักษณะข้อ ร.ศ.119 ถูกยกเลิกไป

3. กฎหมายลักษณะอาญา

กฎหมายลักษณะอาญา ร.ศ.127 ได้บัญญัติความผิดฐานข้อโกงขึ้นไว้เป็นหมวดหมู่โดยเฉพาะ โดยบัญญัติไว้ในภาค 2 ส่วนที่ 9 ว่าด้วยความผิดที่ประทุษร้ายแก่ทรัพย์หมวดที่ 4 ตั้งแต่มาตรา 304 - 313 โดยที่มาตรา 304 บัญญัติว่า “ผู้ใดหลอกลวงด้วยประการใด ๆ อันต้องประกอบด้วยการเอาความเท็จมากล่าว หรือแกล้งปกปิดเหตุการณ์อย่างใดใดที่มันควรต้องบอกให้แจ้งนั้น โดยมันมีเจตนาทุจริต คิดหลอกลวงให้ผู้นั้นผู้ใด ส่งทรัพย์อย่างหนึ่งอย่างใดให้แก่ตัวมันเองหรือแก่ผู้อื่นก็ดี หรือให้เขาทำหนังสือสำคัญ หรือให้เขาถอน หรือทำลายหนังสือสำคัญอย่างใดใดก็ดี ท่านว่ามันผู้หลอกลวงเช่นว่ามานี้ กระทำการข้อโกงมีความผิดต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินกว่าสามปี แลให้ปรับไม่เกินกว่าสองพันบาทด้วยอีกโสดหนึ่ง”

มาตรานี้เป็นแม่บทของการข้อโกง มีเหตุสำคัญอันประกอบเป็นเกณฑ์แห่งความผิดดังนี้ คือ

- (1) ใช้อุบายหลอกลวง โดยกล่าวยืนยันด้วยคำเท็จอันสำคัญ หรือปกปิดเหตุการณ์ที่ควรบอกให้แจ้ง
- (2) ผู้กล่าวหรือผู้ปกปิดรู้สีกอยู่ในขณะนั้นแล้วว่าวาจาและกิริยาของตนเป็นเท็จ
- (3) ตั้งใจหลอกลวงให้เขาหลงเข้าใจผิด
- (4) โดยเจตนาทุจริต
- (5) ผู้เสียหายได้ถูกหลอกลวงโดยหลงเชื่อถ้อยคำหรือกิริยาเท็จนั้น

แห่งเดียวกันอันทำให้สะดวกแก่การค้นคว้าและการใช้กฎหมายซึ่งเป็นลักษณะของประมวลกฎหมายนั่นเอง และกฎหมายลักษณะอาญานับว่าเป็นกฎหมายที่ทันสมัยยิ่งในขณะนั้น เพราะได้นำหลักกฎหมายบางอย่างซึ่งใช้อยู่ก่อน กับอาศัยแนวความคิดเห็นตามหลักกฎหมายต่างประเทศมาเป็นหลักในการร่าง และพิจารณาดัดแปลงให้เหมาะสมกับสถานการณ์ สภาพแวดล้อมของไทย

(6) ได้ส่งทรัพย์สินหรือทำ ถอน ทำลาย หนังสือสำคัญอย่างใด ๆ

สำหรับการกระทำความผิดข้อ 2 อย่าง คือ กล่าวความเท็จอย่างหนึ่ง และปกปิดเหตุการณ์อีกอย่างหนึ่ง การใช้อุบายหลอกลวงด้วยคำเท็จนั้น คือ การมูสา ยืนยันในข้อความเท็จจริงอันใดอันหนึ่ง เช่น มีว่าไม่มี หรือ ไม่มีว่ามี ดังนี้ เป็นต้น ไม่ใช่เป็น ความหวังหรือความเห็นโดยสุจริตว่าการสิ่งใดควรเป็นไปอย่างใด เว้นแต่ถ้าผู้กล่าวมิได้มีความหวัง หรือความเห็นเช่นนั้น ก็เป็นการกล่าวเท็จยืนยันในความหวัง หรือความเห็นของตนซึ่งเป นข้อเท็จจริงเป็นอย่างอื่น ความเท็จที่ยืนยันนั้นต้องเป็นข้อความสำคัญซึ่งเป็นเหตุแห่งใจความ ในเรื่องนั้น อันจะทำให้บังเกิดผลไม่ใช่เป็นข้อพลความ¹

ตามมาตรานี้จะเห็นได้ว่า มีหลักเกณฑ์คล้ายกันกับประกาศลักษณะข้อ เดิม แต่ได้ขยายความไปถึงการหลอกลวงให้ผู้ถูกหลอกลวงทำ ถอน หรือทำลายหนังสือสำคัญด้วย นอกจากนี้ยังบัญญัติถึงการซื้อขายโดยหลอกลวง (มาตรา 305 , 310) เหตุฉกรรจ์ในการฉ้อโกง (มาตรา 306) การเอาเปรียบคนอ่อนอายุซึ่งขัดสนวิกลจริต หรือการพนันที่เล่นกันได้โดยชอบ ด้วยกฎหมาย (มาตรา 311) การโกงบริษัทรับประกันหรือผู้ใดที่รับประกันสิ่งของไว้ (มาตรา 312) ความผิดอาญาฐานฉ้อโกงเป็นความผิดต่อส่วนตัว (มาตรา 313)

4. ประมวลกฎหมายหมายอาญา

เมื่อได้ใช้กฎหมายลักษณะอาญา ร.ศ.127 มาเป็นเวลา 50 ปี และได้มี การแก้ไขเพิ่มเติมหลายแห่งกระจัดกระจายกันอยู่ ประกอบกับหลักการบางอย่างและวิธีการลงโทษ บางอย่างควรได้ปรับปรุงให้เหมาะสมกับกาลเวลาและแนวโน้มของนานาประเทศ จึงได้มีพระราช- บัญญัติให้ใช้ประมวลกฎหมายอาญา พ.ศ.2499 บัญญัติให้ยกเลิกกฎหมายลักษณะอาญาและให้ นำประมวลกฎหมายอาญามาใช้บังคับตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม พ.ศ.2500 เป็นต้นไป

นอกจากนี้ในปัจจุบันยังได้มีกฎหมายขยายแนวความคิดเกี่ยวกับ ความผิดฐานฉ้อโกงออกไปอีกโดยในปี พ.ศ.2527 ได้ตราพระราชกำหนดการกักเงินที่เป็นการ

¹อำมาตย์เอก พระอินทรปรีชา, คำอธิบายกฎหมายลักษณะอาชญา ภาค 2 ตอน 3 (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์โสภณพิพรรฒธนากร , 2471), หน้า 1643 - 1645.

ข้อโกงประชาชน พ.ศ.2527 ขึ้น นับว่าเป็นความก้าวหน้าในการบัญญัติกฎหมายความผิดฐาน ข้อโกงที่แตกต่างเพิ่มเติมไปจากประมวลกฎหมายอาญา เพราะแสดงให้เห็นว่าการกู้ยืมเงิน ในลักษณะตามพระราชกำหนดดังกล่าว เป็นความผิดฐานข้อโกงได้เหมือนกัน

2.1.2 ความผิดฐานข้อโกงประชาชน

กฎหมายลักษณะอาญา ซึ่งได้ประกาศใช้บังคับเมื่อปี พ.ศ.2451 ได้ใช้บังคับถึงปี พ.ศ.2499 จึงได้มีการออกประมวลกฎหมายอาญาขึ้นใช้บังคับ โดยพระราชบัญญัติให้ใช้ประมวล กฎหมายอาญา พ.ศ.2499 มาตรา 3 บัญญัติให้ประมวลกฎหมายอาญาใช้บังคับตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม 2500 และมาตรา 4 เมื่อประมวลกฎหมายอาญาได้ใช้บังคับแล้ว ให้ยกเลิกกฎหมาย ลักษณะอาญา

ประมวลกฎหมายอาญา ได้บัญญัติความผิดฐานข้อโกงไว้เป็นความผิดลักษณะ 12 ความผิดเกี่ยวกับทรัพย์ หมวด 3 มาตรา 341-348 และได้มีการบัญญัติความผิดฐานข้อโกง ประชาชนไว้ในมาตรา 343 โดยความผิดฐานข้อโกงประชาชนดังกล่าวนั้นเป็นความผิดอาญา แผ่นดิน

2.1.3 ความผิดฐานกู้ยืมเงินที่เป็นการข้อโกงประชาชน

ได้มีการออกพระราชกำหนดการกู้ยืมเงินที่เป็นการข้อโกงประชาชน พ.ศ.2527 ขึ้น มีผลใช้บังคับตั้งแต่วันที่ 13 พฤศจิกายน 2527¹ ซึ่งรายละเอียดต่าง ๆ ของพระราชกำหนดนี้ จะกล่าวโดยละเอียดในบทที่ 3 ต่อไป

2.2 เหตุผลและความเป็นมาของการตราพระราชกำหนดการกู้ยืมเงินที่เป็นการข้อโกง ประชาชน

ช่วงระหว่างปี พ.ศ.2525-2527 ธนาคารแห่งประเทศไทยพบว่าเงินในท้องตลาด มีเพียงพอต่อระบบเศรษฐกิจ แต่ธนาคารและวงการธุรกิจกลับเห็นว่าเงินฝืด ฝ่ายวิชาการธนาคาร

¹ราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ 101 ตอนที่ 164 ฉบับพิเศษ หน้า 1 (12 พ.ย.2527)

แห่งประเทศไทย จึงได้ตรวจสอบข้อเท็จจริงและรวบรวมข้อมูล สรุปได้ความว่า มีเงินจำนวนหนึ่ง ประมาณ 8,000 - 10,000 ล้านบาท ฝากอยู่ในธนาคารหลายบัญชี ไม่เคลื่อนไหว ได้ความว่า เงินดังกล่าวจะฝากบัญชีออมทรัพย์ได้ดอกเบี้ยประมาณร้อยละ 8 ต่อปี จะโยกบัญชีทุก 3 เดือน โดยจะปิดบัญชีเดิมแล้วไปฝากบัญชีใหม่ ทำให้ธนาคารไม่สามารถนำเงินฝากดังกล่าวไปปล่อยสินเชื่อได้ บัญชีไม่เคลื่อนไหว ทำให้เกิดผลกระทบต่อระบบเศรษฐกิจของประเทศ ณ จุด ๆ หนึ่ง กลุ่มบัญชีดังกล่าวมีเงินประมาณ 10,000 ล้านบาท

ซึ่งจากการตรวจสอบ กลุ่มบัญชีดังกล่าวเป็นของนางช้อย ทิพย์โส กับพวก นำเงินมาฝากเข้าบัญชีออมทรัพย์ แล้วไม่ได้นำเงินดังกล่าวไปดำเนินธุรกิจใด เมื่อนำฝากเข้าบัญชีออมทรัพย์แล้ว ต่อมาจะโอนเงินดังกล่าวเข้าบัญชีกระแสรายวันเพื่อจ่ายเช็คจำนวนมาก จึงเชื่อว่าเป็นการระดมเงินจากประชาชนในลักษณะหมุนเวียนนำเงินที่ได้จากการระดมรายหลังจ่ายเป็นผลประโยชน์ให้กับรายแรก ๆ ซึ่งในประเทศไทยได้เคยมีการดำเนินกิจการระดมเงินในลักษณะดังกล่าวมาแล้วในช่วงปี พ.ศ.2494 - 2495 ที่จังหวัดนครราชสีมา และกิจการดังกล่าวได้ล้มไป ผู้ดำเนินกิจการถูกดำเนินคดี ในช่วงดังกล่าว นอกจากการระดมเงินของนางช้อยแล้ว ยังมีการระดมเงินของรายอื่น ๆ ในลักษณะเดียวกันอีกหลายราย

ธนาคารแห่งประเทศไทยและกระทรวงการคลัง จึงได้สรุปเรื่องเสนอคณะรัฐมนตรี โดยเห็นว่าการระดมเงินจากประชาชนดังกล่าวเป็นอันตรายต่อเศรษฐกิจของชาติ และเป็นภัยต่อความมั่นคง เพราะมีประชาชนจำนวนมากนำเงินมอบให้ผู้ดำเนินการดังกล่าว เพื่อต้องการผลประโยชน์ตอบแทนซึ่งให้มากกว่าสถาบันการเงิน และหากปล่อยให้ดำเนินการต่อไปและต่อมากิจการล้มจะเกิดความเดือดร้อนแก่ประชาชนทั่วประเทศ และเนื่องจากกรณีดังกล่าวเป็นเรื่องเร่งด่วน จำเป็นที่จะต้องออกพระราชกำหนดเพื่อป้องกันภัยพิบัติของชาติ จึงได้มีการออกพระราชกำหนดการกู้ยืมเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชน พ.ศ.2527 ขึ้น มีผลใช้บังคับตั้งแต่วันที่ 13 พฤศจิกายน 2527

2.2.1 ความเป็นมาในการออกพระราชกำหนดการกู้ยืมเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชน พ.ศ.2527

รัฐบาลประกาศใช้พระราชกำหนดฉบับนี้เพื่อคุ้มครองผลประโยชน์ของประชาชนที่อาจได้รับความเสียหายจากการหลอกลวงในการกู้ยืมเงินหรือรับฝากเงิน ก่อนที่จะมีพระราชกำหนดฉบับนี้ กระทรวงการคลังได้จัดให้มีการหารือระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องประกอบด้วย

กระทรวงการคลัง ธนาคารแห่งประเทศไทย กระทรวงมหาดไทย และกรมตำรวจ เพื่อกำหนดมาตรการป้องกัน โดยในขั้นแรกจะร่างพระราชกำหนดการเล่นแชร์ พ.ศ..... ซึ่งกำลังรอการพิจารณาเพื่อพิจารณาในสภาผู้แทนราษฎรมาแก้ไขรวมถึงการห้ามลงทุนนอกระบบที่มีการดำเนินการที่ไม่เปิดเผยและมีความเสี่ยงสูง หรือมีลักษณะที่นำเงินจากผู้ลงทุนรายใหม่ไปจ่ายเป็นผลตอบแทนให้แก่ผู้ลงทุนรายเก่า แต่ต่อมาพิจารณาความเหมาะสมและแรงกดดันที่จะห้ามมิให้มีการประกอบกิจการกู้ยืมเงินที่มีการให้ดอกเบี้ยสูง และรวมถึงการปราบทุจริตเถื่อนด้วย กระทรวงการคลังจึงได้พิจารณายกร่างพระราชกำหนดกิจการเงินอันเป็นภัยต่อเศรษฐกิจ พ.ศ..... ขึ้นเพื่อนำเสนอคณะรัฐมนตรี และในการประชุมคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 11 กันยายน พ.ศ.2527 ได้มีมติรับหลักการร่างกฎหมายดังกล่าวพร้อมทั้งส่งให้สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาตรวจพิจารณาต่อไป ซึ่งคณะกรรมการกฤษฎีกา (กรรมการร่างกฎหมายคณะที่ 6) ได้ตรวจพิจารณาแล้วและเปลี่ยนชื่อร่างพระราชกำหนดกิจการเงินอันเป็นต่อเศรษฐกิจ พ.ศ..... เป็นร่างพระราชกำหนดห้ามประกอบกิจการเงินเป็นภัยต่อเศรษฐกิจ พ.ศ..... และในที่สุดเปลี่ยนชื่อเป็นร่างพระราชกำหนดการกู้ยืมเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชน พ.ศ.....¹

2.2.2 หลักการและเหตุผลในการออกพระราชกำหนดการกู้ยืมเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชน พ.ศ.2527

เหตุผลในการประกาศใช้พระราชกำหนดฉบับนี้ คือ เนื่องจากขณะนั้นปรากฏว่ามีการกู้ยืมเงินหรือรับฝากเงินจากประชาชนทั่วไป โดยมีการจ่ายดอกเบี้ยหรือผลประโยชน์อย่างอื่นตอบแทนให้สูงเกินกว่าประโยชน์ที่ผู้กู้ยืมเงินหรือผู้รับฝากเงินจะหามาได้จากการประกอบธุรกิจตามปกติ โดยผู้กระทำได้ลวงประชาชนที่หวังว่าจะได้รับดอกเบี้ยในอัตราสูงให้นำเงินมาเก็บไว้กับตนด้วยการใช้วิธีการจ่ายดอกเบี้ยในอัตราสูงเป็นเครื่องล่อใจ แล้วนำเงินที่ได้มาจากการกู้ยืมหรือรับฝากเงินรายอื่น ๆ มาจ่ายเป็นดอกเบี้ยหรือผลประโยชน์ให้แก่ผู้ให้กู้ยืมรายก่อน ๆ ในลักษณะต่อเนื่องกัน ซึ่งการกระทำดังกล่าวเป็นการฉ้อโกงประชาชน เพราะเป็นที่แน่นอนอยู่แล้วว่าในที่สุดจะต้องมีประชาชนจำนวนมากไม่สามารถได้รับต้นเงินกลับคืนได้ และผู้กู้ยืมเงินหรือผู้รับฝากไม่สามารถบังคับหรือติดตามให้มีการชำระหนี้ได้

¹ คณะทำงานเฉพาะกิจเพื่อแก้ไขปัญหาคดี บริษัท บลิสเซอร์ อินเตอร์กรุ๊ป จำกัด , “คู่มืออธิบายกฎหมายและระเบียบปฏิบัติเกี่ยวกับการเงินนอกระบบ” , กันยายน 2538 หน้า 2

อนึ่ง กิจการดังกล่าวนี้มีแนวโน้มจะขยายตัวแพร่หลายออกไปอย่างรวดเร็ว หากปล่อยให้มีการดำเนินการต่อไปจะก่อให้เกิดผลร้ายแก่ประชาชนทั่วไป และจะเป็นอันตรายอย่างร้ายแรงต่อเศรษฐกิจของประเทศ สมควรที่จะมีกฎหมายเพื่อปราบปรามการกระทำดังกล่าว กับสมควรวางมาตรการเพื่อคุ้มครองประโยชน์ของประชาชนที่อาจได้รับความเสียหายจากการถูกหลอกลวง และโดยที่เป็นกรณีฉุกเฉินที่มีความจำเป็นรีบด่วนในอันจะรักษาความมั่นคงในทางเศรษฐกิจของประเทศ¹ จึงจำเป็นต้องตราพระราชกำหนดนี้

พระราชกำหนดการกู้ยืมเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชน พ.ศ.2527 ได้กำหนด “ความผิดฐานกู้ยืมเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชน” ขึ้น โดยบัญญัติไว้ในมาตรา 4 และในมาตรา 5 ได้บัญญัติถึงการกระทำที่ถือเป็นความผิดและมีโทษเช่นเดียวกับความผิดฐานกู้ยืมเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชนตามมาตรา 4 (โปรดดูในภาคผนวก ก.)

พระราชกำหนดฉบับนี้ได้กำหนดหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการ “กู้ยืมเงิน” ไว้ ซึ่งแตกต่างจากการกู้ยืมเงินตามหลักกฎหมายแพ่ง โดยบัญญัติไว้ในมาตรา 3 รวมทั้ง “ผลประโยชน์ตอบแทน” ด้วย

“กู้ยืมเงิน” หมายความว่า รับเงิน ไม่ว่าจะในลักษณะของการรับฝาก การกู้ การยืม การรับเข้าร่วมลงทุน หรือในลักษณะอื่นใด โดยผู้กู้ยืมเงินจ่ายผลประโยชน์ตอบแทน หรือตกลงว่าจะจ่ายผลประโยชน์ตอบแทนแก่ผู้ให้กู้ยืมเงิน ทั้งนี้ ไม่ว่าจะเป็นการรับเพื่อตนเอง หรือรับในฐานะตัวแทน หรือลูกจ้างของผู้ให้กู้ยืมเงิน หรือของผู้ให้กู้ยืมเงิน หรือในฐานะอื่นใด และไม่ว่าการรับหรือจ่ายต้นเงินหรือผลประโยชน์ตอบแทนนั้น จะกระทำอำพรางด้วยวิธีการอย่างไร ๆ

“ผลประโยชน์ตอบแทน” หมายความว่า เงิน ทรัพย์สิน หรือผลประโยชน์อื่นใด ที่ผู้กู้ยืมเงินจ่ายให้แก่ผู้ให้กู้ยืมเงินเพื่อการกู้ยืมเงิน ทั้งนี้ ไม่ว่าจะจ่ายในลักษณะดอกเบี้ย เงินปันผล หรือลักษณะอื่นใด

¹ เหตุผลในการประกาศใช้พระราชกำหนดการกู้ยืมเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชน พ.ศ.2527

2.3 หลักการและเหตุผลในการออกพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมพระราชกำหนดการกู้ยืมเงิน ที่เป็นการขอกองประชาชน พ.ศ.2527 พ.ศ.2534

หลักจากพระราชกำหนดการกู้ยืมเงินที่เป็นการขอกองประชาชน พ.ศ.2527 ออกใช้บังคับได้ 7 ปี ได้มีการแก้ไขเพิ่มเติมพระราชกำหนดดังกล่าวในปี พ.ศ.2534 โดยการแก้ไขบทนิยามคำว่า “กู้ยืมเงิน” และ “ผลประโยชน์ตอบแทน” ในมาตรา 3 โดยได้ออกพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมพระราชกำหนดการกู้ยืมเงินที่เป็นการขอกองประชาชน พ.ศ.2527 พ.ศ.2534

เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมพระราชกำหนดการกู้ยืมเงินที่เป็นการขอกองประชาชน พ.ศ.2527 พ.ศ.2534 คือ เนื่องจากปรากฏว่ามีบุคคลประกอบกิจการโดยวิธีชักจูงให้ผู้อื่นส่งเงินหรือผลประโยชน์อย่างอื่นให้แก่ตน และให้ผู้นั้นชักจูงผู้อื่นตามวิธีการที่กำหนดและแสดงให้ผู้ถูกชักจูงเข้าใจว่า ถ้าได้ปฏิบัติตามจะมีบุคคลอื่นอีกหลายคนเข้าร่วมต่อ ๆ ไปจนครบวงจรรแล้วผู้ถูกชักจูงจะได้รับกำไรมากกว่าเงินหรือผลประโยชน์ที่ผู้นั้นได้ส่งไว้ดังเช่นที่บางคนเรียกว่า แชร่ลูกโซ่ ในที่สุดการดำเนินการเช่นนั้นจะได้เป็นไปตามคำชักจูง แต่กลับจะก่อให้เกิดความเสียหายแก่ประชาชนผู้หลงเชื่อ เพื่อป้องกันและปราบปรามการกระทำนั้นสมควรแก้ไขเพิ่มเติมพระราชกำหนดการกู้ยืมเงินที่เป็นการขอกองประชาชน พ.ศ.2527 ให้ครอบคลุมถึงการกระทำดังกล่าว¹ จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมพระราชกำหนดการกู้ยืมเงินที่เป็นการขอกองประชาชน พ.ศ.2527 พ.ศ.2534 การแก้ไขบทนิยามดังกล่าวได้บัญญัติในมาตรา 3 แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว

มาตรา 3 ให้ยกเลิกความในบทนิยามคำว่า “กู้ยืมเงิน” และ “ผลประโยชน์ตอบแทน” ในมาตรา 3 แห่งพระราชกำหนดการกู้ยืมเงินที่เป็นการขอกองประชาชน พ.ศ.2527 และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“กู้ยืมเงิน” หมายความว่า รับเงิน ทรัพย์สิน หรือผลประโยชน์อื่นใด ไม่ว่าจะในลักษณะของการรับฝาก การกู้ การยืม การจำหน่ายบัตรหรือสิ่งอื่นใด การรับเข้าเป็นสมาชิก การรับเข้าร่วมลงทุน การรับเข้าร่วมกระทำการอย่างใดอย่างหนึ่ง หรือในลักษณะอื่นใด โดยผู้กู้ยืมเงิน

¹ เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมพระราชกำหนดการกู้ยืมเงินที่เป็นการขอกองประชาชน พ.ศ.2527 พ.ศ.2534.

หรือบุคคลอื่นจ่ายผลประโยชน์ตอบแทน หรือตกลงว่าจะจ่ายผลประโยชน์ตอบแทนแก่ผู้ให้กู้ยืมเงิน ทั้งนี้ ไม่ว่าจะเป็นการรับเพื่อตนเองหรือรับในฐานะตัวแทนหรือลูกจ้างของผู้กู้ยืมเงินหรือของผู้ให้กู้ยืมเงิน หรือในฐานะอื่นใด และไม่ว่าการรับหรือจ่ายเงิน ทรัพย์สินผลประโยชน์อื่นใด หรือผลประโยชน์ตอบแทนนั้น จะกระทำด้วยวิธีการใด ๆ

“ผลประโยชน์ตอบแทน” หมายความว่า เงิน ทรัพย์สิน หรือผลประโยชน์อื่นใด ที่ผู้กู้ยืมเงิน หรือบุคคลอื่นจ่ายหรือจะจ่ายให้แก่ผู้ให้กู้ยืมเงินเพื่อการกู้ยืมเงิน ทั้งนี้ ไม่ว่าจะจ่ายในลักษณะดอกเบี้ย เงินปันผล หรือลักษณะอื่นใด

พระราชกำหนดการกู้ยืมเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชน พ.ศ.2527 นอกจากนี้จะบัญญัติถึงการกระทำที่เป็นความผิดไว้ในมาตรา 4 และมาตรา 5 แล้ว ยังมีบทบัญญัติเกี่ยวกับการให้อำนาจพนักงานเจ้าหน้าที่ที่สามารถทำการยึดหรืออายัดทรัพย์สินของผู้กระทำความผิดไว้ก่อนได้ ถ้าเห็นเป็นการสมควร

นอกจากนั้นยังมีบทบัญญัติให้พนักงานอัยการมีอำนาจเรียกต้นเงินคืนให้แก่ผู้เสียหาย รวมทั้งให้พนักงานอัยการมีอำนาจฟ้องผู้กระทำความผิดให้เป็นบุคคลล้มละลายได้ เพื่อเป็นการคุ้มครองประโยชน์ให้แก่บุคคลผู้เสียหาย ซึ่งจะได้กล่าวโดยละเอียดในบทที่ 3 ต่อไป

2.4 หลักการและเหตุผลในการออกพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมพระราชกำหนดการกู้ยืมเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชน พ.ศ.2527 (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545

2.4.1 หลักการในการออกพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมพระราชกำหนดการกู้ยืมเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชน พ.ศ.2527 (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545 ¹

หลักการในการออกพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมพระราชกำหนดการกู้ยืมเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชน พ.ศ.2527 (ฉบับที่ 2) มีดังต่อไปนี้

¹ร่าง ฯ ปรับปรุงเสนอที่ประชุมในวันอังคาร ที่ 29 พฤษภาคม 2544 บันทึกหลักการและเหตุผลประกอบร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมพระราชกำหนดการกู้ยืมเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชน พ.ศ.2527 (ฉบับที่ ...) พ.ศ. ...

(1) แก้ไของค์ประกอบของการกระทำความผิดฐานกู้ยืมเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชน และกำหนดให้การโฆษณาหรือประกาศ หรือการกระทำใด ๆ ที่มีเจตนาเพื่อประชาชนให้นำเงินเข้าร่วมลงทุนในธุรกิจซื้อขายเงินตราต่างประเทศในลักษณะแก๊งก์กำไรจากอัตราแลกเปลี่ยนเป็นความผิดฐานกู้ยืมเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชนด้วย (มาตรา 3 แก้ไขเพิ่มเติม มาตรา 4)

(2) กำหนดการประมาณการอัตราผลตอบแทนจากการทำงานของกู้ยืมเงินในกรณีไม่สามารถคำนวณผลตอบแทนเป็นจำนวนเงินแน่นอนได้ (มาตรา 4 เพิ่มเติม มาตรา 6 วรรคสอง)

(3) กำหนดให้พนักงานเจ้าหน้าที่ พนักงานฝ่ายปกครองและตำรวจ ซึ่งได้จับกุมผู้กระทำความผิดมีสิทธิได้รับรางวัลจากค่าปรับที่ได้ชำระต่อศาลเมื่อคดีถึงที่สุด (มาตรา 5 เพิ่มเติมมาตรา 11/1)

(4) กำหนดความรับผิดพนักงานหรือลูกจ้างของนิติบุคคลซึ่งมีพฤติกรรมเป็นผู้รับผิดชอบในการดำเนินงานของนิติบุคคล ให้ต้องรับโทษในความผิดฐานกู้ยืมเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชนอย่างเดียวกับกรรมการและผู้จัดการของนิติบุคคล เว้นแต่พิสูจน์ได้ว่าตนมิได้มีส่วนในการกระทำความผิด (มาตรา 6 แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา 15)

(5) กำหนดการเพิ่มโทษในกรณีที่มีการกระทำความผิดซ้ำ (มาตรา 7 เพิ่มเติม มาตรา 15/1)

(6) กำหนดให้นำกฎหมายว่าด้วยการเนรเทศมาบังคับใช้แก่ผู้กระทำความผิดซึ่งเป็นคนต่างด้าว (มาตรา 8 เพิ่มมาตรา 15/2)

2.4.2 เหตุผลในการออกพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมพระราชกำหนดการกู้ยืมเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชน พ.ศ.2527 (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545

โดยที่ในปัจจุบันได้มีการหลอกลวงประชาชนให้นำเงินเข้ามาร่วมลงทุนในธุรกิจซื้อขายเงินตราต่างประเทศหรือแก๊งก์กำไร ซึ่งนอกจากจะทำให้เกิดความเสียหายแก่ประชาชนที่ถูกหลอกลวงแล้ว ยังเกิดความเสียหายต่อเศรษฐกิจในวงกว้าง แต่บทบัญญัติของพระราชกำหนด

การกู้ยืมเงินที่เป็นการซื้อโกงประชาชน พ.ศ.2527 ในปัจจุบันไม่อาจใช้บังคับครอบคลุมแก่การกระทำดังกล่าวได้ จึงสมควรแก้ไขเพิ่มเติมองค์ประกอบความผิดฐานกู้ยืมเงินที่เป็นการซื้อโกงประชาชน และกำหนดให้การโฆษณาหรือประกาศหรือการกระทำใด ๆ ให้ประชาชนนำเงินเข้ามาร่วมลงทุนลักษณะดังกล่าว เป็นความผิดฐานกู้ยืมเงินที่เป็นการซื้อโกงประชาชนด้วย ประกอบกับสมควรเพิ่มเติมบทบัญญัติในเรื่องการคำนวณผลประโยชน์ตอบแทน ความรับผิดของพนักงานหรือลูกจ้างของนิติบุคคลผู้กระทำความผิด ผู้กระทำความผิดต้องรับโทษหนักขึ้นเมื่อมีการกระทำความผิดซ้ำ และการเนรเทศผู้กระทำความผิดซึ่งเป็นคนต่างด้าว รวมทั้งให้มีการจ่ายเงินสินบนและเงินรางวัลเพื่อให้การปราบปรามผู้กระทำความผิดมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้¹

สถาบันวิทยบริการ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

¹ เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมพระราชกำหนดการกู้ยืมเงินที่เป็นการซื้อโกงประชาชน พ.ศ.2527 (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545.

บทที่ 3

มาตรการทางกฎหมายและรูปแบบของการกระทำความผิด ที่เกี่ยวข้องกับการฉ้อโกงในประเทศไทยและต่างประเทศ

3.1 มาตรการทางกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการฉ้อโกงในประเทศไทย

3.1.1 ประมวลกฎหมายอาญา

3.1.1.1 ความผิดฐานฉ้อโกง ตามมาตรา 341

มาตรา 341 บัญญัติว่า “ผู้ใดโดยทุจริตหลอกลวงผู้อื่นด้วยการแสดงข้อความอันเป็นเท็จ หรือปกปิดข้อความจริงซึ่งควรบอกให้แจ้ง และโดยการหลอกลวงดังว่านั้น ได้ไปซึ่งทรัพย์สินจากผู้ถูกหลอกลวงหรือบุคคลที่สาม หรือทำให้ผู้ถูกหลอกลวงหรือบุคคลที่สาม ทำ ถอนหรือทำลายเอกสารสิทธิ ผู้นั้นกระทำความผิดฐานฉ้อโกง ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามปี หรือปรับไม่เกินหกพันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ”

ความผิดฐานนี้คือ การที่บุคคลใดหลอกลวงผู้อื่นด้วยการแสดงข้อความอันเป็นเท็จหรือปกปิดข้อความจริงซึ่งควรบอกให้แจ้ง โดยเจตนาและโดยมีมูลเหตุชักจูงใจโดยทุจริต และโดยการหลอกลวงดังว่านั้น ทำให้ได้ไปซึ่งทรัพย์สินจากผู้ถูกหลอกลวงหรือบุคคลที่สาม หรือทำให้ผู้ถูกหลอกลวงหรือบุคคลที่สามทำ ถอน หรือทำลายเอกสารสิทธิ

“ทรัพย์สิน” กล่าวโดยเฉพะคือ สมบัติทั้งหลายทั้งปวงที่ตกอยู่ภายใต้อำนาจจำหน่ายโอนของบุคคล

การหลอกลวง¹ หมายถึง ทำให้ผู้อื่นเข้าใจผิด โดยการ

¹แต่การหลอกลวงที่เป็นการกระทำที่สังคมยอมรับไม่เป็นการหลอกลวงตามความหมายของกฎหมาย คำพิพากษาฎีกาที่ 1568/2521 แก่ตัวเลขในสลากกินแบ่ง 1 ตัว ให้เป็นหมายเลขที่ถูกรางวัล เพื่อให้เพื่อนเลี้ยงอาหารจำเลยก่อน แล้วจำเลยทิ้งสลากกินแบ่งในถังขยะในบ้าน มีผู้เก็บ

- ก) การแสดงข้อความอันเป็นเท็จ หรือ
- ข) การปกปิดข้อความจริงซึ่งควรบอกให้แจ้ง

- ก) การแสดงข้อความอันเป็นเท็จ

“ข้อความเท็จ” คือ ข้อความทั้งหลายที่ไม่ตรงกับความจริง และข้อความจะเป็นเท็จได้ต้องเป็นเรื่องที่เกิดขึ้นแล้วในอดีต หรือกำลังเกิดขึ้นในปัจจุบัน หรือที่จำต้องเกิดขึ้นอย่างแน่นอน¹ เรื่องในอนาคตไม่เป็นข้อความเท็จ²

การแสดงข้อความอันเป็นเท็จนั้น อาจแสดงทางวาจา หรือเอกสารเป็นหนังสือ เช่น จำเลยกล่าวอ้างการมีเงินฝากธนาคารแล้วเอาเช็คมาเซ็นชื่อให้ความจริงไม่มีเงินฝากในธนาคาร ทั้งเช็คเป็นของบุคคลอื่นที่ปิดบัญชีแล้ว โจทก์หลงเชื่อจ่ายเงินให้จำเลยกู้ยืม ดังนี้เป็นความผิดฐานฉ้อโกง

สลากกินแบ่งนั้นไปขอรับรางวัลนอกความรู้เห็นของจำเลย การหลอกให้เลี้ยงอาหารเป็นการล้อเล่นระหว่างเพื่อนซึ่งทำอยู่เป็นปกติ ไม่เป็นความเสียหายแก่ประชาชนหรือเพื่อนของจำเลย ไม่เป็นความผิดฐานปลอมเอกสาร

¹คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 276 – 279/2501 หลอกว่ามีผู้ต้องการซื้อของจึงขอรับไปจำหน่ายแก่ผู้ที่ต้องการซื้อ แต่ความจริงผู้ต้องการซื้อของไม่มีตัวจริง หรือที่มีตัวจริงก็ได้ต้องการซื้อของนั้นผิดฐานฉ้อโกง.

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 865/2510 เอาความเท็จไปหลอกลงเขาว่าเป็นหัวหน้าวงแชร์เปียฮวย และมีแชร์อยู่ เขาหลงเชื่อจึงตกลงรับซื้อแชร์ไว้โดยจ่ายเงินให้ไป ความจริงไม่ได้เปิดวงแชร์เปียฮวยตามที่อ้าง ดังนี้เป็นความผิดฐานฉ้อโกง.

²คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 1153/2511 จำเลยยืมเงินเจ้าทุกข์โดยนำเช็คลงวันที่ล่วงหน้าของผู้อื่นมามอบไว้ให้เพื่อชำระหนี้ และจำเลยได้สลักหลังเช็คนั้นด้วย แม้จำเลยจะบอกว่าผู้ส่งจ่ายมีฐานะดีสามารถใช้เงินตามเช็คได้ก็ตามจำเลยก็ไม่ผิดฐานฉ้อโกง เพราะเช็คนั้นเป็นเช็คลงวันถึงกำหนดใช้เงินล่วงหน้า ซึ่งเป็นเวลาในอนาคตที่ไม่มีใครจะรู้ได้ว่าเมื่อถึงวันในอนาคตดังกล่าว ผู้ส่งจ่ายจะสามารถใช้เงินได้หรือไม่ได้ จะฟังว่าจำเลยกล่าวข้อความเท็จยังไม่ได้

ความในใจ เช่น แผนการ ความต้องการ ก็เป็นข้อความเท็จ (ในทางภายใน) เช่นเดียวกัน¹

การหลอกลวงอาจแสดงออกในการกระทำที่เป็น การกล่าวอ้างได้ เช่น ผู้ออกเช็คเท่ากับกล่าวอ้างว่ามีเงินจ่ายตามเช็คนั้น เป็นต้น การหลอกลวงที่แสดงออกในการกระทำที่เป็น การกล่าวอ้างนี้ ศาลฎีกาเคยวินิจฉัยยืนยันว่าเป็นความผิดฐาน ข้อโกงได้²

ข) การปกปิดข้อความจริงซึ่งควรบอกให้แจ้งคือ การกระทำในทางบวกที่เป็นการซ่อนเร้นข้อเท็จจริงมิให้คู่กรณีรู้ เช่น การกลบเกลื่อนร่องรอยตำหนิของทรัพย์สิน

การข้อโกงอาจกระทำโดยการงดเว้นได้

¹คำพิพากษาฎีกาที่ 1554/2511 ศาลฎีกากล่าวว่าพฤติการณ์ที่จำเลยขอซื้อโคจาก ผู้เสียหาย โดยขอให้ผู้เสียหายนำโคไปส่งที่บ้านจำเลยแล้วจำเลยจะชำระราคาโคให้ ครั้นผู้เสียหาย นำโคไปส่งให้จำเลยแล้ว จำเลยกลับบ่ายเบี่ยงว่ายังเบิกเงินที่ธนาคารไม่ได้ นัดให้ผู้เสียหายไป รับเงินในวันรุ่งขึ้น และในคืนนั้นเองจำเลยก็พาโคเหล่านั้นหนีไปเสีย ดังนี้เห็นได้ว่า จำเลยมีเจตนา ทุกจริต หลอกลวงให้ผู้เสียหายหลงเชื่อว่าจำเลยจะซื้อโคของผู้เสียหายจริง ด้วยการวางแผนกระทำ เป็นขั้น ๆ โดยจำเลยไม่มีเจตนาจะใช้ราคาให้ผู้เสียหายแต่เริ่มต้น และผลแห่งการหลอกลวงนี้ จำเลยจึงได้โคทั้งหมดไปจากผู้เสียหาย การกระทำของจำเลยครบองค์ประกอบความผิดฐาน ข้อโกง ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 341 ทำให้เป็นการผิดสัญญาในทางแพ่งดังคำวินิจฉัย ของศาลอุทธรณ์ไม่

²คำพิพากษาฎีกาที่ 1014/2505 โจทก์จะให้กู้ถ้าจำเลยมีหลักฐานมาประกัน จำเลยก็พูด อวดอ้างว่าจำเลยมีเงินที่ฝากธนาคารแล้วควักเอาเช็คออกมาเซ็นชื่อให้ ความจริงจำเลยไม่มี เงินฝากธนาคารเลย ทั้งเช็คนั้นก็เช็คของคนอื่นที่ปิดบัญชีแล้ว โจทก์หลงเชื่อในการอวดอ้าง แสดงข้อความเท็จนี้ จึงจ่ายเงินให้จำเลยกู้ยืม มิฉะนั้นโจทก์ก็จะไม่จ่ายเงินให้จำเลย ดังนี้เป็น ความผิดฐานข้อโกง.

3.1.1.2 ความผิดฐานฉ้อโกงประชาชน ตามมาตรา 343

มาตรา 343 บัญญัติว่า “ถ้าการกระทำความผิดตามมาตรา 341 ได้กระทำด้วยการแสดงข้อความอันเป็นเท็จต่อประชาชน หรือด้วยการปกปิดความจริง ซึ่งควรบอกให้แจ้งแก่ประชาชน ผู้กระทำความผิดต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินห้าปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

ถ้าการกระทำความผิดดังกล่าวในวรรคแรก ต้องด้วยลักษณะดังกล่าวในมาตรา 342 อนุมาตราหนึ่งอนุมาตราใดด้วย ผู้กระทำความผิดต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หกเดือนถึงเจ็ดปี และปรับตั้งแต่หนึ่งพันบาทถึงหนึ่งหมื่นสี่พันบาท”

ความผิดฐานนี้คือ การที่บุคคลหลอกลวงผู้อื่นด้วยการแสดงข้อความอันเป็นเท็จต่อประชาชนหรือด้วยการปกปิดความจริงซึ่งควรบอกให้แจ้งแก่ประชาชน โดยเจตนา และโดยมีมูลเหตุชักจูงใจโดยทุจริต และด้วยการหลอกลวงนั้นทำให้ผู้ถูกหลอกลวงหลงเชื่อ มีการได้ไปซึ่งทรัพย์สิน หรือมีการทำ ถอน หรือทำลายเอกสารสิทธิขึ้น เนื่องจากการหลงผิดนั้น และทำให้เกิดความเสียหายทางทรัพย์สินแก่ผู้ถูกหลอกลวงขึ้น

คำว่า “ประชาชน” หมายความว่า บุคคลทั่วไป¹

การหลอกลวงประชาชน เช่น ประกาศทางหนังสือพิมพ์ว่า มีงานทำซึ่งตำแหน่งดี มีทางก้าวหน้าเงินเดือนดี ขอให้ผู้สมัครส่งค่าสมัครมาทางธนาคารใดคนละเท่าไรเท่าไร เป็นต้น

¹คำพิพากษาฎีกาที่ 1867/2523 การแสดงข้อความเท็จต่อประชาชนในความผิดฐานฉ้อโกงประชาชนตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 343 นั้น หาได้ถือเอาจำนวนผู้เสียหายที่ถูกหลอกลวงมากหรือน้อยเป็นหลักไม่ แต่ถือเอาเจตนาแสดงข้อความอันเป็นเท็จต่อประชาชนเป็นสำคัญ.

คำพิพากษาฎีกาที่ 709/2523 คำว่า ประชาชน หมายถึง บรรดาพลเมืองซึ่งมีความหมายถึงชาวเมืองทั้งหลาย.

การกระทำความผิดฐานนี้ ถ้าต้องด้วยลักษณะดังกล่าวไว้ในมาตรา 342 ข้อใดข้อหนึ่งด้วยผู้กระทำความผิดจะวางโทษหนักขึ้น¹

3.1.2 พระราชกำหนดการกักเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชน พ.ศ. 2527

3.1.2.1 องค์ประกอบความผิด

ความผิดตามพระราชกำหนดการกักเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชนนี้เป็นความผิดที่เรียกว่า “มาลา โพรฮิบิตา (MALA PROHIBITA)” คือความผิดที่มีไว้ในตัวเองตามธรรมชาติ แต่เป็นความผิดที่ต้องออกกฎหมายมาห้าม ทำนองเดียวกับพระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดอันเกิดจากการใช้เช็ค พ.ศ.2497 และที่ออกประกาศใช้ใหม่ในชื่อเดียวกัน พ.ศ.2534 ซึ่งออกมาเพื่อเอาผิดแก่ผู้ที่ออกเช็คโดยรู้ว่าผู้ทรงเช็คจะไปรับเงินตามเช็คนั้นไม่ได้ อันเป็นมุลคดีแฝงแต่การออกเช็คไม่มีเงินหรือที่เรียกว่าเช็คเด็งนี้ เมื่อระบาดมากขึ้น ๆ ก็ทำให้ธุรกิจการค้าในบ้านเมืองประสบกับภาวะปั่นป่วนส่งผลร้ายต่อเศรษฐกิจของประเทศ รัฐบาลจึงเห็นความจำเป็นต้องกำราบปรามปราม แต่การปรามปรามต่อผู้ออกเช็คไม่มีเงินนั้น ถ้าไม่เป็นความผิดฐานฉ้อโกงตามกฎหมายอาญาแล้ว ก็หมดหนทางที่จะเอาผิดกับเขาได้ จึงจำเป็นต้องออกกฎหมายให้การออกเช็คไม่มีเงินเป็นความผิดทางอาญาขึ้น ตอนแรก ๆ ก็ได้ผลเหมือนกัน เพราะทำให้การออกเช็คไม่มีเงินชบเขาไปพักหนึ่ง แต่ระยะหลัง ๆ กลับปรากฏว่าคดีเช็คขึ้นศาลอาญาเป็นจำนวนมาก เหตุผลก็อาจเป็นเพราะว่าเศรษฐกิจตกต่ำ คนมีเช็คอยู่ในมือก็พยายามใช้เช็คให้เป็นประโยชน์แก่เศรษฐกิจของตน ผู้ทรงเช็คที่เขาไปเบิกเงินไม่ได้ก็ต้องหาทางบีบรัดทางคดีอาญา เพื่อรูดเอาเงินจากผู้ออกเช็คให้ได้ เมื่อความจำเป็นมีทั้งฝ่ายผู้ออกเช็คและผู้ทรงเช็คเช่นนี้ คดีที่โรงศาลจึงล้นเหลือที่จะรับ

ความผิดตามพระราชกำหนดการกักเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชนนี้แยกออกได้เป็น 2 ประการ คือความผิดโดยตรง และความผิดโดยอ้อม

1. ความผิดโดยตรง ได้แก่ที่บัญญัติไว้ในมาตรา 4

¹ ศาสตราจารย์ ดร. คณิต ณ นคร . กฎหมายอาญาภาคความผิด ฉบับพิมพ์ครั้งที่ 7 แก้ไขเพิ่มเติม สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ 2543 หน้า 155.

2. ความผิดโดยอ้อม ได้แก่ที่บัญญัติไว้ในมาตรา 5 ซึ่งยอมให้ พิสูจน์แก้ตัวได้

1. ความผิดโดยตรง

มาตรา 4 บัญญัติว่า “ผู้ใด โฆษณาหรือประกาศให้ปรากฏต่อ ประชาชนหรือกระทำด้วยประการใด ๆ ให้ปรากฏแก่บุคคลตั้งแต่สิบคนขึ้นไปว่า ในการกู้ยืมเงิน ตนหรือบุคคลใดจะจ่ายหรืออาจจ่ายผลประโยชน์ตอบแทนให้ตามพฤติการณ์แห่งการกู้ยืมเงินใน อัตราที่สูงกว่าอัตราดอกเบี้ยสูงสุดที่สถาบันการเงินตามกฎหมายว่าด้วยดอกเบี้ยเงินให้กู้ยืมของ สถาบันการเงินจะพึงจ่ายได้ โดยที่ตนรู้หรือควรรู้อยู่แล้วว่า ตนหรือบุคคลนั้นจะนำเงินจากผู้ให้กู้ยืม รายนั้นหรือรายอื่นมาจ่ายหมุนเวียนให้แก่ผู้ให้กู้ยืมเงิน หรือโดยที่ตนรู้หรือควรรู้อยู่แล้วว่าตนหรือ บุคคลนั้นไม่สามารถประกอบกิจการใด ๆ โดยชอบด้วยกฎหมายที่จะให้ผลประโยชน์ตอบแทน พอเพียงที่จะนำมาจ่ายในอัตรานั้นได้ และในการนั้นเป็นเหตุให้ตนหรือบุคคลใดได้กู้ยืมเงินไป ผู้นั้นกระทำความผิดฐานกู้ยืมเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชน

ผู้ใดไม่มีใบอนุญาตให้ประกอบธุรกิจเกี่ยวกับปัจจัยชำระเงิน ต่างประเทศตามกฎหมายว่าด้วยการควบคุมการแลกเปลี่ยนเงิน ดำเนินการ หรือให้พนักงาน ลูกจ้าง หรือบุคคลใดดำเนินการโฆษณา ประกาศหรือชักชวนประชาชนให้ลงทุน โดย

(1) ชื่อหรือขายเงินตราสกุลใดสกุลหนึ่งหรือหลายสกุล หรือ

(2) เก็งกำไรหรืออาจจะได้รับผลประโยชน์จากการ

เปลี่ยนแปลงของอัตราแลกเปลี่ยนเงิน ให้ถือว่าผู้นั้นกระทำความผิดฐานกู้ยืมเงินที่เป็นการฉ้อโกง ประชาชนด้วย”

1.1 การกระทำ สามารถกระทำความผิดได้ 2 วิธี คือ

ก) โฆษณาหรือประกาศให้ปรากฏต่อประชาชน

และ

ข) กระทำด้วยประการใด ๆ ให้ปรากฏแก่บุคคล

ตั้งแต่สิบคนขึ้นไป

ว่าในการกู้ยืมเงิน ตนหรือบุคคลใดจะจ่ายหรืออาจจ่าย ผลประโยชน์ตอบแทนให้ตามพฤติการณ์แห่งการกู้ยืมเงินในอัตราที่สูงกว่าอัตราดอกเบี้ยสูงสุด ที่สถาบันการเงิน ตามกฎหมายว่าด้วยดอกเบี้ยเงินให้กู้ยืมของสถาบันการเงินจะพึงจ่ายได้ โดยที่ ตนรู้หรือควรรู้แล้วว่า ตนหรือบุคคลนั้นจะนำเงินจากผู้ให้กู้ยืมรายนั้นหรือรายอื่นมาจ่าย

หมุนเวียนให้แก่ผู้ให้กู้ยืมเงิน หรือโดยที่ตนรู้หรือควรรู้อยู่แล้วว่า ตนหรือบุคคลนั้นไม่สามารถประกอบกิจการใด ๆ โดยชอบด้วยกฎหมายที่จะให้ผลประโยชน์ตอบแทนพอเพียงที่จะนำมาจ่ายในอัตรานั้นได้

ก) โฆษณาหรือประกาศให้ปรากฏต่อประชาชน

การโฆษณาหรือประกาศให้ปรากฏต่อประชาชน คือการกระทำให้ปรากฏแก่ประชาชนทั่วไปไม่จำกัดว่าด้วยการโฆษณาทางสื่อมวลชนหรือเทียบเท่าประกาศต่อประชาชนในสถานที่ต่าง ๆ ถ้าเทียบเคียงกับคำว่า “โฆษณา” ในพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ.2521 มาตรา 4 ก็หมายความว่า “ทำให้ปรากฏต่อสาธารณชนโดยการแสดง การบรรยาย การสวด การบรรเลง การทำให้ปรากฏด้วยเสียงและหรือภาพ การก่อสร้าง การจำหน่ายหรือโดยวิธีอื่นใด ซึ่งงานที่ได้จัดทำขึ้น” ดังนั้นโดยนัยนี้การให้สัมภาระทางหนังสือพิมพ์ก็เป็นการโฆษณารูปหนึ่งด้วย

คำว่า “ประชาชน” หมายถึง บุคคลทั่ว ๆ ไป

การโฆษณาหรือประกาศให้ปรากฏต่อประชาชนนี้ จึงหาได้ถือเอาจำนวนผู้เสียหายที่มากหรือน้อยเป็นหลักไม่ และไม่จำเป็นจะต้องกระทำต่อบุคคลตั้งแต่สิบคนขึ้นไป แต่ถือเอาเจตนาโฆษณาหรือประกาศให้ปรากฏต่อประชาชนเป็นสำคัญว่าในการกู้ยืมเงิน ตนหรือบุคคลใดจะจ่ายหรืออาจจ่ายผลประโยชน์ตอบแทนให้ตามพฤติการณ์แห่งการกู้ยืมเงินในอัตราที่สูงกว่าอัตราดอกเบี้ยสูงสุดที่สถาบันการเงินตามกฎหมายว่าด้วยดอกเบี้ยเงินให้กู้ยืมของสถาบันการเงินจะพึงจ่ายได้ โดยที่ตนรู้หรือควรรู้อยู่แล้วว่าตนหรือบุคคลนั้นจะนำเงินจากผู้ให้กู้ยืมรายนั้น หรือรายอื่นมาจ่ายหมุนเวียนให้แก่ผู้ให้กู้ยืมเงิน หรือโดยที่ตนรู้หรือควรรู้อยู่แล้วว่า ตนหรือบุคคลนั้นไม่สามารถประกอบกิจการใด ๆ โดยชอบด้วยกฎหมายที่จะให้ผลประโยชน์ตอบแทนพอเพียงที่จะนำมาจ่ายในอัตรานั้นได้ โดยเทียบเคียงกับคำพิพากษาฎีกาที่ 1867/2523 คำพิพากษาฎีกาที่ 709/2523 และคำพิพากษาฎีกา 5292/2540 คือ

คำพิพากษาฎีกาที่ 1867/2523 การแสดงข้อความเท็จต่อประชาชนในความผิดฐานข้อโกงประชาชนตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 343 นั้น หาได้ถือเอาจำนวนผู้เสียหายที่ถูกหลอกลวงมากหรือน้อยเป็นหลักไม่ แต่ถือเอาเจตนาแสดงข้อความอันเป็นเท็จต่อประชาชนเป็นสำคัญ

คำพิพากษาฎีกาที่ 709/2523 คำว่า ประชาชน หมายถึง บรรดาพลเมืองซึ่งมีความหมายถึงชาวเมืองทั้งหลาย

คำพิพากษาฎีกาที่ 5292/2540 การแสดง ข้อความอันเป็นเท็จต่อประชาชนในความผิดฐานฉ้อโกงประชาชนตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 343 ไม่ได้ถือเอาจำนวนผู้เสียหายที่ถูกหลอกลวงว่ามากหรือน้อย แต่ถือเอาเจตนาแสดง ข้อความอันเป็นเท็จต่อประชาชนเป็นสำคัญ.....

ดังนั้น เมื่อมีการโฆษณาหรือประกาศให้ ปราบกฏต่อประชาชน แม้จะมีคนเห็นหรือทราบเพียง 1 คนก็ถือว่าเป็นการลงมือกระทำความผิดแล้ว

ข) กระทำด้วยประการใด ๆ ให้ปรากฏแก่บุคคล ตั้งแต่สิบคนขึ้นไป

กระทำด้วยประการใด ๆ ให้ปรากฏแก่บุคคล ตั้งแต่สิบคนขึ้นไป คือ การชักชวนให้บุคคลทั่วไปหรืออย่างน้อยตั้งแต่สิบคนขึ้นไปมาทำการกู้ยืม เงินกัน โดยการชักชวนวิธีนี้ตรงตามหลักการเล่นแชร์ คือ ส่งหัวหน้าสายไปหาลูกแชร์ ทำนอง เดียวกับการหาผู้ประกันชีวิตของตัวแทนประกันชีวิตหรือประกันภัย เมื่อหัวหน้าสายได้ลูกแชร์มา แล้ว ก็จะรวบรวมรายชื่อและเงินลงแชร์ส่งเจ้ามือแชร์ แต่ตามกฎหมายนี้มีข้อจำกัดว่า ต้องกระทำ ต่อบุคคลตั้งแต่สิบคนขึ้นไป ถ้าหัวหน้าสายไปชักชวนลูกแชร์เพียง 9 คน และรวบรวมรายชื่อและ จำนวนเงินลงแชร์มาส่งเจ้ามือแชร์ ดังนี้ไม่ผิด แต่ถ้าเจ้ามือแชร์แบ่งหัวหน้าสายออกเป็น 2 สาย แต่ละสายให้หาลูกแชร์มาให้ได้ 9 คน รวม 2 สายได้ลูกแชร์ 18 คน ดังนี้เจ้ามือแชร์มีความผิด ฐานชักชวนบุคคลตั้งแต่ 10 คนขึ้นไปมาเล่นแชร์กับตน แต่หัวหน้าสายทั้ง 2 คนไม่มีความผิดด้วย เพราะชักชวนบุคคลไม่ถึง 10 คน

1.2 เจตนา ได้แก่การจูงใจประชาชนหรือบุคคลตั้งแต่ 10 คนขึ้นไปว่า “ในการกู้ยืมเงิน ตนหรือบุคคลใดจะจ่ายหรืออาจจ่ายผลประโยชน์ตอบแทนให้ตาม พฤติการณ์แห่งการกู้ยืมเงินในอัตราที่สูงกว่าอัตราดอกเบี้ยสูงสุดที่สถาบันการเงินตามกฎหมาย ว่าด้วยดอกเบี้ยเงินให้กู้ยืมของสถาบันการเงินจะพึงจ่ายได้” คือเอาดอกเบี้ยไปล่อใจผู้ที่ตนไป ติดต่อด้วยหรือโฆษณาเพื่อให้ประชาชนเชื่อว่าสามารถให้ดอกเบี้ยสูงสุดกว่าสถาบันการเงิน ตามกฎหมาย

ข้อพิสูจน์เจตนา จะต้องพิสูจน์ให้ได้ในประการใด
ประการหนึ่งในสองประการนี้คือ

ก. ต้องพิสูจน์ให้ได้ว่าความว่าได้โฆษณา หรือ
ประกาศ หรือติดต่อล่อใจประชาชน หรือบุคคลตั้งแต่สิบคนขึ้นไปให้เชื่อว่าจะได้ดอกเบี้ยสูง และใน
ขณะที่โฆษณาหรือติดต่อนั้น ผู้โฆษณาหรือติดต่อ “รู้หรือควรรู้อยู่ว่าตนหรือบุคคลนั้น (บุคคลที่รับ
ปากว่าจะจ่ายผลประโยชน์ตอบแทน) จะนำเงินจากผู้ให้กู้ยืมเงิน (คือประชาชนหรือผู้ที่ถูกติดต่อ
ด้วย) รายนั้นหรือรายอื่นมาจ่ายหมุนเวียนให้แก่ผู้ให้กู้ยืมเงิน” หรือ

ข. ต้องพิสูจน์ให้ได้ว่าความว่าได้มีการโฆษณา หรือ
ประกาศ หรือติดต่อล่อใจประชาชน หรือบุคคลตั้งแต่สิบคนขึ้นไปให้เชื่อว่าจะได้ดอกเบี้ยสูง และใน
ขณะที่โฆษณาหรือประกาศหรือติดต่อนั้น ผู้โฆษณาหรือประกาศหรือติดต่อก่อน “รู้หรือควรรู้อยู่แล้วว่า
ตนหรือบุคคลนั้น (บุคคลที่รับปากว่าจะจ่ายผลประโยชน์ตอบแทน) ไม่สามารถประกอบกิจการ
ใด ๆ โดยชอบด้วยกฎหมายที่จะให้ผลประโยชน์ตอบแทนเพียงพอที่จะนำมาจ่ายในอัตรานั้นได้”
เช่น รู้ว่าทำได้แต่เอาเงินคนอื่นมาต่อหางอย่างเดียว ไม่มีความสามารถทำธุรกิจอย่างอื่นให้ผล
ออกงายเพื่อนำมาจ่ายดอกเบี้ยให้ลูกแชร์ได้ เป็นต้น

1.3 ความผิดสำเร็จ อยู่ที่ “และในการนั้นเป็นเหตุให้ตนหรือ
บุคคลใดได้กู้ยืมเงินไป” ซึ่งว่าตามภาษาของข้อโกงได้แก่ “เป็นเหตุให้ตนเองหรือผู้อื่นได้ไปซึ่ง
ทรัพย์สินจากผู้ถูกลอกลวงหรือบุคคลที่สาม”

กล่าวคือต้องเป็นเหตุให้ตน (สายแชร์) หรือบุคคลใด
(เจ้าของแชร์) ได้กู้ยืมเงินไปจากผู้ที่เป็นติดต่อหรือจากประชาชนทั่วไป

เมื่อได้กระทำครบทั้งสามองค์ประกอบนี้แล้ว ถือว่าผู้
หรือผู้ที่ระบุว่าจ่ายผลประโยชน์ตอบแทนดังกล่าวมีความผิดฐาน “กู้ยืมเงินที่เป็นการฉ้อโกง
ประชาชน”

ความผิดฐานกู้ยืมเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชนนี้
ความจริงหาเป็นความผิดในตัวเองไม่ เพราะการกู้ยืมเงินเป็นมูลคดีทางแพ่ง แต่การกู้ยืมเงินใน
พฤติการณ์ที่กฎหมายฉบับนี้ระบุไว้ ไม่อาจสงเคราะห์เป็นความผิดฐานฉ้อโกงประชาชนได้ ในเมื่อ

รัฐบาลต้องการจะปราบปรามธุรกิจการเงินในรูปแบบนี้ จึงจำเป็นต้องออกกฎหมายมาห้ามและปราบปราม

เกี่ยวกับ “ผลประโยชน์ตอบแทน” นี้ ยังมีข้อที่จะต้องทำความเข้าใจอีกประการหนึ่ง คือผลประโยชน์นี้ไม่เป็นตัวเงิน เช่น เป็นสินค้าหรือทรัพย์สินอย่างอื่น ดังนี้มาตรา 6 บัญญัติว่า “เพื่อประโยชน์ในการคำนวณอัตราผลประโยชน์ตอบแทนตามมาตรา 4 ในกรณีที่ผู้กู้ยืมเงินได้จ่ายหรือจะจ่ายผลประโยชน์ตอบแทนที่ไม่ใช่ตัวเงิน ให้คำนวณมูลค่าของผลประโยชน์ตอบแทนดังกล่าวออกเป็นจำนวนเงิน

ในกรณีที่พฤติการณ์แห่งการกู้ยืมเงินไม่เปิดช่องให้คำนวณผลประโยชน์ตอบแทนเป็นจำนวนเงินแน่นอนได้ ให้ประมาณจากอัตราผลประโยชน์ตอบแทนขั้นต่ำที่คาดว่าผู้ให้กู้ยืมเงินจะได้รับ หากจะมีการจ่ายผลประโยชน์ตอบแทนนั้น”

กฎหมายนี้มีได้บอกไว้ว่าให้ถือหลักเกณฑ์ใดในการคำนวณมูลค่าของผลประโยชน์ตอบแทนดังกล่าว จึงต้องคำนวณตามท้องตลาดในขณะเกิดเหตุ ถ้าเป็นที่ดินอาจจะต้องถือตามราคาประเมินของคณะกรรมการประเมินราคาที่ดินเป็นเกณฑ์ก็ได้ เป็นต้น

1.4 การกระทำที่กฎหมายให้ถือว่าเป็นความผิด

พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมพระราชกำหนดการกู้ยืมเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชน พ.ศ.2527 (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545 ได้กำหนดว่าการกระทำความผิดต่อไปนี้ให้ถือว่าเป็นความผิดฐานกู้ยืมเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชนด้วย

คือ การที่ผู้ใดไม่มีใบอนุญาตให้ประกอบธุรกิจเกี่ยวกับปัจจัยชำระเงินต่างประเทศตามกฎหมายว่าด้วยการควบคุมการแลกเปลี่ยนเงิน ดำเนินการ หรือให้พนักงาน ลูกจ้าง หรือบุคคลใดดำเนินการโฆษณา ประกาศหรือชักชวนประชาชนให้ลงทุน โดย

(1) ชื้อหรือขายเงินตราสกุลใดสกุลหนึ่งหรือหลายสกุล หรือ

(2) เก็งกำไรหรืออาจจะได้รับผลประโยชน์จากการเปลี่ยนแปลงของอัตราแลกเปลี่ยนเงิน

2. ความผิดโดยอ้อม

มาตรา 5 บัญญัติว่า “ผู้ใดกระทำการดังต่อไปนี้

(1) ในการกู้ยืมเงินหรือจะกู้ยืมเงิน

(ก) มีการโฆษณาหรือประกาศแก่บุคคลทั่วไป หรือ

โดยการแพร่ข่าวด้วยวิธีอื่นใด หรือ

(ข) ดำเนินกิจการกู้ยืมเงินเป็นกิจธุระหรือ

(ค) จัดให้มีผู้รับเงินในการกู้ยืมเงินในแหล่งต่าง ๆ

หรือ

(ง) จัดให้มีบุคคลตั้งแต่ 5 คนขึ้นไป ไปชักชวน

บุคคลต่าง ๆ เพื่อให้มีการกู้ยืมเงิน หรือ

(จ) ได้กู้ยืมเงินจากผู้กู้ยืมเงินเกิน 10 คนขึ้นไปซึ่งมี

จำนวนเงินกู้รวมกันตั้งแต่ห้าล้านบาทขึ้นไป อันมิใช่การกู้ยืมเงินจากสถาบันการเงินตามกฎหมายว่าด้วยดอกเบี้ยเงินให้กู้ยืมของสถาบันการเงิน และ

(2) ผู้นั้น

(ก) จ่าย หรือ โฆษณา ประกาศ แพร่ข่าว หรือ

ตกลงว่าจะจ่ายผลประโยชน์ตอบแทนให้แก่ผู้ให้กู้ยืมเงินในอัตราที่สูงกว่าดอกเบี้ยสูงสุดที่สถาบันการเงินตามกฎหมายว่าด้วยดอกเบี้ยเงินให้กู้ยืมของสถาบันการเงินจะพึงจ่ายได้ หรือ

(ข) ไม่ยอมปฏิบัติตามคำสั่งของพนักงานเจ้าหน้าที่

ตามมาตรา 7 (1) (2) หรือ (3) หรือกิจการของผู้นั้นตามที่ผู้นั้นได้ให้ข้อเท็จจริงต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ตามมาตรา 7 ไม่ปรากฏหลักฐานพอที่จะเชื่อได้ว่า เป็นกิจการที่ให้ผลประโยชน์ตอบแทนเพียงพอที่จะนำมาจ่ายให้แก่ผู้ให้กู้ยืมเงินทั้งหลาย

ผู้นั้นต้องระวางโทษเช่นเดียวกับผู้กระทำความผิดฐานกู้ยืมเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชนตามมาตรา 4 เว้นแต่ผู้นั้นจะพิสูจน์ได้ว่า กิจการของตนหรือของผู้ที่อ้างถึงนั้น เป็นกิจการที่ให้ผลประโยชน์ตอบแทนพอเพียงที่จะนำมาจ่ายตามที่ตนได้กล่าวอ้าง หรือหากกิจการดังกล่าวไม่อาจให้ผลประโยชน์ตอบแทนพอเพียงก็ต้องพิสูจน์ได้ว่ากรณีดังกล่าวได้เกิดขึ้นเนื่องจากสภาวะการณ์ทางเศรษฐกิจที่ผิดปกติอันไม่อาจคาดหมายได้ หรือมีเหตุอันสมควรอย่างอื่น”

ความผิดตามมาตรา 5 นี้ต่างกับในมาตรา 4 ตรงที่ว่า

1. ในมาตรา 4 ต้องเป็นการโฆษณาหรือประกาศแก่ประชาชนหรือบุคคลตั้งแต่สิบคนขึ้นไป ส่วนในมาตรา 5 นี้เพียงแต่มีการโฆษณาหรือประกาศแก่บุคคลทั่วไปหรือโดยการแพร่ข่าวด้วยวิธีอื่นใดว่า ขอให้มาทำการกู้ยืมเงินกันโดยให้นำเงินมาให้ตนหรือบุคคลที่เป็นตัวแทนของตนกู้ยืม

ถ้าไม่เป็นการโฆษณาหรือประกาศให้คนทั่วไปเอาเงินมาให้กู้ยืม ก็อาจจัดตั้งเป็นสถานดำเนินการกู้ยืมเป็นปกติธุระ มีป้ายปิดว่ารับกู้เงินโดยให้ดอกเบี่ยแพง อย่างนี้ก็เข้ามาตรา 5

ถ้าไม่ตั้งสถานดำเนินการกู้ยืมเงิน แต่ส่งคนออกไปขอกู้ยืมเงินและรับเงินจากคนอื่น ๆ หรือตามแหล่งเงินกู้ ไม่ว่าจะเป็แหล่งเงินกู้ที่ถูกหรือผิดกฎหมาย ก็เข้ามาตรา 5

ถ้าเพียงแต่ชักชวนบุคคลต่าง ๆ ให้ให้กู้ยืมเงินแก่ตนหรือผู้แทนของตนจะต้องส่งคนออกไปตั้งแต่ห้าคนขึ้นไปจึงจะผิดมาตรา 5 นี้

ถ้ามิได้กระทำได้กล่าวข้างต้นทั้งหมด แต่ไปขอกู้ยืมเงินจากบุคคลอื่นเกินสิบคนขึ้นไป และได้เงินกู้นั้นมาเกินห้าล้านบาทขึ้นไป ดังนี้ก็เข้ามาตรา 5

2. ในมาตรา 4 จะต้องได้ความว่า ผู้ที่โฆษณาหรือประกาศขอกู้เงินจากประชาชนหรือจากบุคคลตั้งแต่สิบคนขึ้นไปนั้น ได้รับเงินที่ขอกู้ยืมไปแล้วด้วย จึงจะผิดแต่ในมาตรา 5 นี้ ไม่จำกัดว่าจะได้รับเงินที่ขอกู้แล้วหรือไม่

3. เกี่ยวกับ “ผลประโยชน์ตอบแทน” นั้น ทั้งมาตรา 4 และมาตรา 5 เหมือนกันตรงที่ดอกเบี้ยสูงสุดที่มีอัตราสูงกว่าสถาบันการเงินตามกฎหมายจะจ่ายให้ได้ แต่การจูงใจด้วย “ผลประโยชน์ตอบแทน” ในทั้งสองมาตรานี้ต่างกันคือในมาตรา 4 นั้น เพียงรับปากว่าจะจ่ายดอกเบี้ยสูงกว่าสถาบันการเงินตามกฎหมาย และได้รับเงินกู้ไปก็มีความผิดแล้ว แต่มาตรา 5 ไปไกลถึงขนาด “จ่าย” ดอกเบี่ยให้ผู้กู้ล่วงหน้า ทั้งนี้เข้าใจว่าผู้เขียนกฎหมายฉบับนี้คงต้องการให้ครอบคลุมถึงกรณีหักดอกเบี้ยเงินกู้เป็นเงินค่าปากถุงด้วยกระมัง

การ “จ่าย” ค่าตอบแทนล่วงหน้าหรือเงินค่าปากถุงตาม มาตรา 5 นี้ แม้จะยังไม่ได้รับเงินกู้จากผู้ให้กู้ ก็มีความผิดด้วย

ข้อแก้ตัวตามมาตรา 5 ตอนท้ายนี้อาจนำไปใช้ใน มาตรา 4 ได้ด้วย กล่าวคือถ้าผู้ถูกกล่าวหาหรือถูกสงสัยว่ากู้ยืมเงินโดยให้ค่าตอบแทนสูง สามารถ พิสูจน์ได้ว่า “กิจการของตนหรือบุคคลที่ตนอ้างถึงนั้น เป็นกิจการที่ให้ผลประโยชน์ตอบแทน พอเพียงที่จะนำมาจ่ายตามที่ตนได้กล่าวอ้าง หรือหากกิจการดังกล่าวไม่อาจให้ผลประโยชน์ ตอบแทนพอเพียง ก็เป็นเพราะสภาวะการณ์ทางเศรษฐกิจที่ผิดปกติอันไม่อาจคาดหมายได้ หรือ มีเหตุการณ์อันสมควรอย่างอื่น” ก็ย่อมไม่มีความผิดทั้งมาตรา 4 และมาตรา 5 ไปด้วย

เฉพาะใน (2) ข้อ (ก) นั้นเป็นการฝ่าฝืนมาตรา 7 เมื่อ พนักงานเจ้าหน้าที่สงสัยว่าจะกู้เงินโดยให้ค่าตอบแทนสูงเกินกฎหมายกำหนดและมีหมายเรียกให้ มาให้ถ้อยคำหรือส่งเอกสาร แต่ไม่กระทำตามที่พนักงานเจ้าหน้าที่เรียกหรือสั่งนั้น¹

3.1.2.2 อำนาจหน้าที่ของพนักงานเจ้าหน้าที่

เมื่อได้มีการประกาศใช้พระราชกำหนดการกู้ยืมเงินที่เป็นการฉ้อโกง ประชาชน พ.ศ.2527 แล้ว กระทรวงการคลังได้ออกประกาศกระทรวงการคลังและกระทรวง มหาดไทย แต่งตั้งพนักงานเจ้าหน้าที่เพื่อปฏิบัติการตามพระราชกำหนด ฯ และได้แต่งตั้งเจ้าหน้าที่ จากหน่วยงานต่าง ๆ เป็นพนักงานเจ้าหน้าที่ ได้แก่ เจ้าหน้าที่จากสำนักงานปลัดกระทรวงการคลัง สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง กรมสรรพากร ธนาคารแห่งประเทศไทย กรมตำรวจ สำนักงานอัยการ สูงสุด กรมบังคับคดี โดยพนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจหน้าที่ตามที่กำหนดไว้ในพระราชกำหนด การกู้ยืมเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชน พ.ศ.2527 ดังนี้

¹ สมพร พรหมพิตรัตน, หลักกฎหมายพระราชบัญญัติการกู้ยืมเงินอันเป็นการฉ้อโกง ประชาชน พ.ศ.2527 และพระราชบัญญัติการเลื้อนแชร์ พ.ศ.2534 , หน้า 55 -62.

3.1.2.2. (ก) อำนาจหน้าที่ตามมาตรา 7

บทบัญญัติมาตรา 7 เป็นบทบัญญัติเรื่องอำนาจของพนักงานเจ้าหน้าที่

พนักงานเจ้าหน้าที่ หมายถึง ผู้ซึ่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังและรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยแต่งตั้ง ให้มีอำนาจหน้าที่ปฏิบัติการตามพระราชกำหนด ฯ ดังต่อไปนี้

(1) การออกหนังสือเรียกของพนักงานเจ้าหน้าที่ตามมาตรา 7 (1) ต้องมีเหตุอันควรสงสัยว่าผู้กระทำความผิดในการกู้ยืมเงิน หรือจะกู้ยืมเงิน เช่น การรับฝาก การกู้ การยืม การจำหน่ายบัตร การรับเข้าเป็นสมาชิก การรับเข้าลงทุน เป็นต้น หนังสือเรียกไปยังผู้กู้ยืมเงินหรือบุคคลอื่นใดก็ได้ที่พนักงานเจ้าหน้าที่เห็นว่าจะจะเป็นประโยชน์แก่การตรวจสอบถึงกิจการกู้ยืมเงิน ทั้งนี้เพื่อให้มาไต่สวนหรือให้ถ้อยคำ

(2) การส่งบุคคลตาม มาตรา 7 (1) ได้แก่ ผู้กู้ยืมเงินหรือบุคคลอื่นใด ให้รายงานสภาพกิจการตลอดจนทรัพย์สินและหนี้สิน ทั้งนี้เพื่อให้ทราบว่าเป็นกิจการที่มั่นคงเพียงพอหรือเป็นกิจการที่มีหนี้สินล้นพ้นตัว คือมีหนี้สินมากกว่าทรัพย์สิน

(3) ส่งให้บุคคลตามมาตรา 7 (1) นำบัญชี เอกสาร หรือหลักฐานอื่นอันเกี่ยวกับการกู้ยืมเงินมาให้พนักงานเจ้าหน้าที่ เพื่อทำการตรวจสอบ

(4) การตรวจสอบหรือค้น หมายถึง การเข้าไปในสถานที่ใด ๆ เช่น สำนักงาน บ้าน โรงเรือน ในระหว่างพระอาทิตย์ขึ้นถึงพระอาทิตย์ตก หรือในระหว่างเวลาทำการของสถานที่นั้น ถ้าประกอบกิจการกู้ยืมในเวลากลางวัน พนักงานเจ้าหน้าที่ก็มีอำนาจเข้าไปในสถานที่นั้น ๆ ในเวลากลางวันได้ การตรวจสอบหรือค้น เพื่อยึดบัญชี เอกสาร หรือหลักฐานอื่น การเข้าไปในสถานที่เพื่อทำการตรวจสอบหรือค้น พนักงานเจ้าหน้าที่ต้องมีคำสั่งให้ทำการตรวจสอบหรือค้นเป็นหนังสือไปแสดงต่อเจ้าของหรือผู้ครอบครองสถานที่นั้น ๆ ด้วย และถ้าจะยึดบัญชี เอกสารหลักฐานต่าง ๆ มาทำการตรวจสอบ ต้องออกใบรับเอกสารให้แก่เจ้าของหรือผู้ครอบครองเอกสารไว้เป็นหลักฐานด้วยว่ายึดบัญชี เอกสาร หลักฐานอะไร มาจำนวนเท่าใด

ในการเข้าไปทำการตรวจสอบหรือค้น บัญชี เอกสาร หลักฐานอื่น พนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจสั่งให้บุคคลที่อยู่ในสถานที่นั้น ปฏิบัติการเท่าที่จำเป็นเพื่อประโยชน์ในการตรวจสอบหรือค้น เช่น สั่งให้เปิดสถานที่ หรือบ้านที่อยู่ โรงเรือน ตู้นิรภัย ตู้

หรือที่เก็บเอกสารหลักฐานต่าง ๆ ได้ ถ้ามีการขัดขวางไม่ปฏิบัติตามคำสั่ง หรือไม่อำนวยความสะดวกแก่พนักงานเจ้าหน้าที่ที่มีความผิดตามมาตรา 13 แห่งพระราชกำหนด ฯ นี้ เมื่อพนักงานเจ้าหน้าที่ทำการตรวจสอบหรือค้น หากยังไม่แล้วเสร็จก็สามารถดำเนินการต่อไปได้แม้จะเป็นเวลากลางคืนก็ตาม

การออกหนังสือเรียกให้มาให้ถ้อยคำตาม มาตรา 7 (1) หรือให้รายงานสภาพกิจการตลอดจนทรัพย์สินและหนี้สินตาม มาตรา 7 (2) และการให้นำบัญชีเอกสาร หรือหลักฐานอื่น ซึ่งเกี่ยวกับการกู้ยืมเงินให้มาเพื่อทำการตรวจสอบตาม มาตรา 7 (3) ต้องแจ้งล่วงหน้าไม่น้อยกว่าเจ็ดวัน นับแต่วันได้รับหนังสือเรียกหรือคำสั่ง เว้นแต่ในกรณีจำเป็น และเร่งด่วนอาจให้เวลาน้อยกว่าเจ็ดวันก็ได้¹

3.1.2.2. (ข) อำนาจหน้าที่ตามมาตรา 8

บทบัญญัติมาตรา 8 ได้บัญญัติเกี่ยวกับอำนาจของพนักงานเจ้าหน้าที่ในการยึดหรืออายัดทรัพย์สินของผู้กระทำความผิดไว้ดังต่อไปนี้

1. พนักงานเจ้าหน้าที่มีเหตุอันควรเชื่อว่า ผู้กู้ยืมเงินที่เป็นผู้ต้องหาว่ากระทำความผิดตามมาตรา 4 หรือมาตรา 5 พนักงานเจ้าหน้าที่มีข้อมูลหรือหลักฐานอื่น หรือจากรายงานสภาพกิจการตลอดจนทรัพย์สินและหนี้สินของผู้กู้ยืมเงินซึ่งได้ตกเป็นของผู้ต้องหา²

¹คณะทำงานเฉพาะกิจเพื่อแก้ไขปัญหาคดี บริษัท บลิสเซอร์ อินเตอร์กรุ๊ป จำกัด , “คู่มืออธิบายกฎหมายและระเบียบปฏิบัติเกี่ยวกับการเงินนอกระบบ“ , หน้า 22 – 23.

²ผู้ต้องหาในที่นี้ หมายถึง ผู้กู้ยืมเงินหรือบุคคลอื่นใดได้ถูกกล่าวหาว่ากระทำความผิดแต่ยังมีได้ถูกฟ้องต่อศาล อาจถูกกล่าวหาว่าได้กระทำความผิดต่อเจ้าพนักงานหรือเจ้าพนักงานได้กล่าวหาเองแต่ยังไม่ได้นำคดีสู่ศาล ข้อกล่าวหาว่ากระทำความผิดฐานกู้ยืมเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชน ตามมาตรา 4 หรือมาตรา 5

2. ผู้กู้ยืมเงินที่ เป็นผู้ต้องหาว่ากระทำความผิดฐาน กู้ยืมเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชน เป็นบุคคลมีหนี้สินล้นพ้นตัว ตามกฎหมายว่าด้วยการล้มละลาย หรือมีทรัพย์สินไม่พอชำระหนี้สิน

ตามพระราชบัญญัติล้มละลายมาตรา 8 ได้บัญญัติให้ สันนิษฐานไว้ก่อนว่าเป็นบุคคลมีหนี้สินล้นพ้นตัวเมื่อมีเหตุอย่างใดอย่างหนึ่งเกิดขึ้น เช่น การโอน ทรัพย์สิน หรือสิทธิจัดการทรัพย์สินให้แก่บุคคลอื่น การโอนหรือส่งมอบทรัพย์สินไปโดยการ แสดงเจตนาหลง หรือฉ้อฉล เป็นต้น ถ้ามีการกระทำดังกล่าว กฎหมายให้สันนิษฐานไว้ก่อนว่าเป็น บุคคลมีหนี้สินล้นพ้นตัว หรือผู้กระทำความผิดซึ่งได้ตกเป็นผู้ต้องหาว่ามีทรัพย์สินไม่พอชำระ หนี้สิน

3. พนักงานเจ้าหน้าที่ได้พิจารณาเห็นสมควรให้ ดำเนินการยึดหรืออายัดทรัพย์สินของผู้ต้องหาไว้ก่อนเพื่อคุ้มครองประโยชน์ของประชาชน ผู้ให้กู้ยืมเงิน เมื่อปรากฏข้อเท็จจริงว่าผู้ต้องหา มีหนี้สินล้นพ้นตัว ตามกฎหมายว่าด้วยการ ล้มละลาย หรือมีทรัพย์สินไม่พอชำระหนี้สิน และพนักงานเจ้าหน้าที่ได้พิจารณาแล้วเห็นสมควรให้ ยึดหรืออายัดทรัพย์สินของผู้ต้องหาไว้ก่อน เจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจออกทำการยึดหรืออายัดทรัพย์สิน ของผู้ต้องหาได้ ต้องได้รับความเห็นชอบและได้รับอนุมัติจากรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง หรือ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังแต่งตั้งจึงจะมีอำนาจดำเนินการเช่นนั้นได้

4. ระยะเวลาในการยึดหรืออายัดทรัพย์สิน พนักงานเจ้าหน้าที่จะยึดหรืออายัดทรัพย์สินของผู้ต้องหาไว้เกินกว่าเก้าสิบวันไม่ได้ เว้นแต่มีการ พ้องคดีต่อศาลตามมาตรา 9 หรือมาตรา 10¹ ให้คำสั่งยึดหรืออายัดทรัพย์สินมีผลบังคับต่อไป จนกว่าศาลจะสั่งเป็นอย่างอื่น

¹ การฟ้องคดีอาญาตามมาตรา 9 หมายถึง พนักงานอัยการได้ฟ้องคดีอาญาผู้ต้องหาหรือ ผู้กระทำความผิดต่อศาลแล้ว หรือพนักงานอัยการได้มีการฟ้องคดีแพ่งให้ผู้ต้องหาหรือผู้กระทำ ความผิดเป็นบุคคลล้มละลายตามมาตรา 10 คำสั่งยึดหรืออายัดทรัพย์สินของพนักงานเจ้าหน้าที่ ให้มีผลบังคับต่อไปจนกว่าศาลจะมีคำสั่งเป็นอย่างอื่น

5. พนักงานเจ้าหน้าที่ได้ทำการยึดหรืออายัดทรัพย์สินของผู้ต้องหาหรือพิจารณาเห็นสมควรไม่ยึดหรืออายัดทรัพย์สิน เมื่อพนักงานเจ้าหน้าที่พิจารณาแล้วเห็นว่าผู้ต้องหาไม่มีหนี้สินล้นพ้นตัวตามกฎหมายว่าด้วยการล้มละลาย หรือมีทรัพย์สินไม่พอชำระหนี้สิน ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ส่งเรื่องให้พนักงานอัยการฟ้องให้ผู้ต้องหาเป็นบุคคลล้มละลายต่อไปตามมาตรา 10

6. การยึดหรืออายัดทรัพย์สิน ให้นำบทบัญญัติตามประมวลรัษฎากรที่เกี่ยวกับการยึดหรืออายัดทรัพย์สินมาใช้บังคับโดยอนุโลม

บทบัญญัติตามประมวลรัษฎากรที่เกี่ยวกับการยึดหรืออายัดทรัพย์สินตามมาตรา 12 ได้บัญญัติไว้ในวรรคสี่ว่า “วิธีการยึดและขายทอดตลาดทรัพย์สินให้ปฏิบัติตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งโดยอนุโลม ส่วนวิธีการอายัดให้ปฏิบัติตามระเบียบที่อธิบดีกำหนดโดยอนุมัติรัฐมนตรี”

อธิบดีกรมสรรพากรโดยอนุมัติรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังได้กำหนดระเบียบว่าด้วยการอายัดทรัพย์สินของผู้ต้องรับผิดเสียภาษีอากร หรือนำส่งภาษีอากร ตามข้อ 2 บัญญัติว่า “วิธีการอายัดทรัพย์สินของผู้ต้องรับผิดเสียภาษีอากร หรือนำส่งภาษีอากรตามความในมาตรา 12 แห่งประมวลรัษฎากรให้ปฏิบัติตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งโดยอนุโลม”¹

ดังนั้น การยึดหรืออายัดทรัพย์สินของผู้ต้องหาว่ากระทำความผิดตามมาตรา 4 หรือมาตรา 5 ให้ปฏิบัติตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งโดยอนุโลม ซึ่งบัญญัติไว้ในภาค 4 ว่าด้วยวิธีการชั่วคราวก่อนพิพากษา และการบังคับตามคำพิพากษาหรือคำสั่ง

¹ระเบียบกรมสรรพากรว่าด้วยการอายัดทรัพย์สิน ตามความในมาตรา 12 แห่งประมวลรัษฎากร พ.ศ.2525 ประกาศ ณ วันที่ 3 พฤศจิกายน 2525

ซึ่งตามระเบียบกระทรวงการคลังก็นำหลักการและวิธีการยึดและอายัดทรัพย์สินตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งมาบัญญัติไว้เพื่อให้พนักงานเจ้าหน้าที่ปฏิบัติได้อย่างถูกต้องและเป็นไปในแนวทางเดียวกัน เช่น

ระเบียบกระทรวงการคลังว่าด้วยการยึดทรัพย์สินตามมาตรา 8 แห่งพระราชกำหนดการกู้ยืมเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชน พ.ศ.2527 พ.ศ.2528 (โปรดดูในภาคผนวก ค.)

1) ข้อ 7.ของระเบียบ ฯ ทรัพย์สินที่ไม่สามารถยึดได้ ก็ใช้หลักเกณฑ์เช่นเดียวกับมาตรา 285 แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง¹ ที่ว่า

¹ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา 285 บัญญัติว่า “ทรัพย์สินของลูกหนี้ตามคำพิพากษาต่อไปนี้ ย่อมไม่อยู่ในความรับผิดชอบแห่งการบังคับคดี

(1) เครื่องนุ่งห่มหลับนอน หรือเครื่องใช้ในครัวเรือนโดยประมาณรวมกันราคาไม่เกินห้าพันบาท ในกรณีศาลเห็นสมควรศาลจะกำหนดทรัพย์สินดังกล่าวที่มีราคาเกินห้าพันบาทให้เป็นทรัพย์สินที่ไม่ต้องอยู่ในความรับผิดชอบแห่งการบังคับคดีก็ได้ ทั้งนี้โดยคำนึงถึงความจำเป็นตามฐานะของลูกหนี้ตามคำพิพากษา

(2) เครื่องมือ หรือเครื่องใช้ที่จำเป็นในการเลี้ยงชีพหรือประกอบวิชาชีพโดยประมาณรวมกันราคาไม่เกินหนึ่งหมื่นบาทแต่ถ้าลูกหนี้ตามคำพิพากษามีคำขอโดยทำเป็นคำร้องต่อศาลขออนุญาตยึดหนึ่งและใช้เครื่องมือหรือเครื่องใช้อันจำเป็นเพื่อดำเนินการเลี้ยงชีพ หรือประกอบวิชาชีพอันจำเป็นอันมีราคาเกินกว่าจำนวนราคาดังกล่าวแล้ว ให้ศาลมีอำนาจที่จะใช้ดุลพินิจอนุญาตหรือไม่อนุญาตภายในบังคับแห่งเงื่อนไขตามที่ศาลเห็นสมควร

(3) วัตถุ เครื่องใช้ และอุปกรณ์ที่จำเป็นต้องใช้ทำหน้าที่แทนหรือช่วยอวัยวะของลูกหนี้ตามคำพิพากษา

(4) ทรัพย์สินอย่างใดที่โอนกันไม่ได้ตามกฎหมาย หรือตามกฎหมายย่อมไม่อยู่ในความรับผิดชอบแห่งการบังคับคดี

ทรัพย์สินของลูกหนี้ตามคำพิพากษาอันมีลักษณะเป็นของส่วนตัวโดยแท้ เช่นหนังสือสำหรับวงศ์ตระกูลโดยเฉพาะ จดหมายหรือสมุดบัญชีต่าง ๆ นั้น อาจยึดมาตรวจดูเพื่อประโยชน์แห่งการบังคับคดีได้ ถ้าจำเป็น แต่ห้ามมิให้เอาออกขายทอดตลาด...”

ทรัพย์สินที่ไม่อยู่ในความรับผิดชอบแห่งการบังคับคดี ซึ่งมาตรา 285 เป็นบทบัญญัติว่าด้วยข้อจำกัดในการยึดหรืออายัดและการขายทรัพย์สินของลูกหนี้ตามคำพิพากษา

2) ข้อ 8. ของระเบียบ ฯ ข้อจำกัดในการยึดทรัพย์สิน ก็เป็นหลักเดียวกับมาตรา 290 วรรคแรก แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง¹ ในเรื่องการห้ามยึดซ้ำ

ข้อสังเกต

(1) ทรัพย์สินที่ห้ามยึดหรืออายัดซ้ำ จะต้องเป็นการยึดหรืออายัดโดยเจ้าพนักงานบังคับคดีด้วยกันในทรัพย์สินเดียวกันของลูกหนี้ตามคำพิพากษา ถ้าเป็นการยึดหรืออายัดทรัพย์สินไว้ก่อนโดยเจ้าพนักงานอื่นที่ไม่ใช่เจ้าพนักงานบังคับคดี ก็ไม่ห้าม

(2) ทรัพย์สินที่จะยึดหรืออายัดชั่วคราวก่อนพิพากษา วิธีการชั่วคราวก่อนพิพากษามีใช่เป็นส่วนหนึ่งของการบังคับคดีตามคำพิพากษา ทรัพย์สินที่ยึดหรืออายัดไว้ชั่วคราวก่อนพิพากษาจึงไม่ต้องห้ามยึดหรืออายัดซ้ำ²

ระเบียบกระทรวงการคลังว่าด้วยการอายัดทรัพย์สิน ตามมาตรา 8 แห่งพระราชกำหนดการกู้ยืมเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชน พ.ศ.2527 พ.ศ.2528 (โปรดดูในภาคผนวก ค.)

¹ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา 290 วรรคแรก บัญญัติว่า “เมื่อเจ้าพนักงานบังคับคดีได้ยึดหรืออายัดทรัพย์สินอย่างใดของลูกหนี้ตามคำพิพากษาไว้แทนเจ้าหนี้ตามคำพิพากษาแล้ว ห้ามไม่ให้เจ้าหนี้ตามคำพิพากษาอื่นยึดหรืออายัดทรัพย์สินนั้นซ้ำอีก ฯลฯ” คือ เมื่อเจ้าหนี้ตามคำพิพากษายึดหรืออายัดทรัพย์สินอย่างใดของลูกหนี้ตามคำพิพากษาไว้แทนเจ้าหนี้ตามคำพิพากษาแล้ว เจ้าหนี้ตามคำพิพากษาอื่นจะยึดหรืออายัดทรัพย์สินนั้นซ้ำอีกไม่ได้ แต่ยื่นคำขอโดยทำเป็นคำร้องต่อศาลที่ออกหมายบังคับคดี เพื่อขอมีส่วนเฉลี่ยในทรัพย์สินหรือเงินจากการขายทอดตลาดนั้น”

²พิพัฒน์ จักรางกูร คำอธิบายกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง วิธีการชั่วคราวก่อนพิพากษาและการบังคับตามคำพิพากษาหรือคำสั่ง. (กรุงเทพฯ : บริษัทกรุงสยาม พรินติ้ง กรุ๊ป จำกัด, 2534), 232-233.

ข้อ 6 ของระเบียบ ฯ ทรัพย์สินที่ทำการอายัดไม่ได้ ก็ใช้หลักเกณฑ์เช่นเดียวกับมาตรา 286 แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง¹ ว่าด้วยสิทธิเรียกร้องเป็นเงินของลูกหนี้ตามคำพิพากษาที่ไม่อยู่ในความรับผิดชอบแห่งการบังคับคดี

ในการปฏิบัติงานของพนักงานเจ้าหน้าที่ตามพระราชกำหนด ฯ เช่น การออกหนังสือเรียกผู้ให้กู้ยืมเงินมาให้ถ้อยคำ การสั่งให้รายงานสภาพกิจการ ตลอดจนทรัพย์สินและหนี้สิน หรือการเข้าไปตรวจสอบหรือค้น ตลอดจนให้มีอำนาจยึดบัญชีเอกสาร หรือหลักฐานต่าง ๆ มาตรวจสอบ มาตรา 11 กำหนดให้พนักงานเจ้าหน้าที่เป็นเจ้าพนักงานตามประมวลกฎหมายอาญา พนักงานเจ้าหน้าที่ต้องแสดงบัตรประจำตัวต่อบุคคลที่เกี่ยวข้อง² (แบบของบัตรประจำตัวพนักงานเจ้าหน้าที่โปรดดูได้จากภาคผนวก ค.)

เนื่องจากพระราชกำหนดการกู้ยืมเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชน พ.ศ.2527 เป็นความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา ความผิดเดียวกันกับความผิดฐาน

¹ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา 286 บัญญัติว่า “ภายใต้บังคับบทบัญญัติแห่งกฎหมายอื่นสิทธิเรียกร้องเป็นเงินของลูกหนี้ตามคำพิพากษาต่อไปนี้ ไม่อยู่ในความรับผิดชอบแห่งการบังคับคดี

(1) เบี้ยเลี้ยงชีพซึ่งกฎหมายกำหนดไว้ และเงินรายได้เป็นคราว ฯ อันบุคคลภายนอกได้ยกให้เพื่อเลี้ยงชีพเป็นจำนวนตามที่ศาลเห็นสมควร

(2) เงินเดือน ค่าจ้าง บำนาญ บำเหน็จ และเบี้ยหวัดของข้าราชการ หรือลูกจ้างของรัฐบาล และเงินสงเคราะห์หรือบำนาญที่รัฐบาลได้จ่ายให้แก่คู่สมรสหรือญาติที่ยังมีชีวิตของบุคคลเหล่านั้น

(3) เงินเดือน ค่าจ้าง บำนาญ ค่าชดเชย เงินสงเคราะห์หรือรายได้อื่นในลักษณะเดียวกันของพนักงาน ลูกจ้าง หรือคนงาน นอกจากที่กล่าวไว้ใน (2) ที่นายจ้างจ่ายให้แก่บุคคลเหล่านั้น หรือคู่สมรส หรือญาติที่ยังมีชีวิตของบุคคลเหล่านั้นเป็นจำนวนตามที่ศาลเห็นสมควร

(4) เงินฌาปนกิจสงเคราะห์ที่ลูกหนี้ตามคำพิพากษาได้รับอันเนื่องมาแต่ความตายของบุคคลอื่น เป็นจำนวนตามที่จำเป็นในการดำเนินการฌาปนกิจศพตามฐานะของผู้ตายที่ศาลเห็นสมควร”

²คณะทำงานเฉพาะกิจเพื่อแก้ไขปัญหาคดี บริษัท บลิสเซอร์ อินเตอร์กรุ๊ป จำกัด , “คู่มืออธิบายกฎหมายและระเบียบปฏิบัติเกี่ยวกับการเงินนอกระบบ“ , หน้า 24 - 26

ข้อบังคับประชาชนตามมาตรา 343 แห่งประมวลกฎหมายอาญา ดังนั้นกฎหมายจึงกำหนดให้พนักงานเจ้าหน้าที่ซึ่งปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชกำหนด ฯ เป็นเจ้าพนักงานตามประมวลกฎหมายอาญา เช่นเดียวกับเจ้าพนักงานกรมสรรพสามิต กรมศุลกากร กรมเจ้าท่า พนักงานตรวจคนเข้าเมือง¹

3.1.2.2. (ค) อำนาจหน้าที่ตามมติคณะรัฐมนตรี

คณะรัฐมนตรีได้มีมติเมื่อวันที่ 5 กันยายน 2532 แต่งตั้งคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตการเงินนอกระบบขึ้นเพื่อทำหน้าที่พิจารณากำหนดนโยบายหลักเกณฑ์ เงื่อนไขและวิธีการเกี่ยวกับการประกอบธุรกิจการเงินนอกระบบสำหรับให้พนักงานเจ้าหน้าที่ใช้เป็นหลักในการปฏิบัติงาน รวมถึงการกำหนดแผนการป้องกันและปราบปรามการทุจริตการเงินนอกระบบทั้งระยะสั้นและระยะยาว และมีอำนาจแต่งตั้งคณะกรรมการและหรือคณะทำงานเฉพาะกิจได้ตามความจำเป็นและเหมาะสม

คณะกรรมการประกอบด้วยปลัดกระทรวงการคลัง เป็นประธาน และกรรมการจากหน่วยงานต่าง ๆ ได้แก่ รองปลัดกระทรวงการคลัง ผู้อำนวยการสำนักงานเศรษฐกิจการคลัง อธิบดีกรมสรรพากร ที่ปรึกษากฎหมายกระทรวงการคลัง ผู้แทนกระทรวงมหาดไทย ผู้แทนกระทรวงยุติธรรม ผู้แทนกรมตำรวจ ผู้แทนกรมอัยการ ผู้แทนธนาคารแห่งประเทศไทย ผู้อำนวยการกองนโยบายการเงินและสถาบันการเงิน ผู้ทรงคุณวุฒิ 5 ท่าน โดยมีหัวหน้าฝ่ายการเงินนอกระบบสำนักงานเศรษฐกิจการคลัง เป็นกรรมการและเลขานุการ และมีเจ้าหน้าที่สำนักงานเศรษฐกิจการคลังเป็นกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ

ดังนั้น ฝ่ายการเงินนอกระบบจึงมีหน้าที่ในการปฏิบัติงานในฐานะกรรมการและเลขานุการคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตการเงินนอกระบบอีกหนึ่งแห่ง

ต่อมาได้มีการเปลี่ยนแปลงคณะกรรมการให้เหมาะสมยิ่งขึ้น ตามมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 8 พฤศจิกายน 2537 โดยเพิ่มผู้แทนจากกรมตำรวจ ได้แก่

¹ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 2 (16)

ผู้บัญชาการตำรวจสอบสวนกลาง และผู้บังคับการกองสืบสวนสอบสวนคดีเศรษฐกิจ รวมทั้งเพิ่มผู้แทนกรมทะเบียนการค้า กระทรวงพาณิชย์ และผู้แทนสำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภค เป็นกรรมการในคณะกรรมการชุดนี้ และปรับปรุงผู้ทรงคุณวุฒิที่มีได้ปฏิบัติหน้าที่เกี่ยวข้องกับเรื่องนี้ โดยมีผู้อำนวยการกองนโยบายการเงินและสถาบันการเงิน เป็นกรรมการและเลขานุการ และหัวหน้าฝ่ายการเงินนอกระบบ เป็นกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ

นอกจากนั้น คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตการเงินนอกระบบได้แต่งตั้งคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตการเงินนอกระบบขึ้น เพื่อมีอำนาจและหน้าที่ในการรวบรวมวิเคราะห์ข้อมูล ควบคุม กำกับดูแล สืบสวนสอบสวนและติดตามประเมินผลการพิจารณากลับกรองปัญหาและข้อเสนอแนะในการปรับปรุงแก้ไขเกี่ยวกับการประกอบธุรกิจการเงินนอกระบบรวมถึงการปฏิบัติการของพนักงานเจ้าหน้าที่ตามพระราชกำหนด ตลอดจนดำเนินการตามมติคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตการเงินนอกระบบมอบหมาย

คณะอนุกรรมการประกอบด้วยที่ปรึกษากฎหมายกระทรวงการคลัง เป็นประธานอนุกรรมการ และผู้แทนจากหน่วยงานต่าง ๆ ได้แก่ ผู้แทนกองคดีอาญา ผู้แทนกองคดีแพ่ง ผู้แทนกองคดีเศรษฐกิจและทรัพยากร กรมอัยการ ผู้อำนวยการกองตรวจภาษีอากร กรมสรรพากร ผู้อำนวยการกองนโยบายการเงินและสถาบันการเงิน สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง ผู้แทนกรมทะเบียนการค้า กระทรวงพาณิชย์ ผู้แทนธนาคารแห่งประเทศไทย และผู้ทรงคุณวุฒิจากหน่วยงานต่าง ๆ โดยมีหัวหน้าฝ่ายการเงินนอกระบบเป็นอนุกรรมการและเลขานุการ

ต่อมาเมื่อวันที่ 5 กรกฎาคม 2534 คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตการเงินนอกระบบ ได้แต่งตั้งคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตการเงินนอกระบบในส่วนภูมิภาคระดับจังหวัดขึ้นเพื่อดำเนินการในการป้องกันและปราบปรามการทุจริตการเงินนอกระบบในส่วนภูมิภาค ประกอบด้วยผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นประธานและหัวหน้าหน่วยงานในจังหวัด ได้แก่ อัยการจังหวัด คลังจังหวัด หัวหน้าตำรวจภูธรจังหวัด พาณิชย์จังหวัด แรงงานจังหวัด โดยมีสรรพากรจังหวัด เป็นอนุกรรมการและเลขานุการ

คณะอนุกรรมการ ฯ ในส่วนภูมิภาคระดับจังหวัดที่ได้รับการแต่งตั้งมีอำนาจและหน้าที่รวบรวม วิเคราะห์ข้อมูล ควบคุม กำกับ ดูแล สืบสวนสอบสวน การติดตามประเมินผล และการพิจารณากลับกรองปัญหาและข้อเสนอแนะในการปรับปรุงแก้ไข

เกี่ยวกับการประกอบธุรกิจการเงินนอกระบบในส่วนภูมิภาค ระดับจังหวัด รวมถึงการปฏิบัติการของพนักงานเจ้าหน้าที่ตามพระราชกำหนดการกู้ยืมเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชน พ.ศ.2527 ตลอดจนการดำเนินการตามที่คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามธุรกิจการเงินนอกระบบมอบหมาย แล้วรายงานให้คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามธุรกิจการเงินนอกระบบพิจารณาต่อไป

ฝ่ายการเงินนอกระบบจึงมีหน้าที่ในการประสานงานกับ คณะอนุกรรมการดังกล่าวในการป้องกันและปราบปรามการระดมเงินนอกระบบอีกหน้าที่หนึ่ง¹

3.1.2.3 การดำเนินคดีอาญา แฝง และล้มละลาย

พระราชกำหนดการกู้ยืมเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชน พ.ศ.2527 บัญญัติให้พนักงานอัยการมีอำนาจฟ้องคดีอาญา และฟ้องคดีแพ่งเรียกคืนเงินและผลประโยชน์ตอบแทนคืนให้แก่ผู้เสียหายได้ ตามมาตรา 9 และให้พนักงานอัยการฟ้องผู้ต้องหาว่ากระทำความผิดตามมาตรา 4 หรือมาตรา 5 เป็นบุคคลล้มละลายได้ ตามมาตรา 10

การดำเนินคดีอาญา แฝง และล้มละลายของพนักงานอัยการตามพระราชกำหนดฯ ซึ่งบัญญัติไว้ตามมาตรา 9 และมาตรา 10 อาจแยกพิจารณาได้ดังนี้

3.1.2.3. (ก) การดำเนินคดีของพนักงานอัยการ ตามมาตรา 9

1. การฟ้องคดีอาญา พนักงานอัยการแต่ผู้เดียวมีอำนาจฟ้องคดีอาญาต่อผู้กระทำความผิดฐานกู้ยืมเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชน ตามมาตรา 4 หรือมาตรา 5

2. การเรียกเงินคืนให้แก่ผู้เสียหาย ถ้าผู้ให้กู้ยืมเงินมีการร้องขอให้คืนต้นเงินที่ให้กู้ยืม พนักงานอัยการจึงจะมีอำนาจเรียกคืนต้นเงินให้แก่ผู้เสียหายได้ และจะเรียกผลประโยชน์ตอบแทนอันชอบด้วยกฎหมายให้แก่ผู้เสียหายด้วยก็ได้

¹วีระพงษ์ บุญโญภาส, อาชญากรรมทางเศรษฐกิจ พิมพ์ครั้งที่ 3 (กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์นิติธรรม, 2544), หน้า 212 - 213.

3. การฟ้องคดีแพ่งที่เกี่ยวข้องกับคดีอาญา การฟ้องคดีอาญาแก่ผู้กระทำความผิดและเรียกต้นเงินคืนให้แก่ผู้เสียหายตลอดจนผลประโยชน์ตอบแทนที่ควรจะได้รับโดยชอบด้วยกฎหมาย ให้นำบทบัญญัติว่าด้วยการฟ้องคดีแพ่งที่เกี่ยวข้องกับคดีอาญาตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญามาใช้บังคับโดยอนุโลม ซึ่งบัญญัติไว้ในหมวด 2 ว่าด้วยการฟ้องคดีแพ่งที่เกี่ยวข้องกับคดีอาญา ตามมาตรา 40 ถึงมาตรา 51

การฟ้องคดีอาญาของพนักงานอัยการก็เพื่อเอาผู้กระทำความผิดมาลงโทษ แต่ในคดีลักทรัพย์ ชิงทรัพย์ ปล้นทรัพย์ โจรสลัด ช้อโกง ยักยอก หรือรับของโจร ถ้าผู้เสียหายมีสิทธิที่จะเรียกทรัพย์สิน หรือราคาที่สูงสูญเสียไปเนื่องจากการกระทำความผิด เมื่อพนักงานอัยการยื่นฟ้องคดีอาญา กฎหมายให้อำนาจพนักงานอัยการที่จะเรียกทรัพย์สินหรือราคาแทนผู้เสียหายด้วย¹ จะเห็นได้ว่าความผิดฐานช้อโกงหรือช้อโกงประชาชนตามมาตรา 341 , 343 แห่งประมวลกฎหมายอาญา เป็นความผิดฐานเดียวกันกับความผิดฐานกั๊ยมเงินที่เป็นการช้อโกงประชาชน ตามมาตรา 4 หรือมาตรา 5 แห่งพระราชกำหนดการกั๊ยมเงินที่เป็นการช้อโกงประชาชน พ.ศ.2527 ดังนั้น เมื่อพนักงานอัยการฟ้องคดีอาญาแก่ผู้กระทำความผิดตามมาตรา 4 หรือมาตรา 5 เมื่อผู้เสียหายมีสิทธิเรียกทรัพย์สิน หรือราคาที่สูงสูญเสียไปในการกระทำความผิด ก็ให้พนักงานอัยการปฏิบัติตามบทบัญญัติว่าด้วยการฟ้องคดีแพ่งที่เกี่ยวข้องกับคดีอาญาตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา โดยจะขอรวมกับคดีอาญาหรือโดยยื่นคำร้องในระยะเวลาใดเวลาหนึ่ง ระหว่างคดีอาญากำลังพิจารณาอยู่ในศาลชั้นต้น และในกรณีเช่นนี้คำพิพากษาในส่วนคำขอนี้ให้รวมเป็นส่วนหนึ่งแห่งคำพิพากษาในคดีอาญา² และผู้เสียหายก็จะเป็นเจ้าหนี้ตามคำพิพากษาที่สามารถร้องขอให้มีการบังคับคดีได้³

3.1.2.3. (ข) การดำเนินคดีล้มละลายของพนักงานอัยการตามมาตรา 10

ตามบทบัญญัติมาตรา 10 แห่งพระราชกำหนด ฯ ให้ฟ้องผู้กั๊ยมเงินซึ่งเป็นผู้ต้องหาว่ากระทำความผิดเป็นบุคคลล้มละลาย เพื่อคุ้มครองประโยชน์ของ

¹ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 43

²ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 44

³ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 50

ประชาชนผู้ให้กู้ยืมเงิน ให้พนักงานอัยการฟ้องผู้กู้ยืมเงินซึ่งตกเป็นผู้ต้องหาว่ากระทำความผิดตามมาตรา 4 หรือมาตรา 5 เป็นบุคคลล้มละลาย เมื่อปรากฏว่า

1. เป็นผู้ที่มีหนี้สินล้นพ้นตัว ตามข้อสันนิษฐานของกฎหมายล้มละลาย ซึ่งบัญญัติไว้ตามมาตรา 8 แห่งพระราชบัญญัติล้มละลาย พ.ศ.2483 หรือมีสินทรัพย์ไม่พอชำระหนี้สิน
2. ผู้ต้องหาว่ากระทำความผิดเป็นหนี้ผู้ให้กู้ยืมเงินคนเดียวหรือหลายคน เป็นจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งแสนบาท และ
3. หนี้้นั้นอาจกำหนดจำนวนได้โดยแน่นอน ไม่ว่าจะถึงกำหนดชำระโดยพลันหรือในอนาคตก็ตาม

การฟ้องคดีล้มละลายให้ดำเนินกระบวนการพิจารณาเป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยการล้มละลาย โดยให้อัยการมีฐานะและสิทธิหน้าที่เสมือนเจ้าหนี้ผู้เป็นโจทก์ โดยได้รับยกเว้นค่าธรรมเนียม ค่าฤชาธรรมเนียม หรือการต้องวางเงินประกันต่าง ๆ ตามกฎหมายล้มละลาย ค่าธรรมเนียมตามกฎหมายล้มละลายได้แก่ ค่าขึ้นศาล ค่ายื่นคำขอรับชำระหนี้ ค่าธรรมเนียมในการรวบรวมทรัพย์สิน เป็นต้น

กระบวนการพิจารณาให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยการล้มละลาย เช่น การฟ้อง การสืบพยานโจทก์ การสืบพยานจำเลย เมื่อศาลได้พิจารณาความจริงเป็นไปตาม ข้อ ข (1) , (2) และ (3) แล้ว ศาลก็จะมีคำสั่งพิทักษ์ทรัพย์เด็ดขาด ส่วนหลักเกณฑ์ในการแบ่งทรัพย์สินของลูกหนี้ให้แก่เจ้าหนี้นั้น ให้เจ้าหนี้ทุกรายอยู่ในลำดับที่ 8 ของมาตรา 130 แห่งพระราชบัญญัติล้มละลาย พ.ศ.2483 โดยให้เจ้าหนี้ทุกคนได้ส่วนแบ่งอยู่ในลำดับที่อื่น ๆ ซึ่งหมายความว่า เมื่อหักค่าใช้จ่ายอื่น ๆ ทั้งหมดแล้ว เหลือเท่าใดจึงจะแบ่งให้เจ้าหนี้ทุกคนได้ ส่วนแบ่งเฉลี่ยตามส่วน ส่วนผลประโยชน์ตอบแทนที่เจ้าหนี้ผู้ให้กู้ยืมเงินแต่ละรายได้รับมาแล้วก่อนคดีล้มละลายให้นำมาประกอบการพิจารณาด้วย¹

¹ คณะทำงานเฉพาะกิจเพื่อแก้ไขปัญหาคดี บริษัท บลิสเซอร์ อินเตอร์กรุ๊ป จำกัด , “คู่มืออธิบายกฎหมายและระเบียบปฏิบัติเกี่ยวกับการเงินนอกระบบ” , หน้า 27 - 29

ผู้ที่มีอำนาจในการฟ้องคดีตามพระราชกำหนด ฯ นี้ คือ พนักงานอัยการเท่านั้น เนื่องจากความผิดตามพระราชกำหนด ฯ นี้ รัฐเท่านั้นที่เป็นผู้เสียหาย ตามคำพิพากษาศาลฎีกาที่ 3447/2530 (ประชุมใหญ่)

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 3447/2530 (ประชุมใหญ่) ความผิดเกี่ยวกับความสงบสุขของประชาชน มิใช่กระทำโดยเฉพาเจาะจงแก่บุคคลใดเป็นส่วนตัว รัฐเท่านั้นเป็นผู้เสียหายโดยตรง

พระราชกำหนดการกักขังเงินที่เป็นการขู่ขู่ประชาชน เป็นบทบัญญัติที่มีลักษณะพิเศษแตกต่างไปจากความผิดฐานขู่ขู่ ตามประมวลกฎหมายอาญาดังจะเห็นได้ว่าบทบัญญัติและเจตนารมณ์ของพระราชกำหนดนี้ ตามมาตรา 4 มาตรา 5 มาตรา 7 และมาตรา 8 บัญญัติถึงวิธีการและลักษณะของการกักขังในกรณีเช่นว่านี้ไว้ และบัญญัติถึงการที่จะปราบปรามการกระทำที่เป็นการขู่ขู่ประชาชนกับวางมาตรการเพื่อคุ้มครองประโยชน์ของประชาชนที่ได้รับความเสียหายจากการถูกล่อลวง และรักษาความมั่นคงทางเศรษฐกิจของประเทศ โดยได้กำหนดมาตรการต่าง ๆ ไว้ เพื่อคุ้มครองประชาชนเป็นส่วนรวม และให้พนักงานเจ้าหน้าที่ของรัฐเท่านั้นที่มีอำนาจใช้มาตรการดังกล่าวนี้ได้ ทั้งนี้เพื่อให้กรณีเสร็จเด็ดขาดไปทันที ดังนั้น ความผิดตามพระราชกำหนดนี้ รัฐเท่านั้นเป็นผู้มีอำนาจฟ้องคดีได้

โดยคดีนี้มีความเห็นแยกเป็น 2 ฝ่าย คือ ฝ่ายแรกเห็นว่ากฎหมายที่เกี่ยวกับความผิดในทางอาญานั้น หากมีหลักเกณฑ์ที่ห้ามผู้เสียหายฟ้อง จะต้องระบุไว้โดยชัดแจ้งในกฎหมาย ซึ่งตรงตามหลักที่ว่า กฎหมายคุ้มครองประโยชน์ของประชาชนเป็นส่วนรวม หรือการขาดประโยชน์ของเอกชนทุก ๆ คน ที่รวมกันเป็นความเสียหายแก่สาธารณชน การฝ่าฝืนต่อบทบัญญัตินั้น โดยปกติรัฐเป็นผู้เสียหาย แต่ถ้าเอกชนคนใดได้รับความเสียหายเป็นพิเศษ คือขาดประโยชน์ยิ่งกว่าสาธารณชนทั่วไป ก็เป็นผู้เสียหายและมีอำนาจฟ้องได้ เว้นแต่กฎหมายห้ามไว้โดยแจ้งชัด กฎหมายที่พอเทียบเคียงได้ คือ พระราชบัญญัติตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย พ.ศ.2517 เดิมไม่มีบทบัญญัติใดห้ามประชาชนซึ่งได้รับความเสียหายเป็นโจทก์ฟ้องคดีอาญา คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 2689/2526 และ 3571/2526 จึงวินิจฉัยว่ากฎหมายฉบับนี้ประกาศใช้เพื่อคุ้มครองประโยชน์ของประชาชนส่วนรวม โจทก์จึงเป็นผู้เสียหายและมีอำนาจฟ้องจำเลยในความผิดตามพระราชบัญญัติดังกล่าว มาตรา 21 และมาตรา 42 ได้ ต่อมาภายหลังจึงมีการแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติฉบับนี้ ระบุให้พนักงานอัยการเท่านั้นเป็นผู้มีอำนาจฟ้องต่อศาล สำหรับพระราชกำหนดฉบับดังกล่าวมิได้มีบทบัญญัติระบุให้การฟ้องเป็นอำนาจของพนักงานอัยการ

โดยเฉพาะหรือห้ามผู้เสียหายฟ้องคดีอาญา จึงถือมิได้ว่าเป็นบทบัญญัติที่ตัดสิทธิผู้เสียหายฟ้องคดีอาญา

ส่วนอีกฝ่ายหนึ่งเห็นว่า แม้พระราชกำหนดนี้ไม่มีบทบัญญัติห้ามมิให้ผู้เสียหายเป็นโจทก์ฟ้องคดีก็ตาม แต่เมื่อพิจารณาบทบัญญัติตามพระราชกำหนดดังกล่าว ประกอบเหตุผลในการประกาศใช้พระราชกำหนดฉบับนี้ที่กล่าวโดยสรุปว่า ขณะที่ยกกฎหมายฉบับนี้มีการกักเงิน หรือรับฝากเงินจากประชาชนทั่วไป โดยจ่ายดอกเบี้ยหรือผลประโยชน์ตอบแทนสูงเป็นเครื่องล่อใจ กิจกรรมดังกล่าวมีแนวโน้มจะขยายตัวแพร่หลายออกไปอย่างรวดเร็ว หากปล่อยให้ดำเนินการต่อไปจะเกิดผลภัยแก่ประชาชนทั่วไปและเป็นอันตรายร้ายแรงต่อเศรษฐกิจของประเทศ สมควรจะมีกฎหมายเพื่อปราบปรามการกระทำดังกล่าว กับสมควรวางมาตรการเพื่อคุ้มครองประโยชน์ของประชาชนที่ได้รับความเสียหายจากการถูกหลอกลวง และรักษาความมั่นคงทางเศรษฐกิจของประเทศ จึงจำเป็นต้องตราพระราชกำหนดนี้ จึงเห็นได้ว่าเจตนารมณ์ของพระราชกำหนดนี้ คงมิได้มุ่งจะคุ้มครองประโยชน์ของประชาชนโดยเฉพาะ เพราะมีประมวลกฎหมายอาญาคู่คุ้มครองอยู่แล้ว แต่จุดประสงค์สำคัญน่าจะเป็นเรื่องที่รัฐมุ่งปราบปรามการกระทำดังกล่าวที่ก่อให้เกิดความเสียหายต่อความมั่นคงทางเศรษฐกิจของรัฐโดยตรง และถือว่าเป็นกรณีฉุกเฉินต้องตราพระราชกำหนด ซึ่งเป็นเหตุผลที่แตกต่างจากพระราชบัญญัติตลาดหลักทรัพย์ที่มุ่งคุ้มครองประโยชน์ของประชาชน กรณีนี้รัฐจึงน่าจะเป็นผู้เสียหายโดยตรงเท่านั้น

ในที่สุดที่ประชุมใหญ่ของศาลฎีกาได้วินิจฉัยไว้เป็นบรรทัดฐานว่า ความผิดตามพระราชกำหนดนี้ รัฐเท่านั้นเป็นผู้มีอำนาจฟ้องคดีได้

อย่างไรก็ตาม แม้รัฐจะเป็นผู้เสียหาย และมีอำนาจดำเนินคดีต่อจำเลยตามพระราชกำหนดดังกล่าวเพียงผู้เดียวเท่านั้นแต่ก็ไม่ตัดอำนาจราษฎรผู้ได้รับความเสียหายจากการฉ้อโกงของจำเลย ในอันที่จะฟ้องร้องดำเนินคดีกับจำเลยได้ด้วยตนเอง ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 341 , 343 โดยไม่ต้องห้ามแต่อย่างใด¹

¹หมายเหตุท้ายคำพิพากษาศาลฎีกาที่ 3447/2530

3.1.2.4 โทษ

บทกำหนดโทษของผู้กระทำความผิดตามพระราชกำหนดการกู้ยืมเงิน ที่เป็นการฉ้อโกงประชาชน พ.ศ.2527 ได้บัญญัติไว้ตามมาตราต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

มาตรา 12 เป็นบทกำหนดโทษฐานความผิดกู้ยืมเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชนตามมาตรา 4 หรือมาตรา 5 ซึ่งเป็นความผิดฐานเดียวกันกับความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 343 ฐานฉ้อโกงประชาชน แต่ความผิดฐานกู้ยืมเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชนตามพระราชกำหนด ฯ เป็นความผิดที่มีบทลงโทษสูงกว่าความผิดฐานฉ้อโกงประชาชนตามประมวลกฎหมายอาญา ดังนั้น การลงโทษผู้กระทำความผิดให้ใช้กฎหมายที่มีโทษหนักที่สุดลงโทษแก่ผู้กระทำความผิด (ตามประมวลกฎหมายอาญามาตรา 90 ¹) โทษที่จะลงแก่ผู้กระทำความผิดจึงลงโทษตามมาตรา 12 แห่งพระราชกำหนด ฯ ซึ่งมีอัตราโทษที่สูงกว่า

มาตรา 13 เป็นการขัดขวางการปฏิบัติงานของพนักงานเจ้าหน้าที่ในการตรวจสอบหรือค้นและยึด บัญชี เอกสาร หรือหลักฐานอื่น ตามมาตรา 7 (4) หรือขัดขวางพนักงานเจ้าหน้าที่โดยอนุมัติรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง ให้ยึดหรืออายัดทรัพย์สินของผู้กระทำความผิดตามมาตรา 8 แห่งพระราชกำหนด ฯ ซึ่งเป็นความผิดฐานเดียวกันกับความผิดตามประมวลกฎหมายอาญามาตรา 138 ฐานต่อสู้อัดขวางเจ้าพนักงานในการปฏิบัติหน้าที่ แต่ตามพระราชกำหนด ฯ มีบทลงโทษสูงกว่าตามประมวลกฎหมายอาญา ดังนั้น การลงโทษผู้กระทำความผิดให้ใช้กฎหมายที่มีโทษหนักที่สุดลงโทษแก่ผู้กระทำความผิด (ตามประมวลกฎหมายอาญามาตรา 90) โทษที่จะลงแก่ผู้กระทำความผิดจึงลงโทษตามมาตรา 13 แห่งพระราชกำหนด ฯ ซึ่งมีอัตราโทษที่สูงกว่า ซึ่งในการการปฏิบัติตามหน้าที่นั้น หากผู้ใดขัดขวางการปฏิบัติงานของพนักงานเจ้าหน้าที่ ก็ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ร้องขอความช่วยเหลือจากเจ้าพนักงานตำรวจเพื่อดำเนินการให้เสร็จสิ้นไป

มาตรา 14 เป็นความผิดฐานไม่ปฏิบัติตามหนังสือเรียกหรือคำสั่งของพนักงานเจ้าหน้าที่ ที่มีหนังสือเรียกมาให้ถ้อยคำหรือออกคำสั่งให้รายงานสภาพกิจการตลอดจน

¹ประมวลกฎหมายอาญามาตรา 90 บัญญัติว่า “เมื่อการกระทำใดอันเป็นกรรมเดียวเป็นความผิดต่อกฎหมายหลายบท ให้ใช้กฎหมายบทที่มีโทษหนักที่สุดลงโทษแก่ผู้กระทำความผิด”

ทรัพย์สิน หนี้สิน หรือการไม่นำบัญชี เอกสาร หรือหลักฐานอื่น มามอบให้พนักงานเจ้าหน้าที่ ทำการตรวจสอบตามมาตรา 7 (1) (2) หรือ (3) โดยไม่มีเหตุอันควร และได้แจ้งล่วงหน้า ไม่น้อยกว่าเจ็ดวันนับแต่วันที่ได้รับหนังสือเรียกหรือคำสั่ง โดยมีหลักฐานการส่งหนังสือเรียกให้แก่ ผู้รับโดยชอบด้วยกฎหมาย

มาตรา 14 กำหนดโทษในการกระทำความผิดไว้ 2 ฐานความผิด คือ

1) ไม่ปฏิบัติตามหนังสือเรียกหรือคำสั่งของพนักงานเจ้าหน้าที่ ตาม มาตรา 7 (1) (2) หรือ (3)

2) ไม่ยอมตอบคำถามของพนักงานเจ้าหน้าที่ ซึ่งความผิดตาม 1) นั้น เป็นความผิดฐานเดียวกันกับความผิดตาม ประมวลกฎหมายอาญามาตรา 168 , มาตรา 169 และมาตรา 368 ฐานขัดขืนคำสั่งบังคับของ เจ้าพนักงาน

ความผิดตาม 2) เป็นความผิดฐานเดียวกับกันความผิดตามประมวล กฎหมายอาญามาตรา 367 และมาตรา 368 ฐานไม่ยอมตอบคำถามของเจ้าพนักงาน และฐาน ไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของเจ้าพนักงาน แต่ตามพระราชกำหนด ฯ มีบทลงโทษสูงกว่าตามประมวล กฎหมายอาญา ดังนั้น การลงโทษผู้กระทำความผิดให้ใช้กฎหมายที่มีโทษหนักที่สุดลงโทษแก่ ผู้กระทำความผิด (ตามประมวลกฎหมายอาญามาตรา 90) โทษที่จะลงแก่ผู้กระทำความผิดจึง ลงโทษตามมาตรา 14 แห่งพระราชกำหนด ฯ ซึ่งมีอัตราโทษที่สูงกว่า

มาตรา 15 ผู้กระทำความผิดที่เป็นนิติบุคคล กฎหมายได้บัญญัติให้ กรรมการ ผู้จัดการ หรือบุคคลอื่นใด ซึ่งรับผิดชอบในการดำเนินงานของนิติบุคคล ต้องรับผิดชอบต่อ ความผิดนั้น และรวมถึงพนักงานหรือลูกจ้างของนิติบุคคลซึ่งปรากฏพยานหลักฐานว่ามีพฤติกรรม เป็นผู้รับผิดชอบในการดำเนินงานของนิติบุคคลดังกล่าว ซึ่งบุคคลดังกล่าวอาจกระทำความผิดใน ลักษณะตัวการ ผู้ใช้ หรือโฆษณา หรือประกาศแก่บุคคลทั่วไปให้กระทำความผิด หรือสนับสนุน การกระทำความผิดตามประมวลกฎหมายอาญามาตรา 83 มาตรา 84 มาตรา 85 และมาตรา 86 และเว้นแต่บุคคลดังกล่าวจะพิสูจน์ได้ว่าตนมิได้มีส่วนในการกระทำความผิดของนิติบุคคล

มาตรา 15/1 เป็นกรณีที่ต้องคำพิพากษาถึงที่สุดให้ลงโทษตามมาตรา 4 หรือมาตรา 5 และได้กระทำความผิดนั้นซ้ำอีกในระหว่างรอการลงโทษหรือรอการกำหนดโทษ

หรือภายในเวลา 5 ปีนับแต่วันพ้นโทษ ถ้าหากศาลในคดีหลังจะพิพากษาลงโทษก็ให้เพิ่มโทษที่จะลงแก่ผู้นั้นอีกหนึ่งเท่าของโทษที่ศาลกำหนดสำหรับความผิดครั้งหลัง

มาตรา 15/2 เป็นกรณีที่ต้องคำพิพากษาถึงที่สุดว่ากระทำความตามมาตรา 4 หรือมาตรา 5 เป็นคนต่างด้าว กฎหมายได้บัญญัติให้เนรเทศผู้นั้นออกนอกราชอาณาจักรตามกฎหมายว่าด้วยการเนรเทศ แต่ถ้าศาลพิพากษาลงโทษก็ให้ผู้นั้นได้รับโทษก่อนแล้วจึงเนรเทศออกนอกราชอาณาจักรต่อไป

3.1.3 ร่างพระราชบัญญัติการสอบสวนคดีพิเศษ

คดีอาชญากรรมทางเศรษฐกิจเป็นคดีที่สร้างเสียหายแก่ระบบเศรษฐกิจของประเทศ มีผู้เสียหายเป็นจำนวนมาก และเนื่องจากผู้กระทำความผิดได้พัฒนาวิธีการในการกระทำความผิด ใช้เทคโนโลยีที่สูงขึ้น ซับซ้อนขึ้น

ดังนั้นเพื่อให้การป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมทางเศรษฐกิจมีประสิทธิภาพมากขึ้น จึงต้องมีหน่วยงานที่มีประสิทธิภาพสูงทั้งในด้านบุคลากรที่มีความรู้ ความชำนาญในหลายด้าน เช่น เทคโนโลยี คอมพิวเตอร์ ระบบเศรษฐกิจ วิธีการดำเนินธุรกิจต่าง ๆ ที่มีลักษณะเฉพาะ มีวิธีการลับซับซ้อน กฎหมายการค้า กฎหมายระหว่างประเทศ และกฎหมายฉบับอื่น ๆ นอกจากประมวลกฎหมายสำคัญทั้ง 4 ฉบับ¹ ด้านเครื่องมือ เทคโนโลยี อุปกรณ์ที่ทันสมัย และที่สำคัญคือ จำนวนเจ้าหน้าที่ที่มากพอสมควรกับสัดส่วนจำนวนอาชญากรรมทางเศรษฐกิจ

รัฐบาลจึงได้เสนอร่างพระราชบัญญัติการสอบสวนคดีพิเศษ ซึ่งร่างพระราชบัญญัตินี้ได้กำหนดเรื่องสำคัญไว้ ดังนี้

¹ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ประมวลกฎหมายอาญา ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง และประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

เรื่องการสอบสวนนั้นได้มีการให้ความหมายเรื่องการสอบสวนไว้ ซึ่งไม่ต่างจากการสอบสวนตามมาตรา 1 (11) แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาเท่าใดนัก¹

มีการกำหนดเรื่องคดีพิเศษให้มีความหมายว่า คือ คดีอาญาที่สำคัญซึ่งมีผลกระทบต่อความสงบเรียบร้อยศีลธรรมอันดี ประโยชน์ส่วนรวมของประชาชนหรือความมั่นคงของประเทศหรือคดีอาญาที่เจ้าหน้าที่ของรัฐ ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง หรือผู้มีอิทธิพลเป็นผู้ร่วมกระทำความผิด และคณะกรรมการวินิจฉัยคดีพิเศษมีมติให้พนักงานสอบสวนเป็นผู้ดำเนินการสอบสวน

กำหนดให้พนักงานสอบสวนคดีพิเศษมีอำนาจสอบสวนคดีพิเศษต่าง ๆ ซึ่งรวมถึงคดีตามพระราชกำหนดการกู้ยืมเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชน พ.ศ. 2527 ด้วย²

ร่างพระราชบัญญัติการสอบสวนคดีพิเศษนี้ยังได้กำหนดเรื่องการสอบสวนคดีว่าการสอบสวนคดีพิเศษของพนักงานสอบสวนคดีพิเศษนั้น ไม่เป็นการตัดอำนาจของพนักงานสอบสวนอื่นในการสอบสวนคดีดังกล่าว เว้นแต่คดีที่พนักงานสอบสวนคดีพิเศษเริ่มดำเนินการ

¹ร่างพระราชบัญญัติการสอบสวนคดีพิเศษ มาตรา 4 บัญญัติว่า ในพระราชบัญญัตินี้ “การสอบสวน” หมายความว่า การรวบรวมพยานหลักฐานและการดำเนินการทั้งหลายซึ่งพนักงานสอบสวนคดีพิเศษ หรือพนักงานอัยการซึ่งดำเนินการตามมาตรา 36 ถึงมาตรา 38 ได้ทำไปเพื่อที่จะทราบข้อเท็จจริงและพฤติการณ์ต่าง ๆ อันเกี่ยวกับความผิดที่กล่าวหา และเพื่อที่จะรู้ตัวผู้กระทำความผิดและพิสูจน์ว่าผู้ต้องหาควรมีความผิดหรือไม่ โดยให้ถือว่าการสอบสวนตามพระราชบัญญัตินี้ เป็นการสอบสวนตามบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

²ร่างพระราชบัญญัติการสอบสวนคดีพิเศษ มาตรา 22 บัญญัติว่า ให้พนักงานสอบสวนคดีพิเศษ มีอำนาจสอบสวนคดีพิเศษ ดังต่อไปนี้

“3. คดีอาชญากรรมทางเศรษฐกิจ ตามกฎหมายว่าด้วยเงินตรา กฎหมายว่าด้วยการควบคุมการแลกเปลี่ยนเงิน กฎหมายว่าด้วยการธนาคารพาณิชย์ กฎหมายว่าด้วยการประกอบธุรกิจเงินทุน ธุรกิจหลักทรัพย์ และธุรกิจเครดิตฟองซิเอร์ กฎหมายว่าด้วยธนาคารแห่งประเทศไทย กฎหมายว่าด้วยหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ กฎหมายว่าด้วยการประกันชีวิต กฎหมายว่าด้วยการประกันวินาศภัย กฎหมายว่าด้วยการกู้ยืมเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชน และกฎหมายว่าด้วยการเล่นแชร์...”

สืบสวนสอบสวนตามมติคณะกรรมการวินิจฉัยคดีพิเศษ หรือคดีที่อัยการสูงสุดหรือพนักงานอัยการมอบหมายให้พนักงานสอบสวนคดีพิเศษทำหน้าที่พนักงานสอบสวน ให้พนักงานสอบสวนอื่นยุติการสอบสวน

รวมทั้งกำหนดว่า คดีที่เป็นการกระทำความผิดกรรมเดียวที่เป็นความผิดต่อกฎหมายหลายบท หรือกระทำความผิดหลายกรรมต่างกันในความผิดที่เกี่ยวข้องกัน ถ้าความผิดกรรมใดอยู่ในอำนาจสอบสวนของพนักงานสอบสวนคดีพิเศษ ให้พนักงานสอบสวนคดีพิเศษมีอำนาจสอบสวนคดีความผิดต่อกฎหมายอื่นที่มีได้กำหนดไว้ให้พนักงานสอบสวนคดีพิเศษมีอำนาจสอบสวนได้ด้วย

3.2 กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการซื้อโงงของต่างประเทศ

3.2.1 ประเทศสหรัฐอเมริกา¹

¹New York State Consolidated Law

- Penal

ARTICLE 190

OTHER FRAUDS

Section 190.60 Scheme to defraud in the second degree.

190.65 Scheme to defraud in the first degree.

S 190.60 Scheme to defraud in the second degree.

1. A person is guilty of a scheme to defraud in the second degree when he engages in a scheme constituting a systematic ongoing course of conduct with intent to defraud more than one person or to obtain property from more than one person by false or fraudulent pretenses, representations or promises, and so obtains property from one or more of such persons.

2. In any prosecution under this section, it shall be necessary to prove the identity of at least one person from whom the defendant so obtained property, but it shall not be necessary to prove the identity of any other intended victim.

Scheme to defraud in the second degree is a class A misdemeanor.

รวบรวมกฎหมายของรัฐนิวเจอร์ซีย์

กฎหมายอาญา

มาตรา 190 การฉ้อโกงอื่น ๆ

ข้อ 190.60 แผนการฉ้อโกงในลำดับรอง

ข้อ 190.65 แผนการฉ้อโกงในขั้นต้น

ข้อ 190.60 แผนการฉ้อโกงในลำดับรอง บัญญัติว่า

1. บุคคลจะต้องรับโทษ จากแผนการฉ้อโกงในระดับที่รองลงมา เมื่อบุคคลนั้นได้เข้าไปเกี่ยวข้องกับกรวางแผนการ ซึ่งประกอบด้วยเจตนาที่จะฉ้อโกงบุคคลมากกว่า 1 คน หรือเพื่อที่จะแสวงหาทรัพย์สินจากบุคคลมากกว่า 1 คน โดยทุจริต โดยการหลอกลวง หรือการแสดงตน หรือการให้คำมั่นสัญญา และเป็นเหตุได้รับทรัพย์สินไปจากผู้นั้น หรือบุคคลอื่น ๆ

2. ในการดำเนินคดีภายใต้มาตรานี้ จำเป็นที่จะต้องมีการพิสูจน์หลักฐานจากผู้ที่ยำเลยได้รับทรัพย์สินไปจากบุคคลนั้นอย่างน้อย 1 คน แต่ไม่จำเป็นต้องพิสูจน์ให้เห็นถึงว่าจำเลยตั้งใจที่จะหลอกลวงผู้เสียหายคนอื่น

S 190.65 Scheme to defraud in the first degree.

1. A person is guilty of a scheme to defraud in the first degree when he: (a) engages in a scheme constituting a systematic ongoing course of conduct with intent to defraud ten or more persons or to obtain property from ten or more persons by false or fraudulent pretenses, representations or promises, and so obtains property from one or more of such persons; or (b) engages in a scheme constituting a systematic ongoing course of conduct with intent to defraud more than one person or to obtain property from more than one person by false or fraudulent pretenses, representations or promises, and so obtains property with a value in excess of one thousand dollars from one or more such persons.

2. In any prosecution under this section, it shall be necessary to prove the identity of at least one person from whom the defendant so obtained property, but it shall not be necessary to prove the identity of any other intended victim.

Scheme to defraud in the first degree is a class E felony.

แผนการขโมยในระดับริงนี้ เป็นความผิดอาญาในระดัที่ร้ายแรง

ข้อ 190.65 แผนการขโมยในขั้นต้น

1. บุคคลจะต้องรับโทษ จากการแผนการขโมยในขั้นต้น เมื่อผู้นั้น
 - (ก) ได้เข้าไปเกี่ยวข้องกับกรวางแผนการ ซึ่งประกอบด้วยเจตนาที่จะขโมยบุคคลตั้งแต่สิบคนขึ้นไป หรือเพื่อที่จะแสวงหาทรัพย์สินจากบุคคลตั้งแต่สิบคนขึ้นไป โดยทุจริต โดยการหลอกลวง หรือการแสดงตน หรือการให้คำมั่นสัญญา และเป็นเหตุได้รับทรัพย์สินไปจากบุคคลตั้งแต่หนึ่งคนขึ้นไป
 - (ข) ได้เข้าไปเกี่ยวข้องกับกรวางแผนการ ซึ่งประกอบด้วยเจตนาที่จะขโมยบุคคลมากกว่า 1 คน หรือเพื่อที่จะแสวงหาทรัพย์สินจากบุคคลมากกว่า 1 คน โดยทุจริต โดยการหลอกลวง หรือการแสดงตน หรือการให้คำมั่นสัญญา และเป็นเหตุได้รับทรัพย์สินซึ่งมีมูลค่ามากกว่า 1,000 ดอลลาร์¹ ไปจากบุคคลตั้งแต่หนึ่งคนขึ้นไป
2. ในการดำเนินคดีภายใต้มาตรานี้ จำเป็นที่จะต้องมีการพิสูจน์หลักฐานจากผู้ที่จำเลยได้รับทรัพย์สินไปจากบุคคลนั้นอย่างน้อย 1 คน แต่ไม่จำเป็นต้องพิสูจน์ให้เห็นถึงว่าจำเลยตั้งใจที่จะหลอกลวงผู้เสียหายคนอื่น

แผนการขโมยในขั้นต้นนี้ เป็นความผิดอาญาร้ายแรง

3.2.2 สหราชอาณาจักร

ประเทศสหราชอาณาจักรได้มีหน่วยงานพิเศษชื่อ The Serious Fraud Office¹ (SFO) ที่มีหน้าที่สืบสวนและลงโทษการขโมยที่มีลักษณะซับซ้อน หรือรุนแรง และหน่วยงานนี้เป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการยุติธรรมทางอาญาของสหราชอาณาจักร

¹The Serious Fraud Office is an independent government department that investigates and prosecutes serious or complex fraud. It is part of the UK criminal justice system.

The Office is headed by the Director who is appointed by and accountable to the Attorney General. The Attorney General is appointed by the Prime Minister and is responsible to Parliament for:

- the Serious Fraud Office

SFO (สำนักงานปราบปรามการฉ้อโกงทางเศรษฐกิจ) หัวหน้าสำนักงาน ถูกแต่งตั้งและรับผิดชอบโดยตรงต่ออัยการสูงสุด ส่วนอัยการสูงสุดถูกแต่งตั้งโดยนายกรัฐมนตรี ซึ่งรับผิดชอบโดยตรงต่อรัฐสภา ซึ่งมีหน้าที่ดูแล

- สำนักงานปราบปรามการฉ้อโกงทางเศรษฐกิจ
- สำนักงานอัยการ
- กองคลัง
- สำนักงานอัยการสูงสุดแห่งไอร์แลนด์เหนือ
- สำนักงานอัยการสอบสวน

เขตอำนาจของ SFO ครอบคลุม อังกฤษ , เวลส์ , ไอร์แลนด์เหนือ แต่ไม่มีเขตอำนาจเหนือสกอตแลนด์ , ไอร์แลนด์ หรือช่องแคบไอร์แลนด์

SFO (สำนักงานปราบปรามการฉ้อโกงทางเศรษฐกิจ) มีอำนาจภายใต้หมวด 2 แห่งพระราชบัญญัติความผิดอาญา 1987 ดังนี้¹

- the Crown Prosecution Service
- the Treasury Solicitor's Department
- the Department of the Director of Public Prosecutions for Northern Ireland
- the CPS Inspectorate

Jurisdiction

England, Wales and Northern Ireland fall within the SFO's jurisdiction.

The SFO does not have jurisdiction over Scotland, the Isle of Man or the Channel Islands

¹Under Section 2 of the Criminal Justice Act 1987, staff authorised by the Director have powers to require a person to answer questions, provide information or produce documents for the purposes of an investigation. Written notice is given when we exercise these powers. In urgent cases we may require immediate compliance with a notice.

SFO investigators need to obtain information quickly and efficiently. This reduces the time taken for investigation and ultimately the speed at which an offender is brought to trial.

เจ้าพนักงานซึ่งถูกแต่งตั้ง โดยหัวหน้าสำนักงาน SFO มีอำนาจสอบถาม ขอ ข้อมูล หรือเอกสาร เพื่อการสอบสวน โดยมีอำนาจออกหนังสือบอกกล่าวตามหมวด 2 ในกรณี ถูกเงิน เจ้าพนักงานสามารถออกคำสั่งได้ทันทีโดยอนุโลม พนักงานสอบสวนจะต้องได้รับข้อมูล โดยรวดเร็วและถูกต้อง เพื่อให้ผู้กระทำความผิดได้รับการพิจารณาโดยเร็ว

หนังสือบอกกล่าวตามหมวด 2 จะถูกส่งไปยังธนาคาร สถาบันการเงิน พนักงาน บัญชี หรือบุคคลอื่นใดที่เกี่ยวข้องกับกิจการหรือเก็บข้อมูล หรือเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการฉ้อโกง เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการฉ้อโกง

ในกรณีที่สถาบันหรือบุคคลที่มีหน้าที่รักษาความลับของลูกค้า แม้จะเก็บไว้ให้ ข้อมูลแต่ติดปัญหาเรื่องหน้าที่ที่ต้องรักษาความลับ หนังสือบอกกล่าวตามหมวดนี้ก็ได้บัญญัติ รับรองการให้ข้อมูลดังกล่าวไว้แล้วว่าชอบด้วยกฎหมาย¹

อำนาจตามหมวดนี้ จะถูกนำไปใช้เพื่อการสอบสวนการกระทำที่ต้องสงสัย โดยมี หลักฐานอันเชื่อได้ว่า ปรากฏต่อหัวหน้าสำนักงาน SFO ว่ามีการฉ้อโกงที่ร้ายแรง หรือซับซ้อน และมีเหตุสมควรที่จะใช้อำนาจเพื่อการสอบสวน²

แต่ก็มีข้อจำกัดอำนาจของ SFO คือ³

¹Many Section 2 notices are issued to banks, financial institutions, accountants and other professionals who may, in the ordinary course of their business, hold information or documents relevant to a suspected fraud.

In most instances those institutions and persons owe duties of confidence to their clients. Many are willing to assist but cannot do so while such duties of confidence remain. A Section 2 notice obliges them lawfully to provide information and documents

²Section 2 powers may only be used for the purposes of an investigation of a suspected offence which appears on reasonable grounds to the Director to involve serious or complex fraud and where there is good reason to do so for the purpose of investigating the affairs, or any aspect of the affairs of any person.

³A person may refuse to answer questions or provide information or documents if s/he has a reasonable excuse for not doing so.

บุคคลมีสิทธิปฏิเสธที่จะตอบคำถาม หรือให้ข้อมูล หรือให้เอกสาร ถ้าบุคคลนั้นมีเหตุอันสมควร

คำตอบของบุคคลซึ่งต้องให้ตามข้อถามตามหมวดนี้ จะไม่ใช่เป็นหลักฐานยืนยันเขาในชั้นพิจารณา

ขั้นตอนการสืบสวนของ SFO ¹

ข้อยุ่งยากของคดีฉ้อโกง คือ การตรวจสอบเอกสารจำนวนมาก ซึ่งมักจะถูกปิดบังและถูกแยกออกอย่างกระจัดกระจาย เอกสารต้องได้รับการตรวจสอบโดยผู้เชี่ยวชาญด้านต่าง ๆ

A person's answers to questions required under Section 2 may not be used in evidence against them at their trial unless the trial is in relation to an offence of providing misleading information during the Section 2 interview itself.

¹Investigation process

Unravelling major fraud involves examining vast quantities of documents often left in a deliberately obscure and fragmented form. The documents need to be examined by people with different types of expertise (e.g. police, accountants, lawyers, bankers, stockbrokers and computer specialists) to determine whether offences have been committed and if they have, to arrange the evidence in a compact and coherent form for presentation to the court.

Case meetings involving all members of the [case team](#) are held at regular intervals throughout the investigation. They provide a forum for agreeing joint lines of action and involve all the different specialists in the team, including independent prosecuting counsel, who are usually engaged at an early stage. At the end of each trial a final meeting is held to review the case and learn from the experience gained.

Deciding whether to prosecute

Once the case has been investigated, we will, before instituting any criminal proceedings, consider whether on the evidence against each potential defendant there is a realistic prospect of securing a conviction and whether the public interest requires a prosecution. We follow the principles outlined in the Code for Crown Prosecutors, which also applies to CPS decisions whether to prosecute.

(เช่น ตำรวจ , นักบัญชี , นายควม , นักการธนาคาร , โบรกเกอร์ และผู้เชี่ยวชาญทางคอมพิวเตอร์) เพื่อวินิจฉัยว่าได้มีการกระทำความผิดเกิดขึ้นหรือไม่ และถ้ามีการกระทำความผิด ก็จะต้องรวบรวมพยานหลักฐานเพื่อที่จะเสนอต่อศาลต่อไป

การประชุมของทีมคดีถูกจัดขึ้นหลายคราวในระหว่างการสืบสวน องค์ประชุมของการลงมติประกอบด้วยผู้เชี่ยวชาญด้านต่างๆ รวมถึงที่ปรึกษาอิสระทางคดี ซึ่งถูกว่าจ้างเข้ามาตั้งแต่แรก

ขั้นตอนสุดท้ายของการพิจารณาแต่ละคดี คือการประชุมครั้งสุดท้ายที่จัดขึ้นเพื่อทบทวน

ทันทีที่มีการสืบสวน จะมีการพิจารณาจำเลยแต่ละคนจากพยานหลักฐาน SFO จะยึดหลักประมวลกฎหมายของอัยการ ซึ่งจะนำไปใช้ในการตัดสินหรือพิจารณาคดี

ตัวอย่างของคดีข้อโกง ที่ SFO ได้เข้าไปดำเนินการ คือ ¹

¹28 February 2003

Two jailed for a “high-yield trading programme” investment fraud

James Cadwell and David Curley were sent to prison today for conducting a fraudulent scheme that attracted victims to participate in high-yield investments totalling around £2 million.

Verdicts were delivered in November last year. Today's sentencing details are:

James Cadwell (53) was sentenced to 3 years imprisonment for theft, 5 years' (concurrent) for conspiracy to defraud, and 1 year (consecutive) for acting as a director whilst disqualified. He was also disqualified from acting as a Director for 7 years.

David Curley (59) was sentenced to 4 years' imprisonment for conspiracy to defraud.

A third defendant, Richard Pope, was acquitted.

Cadwell and Curley obtained money from a number of investors by making representations that the money invested through them would be invested in “placement

programmes.” Around £2 million of investors' money was acquired. They used Richard Pope's professional status as a solicitor to reassure investors that the capital would be protected. The conspiracy spanned 1994 to 1997. (It was the prosecution case that Pope participated in the conspiracy).

James Cadwell, though not a qualified accountant, exercised his control over a Chartered Accountants firm, Knights, in Birmingham. Cadwell was also a Director of a UK registered company called Union Capital Ltd. He also traded under the name of Strategic Investment Syndicate. Investors were induced to deal with all three of these entities.

David Curley was an occasional employee of Knights, taking instructions from Cadwell.

Richard Pope had a solicitor's practice in Birmingham.

Victims of the fraud, who were in the UK, USA and Austria, were induced to deal either with Knights, Union Capital Ltd or Strategic Investment Syndicate by a number of false representations made to them by the convicted defendants. These were:

- that they would receive very substantial returns on their “investments”
- that their money would be invested in “programmes,” “trading programmes,” or “placement programmes”
- that their investments would remain intact until replaced by investments of equivalent value
- that the investment was secured by a bank undertaking held by a solicitor or barrister

Victims were given written undertakings that the funds would be held in “tradeable securities or cash” at all times and were advised that the sums invested were paid into Pope's client account and that the capital would not be put at risk.

Investors paid much of the money into Pope's client account at a Birmingham branch of Midland Bank. From there it was dispersed on his instructions to bank accounts in Canada, the USA, the Bahamas and Europe; accounts that were controlled by Cadwell and Curley. They used the money for their own purposes. Some of the

วันที่ 28 กุมภาพันธ์ 2546

จำคุก 2 จำเลย ในข้อหาซื้อกิจการลงทุนในแผนการ “high-yield” ด้วยการให้ดอกเบี้ยสูง

JAMES CADWELL AND DAVID CURLEY ถูกส่งตัวไปจำคุกในวันนี้ ข้อหาซื้อกิจการประชาชน โดยหลอกลวงให้มาลงทุนใน high-yield เป็นเงินทั้งสิ้นประมาณ 2 ล้านปอนด์ พิพากษาเมื่อเดือนพฤศจิกายนปีที่แล้ว รายละเอียด คือ

นายเจมส์ การ์ดเวลล์ อายุ 53 ปี ถูกตัดสินจำคุก 3 ปี ฐานลักทรัพย์ , 5 ปี ฐานซื้อกิจการ และ 1 ปี ฐานกระทำการเป็นกรรมการผู้จัดการในขณะที่ขาดคุณสมบัติ ซึ่งเขาถูกห้ามกระทำการเป็นกรรมการผู้จัดการเป็นเวลา 7 ปี

money was paid directly into Knights, Chartered Accountants and used to support the business which was experiencing financial difficulties.

In June 1997 West Midlands Police referred the case to the Serious Fraud Office.

The defendants were charged in July 2000 and appeared at Birmingham Magistrates Court and released on bail.

Cadwell was tried on a charge of procuring the execution of a valuable security by deception (Theft Act 1968). The value of that security was £100,000.

All three defendants were charged with conspiracy to defraud (contrary to common law).

The case was transferred to Worcester Crown Court on 14 August 2000, where the trial opened on 2 September 2002. On 13 November the jury returned verdicts of guilty on all charges in relation to Cadwell and Curley. Cadwell pleaded guilty to an offence under section 13 of the Companies (Directors Disqualification) Act 1986. Pope was acquitted of the charge against him.

Sentencing of the convicted defendants was initially set for 31 January, but was deferred by HHJ Geddes to today. In passing sentence the judge said “I am satisfied that this was a widespread and sophisticated conspiracy, carefully planned and involving daily contact between the conspirators”.

นายเดวิด เคอลี่ อายุ 59 ปี ถูกตัดสินจำคุก 4 ปี ในฐานะผู้สนับสนุนการกระทำ ความผิดฐานฉ้อโกง

จำเลยที่ 3 ริชาร์ด โปป ถูกยกฟ้อง

นายการ์ต เวลล์ และนายเคอลี่ ได้รับเงินจำนวนมากประมาณ 2 ล้านดอลลาร์ จาก นักลงทุน โดย 2 คนนี้รับเป็นตัวแทนในการลงทุนในโครงการ PLACEMENT พวกเขาใช้ตำแหน่ง ทัศนคติของริชาร์ดเป็นประกันแก่นักลงทุนว่าการลงทุนจะมีความมั่นคง การร่วมกันกระทำ ความผิดเกิดขึ้นในปี 1944-1997

เจมส์ การ์ตเวลล์ ไม่ใช่นักบัญชีซึ่งได้รับอนุญาต เขาเปิดบริษัทบัญชีใน เบอริงแฮม ชื่อบริษัท KNIGHT นอกจากนี้ นายการ์ตเวลล์ยังเป็นผู้จัดการบริษัทแห่งหนึ่งใน ประเทศอังกฤษ ชื่อว่าบริษัทยูเนียน แคปิตอล นอกจากนี้เขายังทำธุรกิจภายใต้ชื่อ STRATEGIC INVESTMENT ผู้ลงทุนได้ถูกแนะนำให้ติดต่อกับ 3 บริษัท ดังกล่าว

เดวิด เคอลี่ เป็นลูกจ้างของบริษัท KNIGHT

ริชาร์ด โปป เป็นนายฝึกหัดในเบอริงแฮม

ผู้เสียหายเป็นทั้งคนอังกฤษ , สหรัฐ , และออสเตรเลีย ซึ่งได้รับการแนะนำให้ ติดต่อกับบริษัท KNIGHT , UNION CAPITAL หรือ STARTEGIC INVESTMENT SYNDICATE โดยจงใจว่า

- เขาจะได้รับผลตอบแทนอย่างคุ้มค่าจากการลงทุน
- เงินของพวกเขาจะนำไปลงทุนในโปรแกรม , โปรแกรมการค้า , โปรแกรม PLACEMENT
- การลงทุนของพวกเขาจะยังคงอยู่จนกระทั่งถูกแทนที่ โดยการลงทุนที่มี มูลค่าเท่ากัน
- การลงทุนจะได้รับการประกันจากธนาคารภายใต้ความดูแลของ เนติบัณฑิตสภา

เงินทุนจะถูกจัดการในรูปของหลักประกัน หรือเงินสด และได้รับการแนะนำว่า ส่วนแบ่งจะถูกจ่ายผ่านบัญชีของลูกค้านายโปป และไม่มีความเสี่ยงในการลงทุน ผู้ลงทุน ได้จ่ายเข้าบัญชีของลูกค้านายโปป เป็นบัญชีของธนาคาร MIDLAND BANK สาขา เบอร์มิงแฮม นายโปปได้กระจายเงินผ่านบัญชีต่าง ๆ ในแคนาดา , อเมริกา , บาฮาม่า และยุโรป ซึ่งบัญชีเงินเหล่านี้ถูกควบคุมโดยนายการ์ตเวลล์และนายเคอลี่ พวกเขาได้ใช้เงินไปในกิจการส่วนตัว เงินส่วนใหญ่ได้จ่ายไปยังบริษัท KNIGT ,CHARTERED ACCOUNTANTS และถูกใช้ไปในสถาบันทางการเงิน

ในเดือนมิถุนายน ปี 1997 ตำรวจเมือง WEST MIDLAND ได้ร้องทุกข์ไปยังสำนักงาน SFO จำเลยถูกกล่าวหาในเดือนกรกฎาคม ปี 2000 และปรากฏตัวต่อศาล และได้รับการประกันตัวโดยวางหลักประกันเป็นเงิน 100,000 ปอนด์

คดีได้ถูกโอนไปยังศาล WORCESTER CROWN CART เมื่อวันที่ 14 สิงหาคม 2000 การพิจารณาได้เริ่มต้นเมื่อ 2 กันยายน 2002 ในวันที่ 13 พฤศจิกายน คณะลูกขุนตัดสินว่า การ์ตเวลล์และเคอลี่ มีความผิดตามฟ้องทุกข้อหา การ์ตเวลล์ต่อสู้โดยยกมาตรา 13 ของพระราชบัญญัติบริษัท

โปปถูกยกฟ้องทุกข้อหา

วันนัดฟังคำพิพากษาคือวันที่ 31 มกราคม แต่ได้ถูกเลื่อนมาเป็นวันนี้ ศาลพิพากษาว่า เหตุผลและหลักฐานเชื่อได้ว่าจำเลยทั้งสอง ได้ร่วมกันกระทำความผิดจริง

3.2.3 สาธารณรัฐประชาชนจีน

กฎหมายอาญาสาธารณรัฐประชาชนจีน¹

¹Criminal Law of the People's Republic of China

[PART II Special Provisions](#)

[Chapter III Crimes of Undermining the Order of Socialist Market Economy](#)

ส่วนที่ 2 บทบัญญัติพิเศษ

บทที่ 3 อาชญากรรมทางเศรษฐกิจ

หมวด 5 ความผิดฐานข้อโกงทางการเงิน

มาตรา 192 ผู้ใด โดยทุจริตหาหรือเพิ่มทุนโดยกลฉ้อฉล, ถ้าเป็นเงินจำนวนค่อนข้างมาก มีโทษจำคุกสูงสุดไม่เกิน 5 ปี หรือกักขัง หรือปรับไม่น้อยกว่า 20,000 หยวน แต่ไม่เกิน 200,000 หยวน

ถ้าเป็นเงินจำนวนมาก มีโทษจำคุกไม่น้อยกว่า 5 ปี แต่ไม่เกิน 10 ปี และปรับไม่น้อยกว่า 50,000 หยวน แต่ไม่เกิน 500,000 หยวน

Section 5. Crimes of Financial Fraud

Article 192. Whoever for the purpose of illegal possession illegally raises funds by fraudulent means, if the amount is quite big, is to be sentenced to not more than five years of fixed-term imprisonment or criminal detention, and to a fine of not less than 20,000 yuan and not more than 200,000 yuan; when the amount is enormous or other circumstances are serious, the sentence is to be not less than five years and not more than 10 years of fixed-term imprisonment, and a fine of not less than 50,000 yuan and not more than 500,000 yuan; when the amount is especially enormous or other circumstances are especially serious, the sentence is to be not less than 10 years of fixed-term imprisonment or life imprisonment, and a fine not less than 50,000 yuan and not more than 500,000 yuan or confiscation of property.

Article 199. Offenders of Articles 192, 194, and 195 of this section that cause extraordinarily heavy losses to the interests of the state and the people shall be sentenced to life imprisonment or death, with forfeiture of property.

Article 200. Units committing offenses under Articles 192, 194, and 195 of this section shall be punished with a fine, with personnel directly in charge and other directly responsible personnel being punished with imprisonment or criminal detention of less than five years; for cases involving large amounts, or of a serious nature, with imprisonment over five years and less than 10 years; for cases of extraordinary large amount, or of a serious nature, with imprisonment of over 10 years or life imprisonment.

ถ้าเป็นเงินจำนวนมากเป็นพิเศษ หรือมีพฤติการณ์พิเศษที่ร้ายแรง มีโทษจำคุก ไม่น้อยกว่า 10 ปี หรือจำคุกตลอดชีวิต และปรับไม่น้อยกว่า 50,000 หยวน แต่ไม่เกิน 500,000 หยวน หรือริบทรัพย์สิ้น

มาตรา 199 ผู้ใด กระทำความผิดตามมาตรา 192 ,194 และ195 ในหมวดนี้ ซึ่งเป็นเหตุให้รัฐ และประชาชนสูญเสียผลประโยชน์ จำนวนมากเป็นพิเศษ มีโทษจำคุกตลอดชีวิต หรือประหารชีวิต และริบทรัพย์

มาตรา 200 นิติบุคคล (คณะบุคคล) กระทำความผิดตามมาตรา 192 , 194 และ 195 ในหมวดนี้ , ผู้แทนนิติบุคคล (คณะบุคคล) จะต้องได้รับโทษจำคุก หรือกักขัง ไม่น้อยกว่า 5 ปี , กรณีร้ายแรงหรือเป็นเงินจำนวนมาก มีโทษจำคุกไม่น้อยกว่า 5 ปี แต่ไม่เกิน 10 ปี , กรณีร้ายแรงมากหรือเป็นเงินจำนวนมากเป็นพิเศษมีโทษจำคุกไม่น้อยกว่า 10 ปี หรือจำคุกตลอดชีวิต

3.3 รูปแบบของการกระทำความผิดที่เกี่ยวข้องกับการฉ้อโกง

3.3.1 การฉ้อโกงในรูปแบบของธุรกิจขายตรง

ธุรกิจขายตรงนั้นเป็นธุรกิจที่มีมานานแล้วในต่างประเทศและได้มีการขยายตัวเข้ามาในประเทศไทยหลายสิบปีแล้ว ทั้งที่เป็นบริษัทในต่างประเทศเห็นช่องทางแล้วเข้ามาเปิดสาขาในประเทศไทย และที่เป็นบริษัทไทยซึ่งมีนักธุรกิจหัวใสได้นำหลักการหรือแผนการตลาดแบบธุรกิจขายตรงมาใช้ในการขายสินค้าที่ตนเองผลิตขึ้นหรือสั่งซื้อสินค้ามาจากต่างประเทศ รวมทั้งได้มีการก่อสร้างรีสอร์ทของตนเองหรือร่วมมือกับรีสอร์ทต่าง ๆ ในต่างจังหวัดที่เป็นสถานที่พักผ่อนและรีสอร์ทต่างประเทศ เพื่อให้บริการจัดสรรวันหยุดพักผ่อน โดยนำวิธีการขายตรงมาใช้ในการขายบริการด้วย

คำว่า “ขายตรง” หมายถึง การทำตลาดสินค้าหรือบริการในลักษณะของการนำเสนอขายต่อผู้บริโภคโดยตรง ณ ที่อยู่อาศัยหรือสถานที่ทำงานของผู้บริโภคหรือผู้อื่น หรือสถานที่อื่นที่มีใช้สถานที่ประกอบการค้าเป็นปกติธุระ โดยผ่านตัวแทนขายตรงหรือผู้จำหน่ายอิสระชั้นเดียวหรือหลายชั้นแต่ไม่รวมถึงนิติกรรมตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

สำหรับขายตรงชั้นเดียว หมายถึง การขายโดยผ่านผู้จำหน่ายอิสระหรือตัวแทนขายตรง ซึ่งนำสินค้าจากผู้ประกอบการธุรกิจขายตรงนำไปขายต่อให้ผู้บริโภค โดยผู้จำหน่ายอิสระหรือตัวแทนขายตรงจะได้รับผลตอบแทนจากส่วนต่างของราคาขายปลีกกับราคาขายส่ง

ส่วนขายตรงหลายชั้น หมายถึง การขายโดยผ่านผู้จำหน่ายอิสระหรือตัวแทนขายตรงซึ่งซื้อสินค้าจากผู้ประกอบธุรกิจขายตรงนำไปขายปลีกให้แก่ผู้บริโภคและขายส่งให้แก่ผู้จำหน่ายอิสระหรือตัวแทนขายตรงในกลุ่มการขายของตนเองด้วยการชักชวนสมาชิกใหม่เข้าร่วมงาน ซึ่งจะได้รับผลตอบแทนจากยอดขายตรงของผู้จำหน่ายอิสระหรือตัวแทนขายตรงที่ชักชวนเข้ามาและจากยอดขายรวมทั้งกลุ่ม

ต่อมาได้มีธุรกิจอีกแบบหนึ่งถูกนำมาเผยแพร่ในประเทศไทย คือ ธุรกิจตลาดแบบตรง คำว่า “ตลาดแบบตรง” หมายถึง การทำตลาดสินค้าหรือบริการโดยผู้ประกอบธุรกิจใช้สื่อโฆษณาสื่อสารข้อมูลการเสนอขายสินค้าหรือบริการในลักษณะของการสื่อสารข้อมูลเพื่อเสนอขายสินค้าหรือบริการโดยตรงต่อผู้บริโภคซึ่งอยู่ห่างโดยระยะทางและมุ่งหวังให้ผู้บริโภคแต่ละรายตอบกลับเพื่อซื้อสินค้าหรือบริการจากผู้ประกอบธุรกิจตลาดแบบตรงนั้น อาทิ ธุรกิจขายเครื่องออกกำลังกายผ่านสื่อโทรทัศน์ ซึ่งถ้าผู้ชมสนใจก็สามารถโทรศัพท์สั่งซื้อได้ โดยบริษัท ฯ จะจัดส่งสินค้าให้ถึงบ้านผู้บริโภค

นอกจากนี้ยังมีธุรกิจที่แอบแฝงมาในรูปแบบของธุรกิจขายตรง ซึ่งความจริงเป็นธุรกิจแบบปิรามิด หรือแชร์ลูกโซ่ที่ผิดกฎหมาย แต่ใช้วิธีการขายสินค้าหรือบริการเป็นเครื่องบังหน้าโดยใช้การชักชวนให้ผู้บริโภคซื้อสินค้า หรือรับบริการและสัญญาว่าจะให้ผลประโยชน์แก่ผู้บริโภค ถ้าชักชวนบุคคลอื่นให้เข้าร่วมกิจการ ซึ่งรายได้ส่วนใหญ่มาจากการหาสมาชิกเพิ่มหรือขายสินค้าให้สมาชิกใหม่หรือพนักงานขายของตนเองและไม่มีการรับซื้อสินค้ากลับคืนอันมีลักษณะเป็นการหลอกลวงประชาชน

สำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภคได้รับการร้องเรียนจากผู้บริโภคเป็นจำนวนมาก สรุปประเด็นปัญหาที่สำคัญประการหนึ่งที่เกิดขึ้นในธุรกิจขายตรงเพื่อให้บรรลุผลสำเร็จของการขาย คือ กรณีผู้จำหน่ายอิสระหรือตัวแทนขายตรงใช้กลยุทธ์หรือวิธีการอันมิชอบในการขายสินค้าหรือให้บริการแก่ผู้บริโภคได้แก่ การขู่เข็ญหลอกลวงหรือบังคับจิตใจ หรือการไม่ยอมออกจากบ้านของผู้บริโภค หรือการใช้วิธีการรบกวน หรือทำให้รำคาญ ซึ่งการใช้วิธีการต่าง ๆ เหล่านี้ในการขายสินค้าย่อมถือได้ว่าเป็นการละเมิดสิทธิของผู้บริโภค เพราะทำให้อิสระในการเลือกหาสินค้าหรือบริการสูญสิ้นไป นอกจากนี้ปัญหาผู้จำหน่ายอิสระหรือตัวแทนขายตรงที่มุ่งแสวงหาประโยชน์จากค่าสมาชิก โดยเฉพาะในกรณีที่ผู้ประกอบธุรกิจขายตรงนำเอาแผนการขายตรงแบบปิรามิดมาใช้โดยการกำหนดให้สิทธิแก่พนักงานขายที่จะแนะนำบุคคลอื่นมาเป็นสมาชิกใหม่ โดยผู้แนะนำได้รับผลตอบแทนจากการนั้นสูง ทำให้พนักงานขายหันมาให้ความสนใจ

กับการแนะนำบุคคลอื่นให้มาเป็นพนักงานขายแทนที่จะทำการขายสินค้าหรือบริการ แต่ในที่สุดก็ไม่ได้รับผลตอบแทนตามแผนการตลาดดังกล่าว รวมทั้งเป็นปัญหาที่ผู้บริโภคได้รับสินค้าหรือบริการไม่มีคุณภาพ หรือไม่ตรงตามคำพรรณนาโดยไม่สามารถใช้สิทธิบอกเลิกสัญญาได้

ในปัจจุบันการประกอบธุรกิจขายตรงกำลังเป็นที่แพร่หลายและได้รับความนิยมจากผู้บริโภคเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว ประกอบกับสภาวะการณ์ของประเทศกำลังประสบปัญหาวิกฤตทางเศรษฐกิจทำให้การประกอบธุรกิจขายตรงเข้ามามีบทบาทในชีวิตประจำวันของผู้บริโภคหลายรูปแบบ แต่โดยที่ยังไม่มีกฎหมายหรือหน่วยงานของรัฐทำหน้าที่กำกับดูแลการประกอบธุรกิจขายตรงไว้โดยเฉพาะ จึงก่อให้เกิดกรณีพิพาทระหว่างผู้บริโภคและผู้ประกอบธุรกิจขายตรงที่มีเจตนาหลอกลวงเอาไรต์เอาเปรียบผู้บริโภคหรือบางกรณีอาจใช้วิธีการต่าง ๆ ล่อลวงให้ผู้บริโภคซื้อสินค้าหรือรับบริการในลักษณะข่มขู่หรือบีบบังคับ หรือทำให้ผู้บริโภคปราศจากเสรีภาพในการตัดสินใจ อันเป็นเหตุให้ผู้บริโภคได้รับความเสียหายและเมื่อมีกรณีพิพาทเกิดขึ้นจึงต้องนำกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้องมาปรับใช้ซึ่งไม่สอดคล้องกับข้อเท็จจริงและไม่สามารถให้ความคุ้มครองและให้ความเป็นธรรมแก่ผู้บริโภคได้เท่าที่ควร จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัติขายตรงและตลาดแบบตรง พ.ศ.2545 เพื่อให้มีมาตรการทางกฎหมายออกมากำกับดูแลผู้ประกอบการให้มีดำเนินธุรกิจแนวทางที่เอาเปรียบผู้บริโภค

พระราชบัญญัติขายตรงและตลาดแบบตรง พ.ศ.2545 มีสาระสำคัญ 3 ประการ คือ

1. ห้ามมิให้ผู้ประกอบธุรกิจขายตรงและผู้ประกอบธุรกิจตลาดแบบตรงดำเนินการในลักษณะที่เป็นการชักชวนให้บุคคลเข้าร่วมเป็นเครือข่ายในการประกอบธุรกิจขายตรงหรือในการประกอบธุรกิจตลาดแบบตรงโดยตกลงว่าจะให้ผลประโยชน์ตอบแทนจากการหาผู้เข้าร่วมเครือข่ายดังกล่าว ซึ่งคำนวณจากจำนวนผู้เข้าร่วมเครือข่ายที่เพิ่มขึ้น¹

¹พระราชบัญญัติขายตรงและตลาดแบบตรง พ.ศ.2545 มาตรา 19 บัญญัติว่า “ห้ามมิให้ผู้ประกอบธุรกิจขายตรงและผู้ประกอบธุรกิจตลาดแบบตรงดำเนินกิจการในลักษณะที่เป็นการชักชวนให้บุคคลเข้าร่วมเป็นเครือข่ายในการประกอบธุรกิจขายตรงหรือในการประกอบธุรกิจตลาดแบบตรง โดยตกลงว่าจะให้ผลประโยชน์ตอบแทนจากการหาผู้เข้าร่วมเครือข่ายดังกล่าว ซึ่งคำนวณจากจำนวนผู้เข้าร่วมเครือข่ายที่เพิ่มขึ้น”

2. กำหนดลักษณะของการประกอบธุรกิจขายตรงและตลาดแบบตรง
3. การคุ้มครองผู้บริโภค

กล่าวโดยสรุป การประกอบธุรกิจจำหน่ายสินค้าหรือบริการได้ใช้วิธีการทางการตลาดที่เข้าถึงผู้บริโภค ทั้งในลักษณะที่เป็นการติดต่อกับผู้บริโภคคนนอกสถานที่โดยการสาธิตคุณภาพของสินค้าหรือบริการให้ผู้บริโภคได้เห็น เพื่อตัดสินใจซื้อสินค้าหรือบริการซึ่งเรียกว่าการขายตรง และการทำตลาดโดยโฆษณาขายสินค้าและบริการผ่านสื่อโฆษณาทุกชนิด ทั้งที่เป็นสื่อสิ่งพิมพ์และสื่ออิเล็กทรอนิกส์อื่น ๆ โดยกำหนดให้ผู้บริโภคแสดงเจตนาเพื่อซื้อสินค้าหรือบริการโดยการติดต่อโดยตรงกับผู้ขาย การทำการตลาดวิธีดังกล่าวเป็นตลาดในเชิงรุกจำเป็นต้องใช้วิธีระดมเครือข่ายผู้ขายตรงเข้าสู่ระบบ นอกจากนี้ยังมีผู้ประกอบการที่ใช้วิธีระดมเครือข่ายในการหลอกลวงให้มีผู้เข้าร่วมเป็นผู้ขายตรงในทางที่มีชอบ การตลาดแบบเชิงรุกนี้ทำให้ผู้บริโภคอยู่ในภาวะที่ไม่อาจตัดสินใจได้อย่างรอบคอบ วิธีการขายแบบเชิงรุกนี้หากมีความเสียหายเกิดขึ้นไม่ว่าในด้านการระดมเครือข่ายผู้ขายตรงหรือการขายสินค้าหรือบริการที่คุณภาพไม่ตรงกับคำกล่าวอ้างย่อมส่งผลกระทบต่อทั้งประชาชนที่เข้าไปเป็นเครือข่ายในการขายตรงและต่อประชาชนซึ่งเป็นผู้บริโภคโดยทั่วไป แต่บทบัญญัติกฎหมายทั่วไปที่ใช้บังคับอยู่ในปัจจุบันขาดความเหมาะสมไม่สามารถให้ความคุ้มครองผู้บริโภคสินค้าหรือบริการได้ จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้ ซึ่งมีสาระสำคัญเกี่ยวกับการป้องกันการดำเนินธุรกิจที่ผิดกฎหมาย (แชร์ลูกโซ่) กำหนดลักษณะของการประกอบธุรกิจขายตรงและตลาดแบบตรง และการคุ้มครองผู้บริโภค¹

รูปแบบของแชร์ลูกโซ่ที่แฝงมาธุรกิจขายตรง MLM (Multi Level Market)

1. การหาสมาชิกและการดำเนินงานทั่วไปของธุรกิจขายตรงหลายชั้น (MLM)

ลักษณะการหาสมาชิกของธุรกิจ MLM

การหาสมาชิกจะเริ่มจากการแนะนำสินค้า ซึ่งส่วนใหญ่จะเป็นสินค้าอุปโภคบริโภคที่ใช้ในชีวิตประจำวัน โดยจะแนะนำให้ผู้มุ่งหวังได้ทดลองใช้สินค้าหรือซื้อสินค้าไปใช้ก่อน เช่น อาจซื้อสินค้าจากผู้แนะนำหรือสมัครเป็นสมาชิกเพื่อซื้อสินค้าในรหัสของตัวเอง

¹ไพโรจน์ อารักษ์ , คำอธิบายกฎหมายขายตรงและตลาดแบบตรง , (กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์วิญญูชน , 2546) , หน้า 11 – 15.

เลยก็ได้ หลังจากซื้อสินค้ามาใช้เองแล้ว ถ้าเกิดใช้แล้วชอบประทับใจในตัวสินค้าก็จะซื้ออีกเป็นครั้งที่สอง หรือถ้าไปแนะนำให้คนอื่น ๆ ไม่ว่าจะญาติ , เพื่อน หรือคนรู้จักได้ใช้สินค้าเหมือนกันกับที่ตัวเองใช้อยู่ก็จะได้ผลประโยชน์ตอบแทนจากทางบริษัท เรียกว่า "ค่าคอมมิชชั่น" หรืออาจจะเรียกวิธีการหาสมาชิกของธุรกิจ MLM ง่าย ๆ ว่า "ใช้ดีแล้วบอกต่อ" ซึ่งนั่นหมายถึง ตัวสินค้าต้องเป็นสินค้าที่ดีและมีคุณภาพจริง ๆ ตัวสินค้าต้องสามารถขายตัวมันเองได้ และที่สำคัญสินค้าต้องราคายุติธรรมสมกับคุณภาพจึงจะสามารถหาสมาชิกได้ง่าย อีกทั้งค่าสมัครเป็นสมาชิกของธุรกิจ MLM จะไม่แพงจนเกินไป คนทุกระดับสามารถสมัครเป็นสมาชิกได้ เพราะบริษัทที่ดำเนินธุรกิจ MLM ไม่มีความจำเป็นและไม่มีความเสี่ยงที่จะให้คนที่อยากจะทำธุรกิจกับทางบริษัทต้องเสียเงินค่าสมัครแพง ๆ เพราะบริษัท MLM มีความต้องการที่จะขายสินค้ามากกว่าที่จะหากำไรจากค่าสมัครสมาชิก จะสังเกตเห็นได้ว่าการเป็นสมาชิกของธุรกิจขายตรงจะไม่ยุ่งยาก ง่าย ๆ จะไม่มีการแนะนำให้คนที่จะเป็นสมาชิกต้องนำเงินมาลงทุนครั้งละมาก ๆ หรือไม่มีการแนะนำให้ผู้มุ่งหวังไปกู้เงิน ยืมเงิน เพื่อมาสมัครเป็นสมาชิก เพราะนั่นแสดงว่าบริษัทที่ทำอย่างนี้มีเจตนาที่จะระดมทุนหรือระดมเงินเพื่อนำมาหมุนเวียนภายในบริษัท และนำเงินของสมาชิกใหม่มาจ่ายให้กับสมาชิกเก่าซึ่งผู้ที่เข้าสู่บริษัทลักษณะนี้มีอัตราการเสี่ยงสูงมาก เพราะอาจจะไม่ได้เงินคืน หรืออาจถูกหลอกหลวงได้ง่าย และในที่สุดก็จะหาสมาชิกไม่ได้เลย

2. การดำเนินงานโดยทั่วไปของ MLM

คนที่อยากจะมีรายได้จากธุรกิจ MLM จะเน้นเอากำไรจากการขายแต่เพียงอย่างเดียวไม่ได้ จะต้องรู้จักการหาคนเพื่อเข้ามาเป็นสมาชิกในที่ทีมงานของตนเองด้วยเพื่อที่จะได้มีรายได้ที่ต่อเนื่องและมั่นคง คนที่เข้าสู่ธุรกิจ MLM จะมีอยู่หลายกลุ่มหลายประเภท บางคนเข้ามาเพื่อเป็นเพียงผู้บริโภคร เพื่อซื้อสินค้าใช้ บางคนเข้ามาเพื่อทำเป็นงานอดิเรกมีรายได้เสริมบ้างเล็กน้อย หรือบางคนเข้ามาเพื่อตั้งใจทำเป็นธุรกิจอย่างจริงจังเพื่อสร้างรายได้ให้กับตนเองและครอบครัว ซึ่งเมื่อเข้าสู่ธุรกิจ MLM แล้ว การดำเนินงานพอจะอธิบายได้โดยสังเขป ดังนี้

- 1) การขาย คนที่เข้าสู่ธุรกิจขายตรงหลายชั้นหรือ MLM คงจะต้องเริ่มจากการขายหรือแนะนำตัวสินค้าให้ได้เสียก่อน เพราะถือเป็นการเปิดประตูด่านแรกที่จะทำให้คนได้รู้จักกับบริษัทและได้รู้จักกับธุรกิจ เพราะฉะนั้นจึงจำเป็นอย่างยิ่งที่สมาชิกของธุรกิจขายตรงจะต้องพยายามศึกษาข้อมูลและลักษณะเด่นต่าง ๆ ของสินค้า เพื่อที่จะแนะนำได้อย่างถูกต้องโดยยึดหลักจรรยาบรรณที่ว่า ไม่ต้องพูดโอ้อวดสรรพคุณของสินค้าเกินความเป็นจริง แต่คนที่อยากจะมีรายได้จากธุรกิจ MLM จะเน้นเอากำไรจากการขายแต่เพียงอย่างเดียวไม่ได้ จะต้องรู้จักการหาคนเพื่อเข้ามาเป็นสมาชิกในที่ทีมงานของตนเองด้วย เพื่อที่จะได้มีรายได้ที่ต่อเนื่องและมั่นคง

2) การขยายทีมงาน การขยายทีมงานหรือการชวนคนถือเป็นงานที่ต้องทำมากที่สุดเพราะธุรกิจ MLM รายได้ที่แท้จริง จะอยู่ที่การแนะนำคนให้ใช้สินค้าและสมัครเป็นสมาชิก เพราะฉะนั้นคนที่เข้าสู่ธุรกิจ MLM จะต้องพยายามชวนคนเข้าร่วมธุรกิจให้ได้มากที่สุด และแนะนำคนที่สมัครเป็นสมาชิกได้ใช้สินค้า เพื่อที่ว่าหากใช้สินค้าแล้วชอบก็จะสามารถซื้อใช้เองได้ในรหัสของตัวเอง และเมื่อไปแนะนำคนอื่น ๆ ให้ได้ใช้สินค้าตนเองก็จะมีรายได้ ธุรกิจนี้จึงจะเกิดประสิทธิภาพสูงสุด

3) การบริหารสมาชิกในทีมงาน ต้องรู้จักพัฒนาศักยภาพของตนเองและของสมาชิกในทีมงานด้วย การพาสมาชิกเข้าประชุม เข้าร่วมอบรมกับทางบริษัทอย่างต่อเนื่อง เพื่อทำความเข้าใจในตัวสินค้าและผลิตภัณฑ์ และรู้ถึงวิธีการที่นำพาทีมงานให้ประสบความสำเร็จ ที่สำคัญต้องดูแลให้ทีมงานเกิดความรัก ความสามัคคี และมีความสุข มีรายได้ที่ดีจากการเข้าสู่ธุรกิจ MLM

3. สินค้าในระบบขายตรง

โดยปกติสินค้าในระบบขายตรงที่ดีจะแยกแยะได้ชัดเจนจากธุรกิจแชร์ลูกโซ่ ซึ่งมีสินค้าเป็นเพียงเครื่องมือในการระดมเงิน โดยสินค้าในธุรกิจหลอกลวงดังกล่าวมีลักษณะ

1) สรรพคุณของสินค้าจะเกินจริง ส่วนใหญ่แล้วสินค้าในกลุ่มที่สรรพคุณเกินจริงและขายได้ในราคาที่สูงมักจะใช้ส่วนผสมของอาหารเพื่อสุขภาพเป็นเครื่องบังหน้า หรือมีบางส่วนเป็นเครื่องสำอาง เครื่องใช้เพื่อสุขภาพ มักกล่าวอ้างว่า บำบัดรักษาโรคต่าง ๆ ซึ่งเป็นโรครุนแรงเรื้อรัง วงการแพทย์ยังรักษาให้หายขาดไม่ได้ เช่น โรคมะเร็ง โรคเอดส์ เบาหวาน อัมพาต อัมพฤกษ์ ลดน้ำหนักโดยไม่ต้องควบคุมอาหาร และตั้งราคาที่สูงจากสรรพคุณนั้น ๆ ได้

2) ต้นทุนกับราคาปลายทางไม่สมเหตุสมผล เช่น ต้นทุน 10 บาท ขาย 2,000 บาท ต้นทุน 100 บาท ขาย 3,000 บาท เป็นต้น เพราะธุรกิจเหล่านี้จะไม่ต้องทำให้ลูกค้าคนเดิมมีการซื้อซ้ำในสินค้าตัวเดิม ต้องการให้ซื้อเพียงครั้งแรกเท่านั้น เมื่อสรรพคุณไม่สมราคา

ลูกค้าหรือผู้เข้าร่วมธุรกิจ จะแบ่งเป็น 2 กลุ่ม คือ

กลุ่มที่ 1 มีความชัดเจนในธุรกิจประเภทนี้ดี รับรู้แต่แรกว่าสินค้าเป็นเพียงเครื่องมือตั้งล้อเพื่อนำเงินมาต่อเงินเท่านั้น

กลุ่มที่ 2 เกิดความหลงผิด เชื่อว่าสรรพคุณของสินค้าเป็นเช่นนั้นจริง แต่เมื่อซื้อไปแล้วความเสียหายเงินบวกกับความโลภ จนทำให้ต้องตกกระไดพลอยโจนดำเนินธุรกิจต่อด้วยการไปหลอกคนอื่นให้เสียรู้ในลักษณะเดียวกัน

4. หลักการพิจารณาธุรกิจขายตรง MLM ที่ดี

1) ผลิตภัณฑ์หรือบริการต้องเป็นรูปธรรมมีคุณภาพมาตรฐาน ถ้าเป็นสินค้าด้านสุขภาพต้องมีองค์มาตรฐานรับรองเป็นสินค้าที่ใช้แล้วหมดมีการซื้อซ้ำ สำหรับบริษัทเปิดใหม่ถ้าไม่ใช่ผลิตภัณฑ์บำรุงผิว เครื่องสำอาง หรืออาหารเสริมที่มีลิขสิทธิ์ มีโอกาสขาดทุนและปิดตัวในเวลาไม่ช้า เนื่องจาก Margin ไม่พอ หรือไม่ดึงดูดสมาชิก

2) ราคาต้องไม่สูงเกินคู่แข่ง (สินค้าประเภทเดียวกัน) เพราะการแข่งขันสูง

3) แผนการตลาดต้องให้คอมมิสชั่นสมาชิกได้มากในขณะที่คุณภาพและราคาสู้คู่แข่งได้ แผนการตลาดต้องเรียบง่าย เช่น ค่าสมัครไม่แพง ขึ้นตำแหน่ง (ระดับคอมมิสชั่น) ได้ไม่ยากจนเกินไป และเป็นไปตามความสามารถ รักษายอดไม่สูง มีสิ่งจูงใจมาก ไม่ต้องลงทุนสินค้า

4) ผู้ประกอบการ (เจ้าของบริษัท) ต้องมีคุณธรรม (ไม่คิดตีหัวเข้าบ้าน เอาเปรียบ ฯลฯ) มีเงินทุนเพียงพอในการประกอบการ (เพราะระยะต้นจะไม่กำไร) เข้าใจธุรกิจ MLM มีวิสัยทัศน์ (คาดการณ์ล่วงหน้าพร้อมมาตรการรองรับ)

5) บุคลากรของบริษัทต้องมีคุณภาพและจำนวนเพียงพอ การจ้างผู้ที่อ้างว่าเป็นมืออาชีพ หรือนักบรรยายมักไปไม่รอด เพราะส่วนใหญ่หลอกหากินกับบริษัทอื่น ๆ มาก่อน บางคนถูก Blacklisted แล้วสมาชิกเห็นต้องร้อง "ยี้"

6) จุดกระจายสินค้าต้องมีมาก เพราะ MLM เป็นธุรกิจค้าปลีกและค้าส่งในตัว

7) บริษัทที่มีการส่งเสริมการขายและส่งเสริมภาพลักษณ์ จะได้เปรียบ คนมีระดับจะชอบร่วมกับบริษัทที่มีภาพลักษณ์ของความมั่นคง สร้างสรรค์สังคม แก้ไขปัญหาสังคม ไม่ยุ่งให้สังคมฟุ้งเฟ้อ

8) กลุ่มผู้มุ่งหวังรอบตัว ผู้มีรายได้น้อยไม่ควรเข้าสู่บริษัทที่ขายสินค้าราคาสูง ผู้ที่อยู่ในกลุ่มบนไม่ควรเข้าสู่บริษัทที่ขายสินค้าระดับล่าง บริษัทที่มีความหลากหลายของสินค้าจะได้เปรียบ

9) บริการของบริษัทควรมีมากพอ เช่น สถานที่บรรยาย อบรมกระจายสินค้า รับคืนสินค้า ภาษี ฯลฯ จะได้ลดภาระค่าใช้จ่ายของสมาชิก

5. แชร้ลูกโซ่คืออะไร...?

แชร์ลูกโซ่ หมายถึง รูปแบบการดำเนินธุรกิจที่มุ่งประสงค์เพื่อหารายได้จากการระดมทุนเป็นหลัก โดยมีการสัญญาในการเข้าร่วมธุรกิจที่จะตอบแทนผลประโยชน์ในรูปแบบต่าง ๆ ที่สูงกว่าเงินลงทุน ซึ่งผู้ประกอบการมักจะอ้างถึงการนำเงินไปลงทุนในรูปแบบอื่น ๆ ต่อ ๆ ไป เพื่อปันรายได้แจกจ่ายผู้เข้าร่วมธุรกิจอย่างทั่วถึง แต่ผลของมัน คือ การที่ตอบแทนผลประโยชน์ในช่วงต้น ๆ เพื่อกระตุ้นให้เกิดการร่วมธุรกิจต่อเนื่องจนเมื่อถึงจุดที่ผู้ประกอบการหวังผลในการระดมทุนสำเร็จแล้ว ก็จะหาทางปิดตัวไปเพื่อหลีกเลี่ยงการจ่ายผลประโยชน์ต่อ ๆ ไป หรืออาจจะดำเนินการต่อเนื่องจนกว่าฐานที่เข้ามาหรือผู้เข้าร่วมธุรกิจที่เข้ามาในช่วงหลังจะไม่สามารถหมุนเวียนเงินตอบแทนให้กับคนที่มาก่อนได้ ก็จะเริ่มปิดตัวลง

ลักษณะและวิธีการดำเนินงาน

ส่วนใหญ่วิธีการดำเนินงานของแชร์ลูกโซ่จะเริ่มจากวงแคบ ๆ จากเพื่อนคนใกล้ชิดแล้วค่อย ๆ ขยายตัวไปรอบนอก จนถึงขั้นควบคุมไม่ได้ เพราะจะเริ่มออกสู่วงกว้างขึ้นเรื่อย ๆ การหาสมาชิกก็จะใช้วิธีสร้างภาพลวง หวานล่อมให้เกิดความเชื่อและการจ่ายผลประโยชน์กับสมาชิกระดับต้น ๆ หรือใกล้ชิดเป็นส่วนใหญ่ เพื่อโฆษณาชวนเชื่อ อีกข้อหนึ่ง คือ สมาชิกเหล่านี้ส่วนใหญ่มักเป็นคนสนิทของกลุ่มผู้ก่อตั้งแชร์ลูกโซ่อยู่แล้ว ย่อมมีผลประโยชน์คาบเกี่ยวกันมากมาย ดังนั้น จึงสามารถที่จะสร้างภาพลวงร่วมกันได้ สุดท้ายเมื่อได้ระดมทุนตามประสงค์แล้วก็จะปิดตัวลง ซึ่งสมาชิกระดับใกล้ชิดก็จะได้ไม่เสียประโยชน์ใด ๆ ส่วนแมลงเม่าที่บินมาภายหลังส่วนใหญ่จะเป็นผู้เสียหาย และตามตัวผู้รับผิดชอบไม่ได้ เพราะหายเข้ากลีบเมฆไปแล้ว ครั้นจะมาหาข้อมูลจากสมาชิกระดับผู้นำก็เปล่าประโยชน์ เพราะได้ปิดปากตัวเองแล้วจากผลประโยชน์ที่คาบเกี่ยวกันกับเจ้าของแชร์ลูกโซ่

ประเภทของแชร์ลูกโซ่ และลักษณะของแต่ละประเภท

1. ระบบพีระมิด (Pyramid System) ระบบนี้เน้นการหาสมาชิก รายหัว ซึ่งรายได้ของคนที่มาก่อนมาจากการหาสมาชิกของคนใหม่ที่เกิดขึ้นในขั้นพื้นฐาน หากเกิดการหาสมาชิกขาดช่วงลง สมาชิกที่มาก่อนจะเกิดผลกระทบในด้านรายได้ทันที ซึ่งแตกต่างจากระบบ MLM ที่ถึงแม้สมาชิกจะเข้ามาไม่มากก็จ่ายผลประโยชน์ตามระบบได้ ไม่ขึ้นอยู่กับจำนวนฐาน แต่อย่างใด เพราะรายได้จะมาจากการขายสินค้าตัวเดิมให้ผู้บริโภคอย่างต่อเนื่อง ข้อสังเกตอีกประการหนึ่งคือระบบพีระมิดนั้น คนที่เข้าร่วมธุรกิจก่อนจะได้เปรียบมากที่สุด คนที่เข้ามาทีหลัง ไม่มีโอกาสแข่งได้เลย

2. ระบบลูกโซ่แบบรู้จบ (Endless Chain System) ระบบนี้เป็นระบบแชร์ลูกโซ่ดี ๆ นี้เอง แต่มีการจบของระบบ คือ การที่สมาชิกเข้ามาก่อนสามารถรับผลประโยชน์จากสมาชิกที่เข้ามาใหม่ แต่จำกัดลำดับชั้น ถ้าสิ้นสุดชั้นที่กำหนดก็ไม่มีสิทธิ์รับผลประโยชน์อีกสมาชิกในระดับถัดลงไปก็ขึ้นมารับผลประโยชน์ต่อเป็นรายต่อไป รายได้ส่วนใหญ่จึงมาจากสมาชิกที่เข้ามาใหม่ แต่กำหนดลำดับอย่างชัดเจน คือ เมื่อเข้ามาครั้งแรกต้องจ่ายให้กับลำดับที่เพิ่งจะมีรายได้ จนกว่าลำดับตัวเองจะถูกดันขึ้นไปรับผลประโยชน์ ข้อสังเกตก็คือระบบนี้สมาชิกที่มาภายหลังจะเริ่มไต่อันดับขึ้นไปเรื่อย ๆ เพราะฐานคนจะเริ่มกว้างขึ้นเรื่อย ๆ การหาสมาชิกจะไม่ทันท่วงทีของการที่จะรับรายได้

3. ระบบลูกบอลหิมะ (Snow Ball System) ระบบนี้คล้ายกับการ Trading ระบบเงิน คือ การลงทุนในด้านการเงินแล้วแต่สัดส่วนที่จะลงทุน ลงน้อยได้ผลตอบแทนน้อย ลงทุนมากได้ผลตอบแทนมากตามสัดส่วน การจ่ายผลประโยชน์มีเป็นงวด ๆ ดังนั้น จะใช้เงินของนักลงทุน มาจ่ายให้กับคนที่ลงทุนก่อน หมุนเวียนไปเรื่อย ๆ จนกว่ารอบที่สัญญาจะหมดไปคล้าย ๆ กับลูกหิมะที่ตกจากภูเขาสูงจะหมุนตัวจากลูกเล็ก ๆ จนเป็นก้อนหิมะยักษ์ที่ถล่มหมู่บ้านให้พังพินาศได้เป็นแถบ ๆ

4. ระบบลูกโซ่ (Chain System) จริง ๆ แล้ว ทุกระบบที่กล่าวมาข้างต้นล้วนเป็นหนึ่งในระบบลูกโซ่อยู่แล้ว ดังคำจำกัดความที่ให้ไว้ แต่จะมีลักษณะเฉพาะที่แตกต่างกันออกไป แล้วแต่ระบบ ระบบแชร์ลูกโซ่จะแตกต่างกับระบบข้างต้นก็คือ จะไม่มีการจำกัดระยะเวลาตอบแทน และส่วนใหญ่จะให้ผลตอบแทนที่สูงมากเกินจากการลงทุนเป็นจำนวน 2 - 5 เท่าขึ้นไป

5. ระบบเกมการเงิน (Money Game System) ระบบเกมการเงิน คือ การใช้เงินต่อเงิน แต่มีเงื่อนไขในการแลกเปลี่ยน เช่น การสมัครเข้ามาต้องจ่ายเงินให้ผู้แนะนำ และหาสมาชิกให้ได้เท่าไรจึงจะมีค่าตอบแทน และการแตกตัวของสมาชิกในเครือข่ายก็จะส่งผลประโยชน์ให้กับสมาชิกระดับสูงตลอดไป ซึ่งระบบนี้จะมีลักษณะแผนและการตอบแทนใกล้เคียงกับระบบ MLM มาก แต่ไม่มีสินค้าเท่านั้นเอง ใช้เงินต่อเงินเลย หรือบางครั้งอาจใช้สินค้า

ขึ้นเล็ก ๆ บังหน้า หรืออาจเป็นบัตรส่วนลด บัตรอภิสิทธิ์ต่าง ๆ เช่น ระบบ Pentagono ที่มีคนนำมาเผยแพร่ในเมืองไทยเมื่อปลายปี 41 จากประเทศอิตาลี เป็นต้น

6. ระบบแชร์ลูกโซ่แบบไบนารีที่กลายเป็นจริง ๆ แล้วระบบไบนารีเป็นระบบการตลาดใน MLM ระบบหนึ่ง แต่การนำเอาระบบไบนารีไปปรับปรุงเป็นแชร์ลูกโซ่นั้นทำได้ง่ายมากกว่าระบบอื่น เนื่องจากระบบไบนารีมีลักษณะการดำเนินธุรกิจ คือ หาสมาชิกแล้วแบ่งขาย ขวา เพื่อให้เท่า ๆ กัน ซึ่งเมื่อแปลงระบบการจ่ายเงินโดยมีสินค้าบังหน้าเล็กน้อยก็สามารถใช้ระบบแชร์ลูกโซ่ได้อย่างเนบเนียนทีเดียว

6. กลุ่มคนที่เกี่ยวข้องในระบบธุรกิจแชร์ลูกโซ่

หากย้อนมาดูเหตุการณ์ปัจจุบันหรือกรณีแชร์ลูกโซ่ล่าสุดนั้น จะพบว่ากลุ่มคนที่เข้าไปเกี่ยวข้องกับแชร์ลูกโซ่นั้นมาจากหลายอาชีพ ในส่วนของบริษัทที่เข้ามาแอบแฝงและกลายมาทำแชร์ลูกโซ่แบบเต็มตัวนั้น มีทั้งคนในวงการขายตรงและนักธุรกิจจากวงการอื่น

จุดเริ่มต้นมาจากการแอบแฝงเข้ามาทำธุรกิจขายตรงในลักษณะที่ไม่จริงใจที่จะทำธุรกิจที่ดีหรือตั้งใจทำในระยะยาว เมื่อผันมาเป็นธุรกิจแชร์ลูกโซ่เต็มระบบ ไม่ว่าจะเป็นการเรียกว่า "แผนโปรโมชัน" หรือ "แผนที่ 2" ก็ตาม ทำให้เกิดการเล่นแชร์ลูกโซ่เต็มรูปแบบทันทีให้เห็นง่าย ๆ คือ

- ตัวนายทุนที่เข้ามาเปิดบริษัทขายสินค้าในระบบขายตรงที่ส่อเจตนาไม่บริสุทธิ์ใจต่อผู้บริโภค ซึ่งมาจากหลายวงการทั้งนักธุรกิจ นักบริหาร ข้าราชการ เมื่อแผนการตลาดเดิมไม่ดึงดูดเพียงพอจึงเปลี่ยนมาทำแชร์ลูกโซ่เต็มรูปแบบทันที

- แม่ทีม ประเภทระแวงหากินเป็นอาชีพ คนเหล่านี้ส่วนใหญ่ไม่ได้ทำธุรกิจ MLM เป็นหลักเป็นฐานกับบริษัทหนึ่งบริษัทใด แต่จะตระเวนล่าเงินในรูปแบบต่าง ๆ ไปเรื่อย ๆ โดยเฉพาะช่วง 1 - 2 ปีที่ผ่านมา คนกลุ่มนี้จะสนุกกับการวิ่งไปเสนอตัวสร้างทีมให้กับบริษัทต่าง ๆ ที่ใช้แผนการตลาดในระบบไบนารี ในลักษณะขอเป็นแม่ทีมติดบริษัทเพื่อรับผลประโยชน์เต็ม ๆ เมื่อถึงจุดอิ่มตัวก็ตีจาก แม่ทีมประเภทนี้คาดว่าจะมีจำนวนมากขึ้นทุกวัน แม่ทีมเหล่านี้บางคน คือ ต้นคิดแชร์ลูกโซ่รูปแบบใหม่ล่าสุดที่สมัครในแผนไบนารี ปกติจึงสามารถสมัครแบบ 2 ซึ่งรู้กันว่า คือ แชร์ลูกโซ่เต็มรูปแบบที่มีการจ่ายผลตอบแทนกันภายใน 3 วัน , 10 วัน หรือ 15 วัน ได้เงินกันแบบเห็นเนื้อเห็นหนัง กำไร 200 - 300 เปอร์เซ็นต์ หลายบริษัทเปิดขึ้นมาด้วยฝีมือการจัดการของแม่ทีมประเภทนี้

- แม่ที่มประเภทนักลงทุนและล่าหวัคิวิ คนกลุ่มนี้จะไปทุกแห่งที่มีแหล่งล่าเงินและล่าเหยื่อใหม่ ๆ ขอเพียงให้ได้สมัครอยู่ใกล้ ๆ หัวแถว หรือเป็นคนแรก ๆ ที่เริ่มต้น แม้กระทั่งแชร์ลูกโซ่ล่าสุดคนเหล่านี้ก็ตอบคำถามชัดเจนว่าทำไมจะไม่รู้ว่าเป็นแชร์ลูกโซ่ แต่มาก่อนลงก่อนได้ก่อนอยู่แล้ว ส่วนข้างหลังใครจะแจ้ง ใครจะเสีย ก็ช่างเขาประไร

- คนทั่วไปที่อยากได้เงิน มาจากหลากหลายอาชีพทั้งแม่บ้านข้าราชการทั้งที่เกษียณ และยังไม่เกษียณ ดารา นักธุรกิจ พนักงานบริษัท ทหาร ตำรวจ ฯลฯ คนเหล่านี้ส่วนใหญ่จะรู้ว่าเป็นแชร์ลูกโซ่ แต่ก็พร้อมที่จะเสี่ยง ซึ่งหากเป็นเงินส่วนตัวก็ถือว่าเป็นการเดือดร้อนส่วนตัว แต่หากเป็นการหยิบยืม ระดมเงินญาติมาเล่นแชร์ลูกโซ่ก็จะกลายเป็นปัญหาสังคมที่กระทบคนอื่นตามมา

7. แชร์ลูกโซ่ต่างจาก MLM อย่างไร ?

หลังจากแชร์ลูกโซ่ระบาดอย่างหนักเมื่อกว่าสิบปีก่อนนี้ และเข้ามาเกาะอยู่กับธุรกิจขายตรงอยู่ในปัจจุบันกลายเป็นภาพซ้อนที่ทำให้เกิดความไม่ชัดเจนว่าขายตรงในระบบ MLM ต่างกับแชร์ลูกโซ่อย่างไร

หากเป็นแชร์ลูกโซ่ตรง ๆ ไม่ปรุงแต่งแปลงกายก็เป็นเรื่องที่ดีแล้วเข้าใจง่าย เพราะมีการล่าหวัคิวิหรือลงทุนแล้วรอรับส่วนแบ่งกันตรงไปตรงมาแทบจะไม่มีสินค้าเป็นจริงเป็นจังมากนัก ในขณะที่อีกด้านหนึ่งการแฝงตัวเข้ามาอาศัยระบบ MLM หากินของบางกลุ่มบางบริษัทนั้น แบนเนียนเกินกว่าจะมองเห็นอย่างธรรมดา ๆ แต่ต้องมองอย่างชนิดที่ต้องเรียกว่าแยกแยะกันเป็นส่วน ๆ เลยทีเดียว เพราะบริษัทเหล่านี้ได้พัฒนาไปมากกว่าแชร์ลูกโซ่ธรรมดาด้วยการทำที่ว่าเป็น MLM ของแท้แต่สร้างเงื่อนงำขึ้นมาใหม่ที่เป็นการเอาเปรียบ ดูผิวเผินเหมือนไม่ใช่การระดมเงิน หรือหลอกล่อดึงผลประโยชน์ แต่แท้ที่จริงแล้ว เป็นการดึงเม็ดเงินโดยผ่านกระบวนการหาสมาชิก ด้วยการจ่ายผลตอบแทนที่สูงเกินความเป็นจริงทางธุรกิจ เพราะไม่ได้มีเจตนาจะขายสินค้าอย่างเป็นธรรม จึงกลายเป็นกลุ่มที่ทำในรูปของระบบพีระมิดหรือแชร์ลูกโซ่ที่มีหลายส่วนที่จะแยกออกมาให้เห็นว่าแชร์ลูกโซ่ที่แอบแฝงอยู่ในธุรกิจ MLM เป็นอย่างไร

- เริ่มที่ค่าสมัครที่ค่อนข้างสูง และถูกบังคับให้ซื้อสินค้าพร้อมกับการสมัคร บางแห่งอยู่ที่ประมาณ 4,000 บาท ขณะที่บางแห่งสูงกว่า 10,000 บาท ในขณะที่ระบบ MLM ที่แท้จริงไม่มีการบังคับซื้อ

- ไม่ได้สนใจขายสินค้า แต่การแนะนำเข้าร่วมธุรกิจจะบอกหรือเน้นอยู่ที่การหาคนเข้ามาสมัคร จะมีส่วนแบ่งรายได้ว่าหากมีกี่คน จะได้ไปกี่พัน กี่หมื่น หรือกี่แสน

บาท ขณะที่ MLM เป็นการสร้างธุรกิจเพื่อขายสินค้า และสร้างองค์กรเพื่อให้เกิดการขายอย่างกว้างขวางขึ้น

- การจ่ายผลประโยชน์หรือคอมมิสชั่น มาจากส่วนแบ่งการล่าคน เข้ามาในระบบที่วางกฎบังคับซื้อสินค้า ซึ่งดูเหมือนว่าเป็นการบริโภค แต่แท้ที่จริงแล้วสินค้าเป็นแค่ฉากบังหน้า และเป็นเครื่องมือดึงเงินเข้าระบบ เพราะหากไม่มีการบังคับซื้อก็ไม่สามารถจ่ายค่าหัวคิวเป็นทอด ๆ ได้ ทำให้ระบบเดินต่อไปไม่ได้และล้มไปในที่สุด ขณะที่ MLM มีรายได้จากการขายสินค้าหรือยอดขายสินค้าที่เกิดขึ้นในองค์กร ทั้งหมดนี้เป็นหลักใหญ่ในการพิจารณาว่าบริษัทไหนเข้าข่ายเป็นระบบพีระมิดหรือแชร์ลูกโซ่หรือไม่ ยังมีรายละเอียดปลีกย่อยที่อาจไม่ใช่สาระสำคัญมากนักในการพิจารณา

8. แชร์ลูกโซ่แอบแฝงอยู่ใน MLM อย่างไร ?

คำว่า "แอบแฝง" น่าจะบอกลักษณะและพฤติกรรมของกลุ่มคนที่เข้ามาใช้ธุรกิจขายตรงในระบบ MLM เพื่อแฝงตัวล่าหัวคิว หรือสร้างธุรกิจล่าหัวคิวขึ้นมาเพื่อเน้นการแอบแฝง เน้นนอนว่าการที่คนใหม่ ๆ หรือคนที่สนใจจะเข้าร่วมธุรกิจ MLM สามารถสังเกตหรือแยกแยะออกอาจเป็นเรื่องยากยิ่ง

คนนอกวงการที่ไม่เคยเข้ามาสัมผัสธุรกิจนี้ไม่เคยศึกษาหรือไม่เคยรู้เลยว่าธุรกิจ MLM ที่ถูกต้องเป็นอย่างไร เมื่อได้รับการชักชวนให้สมัครเป็นกลุ่มแชร์ลูกโซ่ที่แฝงตัวอยู่ อาจเข้าใจเอาเองในทันทีว่า นี่คือ ขายตรง MLM ของแท้ เพราะภาพที่ผู้ชักชวนแนะนำบอกมาก็คือ ธุรกิจ MLM

หากจะแยกแยะกันแบบมองง่าย ๆ น่าจะแบ่งพวกแอบแฝงเหล่านี้ ออกเป็น 3 ลักษณะใหญ่ ๆ

1. อย่างแรก คือ พวกที่เข้าใจได้ง่าย มองเห็นค่อนข้างชัดเจนว่าเป็นแชร์ลูกโซ่แน่นอน แม้ว่าจะมีสินค้าที่อุปโลกนขึ้นมาประกอบ แต่ลักษณะการให้แนะนำคนเข้ามาสมัคร และระบุกันอย่างชัดเจนเลยว่าจะได้ส่วนแบ่งจากการหาสมาชิกรายละเท่าไร บริษัทเหล่านี้ค่อนข้างดูง่ายในหลาย ๆ ส่วน ทั้งสินค้าที่ไม่ได้คุณภาพ สถานที่และเอกสารต่าง ๆ ดูไม่มีมาตรฐานเชื่อถือไม่ได้ บางบริษัทถึงกับใช้ใบเสร็จที่ซื้อมาจากร้านเครื่องเขียนก็มี หรือบางแห่งอาจไม่มีเอกสารหลักฐานการจดทะเบียนบริษัท หมายเลขผู้เสียภาษีและอื่น ๆ ที่เป็นเอกสารจากทางราชการที่พอจะระบุได้ว่าเป็นรูปบริษัทที่ถูกต้องตามกฎหมาย หรือแม้แต่เอกสารประกอบ

การขายก็ทำขึ้นมาหายาบ ๆ ง่าย ๆ และหากจะไปมองกันที่กระบวนการการทำตลาด แทบจะไม่ได้ นำเสนอสินค้ากันมากนัก ไม่ได้สาธิตสินค้ากันอย่างจริงจัง มีสินค้าอยู่แค่ไม่กี่รายการ แต่ชอบ ป่าวประกาศว่าจะมีสินค้าทยอยออกมาอีกหลายรายการแต่สุดท้ายก็ทำไม่ได้อย่างที่ประกาศไว้ นอกจากไม่ได้พูดถึงตัวสินค้าอย่างจริงจังแล้ว การนำเสนอแผนการตลาดที่แปลงและพัฒนา มาเพื่อเป็นการล่าหัวคิวโดยเฉพาะจะมีการพูดกระตุ้นเรื่องนี้กันเป็นหลัก และเน้นรายได้กันเป็น สัปดาห์ หรือเป็นรายวันกันเลยทีเดียว ในขณะที่การฝึกอบรมเพื่อพัฒนาคุณภาพสมาชิกในการทำ ตลาดอย่างมีคุณภาพและมีมาตรฐานแทบจะไม่มีเลย บริษัทเหล่านี้จะเปิดให้เม็ดเงินไหลเข้าโดย การให้แม่ที่มรดมคนเข้ามาสมัคร ซึ่งตามแผนการตลาดจะระบุชัดเจนว่า หากมาได้ก็คนครบตาม เงื่อนไขจะได้ส่วนแบ่งที่พัน ก็หมื่นบาท เมื่อถึงจุดที่ไม่ควรจะไปติดต่อไปด้วยเหตุผลต่าง ๆ แล้ว ก็จะ ปิดบริษัททันทีพร้อมกับเม็ดเงินที่ได้ไป และอาจจะไปเปิดที่ใหม่ในชื่อใหม่ รูปแบบใหม่ แม้กระทั่ง ผู้บริหารก็อาจจะมาในชื่อใหม่ ล่าสุดเมื่อประมาณเดือนมิถุนายน 2542 เป็นต้นมา เมื่อแผนการ ตลาดเดิมไม่จูงใจมากพอ จึงหันมาเปิดแชร์ลูกโซ่เต็มรูปแบบ โดยเปิดซ้อนขึ้นมาอีกแผนหนึ่ง ซ้อนอยู่ในบริษัทเดียวกัน คราวนี้กำหนดกันว่าลงรหัสละประมาณ 3,000 บาท ลงสมัครได้ไม่จำกัด รหัส ได้รับผลตอบแทนเป็นเงินสดและทองคำ รวมแล้วกำไร 200 - 300 เปอร์เซ็นต์ ภายในเวลา ประมาณ 1 เดือน

2. ส่วนลักษณะที่สอง คือ พวกที่ประกาศตัวชัดเจนว่า นี่คือ ขายตรงหลายชั้น มีการสร้างบริษัทที่ได้มาตรฐานบางแห่งอาจจะเป็นบริษัทต่างประเทศ ถ้าเทียบกับ ลักษณะแรกแล้วแตกต่างกันมากในเรื่องของสถานที่เอกสารหลักฐาน จะครบถ้วนสมบูรณ์ดู ผิวเผินภายนอกน่าเชื่อถือมาก แม้แต่ตัวผู้บริหาร ที่ปรึกษา และผู้เกี่ยวข้อง ทุกอย่างล้วนดูมี คุณภาพทั้งสิ้น จุดที่น่าสังเกตอย่างหนึ่งก็คือบริษัททั้ง 2 ลักษณะนี้จะไม่นิยมเปิดสาขาหรือหากจะ เปิดก็น้อยมาก ๆ เพราะการเปิดสาขาหมายถึงค่าใช้จ่ายที่ต้องเพิ่มขึ้น เมื่อคิดจะเข้ามาหา ผลประโยชน์จากคนไหน จึงไม่คิดที่จะทำบริษัทที่ยืนยาว และร่วมพัฒนางานนี้ออย่างแท้จริงจึง ไม่เปิดสาขาให้เปลืองเงิน เปลืองเวลา โดยมักอ้างว่าไม่จำเป็น เพราะสามารถส่งสินค้าผ่าน ช่องทางขนส่งต่าง ๆ ได้ทั่วประเทศ ทั้งที่ในความเป็นจริงแล้ว การเปิดสาขาไม่ได้หมายถึงการ จัดส่งอย่างเดียวแต่เป็นการพัฒนา และดูแลสมาชิกเพื่อพัฒนาธุรกิจทั้งระยะสั้นและระยะยาวใน พื้นที่นั้น ๆ การไม่เปิดสาขาจึงสื่อแนวโน้มอย่างหนึ่งว่าบริษัทเหล่านั้นตั้งใจจะอยู่ไม่นาน และพร้อม จะปิดได้ทันที นอกจากจุดสังเกตที่ว่าแล้ว การแบ่งตัวที่แนบเนียนและลุ่มลึกร้ายกาจมาก คือ แผน การตลาดที่ถูกคิดค้นขึ้นมาให้ดึงดูดใจ หรือโดนใจคนโลกโดยสามารถทำทั้งด้านที่บริสุทธิ์ใจก็ได้ หรือเป็นการล่าหัวคิวเต็มตัวโดยมีสินค้าเป็นแค่ตุ๊กตาที่อ้างว่ามีคุณภาพ ทั้งที่หลายบริษัทมีสินค้า อยู่แค่ไม่กี่รายการ ด้วยแผนการตลาดที่ว่านี้ เมื่อสามารถล่าหัวคิวโดยการเปิดรับสมัครแบบบังคับ

ซื้อสินค้าแรกเข้าทันที บางบริษัทสูงกว่า 1 หมื่นบาท ขณะที่บางบริษัทอยู่ที่ประมาณ 4,000 บาท มีการระบุชัดเจนว่าเมื่อสามารถหาคนเข้ามาสมัครและซื้อสินค้าทันทีต่อจากตัวเราไปได้ก็รหัสก็จะได้รับส่วนแบ่งที่เรียกว่าคอมมิชชั่นก็พัน ก็หมื่น หรือก็แสนบาท ตามแต่ว่าใครจะสามารถหาคนให้มาสมัครพร้อมกับจ่ายเป็นค่าสินค้าทันทีได้ก็รหัสตามเงื่อนไขที่บริษัทกำหนดก็จะได้รับส่วนแบ่ง ส่วนสินค้าจะบริโภคหรือไม่ จะไม่มีการพูดถึง เพราะสินค้าถูกนำมาตั้งเพื่อให้สามารถกำหนดวงเงินได้โดยไม่เข้าข่ายผิดกฎหมายแชร์ลูกโซ่ เท่ากับเป็นการปิดจุดบอดไม่ให้ผิดกฎหมายนั่นเอง การหาเงินด้วยวิธีดังกล่าว ไม่เคยสนใจที่จะสาธิตสินค้าหรือพัฒนาสมาชิกให้ทำธุรกิจขายตรงอย่างเข้าใจหรือสร้างธุรกิจได้เอง หากแต่มีการจัดอบรมบ้างในบางบริษัท ซึ่งวิทยากรก็ล้วนแต่คนดัง ๆ นอกวงการที่หลาย ๆ คนไม่ได้ลึกซึ้งในเรื่องธุรกิจขายตรงหลายชั้นเลยแม้แต่น้อย นี่คือลักษณะของหลายบริษัทที่แฝงตัวอยู่ในระบบ MLM อย่างแนบเนียน กลมกลืน เปิดตัวหากินโดยการล่าคนเข้าระบบ เพื่อล่าหัวคิวเป็นเป้าหมายหลัก

3. ส่วนกลุ่มสุดท้ายมาในรูปของกลุ่มที่เกิดขึ้นจากบรรดาแม่ทีมที่วนเวียนหากินอยู่ในวงการ MLM ในลักษณะฉาบฉวย กลุ่มเหล่านี้ตั้งขึ้นมาเพื่อระดมเงินเข้าไปลงทุนในบริษัทที่ใช้แผนไบนารี การระดมทุนดังกล่าวมีการตั้งผลประโยชน์ล่อใจไว้ค่อนข้างสูงให้ผลตอบแทนประมาณ 200 เปอร์เซ็นต์ ภายใน 1 เดือน กลุ่มเหล่านี้มีความเกี่ยวข้องกับบริษัทขายตรงบางแห่ง เมื่อระดมเงินมาได้ก็จะนำไปลงทุนในบริษัทที่ใช้ระบบไบนารีในลักษณะแพ็คเกจทีมหรือจัดวางรหัสในการสมัครให้ได้ตามเงื่อนไขที่บริษัทนั้นกำหนด เมื่อได้ผลตอบแทนกลับมาก็นำมาจ่ายคืนซึ่งในความเป็นจริงรายได้จากการแพ็คเกจทีมไม่มากพอจะไปจ่ายคืน ถึง 200 เปอร์เซ็นต์ได้ การระดมทุนจะดำเนินไปได้สักระยะหนึ่ง สุดท้ายก็ปิดและหอบเงินที่เหลือแผ่นเข้ากลับเมฆทุกราย

3.3.2 การซื้อโงงในรูปแบบของธุรกิจซื้อขายแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ

ลักษณะวิธีการในการกระทำความผิดคือ ผู้กระทำความผิดจะบอกแก่ลูกค้าของตนว่าสามารถทำกำไรมหาศาลให้แก่ผู้ค้าที่เก็งกำไรจากตลาดแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ เช่น นิวยอร์ค , ลอนดอน

ผู้กระทำความผิดจะเปิดเป็นห้างร้าน ซึ่งห้างร้านต่าง ๆ นี้ตั้งอยู่ในส่วนต่าง ๆ ของกรุงเทพมหานคร รวมทั้งบริเวณถนนวิภาวดีรังสิต , สีพระยา , ถนนสีลม และบางกะปิ บางห้างมีสาขาในภูเก็ต , สงขลา , นครสวรรค์ และเชียงใหม่ โดยจ้างนักศึกษาเศรษฐศาสตร์ทำกาวิเคราะห์

กระแสหมุนเวียนเงินตราต่างประเทศและหลูกค้าให้ทุกวัน รวมทั้งพ่อแม่และญาติของนักศึกษาให้นำเงิน 1 ล้านบาทมาร่วมลงทุนในธุรกิจการเงินที่ผิดกฎหมาย

จากการกระทำดังกล่าว มีประเด็นที่น่าจะพิจารณาคือการขู่โกงประชาชนตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 343 ผู้กระทำความผิดจะเปิดกิจการแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศแล้วจ้างนักศึกษาเศรษฐศาสตร์ทำการวิเคราะห์กระแสหมุนเวียนของเงินตราต่างประเทศ รวมทั้งหลูกค้าให้มาร่วมลงทุนเป็นเงินคนละ 1 ล้านบาทให้ทุกวัน ซึ่งในบรรดาหลูกค้านั้นนอกจากจะเป็นประชาชนทั่วไปแล้ว ยังรวมถึงพ่อแม่และญาติ ๆ ของนักศึกษาเองด้วย การประกอบธุรกิจนี้เป็นการแสวงหาประโยชน์ที่มิควรได้โดยชอบด้วยกฎหมาย โดยใช้วิธีการหลอกลวงผู้อื่นด้วยการแสดงข้อความอันเป็นเท็จหรือปกปิดข้อความจริงซึ่งควรบอกให้แจ้งว่าจะสามารถทำกำไรให้แก่ผู้ลงทุนอย่างมหาศาล ทั้งที่ความเป็นจริงมิได้เป็นเช่นนั้นเลย และการหลอกลวงเช่นนี้ทำให้ผู้กระทำความผิดได้รับเงินไปจากผู้ลงทุนคนละ 1 ล้านบาท ซึ่งวิธีการดังกล่าวนี้ต้องด้วยความผิดฐานขู่โกงประชาชน ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 343 ประกอบมาตรา 341

การกระทำความผิดในลักษณะนี้ นอกจากจะเป็นความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา ซึ่งนอกจากถือว่าเป็นการก่ออาชญากรรมธรรมดาแล้ว ยังถือว่าเป็นการก่ออาชญากรรมทางเศรษฐกิจอีกด้วย กล่าวคือ ในการประกอบธุรกิจของผู้กระทำความผิดนี้ ในเบื้องต้นจะขอเปิดกิจการตามขั้นตอนของกฎหมายทุกประการ หากแต่วิธีการดำเนินธุรกิจของบุคคลกลุ่มนี้ เป็นวิธีการที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย เช่น มีการใช้วิธีการหลอกลวงต่าง ๆ นานา ให้คนอื่นหลงเชื่อเข้ามาร่วมลงทุนด้วยและลักลอบดำเนินการที่ผิดกฎหมายในเวลากลางคืน เป็นต้น ซึ่งวิธีการหลอกลวงนี้ไม่ว่าจะเป็นการนำเอาเครื่องคอมพิวเตอร์หรืออุปกรณ์ต่าง ๆ มาใช้เพื่อให้เกิดความเชื่อถือและได้รับความไว้วางใจจากหลูกค้า ทำให้ผู้กระทำความผิดได้รับเงินจากหลูกค้าไปเป็นจำนวนมากมาย เป็นผลให้เงินจำนวนดังกล่าวออกไปอยู่นอกระบบการหมุนเวียนของเงินตราในระบบเศรษฐกิจของประเทศ อันจะส่งผลให้ธุรกิจการลงทุนอื่น ๆ ได้รับความกระทบกระเทือน อัตราการไหลเวียนของเงินตราเกิดชะงักงัน ทำให้เกิดปัญหาเงินฝืด เกิดสภาพความไม่คล่องตัวของธุรกิจบางอย่างต่อเนื่องเป็นลูกโซ่กันไป ทำให้ระบบเศรษฐกิจของประเทศชาติต้องเสียหาย รัฐบาลไม่สามารถควบคุมดูแลให้การพัฒนาเศรษฐกิจเป็นไปตามแนวนโยบายที่กำหนดได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ดังนั้น การก่ออาชญากรรมในลักษณะดังกล่าวจึงมีผลกระทบต่อธุรกิจ และระบบเศรษฐกิจของประเทศชาติโดยตรง จึงถือได้ว่าเป็นการก่ออาชญากรรมทางเศรษฐกิจ ประเภทหนึ่งในรูปแบบของการฉ้อโกงประชาชน¹

ผู้กระทำความผิดโดยการประกอบธุรกิจซื้อขายแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ โดยผิดกฎหมาย มีพฤติการณ์เป็นการชักจูงลูกค้าให้เชื่อว่าสามารถหากำไรได้มากจากธุรกิจนี้ มีการว่าจ้างนักศึกษาเศรษฐศาสตร์เข้ามาทำงานและประการสำคัญคือการหลอกลวง ซึ่งรวมถึงการ ชักชวนพ่อแม่ ญาติพี่น้องให้เข้ามาร่วมลงทุนในธุรกิจที่ผิดกฎหมายนี้

วิธีการดังกล่าวเป็นการคาดการณ์และเก็งกำไรล่วงหน้า ผู้กระทำความผิดมีการ ใช้หลักวิชาทางด้านการเงินเข้ามาปรับใช้ในการชักจูงคนทั่วไป มีการแสดงออกต่อสายตา ประชาชนให้เห็นถึงความน่าเชื่อถือไม่ว่าจะเป็นตัวบุคคลผู้บริหารงานหรือสถานที่ตลอดจน เครื่องมือเครื่องใช้ที่มีเทคโนโลยีสูง ซึ่งลูกค้าส่วนใหญ่ยากที่จะเข้าใจและไม่อาจตรวจสอบด้วย ตนเองได้ การฉ้อโกงเป็นไปในลักษณะค่อยเป็นค่อยไปใช้เวลาที่ค่อนข้างยาว การกระทำความผิด มีลักษณะเป็นลูกโซ่ มีการชักชวนลูกค้าต่อ ๆ กันไปโดยให้คำตอบแทนกับผู้ชักจูงเป็นเครื่องล่อใจ ลูกค้าจะรู้สึกว่าได้เข้ามาในระบบธุรกิจซื้อขายแลกเปลี่ยนเงินจริง ๆ ดังนั้น ในวิธีการนี้จึง เป็นการประกอบธุรกิจที่เต็มรูปแบบแต่ผิดกฎหมายเท่านั้น

จากวิธีการฉ้อโกงดังกล่าว ประชาชนทั่วไปที่ถูกโกงมักจะไม่ค่อยมีความรู้สึก โกรธแค้นชิงชังมากนัก เพราะลักษณะการกระทำความผิดไม่มีลักษณะรุนแรง ที่จะสร้างภาพให้ ประชาชนทั่วไปรู้สึกอหิวาตหรือเคียดแค้นมากนัก ซึ่งต่างกับอาชญากรรมธรรมดาที่ต้องอาศัย ความรุนแรงเป็นหลักหรือมีลักษณะโหดร้ายทารุณ ลักษณะการประกอบธุรกิจซื้อขายแลกเปลี่ยน เงินตราดังกล่าวนี้นี้จึงเป็นลักษณะของอาชญากรรมทางเศรษฐกิจโดยตรง ซึ่งจะเห็นได้ว่าธุรกิจ ประเภทนี้เป็นธุรกิจที่ต้องแอบซ่อนกระแสเงินที่หมุนเวียนอยู่ในระบบนี้ จึงเป็นกระแสที่ไหลไปสู่ บุคคลเพียงกลุ่มเดียว โดยเฉพาะอย่างยิ่ง เงินตราเข้าอยู่ในกลุ่มคนต่างชาติที่เข้ามาดำเนินงานโดย มีคนไทยเป็นผู้ดำเนินการแทน ส่วนผลประโยชน์นั้นจะตกที่นายทุนต่างชาติที่เข้ามาดำเนินการใน ไทย และที่แน่นอนที่สุดก็คือการขนเงินตราออกนอกประเทศโดยผิดกฎหมาย อันจะนำมาซึ่ง

¹วีระพงษ์ บุญโญภาส , อาชญากรรมทางเศรษฐกิจ (พิมพ์ครั้งที่ 3) , (กรุงเทพฯ : สำนัก พิมพ์นิติธรรม, 2544) , หน้า 228 – 230.

ผลกระทบต่อความมั่นคงของประเทศอย่างแน่นอน เพราะเป็นเงินที่อยู่นอกระบบ ซึ่งรัฐไม่อาจควบคุมได้ อย่างไรก็ตาม ธุรกิจประเภทนี้ในบางประเทศ เช่น ฮองกง มาเลเซีย อินโดนีเซีย ได้หันอนุญาตให้มีการประกอบธุรกิจเช่นนี้ได้ ส่วนประเทศไทยเห็นว่าถ้าหากมีการอนุญาตให้ประกอบธุรกิจประเภทนี้ได้ ก็ควรจะมีมาตรการที่จะควบคุมการซื้อโงงและมาตรการในการซื้อขายให้รัดกุมยิ่งขึ้น

3.3.3 การซื้อโงงในรูปแบบของการซื้อขายสินค้าเกษตรล่วงหน้า

ตลาดซื้อขายสินค้าเกษตรล่วงหน้าเกิดขึ้นครั้งแรกที่นครโอซาก้า ประเทศญี่ปุ่น เกิดจากการที่พ่อค้าข้าวญี่ปุ่นต้องการที่จะลดความเสี่ยงจากการผันผวนของราคา จึงได้ร่วมกันจัดตั้งตลาด Dojima Rice Market's¹ เพื่อเป็นสถานที่ซื้อขายข้าวล่วงหน้าในปี ค.ศ.1730 ต่อมาในปี ค.ศ.1865 ได้มีการจัดตั้งตลาดซื้อขายสินค้าล่วงหน้าแห่งชิคาโก เนื่องจากความผันผวนของราคาสินค้าพืชไร่ โดยในต้นฤดูเก็บเกี่ยวจะมีปริมาณสินค้าออกมาจำนวนมาก ราคามีแนวโน้มตกต่ำและราคาจะสูงขึ้นเมื่อฤดูกาลเก็บเกี่ยวผ่านพ้นไป ด้วยสาเหตุที่ชิคาโกมีสถานที่เก็บสินค้าไม่เพียงพอ บางครั้งเมื่อมีสินค้าจำนวนมากเกินไปต้องนำไปแจกจ่าย หรือบางครั้งต้องขนไปทิ้งในทะเลสาบมิชิแกน กลุ่มผู้ผลิตสินค้าจึงรวมตัวกันหาทางแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น จึงเกิดแนวความคิดจัดตั้งตลาดซื้อขายสินค้าล่วงหน้า (Future Market) มาแทนที่ตลาดสดซึ่งเป็นตลาดที่ทำการซื้อขายและส่งมอบสินค้ากันในพื้นที่ (Cash Market)

ตลาดซื้อขายสินค้าล่วงหน้าเป็นสถาบันทางการที่ดำเนินการจัดตั้งขึ้นโดยภาครัฐบาร่วมกับภาคธุรกิจเอกชนที่เกี่ยวข้องกับการผลิต การค้า การแปรรูป ฯลฯ ของสินค้านั้น ๆ โดยมีวัตถุประสงค์ในการจัดหาสถานที่พร้อมอุปกรณ์อำนวยความสะดวกให้แก่สมาชิกและบุคคลอื่น ๆ ได้ใช้ประโยชน์ในการซื้อขายสัญญาซื้อขายล่วงหน้า (Future Contract) โดยวิธีการซื้อขายเป็นแบบประมูลผ่านคนกลางซึ่งเป็นสมาชิกของตลาด และอยู่ภายใต้กฎและข้อตกลงของตลาด และเนื่องจากลักษณะการซื้อขายเป็นการซื้อขายสัญญา ซึ่งผู้ซื้อและผู้ขายไม่เห็นสินค้า ฉะนั้นมาตรฐานของสินค้าต้องแน่นอน ซึ่งในสัญญาจะระบุถึงชนิดของสินค้าที่ซื้อขาย ปริมาณ คุณภาพ และเวลาที่ส่งมอบ โดยราคาซื้อขายจะเกิดจากการประมูลกันระหว่างผู้ซื้อและผู้ขาย

¹ไชยยศ สะสมทรัพย์ , ตลาดซื้อขายสินค้าเกษตรล่วงหน้า , เอกสารปาฐกถาพิเศษ . 16 พฤศจิกายน 2537 หน้า 4

ตลาดซื้อขายสินค้าล่วงหน้าจะต้องประสานปัจจัยต่าง ๆ เข้าด้วยกัน เช่น การแข่งขัน การลดภาระการเสี่ยงของราคา การดำเนินการทางการเงินด้วยความยุติธรรม และมีการเก็งกำไร ดังนั้น ผู้ที่จะเข้าทำการซื้อขายในตลาดนี้จะต้องเป็นผู้รอบรู้ภาวะตลาดสินค้าเป็นอย่างดี รู้กลไกของตลาดซื้อขายสินค้าล่วงหน้า มีศัพท์เฉพาะ (Jargon) ใช้ อีกทั้งจะต้องเป็นผู้มีความชำนาญในการคาดคะเนราคาสินค้า การบริหารเงินทุนและการค้า เป็นต้น

การซื้อขายสินค้าเกษตรล่วงหน้าในประเทศไทย

การซื้อขายสินค้าเกษตรล่วงหน้าในประเทศไทยยังไม่เคยมีอย่างเป็นทางการ แต่ได้มีพ่อค้านักธุรกิจรวมกลุ่มกันเพื่อทำการซื้อขายล่วงหน้าอยู่บ้างในแวดวงของพ่อค้าธัญพืช และผู้ส่งออก เช่น การค้าข้าวโพด โดยการซื้อขายตัวสัญญาที่อาศัยความเชื่อถือเป็นส่วนตัวเป็นหลัก และไม่มีกฎระเบียบหรือกฎหมายที่ชัดเจนแน่นอน

เริ่มต้นจากธุรกิจประกอบการไซโลซึ่งในขณะนั้นประเทศไทยปลูกข้าวโพดได้ปีละ 200,000 ตัน ในเวลานั้นไม่มีความจำเป็นต้องมี drier มีเพียงลานตากข้าวโพดก็เพียงพอ จนกระทั่งปริมาณการผลิตมีมากขึ้นประมาณ 800,000 ตันต่อปี ก็เกิดธุรกิจประกอบการไซโลขึ้นแห่งแรก คือ กรุงเทพมหานครและไซโล และแหลมทองสหการ¹ ซึ่งเจ้าของไซโลเห็นว่าการซื้อขายล่วงหน้าเป็นประโยชน์กับทุกฝ่ายจึงเปิดให้มีการซื้อขายล่วงหน้า โดยผู้ที่เข้ามาค้าขายในตลาดมืออยู่ประมาณ 7 - 10 กลุ่ม ใครอยากได้ข้าวโพดไปส่งมอบต่างประเทศหรือไปใช้เลี้ยงสัตว์ก็ทำใบประทวนสินค้า เช่น เวลานี้เดือน 7 และอยากได้ข้าวโพดไปใช้ใน เดือน 10 ผู้ซื้อสามารถเอาสัญญาที่ซื้อไว้ไปเปลี่ยนเป็นประทวนสินค้าเพื่อไปออกสินค้าจากไซโลได้ โดยนำเงินค่าสินค้าไปชำระทั้งหมดหรือหากยังไม่ต้องการใช้จะเก็บไว้อีก 3 เดือน 6 เดือน ก็สามารถเก็บได้โดยไปจ่ายค่าเช่าไซโลและนำออกมาใช้เมื่อจำเป็น

พื้นฐานในการซื้อขายสินค้าเกษตรล่วงหน้าอย่างไม่เป็นทางการดังกล่าวข้างต้นได้อาศัยความเชื่อถือระหว่างกัน เมื่อราคาสินค้าขึ้นลงไม่มากเกิดการได้เสียไม่มากก็จะมี

¹สิทธิเสรี งามภากร , แนวความคิดและบทบาทของสถาบันการเงินในการจัดตั้งตลาดซื้อขายล่วงหน้าสินค้าเกษตร , เอกสารประกอบการบรรยาย ณ โรงแรมเอเชีย (กรุงเทพฯ : กรกฎาคม 2533,) , หน้า 50.

ผิดสัญญา พอช่วงไหนมีการได้เสียมาก ๆ ปัญหาผิดสัญญาก็ตามมา ซึ่งผู้ประกอบการบางคน บางที่ต้องรักษาเงินมากกว่าซื้อเสียง ซึ่งเหตุการณ์เช่นนี้เกิดขึ้นมาโดยตลอด เมื่อเกิดปัญหาก็ต้องมีการประชุมเพื่อเจรจาชดเชยค่าเสียหายกันไป

ต่อมาจึงมีการกำหนด Margin คือ เป็นตลาดที่เชื่อเงินไม่เชื่อคน ใครจะเข้าสู่ตลาดก็ต้องนำเงินเข้ามาเป็นประกันด้วย หลังจากที่มีการใช้ Margin ในปีแรก ๆ ปัญหาผิดสัญญาก็ไม่เกิดขึ้น แต่พอเข้าปีที่ 3 ปีที่ 4 มีลูกค้าเข้าตลาดมากขึ้น ปัญหาการผิดสัญญาก็เกิดขึ้นอีก เพราะเกิดการขึ้นลงของราคาที่รุนแรง ต้องมีการประชุมแก้ปัญหากันโดยตลอด

แนวคิดในการจัดตั้งตลาดซื้อขายสินค้าเกษตรล่วงหน้าในประเทศไทย

ในปัจจุบันเกษตรกรในประเทศไทยยังคงมีปัญหาก็กระทบต่อรายได้และมีเสถียรภาพของรายได้ เกษตรกรยังคงต้องเสี่ยงภัยทั้งในด้านการเพาะปลูกอันเนื่องมาจากความไม่แน่นอนของสภาพดินฟ้าอากาศ เพราะพื้นที่ในเขตชลประทานยังมีน้อย คุณภาพของทรัพยากรธรรมชาติ อันได้แก่ ที่ดินมีคุณภาพเสื่อมโทรมลง กอปรกับเทคโนโลยีการผลิตมีมาตรฐานไม่แน่นอน

นอกจากนี้ เกษตรกรยังต้องเผชิญกับการเสี่ยงภัยในด้านความไม่แน่นอนของราคาพืชผลอันเนื่องมาจากปัจจัยต่าง ๆ ทั้งภายในและภายนอกประเทศที่มีการเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ การตัดสินใจเลือกปลูกพืชชนิดใดชนิดหนึ่ง เกษตรกรส่วนใหญ่จะอาศัยแรงจูงใจจากราคาในฤดูกาลผลิตที่ผ่านมาหรือเป็นการปลูกพืชชนิดที่เคยปลูกมาก่อน การกำหนดพื้นที่เพาะปลูกโดยภาครัฐการยังไม่ได้รับการปฏิบัติตามอย่างทั่วถึง การอาศัยเหตุจูงใจจากราคาพืชผลที่จะขายได้ในอนาคตยังไม่มีหรือนำมาพิจารณาประกอบการตัดสินใจ

ระบบตลาดสินค้าเกษตรในปัจจุบันยังไม่สมบูรณ์เพียงพอและไม่เอื้อประโยชน์ให้กับเกษตรกร เกษตรกรยังขาดข่าวสารข้อมูลเพื่อการวางแผนการผลิตและการขายพืชผลของตนในแต่ละฤดูกาล เกษตรกรยังขาดอำนาจต่อรองในการขายผลิตผลของตน การกำหนดราคาส่วนใหญ่แล้วเป็นของพ่อค้าท้องถิ่นที่เป็นนายทุน พ่อค้าคนกลางที่ทำหน้าที่รวบรวมผลผลิตจากเกษตรกรถึงแม้ทางรัฐบาลโดยกระทรวงพาณิชย์ได้ส่งเสริมให้มีการพัฒนาตลาดกลางซื้อขายสินค้าเกษตรขึ้นและกระจายทั่วทุกภูมิภาคถึง 40 แห่ง คือ ภาคเหนือ 22 แห่ง ภาคกลาง 6 แห่ง และภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 12 แห่ง เพื่อให้ตลาดกลางได้มีบทบาทในแต่ละท้องถิ่นเป็นศูนย์กลางให้เกษตรกร

นำผลผลิตมาขายโดยมีพ่อค้ามากรายมาแข่งขันประมูลราคาซื้อที่เป็นธรรม แต่ตลาดกลางก็ยังไม่เป็นที่แพร่หลายนักในหมู่เกษตรกร โดยเฉพาะเกษตรกรในพื้นที่ที่อยู่ห่างไกลซึ่งการคมนาคมขนส่งไม่สะดวก

นอกจากนี้ตลาดซื้อขายสินค้าเกษตรล่วงหน้าที่เกิดขึ้นอย่างไม่เป็นทางการ โดยกลุ่มพ่อค้านักธุรกิจที่รวมกลุ่มกันดำเนินการ โดยการซื้อขายตัวสัญญาที่อาศัยความเชื่อถือเป็นส่วนตัวเป็นหลัก และไม่มีกฎหมายหรือระเบียบที่แน่นอน ทำให้เกิดการบิดพลิ้วไม่ทำตามสัญญาของคู่ค้าเมื่อถึงวันรับหรือส่งมอบสินค้า เนื่องจากสัญญาที่ทำกันไม่มีผลใช้บังคับตามกฎหมาย ทำให้ผู้ขายสินค้าและนักธุรกิจได้รับความเสียหายและต้องเผชิญกับความเสียหายทางการค้าต่อไป ผู้ค้าขายทั้งเพื่อการส่งออกและค้าขายในประเทศจึงมักจะทำสัญญาซื้อขายกันในระยะเวลาที่สั้น เนื่องจากเกรงว่าการทำสัญญาในระยะยาวย่อมเสี่ยงต่อการเปลี่ยนแปลงของราคา อันอาจทำให้ประสบกับการขาดทุนได้ ลักษณะที่กล่าวมานี้เกิดขึ้นทำนองเดียวกันกับผู้ประกอบกิจการแปรรูปซึ่งเสี่ยงต่อการเปลี่ยนแปลงราคาของสินค้าที่เป็นปัจจัยการผลิต อันหมายถึงความไม่แน่นอนในต้นทุนการผลิต ทำให้ผู้บริโภคต้องซื้อสินค้าในราคาที่สูงกว่าที่ควรจะเป็น เนื่องจากผู้แปรรูปรวมค่าความเสี่ยงด้านต้นทุนอยู่ในราคาสินค้าแล้ว และมักเกิดขึ้นอยู่เสมอว่าเกษตรกรทำการเพาะปลูกพืชผลโดยไม่ทราบแน่ชัดว่าราคาผลผลิตที่เก็บเกี่ยวได้นั้นจะมีทิศทางเป็นเช่นไร เพราะปัจจัยที่มีผลกระทบต่อราคานั้นมีมากมายและมักจะเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ อีกทั้งไม่มีปัจจัยใดที่จะบอกแนวโน้มของราคาได้อย่างชัดเจน เกษตรกรจึงต้องเผชิญกับความเสียหายทางการค้ากันเอง และจะพบว่าเกษตรกรมักจะประสบกับภาวะขาดทุนหรือล้มละลายกันอยู่เสมอ นำมาซึ่งความยากจนและการกระจายรายได้ที่ไม่เท่าเทียมกัน อันเป็นผลให้ระบบเศรษฐกิจของประเทศไม่พัฒนาไปเท่าที่ควร

รัฐบาลได้ตระหนักถึงปัญหาความยากจนของเกษตรกร อันเนื่องมาจากความไม่แน่นอนของรายได้จากการค้าพืชผล ในแต่ละปีจึงได้นำมาตรการต่าง ๆ ออกมาใช้เพื่อรักษาระดับราคาสินค้าเกษตร ซึ่งมักจะดำเนินการในลักษณะแก้ไขปัญหาลเฉพาะหน้ามาโดยตลอด เช่น การประกันราคา การพยุงราคาเพื่อแทรกแซงตลาดเป็นการชั่วคราว หรือดำเนินการให้มีการกำหนดราคาในแต่ละช่วงของตลาด การพัฒนาระบบตลาดสินค้าเกษตรและการให้ความรู้ในด้านต่าง ๆ แก่เกษตรกร ซึ่งต้องสิ้นเปลืองงบประมาณในแต่ละปีเป็นจำนวนมาก แต่ก็ยังไม่บังเกิดผลในระยะยาว และเป็นการแก้ไขปัญหาก็ไม่ตรงกับความเป็นจริง ส่วนมากเป็นการแก้ไขปัญหาลเฉพาะหน้า และเป็นการแก้ไขปัญหาลในระยะสั้นและมีลักษณะวนเวียนคล้ายพายเรือในอ่าง ปัญหาที่เคยแก้ไขไปแล้วครั้งหนึ่งก็ยังคงหมุนเวียนกลับมาให้แก้ไขอีกเป็นระยะ ๆ ไม่สิ้นสุด

ในบรรดามาตรการต่าง ๆ ที่รัฐบาลและองค์กรของรัฐนำมาใช้ในการรักษาระดับราคาสินค้าเกษตรนั้น ยังขาดมาตรการที่สำคัญอีกอย่างหนึ่ง คือ การจัดตั้งตลาดซื้อขายสินค้าเกษตรล่วงหน้า ซึ่งประเทศต่าง ๆ ในแถบเอเชีย ไม่ว่าจะเป็นญี่ปุ่น จีน มาเลเซีย และสิงคโปร์ นำมาตรการนี้มาใช้โดยออกกฎหมายรองรับ ซึ่งได้ผลดีและบังเกิดประโยชน์แก่เกษตรกรในด้านเสริมสร้างเสถียรภาพของระดับราคา ลดความเสี่ยงในด้านราคาและสามารถใช้ประกอบการตัดสินใจในการเลือกปลูกพืชที่ให้ผลตอบแทนที่แน่นอน ซึ่งสามารถทราบราคาจำหน่ายได้ล่วงหน้า และนอกจากประโยชน์จะเกิดขึ้นแก่ตัวเกษตรกรเองแล้วยังเกิดแก่ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องด้วย

การนำเอามาตรการซื้อขายผลิตผลล่วงหน้ามาแก้ไขปัญหาค่าจะเป็นวิถีทางหนึ่ง เพียงแต่ว่าจะสัมฤทธิ์ผลได้มากน้อยเพียงใด การซื้อขายผลิตผลในตลาดล่วงหน้าตรงกับคำภาษาอังกฤษว่า “Commodity” หมายความว่า การพบปะกันระหว่างผู้ซื้อ และผู้ขาย เพื่อดำเนินการซื้อหรือขาย เพื่อส่งมอบสินค้าจริงในอนาคต โดยมีตลาดซื้อขายผลิตผลล่วงหน้าเป็นจุดศูนย์กลาง การซื้อขายกระทำโดยผ่านขั้นตอน ภายในกฎเกณฑ์ของตลาดซื้อขายผลิตผลล่วงหน้า นอกจากนี้ ตลาดก็ยังเปิดโอกาสสำหรับบุคคลภายนอกที่จะเข้ามาทำการซื้อขายผลิตผลเพื่อเก็งกำไรได้อีกด้วย การดำเนินการลักษณะนี้ได้มีขึ้นในต่างประเทศมานานมากแล้ว กล่าวคือ มีระยะเวลาในการพัฒนาการนับเป็นร้อย ๆ ปี โดยมีวัตถุประสงค์คล้ายคลึงกับที่เป็นอยู่ในประเทศไทย คือ ช่วยประกันราคาพืชผลของเกษตรกร ลดความเสี่ยงในการผลิต เพราะสามารถขายผลิตผลล่วงหน้าได้ในราคาที่แน่นอน , เป็นการลดอำนาจการผูกขาดของพ่อค้า เพราะตลาดซื้อขายผลิตผลล่วงหน้า จะเป็นแหล่งกลางที่ทำให้ผู้ซื้อและผู้ขายจำนวนมากได้มีโอกาสพบปะซื้อขายผลิตผลกัน เป็นสถานที่สำหรับแลกเปลี่ยนข่าวสาร ข้อมูล รวมทั้งราคาของผลิตผล อย่างไรก็ตาม จะบรรลุถึงประโยชน์ตามวัตถุประสงค์ที่ได้กล่าวมาแล้วก็ต่อเมื่อมีผู้ซื้อ มีผู้ขาย และตัวผลิตผลจริงเท่านั้น ปัจจุบันปรากฏว่าได้มีการจัดตั้งธุรกิจเก็งกำไรในตลาดซื้อขายผลิตผลล่วงหน้าขึ้นในประเทศไทย ในรูปของบริษัทคอมมอดิตีอยู่หลายบริษัท เป็นที่น่าพิจารณาว่ากิจการของบริษัทเหล่านั้นมีลักษณะเป็นการซื้อขายผลิตผลล่วงหน้าจริงหรือไม่ เพราะมีฉะนั้นแล้วการประกอบกิจการดังกล่าวก็จะกลายเป็นธุรกิจการพนัน โดยเอากิจการซื้อขายผลิตผลล่วงหน้าขึ้นมาบังหน้า

โดยปกติแล้ว การซื้อขายผลิตผลล่วงหน้า นี้ จะต้องมียุทธศาสตร์ในการซื้อขาย โภคภัณฑ์เป็น 2 ลักษณะต่อเนื่องกัน คือ

1. เป็นการซื้อขายแลกเปลี่ยนตัวสัญญาซึ่งกระทำขึ้นล่วงหน้า โดยระบุ วัน เดือน ปี ของตัวสัญญา รายการสินค้า จำนวนหน่วย ลักษณะของการออกคำสั่งว่าเป็นคำสั่งซื้อ หรือคำสั่งขาย ระบุ วัน เดือน ปี ที่ส่งมอบในอนาคต การซื้อขายโดยลักษณะนี้ คู่กรณีมักจะไม่ต้องส่งมอบของจริง เป็นแต่เพียงแลกเปลี่ยนตัวสัญญาระหว่างผู้เกี่ยวข้อง โดยผ่านกลไกของตลาดกลาง ผู้ซื้อขายในลักษณะนี้เรียกว่า “นักเก็งกำไร” (Speculators)

2. เป็นการซื้อขายผลิตผล ที่มีการรับมอบตัวผลิตผลกันจริง ๆ เมื่อถึงกำหนดเวลาส่งมอบสินค้าตาม วัน เดือน ปี และเงื่อนไขอื่นที่กำหนดไว้ในตัวสัญญา ผู้รับมอบจะต้องชำระเงินเต็มตามมูลค่าของโภคภัณฑ์ ซึ่งการชำระเงินงวดแรก ได้เริ่มตั้งแต่วันที่ผู้ซื้อได้วางมัดจำในการทำตัวสัญญาครั้งแรกกับ Commission House ซึ่งเป็นสมาชิกของตลาดกลาง และเงินงวดสุดท้ายจะต้องชำระในวันที่รับมอบสินค้า อันเป็นการเสร็จสิ้นธุรกิจ พวกที่เข้ามาทำธุรกิจลักษณะนี้เรียกว่า “Medgers”

จากพฤติการณ์ที่ปรากฏ จะเห็นได้ว่า การประกอบธุรกิจการซื้อขายผลิตผลในตลาดล่วงหน้าในประเทศไทยนั้น ยังมีลักษณะที่ไม่ชัดเจน คลุมเครือ เช่น การดำเนินธุรกิจเป็นตัวแทนของบริษัทต่างประเทศ ก็ยังไม่มีหลักฐานปรากฏแน่ชัดว่ามีอยู่จริงหรือไม่ , ทำการค้ากันจริงจังเพียงใด , การส่งมอบสินค้าก็ไม่มีกรตรวจสอบว่ามีที่เปอร์เซ็นต์ที่มีการส่งมอบสินค้ากันจริง และถ้าเป็นบริษัทในต่างประเทศ บริษัทอ้างว่าลูกค้าต้องดำเนินการนำสินค้าเข้าด้วยตนเอง ก็ย่อมจะยิ่งทำให้โอกาสในการส่งมอบสินค้า ซึ่งเป็นหลักฐานสำคัญในการซื้อผลิตผลล่วงหน้าไม่มีโอกาสเกิดขึ้นได้เลย ดังนั้น เจตนาของผู้อยู่ซื้อสินค้าจึงเป็นเพียงเพื่อหวังผลกำไรหรือเก็งกำไรมากกว่าที่จะทำการซื้อขายกันจริง ๆ ซึ่งหากเกิดการกระทำผิดขึ้นแล้ว ก็นับว่าเป็นอาชญากรรมทางเศรษฐกิจ ที่กระทบกระเทือนต่อเศรษฐกิจ และความมั่นคงของชาติประเภทหนึ่ง

กระทำความผิดเกี่ยวกับการซื้อขายผลิตผลล่วงหน้าเป็นความผิดซึ่งเข้าลักษณะของการฉ้อโกงประเภทหนึ่ง บทบัญญัติในเรื่องของการฉ้อโกง , ฉ้อโกงประชาชน จึงยังคงเป็นกฎหมายที่สามารถนำมาใช้บังคับได้อยู่ นอกจากนี้ พระราชกำหนดการกักเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชน พ.ศ.2527 ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมพระราชกำหนดการกักเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชน พ.ศ.2527 (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545 ก็สามารถนำมาปรับแก้กรณีได้ ถ้าปรากฏว่าพฤติการณ์ของการทำธุรกิจซื้อขายผลิตผลล่วงหน้าเป็นลักษณะของการระดมทุนจากประชาชน สำหรับพระราชบัญญัติการซื้อขายสินค้าเกษตรล่วงหน้า พ.ศ.2542 เป็นกฎหมายที่สามารถใช้บังคับโดยตรงกับกรณีฉ้อโกงการซื้อขายผลิตผลล่วงหน้า กฎหมายนี้จะมุ่งควบคุมการ

ซื้อขายสินค้าในตลาดล่วงหน้าโดยตรง มีคณะกรรมการกำกับตลาดซื้อขายสินค้าเกษตรล่วงหน้า หรือคณะกรรมการ ก.ส.ล. ซึ่งจะมีบทบาทในการควบคุมการดำเนินงานตลาดซื้อขายผลิตผลล่วงหน้า และมีคณะกรรมการตลาดซื้อขายสินค้าเกษตรล่วงหน้า ซึ่งจะควบคุมดูแลกิจการของตลาดล่วงหน้ากำหนดกฎเกณฑ์ และวิธีการซื้อขายผลิตผลล่วงหน้า รวมถึงกำหนดกฎเกณฑ์ในการรับสมาชิกของตลาดล่วงหน้า¹

สาระสำคัญของพระราชบัญญัติการซื้อขายสินค้าเกษตรล่วงหน้า พ.ศ.2542

หลักการและเหตุผล

- 1) เพื่อส่งเสริมและพัฒนากิจการตลาดสินค้าเกษตรในประเทศไทยให้เกิดประสิทธิภาพยิ่งขึ้น
- 2) เพื่อแก้ไขปัญหาราคาสินค้าเกษตรที่ขาดเสถียรภาพ โดยเปิดโอกาสให้เกษตรกร ผู้ประกอบการโรงงานแปรรูปสินค้าเกษตรและผู้ส่งออกสามารถเข้าไปทำการซื้อขายล่วงหน้าสินค้าเกษตรในตลาดที่มีกฎและหลักเกณฑ์การซื้อขายล่วงหน้าที่เหมาะสมรวมถึงมาตรการในการซื้อขายล่วงหน้าที่จะก่อให้เกิดความเป็นธรรมและคุ้มครองประโยชน์ของประชาชนและลูกค้าและเสถียรภาพทางเศรษฐกิจ
- 3) เพื่อให้สามารถวางแผนการผลิตและการค้าสินค้าเกษตรสอดคล้องกับความต้องการของตลาด

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

¹วีระพงษ์ บุญโญภาส , อาชญากรรมทางเศรษฐกิจ (พิมพ์ครั้งที่ 3) , (กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์นิติธรรม, 2544) , หน้า 221 – 223.

บทที่ 4

ปัญหาและอุปสรรคในการบังคับใช้ พระราชกำหนดการกู้ยืมเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชน

4.1 ปัญหาเกี่ยวกับบทบัญญัติของพระราชกำหนดการกู้ยืมเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชน พ.ศ.2527

4.1.1 บทบัญญัติมาตรา 4

ก. ผลประโยชน์ตอบแทน

มาตรา 4 บัญญัติว่า “ผู้ใด โฆษณาหรือประกาศให้ปรากฏต่อประชาชน หรือกระทำได้ด้วยประการใด ๆ ให้ปรากฏแก่บุคคลตั้งแต่สิบคนขึ้นไปว่า ในการกู้ยืมเงิน ตนหรือบุคคลใดจะจ่ายหรืออาจจ่ายผลประโยชน์ตอบแทนให้ตามพฤติการณ์แห่งการกู้ยืมเงิน ในอัตราที่สูงกว่าอัตราดอกเบี้ยสูงสุดที่สถาบันการเงิน ตามกฎหมายว่าด้วยดอกเบี้ยเงินให้กู้ยืมของสถาบันการเงินจะพึงจ่ายได้ โดยที่ตนรู้หรือควรรู้อยู่แล้วว่า ตนหรือบุคคลนั้นจะนำเงินจากผู้ให้กู้ยืมรายนั้น หรือรายอื่นมาจ่ายหมุนเวียนให้แก่ผู้ให้กู้ยืมเงิน หรือโดยที่ตนรู้หรือควรรู้อยู่แล้วว่า ตนหรือบุคคลนั้นไม่สามารถประกอบกิจการใด ๆ โดยชอบด้วยกฎหมายที่จะให้ผลประโยชน์ตอบแทนพอเพียงที่จะนำมาจ่ายในอัตรานั้นได้ และในการนั้นเป็นเหตุให้ตนหรือบุคคลใดได้กู้ยืมเงินไป ผู้นั้นกระทำความผิดฐานกู้ยืมเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชน

ผู้ใดไม่มีใบอนุญาตให้ประกอบธุรกิจเกี่ยวกับปัจจัยชำระเงินต่างประเทศ ตามกฎหมายว่าด้วยการควบคุมการแลกเปลี่ยนเงิน ดำเนินการ หรือให้พนักงาน ลูกจ้าง หรือบุคคลใดดำเนินการโฆษณา ประกาศหรือชักชวนประชาชนให้ลงทุน โดย

- (1) ชื่อหรือขายเงินตราสกุลใดสกุลหนึ่งหรือหลายสกุล หรือ
- (2) เก่งกำไรหรืออาจจะได้รับผลประโยชน์จากการเปลี่ยนแปลงของอัตราแลกเปลี่ยนเงิน ให้ถือว่าผู้นั้นกระทำความผิดฐานกู้ยืมเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชนด้วย”

การกระทำที่กฎหมายถือว่าเป็นความผิดและต้องการจะปราบปรามคือการระดมทุน โดยวิธีการกู้ยืมเงินจากประชาชน และนำเงินที่กู้ยืมมาจากผู้ให้กู้รายนั้นหรือรายอื่นมาจ่ายหมุนเวียนเป็นผลประโยชน์ตอบแทนให้แก่ผู้กู้รายนั้น อันเป็นลักษณะของการหมุนเวียนเงิน

ซึ่งหากมีการกระทำในลักษณะดังกล่าวก็ถือว่าเป็นความผิดตามพระราชกำหนด ฯ นี้แล้ว เนื่องจากเมื่อมีการระดมทุนด้วยวิธีการหมุนเวียนเงิน หากมีประชาชนมาให้กู้ยืมเงินจำนวนมาก จะมีเม็ดเงินจำนวนมากที่หายไปจากระบบเศรษฐกิจ ทำให้เกิดภาวะเงินฝืด โดยผู้กู้จะนำเงินที่กู้ยืมมานั้นไปฝากธนาคาร แต่ไม่ได้นำเงินดังกล่าวไปดำเนินธุรกิจใด ๆ เมื่อถึงเวลาจ่ายผลประโยชน์ตอบแทนก็จะนำเงินที่ได้รับมาจากผู้ให้กู้ยืมรายหลังมาจ่ายเป็นผลประโยชน์ตอบแทนให้ผู้ให้กู้ยืมรายก่อน ๆ อันเป็นการกระทำในลักษณะหมุนเวียนเงิน และเมื่อถึงจุด ๆ หนึ่งผู้กู้เงินที่ได้รับมาทั้งหมดหลบหนีไป ก็จะเกิดความเสียหายแก่ประชาชนและระบบเศรษฐกิจของประเทศ

แต่ตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา 4 การระดมทุนด้วยวิธีการหมุนเวียนเงินนี้จะเป็นความผิดได้ก็ต่อเมื่อ ผู้กู้ตกลง “จะจ่ายหรืออาจจ่ายผลประโยชน์ตอบแทนให้ตามพฤติการณ์แห่งการกู้ยืมเงินในอัตราที่สูงกว่าอัตราดอกเบี้ยสูงสุดที่สถาบันการเงินตามกฎหมายว่าด้วยดอกเบี้ยเงินให้กู้ยืมของสถาบันการเงินจะพึงจ่ายได้” ดังนั้นจึงทำให้การระดมทุนด้วยการหมุนเวียนเงิน ซึ่งผู้กู้ตกลง “จะจ่ายผลประโยชน์ตอบแทนให้ในอัตราที่เท่ากันหรือต่ำกว่าอัตราดอกเบี้ยสูงสุดที่สถาบันการเงินตามกฎหมายว่าด้วยดอกเบี้ยเงินให้กู้ยืมของสถาบันการเงินจะพึงจ่ายได้” ไม่เป็นความผิด

ซึ่งหากเกิดกรณี ผู้กู้ตกลง “จะจ่ายผลประโยชน์ตอบแทนให้ในอัตราที่เท่ากันหรือต่ำกว่าอัตราดอกเบี้ยสูงสุดที่สถาบันการเงินตามกฎหมายว่าด้วยดอกเบี้ยเงินให้กู้ยืมของสถาบันการเงินจะพึงจ่ายได้” และมีประชาชนมาให้กู้ยืมเงินจำนวนมาก ต่อมาผู้กู้ได้นำเงินที่ได้กู้ยืมมาหลบหนีไป ผลกระทบก็จะเกิดขึ้นกับระบบเศรษฐกิจของประเทศ และเกิดความเสียหายแก่ประชาชนผู้ให้กู้ยืมเงินนั้นเช่นเดียวกับการที่ตกลงจะจ่ายผลประโยชน์ตอบแทนในอัตราที่สูงกว่าอัตราดอกเบี้ยสูงสุดที่สถาบันการเงินตามกฎหมายว่าด้วยดอกเบี้ยเงินให้กู้ยืมของสถาบันการเงินจะพึงจ่ายได้

ข. เงิน ทรัพย์สินหรือผลประโยชน์อื่นใด

ตามที่มาตรา 3 ได้ให้คำนิยามของคำว่า “กู้ยืมเงิน” หมายความว่า รับเงิน ทรัพย์สิน หรือผลประโยชน์อื่นใด... และคำว่า “ผลประโยชน์ตอบแทน” หมายความว่า เงิน ทรัพย์สิน หรือผลประโยชน์อื่นใดที่ผู้กู้ยืมเงินหรือบุคคลอื่นจ่ายหรือจะจ่ายให้แก่ผู้ให้กู้ยืมเงินเพื่อการกู้ยืมเงินนั้น... ดังนั้น จึงอาจจะอธิบายมาตรา 4 ได้ว่า

“ผู้ใดโฆษณาหรือประกาศให้ปรากฏต่อประชาชนหรือกระทำด้วยประการใด ๆ ให้ปรากฏแก่บุคคลตั้งแต่สิบคนขึ้นไปว่า ในการกู้ยืมเงิน (รับเงิน ทรัพย์สิน หรือผลประโยชน์อื่นใด...) ตนหรือบุคคลใดจะจ่ายหรืออาจจ่ายผลประโยชน์ตอบแทน (เงิน ทรัพย์สิน หรือผลประโยชน์อื่นใดที่ผู้กู้ยืมเงินหรือบุคคลอื่นจ่ายหรือจะจ่ายให้แก่ผู้ให้กู้ยืมเงิน เพื่อการกู้ยืมเงินนั้น...) ให้ตามพฤติการณ์แห่งการกู้ยืมเงินในอัตราที่สูงกว่าอัตราดอกเบี้ยสูงสุดที่สถาบันการตามกฎหมายว่าด้วยดอกเบี้ยเงินให้กู้ยืมของสถาบันการเงินจะพึงจ่ายได้ โดยที่ตนรู้หรือควรรู้อยู่แล้วว่า ตนหรือบุคคลนั้นจะนำ **เงิน** จากผู้ให้กู้ยืมเงินรายนั้นหรือรายอื่นมาจ่ายหมุนเวียนให้แก่ผู้ให้กู้ยืมเงิน หรือโดยที่ตนรู้หรือควรรู้อยู่แล้วว่าตนหรือบุคคลนั้นไม่สามารถประกอบกิจการใด ๆ โดยชอบด้วยกฎหมายที่จะให้ผลประโยชน์ตอบแทนเพียงพอที่จะนำมาจ่ายในอัตรานั้นได้ และในการนั้นเป็นเหตุให้ตนหรือบุคคลใดได้กู้ยืมเงินไป ผู้นั้นกระทำความผิดฐานกู้ยืมเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชน”

แต่เนื่องจากมาตรา 3 ไม่ได้ให้คำนิยามคำว่า “เงิน” ไว้ จึงมีความหมายตามธรรมดา มิได้มีความหมายรวมถึง “ทรัพย์สินหรือผลประโยชน์อื่นใด” ด้วย

ดังนั้น ในส่วนที่ว่า “ตนหรือบุคคลนั้นจะนำ **เงิน** จากผู้ให้กู้ยืมเงินรายนั้นหรือรายอื่นมาจ่ายหมุนเวียนให้แก่ผู้ให้กู้ยืมเงิน” จึงยังไม่ครอบคลุมถึง “ทรัพย์สินหรือผลประโยชน์อื่นใด” ด้วย ทั้ง ๆ ที่ในเรื่องการกู้ยืมเงิน และผลประโยชน์ตอบแทนก็อาจเป็นทรัพย์สินหรือผลประโยชน์อื่นใดได้ด้วย

จึงอาจเกิดกรณี ผู้กระทำความผิดกู้ยืมทรัพย์สินหรือผลประโยชน์อื่นใด โดยจะให้ผลประโยชน์ตอบแทนเป็นทรัพย์สินหรือผลประโยชน์อื่นใด แต่ผู้กระทำความผิดนั้นจะนำเงินจากผู้ให้กู้ยืมเงินรายนั้นหรือรายอื่นมาจ่ายหมุนเวียนให้แก่ผู้ให้กู้ยืมเงิน.... ซึ่งเป็นการขัดกับความเป็นจริง เพราะได้กู้ยืมไปเป็น**ทรัพย์สินหรือผลประโยชน์อื่นใด** โดยจะให้ผลตอบแทนเป็น**ทรัพย์สินหรือผลประโยชน์อื่นใด** แต่จะนำเงินของผู้ให้กู้ยืมเงินรายนั้นหรือรายอื่นมาจ่ายหมุนเวียนให้แก่ผู้ให้กู้ยืมเงินนั้น....

4.1.2 การยึดหรืออายัดทรัพย์สินตามมาตรา 8

บทบัญญัติมาตรา 8 เป็นบทบัญญัติเกี่ยวกับอำนาจของพนักงานเจ้าหน้าที่ในการยึดหรืออายัดทรัพย์สินของผู้ที่ต้องสงสัยว่ากระทำความผิดตามมาตรา 4 หรือ

มาตรา 5 หากมีเหตุอันควรเชื่อว่าผู้นั้นมีหนี้สินล้นพ้นตัวตามพระราชบัญญัติล้มละลาย หรือมีทรัพย์สินไม่พอชำระหนี้สิน และเห็นสมควรให้มีการดำเนินการยึดหรืออายัดทรัพย์สินของผู้นั้นไว้ก่อน เพื่อคุ้มครองประโยชน์ของประชาชนผู้ให้กู้ยืมเงิน

การยึดหรืออายัดทรัพย์สินตามมาตรา 8 นี้ พนักงานเจ้าหน้าที่โดยอนุมัติของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังมีอำนาจยึดหรืออายัดทรัพย์สินไว้ได้ไม่เกิน 90 วัน แต่เมื่อพนักงานเจ้าหน้าที่ได้ทำการยึดหรืออายัดแล้ว ต่อมามีการฟ้องคดีต่อศาลตามมาตรา 9 (พนักงานอัยการฟ้องผู้กระทำความผิดเป็นคดีอาญาในความผิดตามมาตรา 4 หรือมาตรา 5) หรือมาตรา 10 (พนักงานอัยการฟ้องผู้กู้ยืมเงินที่เป็นผู้ต้องหาว่ากระทำความผิดตามมาตรา 4 หรือมาตรา 5 เป็นบุคคลล้มละลาย) คำสั่งยึดหรืออายัดนั้นก็จะมีผลต่อไปจนกว่าศาลจะสั่งเป็นอย่างอื่น

ทรัพย์สินที่ยึดหรืออายัดมานั้น อาจเป็นอสังหาริมทรัพย์ หรือเป็นกิจการ เช่น อุตสาหกรรม พาณิชยกรรม เกษตรกรรม ที่สามารถนำออกให้เช่า , สามารถทำให้มีดอกผลได้ หรือเป็นทรัพย์สินที่ไม่เหมาะสมที่จะเก็บรักษาไว้ หรือเก็บรักษาไว้จะเป็นภาระแก่ทางราชการมากเกินไป เช่น

1. ทรัพย์สินที่ยึดหรืออายัดเป็นอสังหาริมทรัพย์หรือเป็นกิจการ เช่น อุตสาหกรรม พาณิชยกรรม เกษตรกรรม ที่มีรายได้จากการประกอบกิจการดังกล่าว

ในการยึดหรืออายัดทรัพย์สิน พนักงานเจ้าหน้าที่ก็จะต้องเก็บรักษาทรัพย์สินนั้นไว้จนกว่าศาลจะมีคำสั่งเป็นอย่างอื่น กล่าวคือ

- เมื่อศาลมีคำพิพากษาให้ผู้กู้ยืมเงินที่เป็นผู้ต้องหาว่ากระทำความผิดตามมาตรา 4 หรือมาตรา 5 เป็นบุคคลล้มละลายแล้ว (ตามมาตรา 10 แห่งพระราชกำหนด ฯ) เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ก็ต้องรวบรวมทรัพย์สินทั้งหมด แล้วนำออกขายทอดตลาดนำเงินเข้ากองทรัพย์สินของลูกหนี้ผู้ล้มละลาย เพื่อแบ่งคืนให้แก่เจ้าหนี้ (ผู้ให้กู้ยืมเงิน) ต่อไป หรือ

- เมื่อศาลพิพากษาว่าผู้นั้นกระทำความผิดตามมาตรา 4 หรือมาตรา 5 แล้ว ผู้ให้กู้ยืมเงิน (ที่มีสิทธิเรียกร้องทรัพย์สิน หรือราคาที่สูงสูญเสียไปในการกระทำความผิดซึ่งได้ร้องขอให้พนักงานอัยการเรียกเงินคืนให้ ตามมาตรา 9) ก็จะมีฐานะเป็นเจ้าของหนี้

ตามคำพิพากษาที่สามารถร้องขอให้มีการบังคับคดีได้ ซึ่งในการบังคับคดีตามคำพิพากษา ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งได้กำหนดวิธีการบังคับคดีไว้ คือ โดยวิธียึดและขายทอดตลาดสังหาริมทรัพย์อันมีรูปร่างและอสังหาริมทรัพย์ , โดยวิธีอายัดสังหาริมทรัพย์อันมีรูปร่างและอสังหาริมทรัพย์รวมทั้งสิทธิทั้งปวงอันมีอยู่ในทรัพย์เหล่านั้น ซึ่งบุคคลภายนอกจะต้องส่งมอบหรือโอนมายังลูกหนี้ตามคำพิพากษาในภายหลัง และเมื่อได้ส่งมอบหรือโอนมาแล้ว เจ้าทรัพย์สินหรือสิทธิเหล่านั้นออกขายหรือจำหน่าย.....¹ , และถ้ารายได้ประจำปีจากอสังหาริมทรัพย์หรือการประกอบอุตสาหกรรม พาณิชยกรรม หรือกิจกรรมของลูกหนี้ตามคำพิพากษา อาจเพียงพอที่จะชำระหนี้ตามคำพิพากษา พร้อมด้วยค่าฤชาธรรมเนียมในการฟ้องร้องและการบังคับคดี เมื่อศาลเห็นสมควร หรือเมื่อลูกหนี้ตามคำพิพากษาร้องขอ ศาลอาจมีคำสั่งตั้งผู้จัดการอสังหาริมทรัพย์หรือการประกอบกิจการเหล่านั้นได้ และบังคับให้มอบเงินรายได้ทั้งหมดหรือแต่บางส่วนต่อเจ้าพนักงานบังคับคดีภายในเวลาและกำหนดตามที่ศาลเห็นสมควร แทนการส่งขายทอดตลาดทรัพย์สินของลูกหนี้ตามคำพิพากษา²

ดังนั้น หากศาลเห็นว่ารายได้ประจำปีจากอสังหาริมทรัพย์หรือการประกอบกิจการดังกล่าว ไม่อาจเพียงพอที่จะชำระหนี้ตามคำพิพากษา พร้อมด้วยค่าฤชาธรรมเนียมในการฟ้องร้องและการบังคับคดี ศาลก็จะไม่มีคำสั่งตามมาตรา 307 ซึ่งก็จะต้องสั่งให้ขายทอดตลาดทรัพย์สินนั้น ๆ ต่อไป

และในระหว่างเวลาตั้งแต่มีการยึดหรืออายัดทรัพย์สินจนถึงเวลาที่สามารถขายทอดตลาดทรัพย์สินนั้นได้ จะไม่สามารถที่ดำเนินการอย่างไร ๆ กับทรัพย์สินนั้นได้ ทั้งที่ทรัพย์สินนั้น สามารถมีรายได้จากการประกอบกิจการได้ เช่น อาจเอาอสังหาริมทรัพย์หรือกิจการออกให้เช่าได้ แล้วนำรายได้ทั้งหมดหรือบางส่วนมอบต่อเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์หรือเจ้าพนักงานบังคับคดีแล้วแต่กรณี โดยถือว่าเงินรายได้นั้นเป็นทรัพย์สินของลูกหนี้ตามคำพิพากษาที่จะต้องนำไปชำระหนี้เจ้าหนี้ตามคำพิพากษาต่อไป

2. ทรัพย์สินนั้นไม่เหมาะสมที่จะเก็บรักษาไว้ หรือเก็บรักษาไว้จะเป็นภาระแก่ทางราชการมากเกินไป

¹ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา 282 (1) และ (2)

²ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา 307

- ทรัพย์สินนั้นมีสภาพเป็นของสด ของเสียได้ หรือ ถ้ำหนองน้ำไว้จะเป็นการเสี่ยงต่อความเสียหายหรือค่าใช้จ่ายจะเกินส่วนแห่งค่าของทรัพย์สินนั้น
- ทรัพย์สินนั้นมีลักษณะที่อาจทำให้สกปรกเลอะเทอะ หรือมีกลิ่น หรือรบกวนหรือก่อความรำคาญ
- ทรัพย์สินนั้นมีน้ำหนักมาก หรือไม่สะดวกต่อการ เคลื่อนย้าย หรือมีขนาดใหญ่มาก หรือเปลืองเนื้อที่ในการเก็บรักษา
- ทรัพย์สินนั้นเป็นทรัพย์สินซึ่งโดยสภาพอาจก่อให้เกิด อันตรายได้ง่าย เช่น สารเคมี หรือสิ่งที่เป็นเชื้อเพลิง
- ทรัพย์สินนั้นเป็นทรัพย์สินที่ต้องเก็บรักษาไว้ในสถานที่ โดยเฉพาะเพื่อรักษาคุณภาพของตัวทรัพย์สิน หรือเป็นทรัพย์สินที่มีขั้นตอนหรือวิธีการเก็บรักษา เป็นพิเศษ

ซึ่งตามระเบียบกระทรวงการคลังว่าด้วยการยึดทรัพย์สิน ตาม มาตรา 8 แห่งพระราชกำหนดการกู้ยืมเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชน พ.ศ.2527 พ.ศ.2538 ข้อ 12 ได้กำหนดว่าทรัพย์สินที่ยึดไว้ให้นำมาเก็บไว้ และระเบียบกระทรวงการคลังว่าด้วยการอายัด ทรัพย์สิน ตามมาตรา 8 แห่งพระราชกำหนดการกู้ยืมเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชน พ.ศ.2527 พ.ศ.2538 ข้อ 12 ก็ให้พนักงานเจ้าหน้าที่นำทรัพย์สินที่ผู้ต้องหาหรือบุคคลภายนอกนำส่งมาให้ เก็บรักษาไว้ ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง ได้กำหนดวิธีการยึดสังหาริมทรัพย์ไว้ โดยให้เจ้าพนักงานบังคับคดีนำเอาทรัพย์สินมาและฝากไว้ ณ สถานที่ใดหรือแก่บุคคลใดตามที่ เห็นสมควร และแจ้งการยึดนั้นให้ลูกหนี้ตามคำพิพากษาทราบ หรือมอบไว้ในความอารักขาของ ลูกหนี้ตามคำพิพากษา โดยความยินยอมของเจ้าหนี้ตามคำพิพากษา หรือมอบไว้ในอารักขาของ บุคคลอื่นใดซึ่งครอบครองทรัพย์สินนั้นอยู่ และแจ้งการยึดให้ลูกหนี้หรือบุคคลเช่นว่านั้นทราบ กับ ต้องกระทำให้การยึดนั้นเห็นประจักษ์แจ้ง โดยการประทับตราหรือกระทำโดยวิธีอื่นใดที่สมควร การยึดสังหาริมทรัพย์มีรูปร่างนั้น ครอบคลุมไปถึงดอกผลแห่งทรัพย์สินนั้นด้วย¹ และมาตรา 308 ได้

¹ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา 303

บัญญัติให้อำนาจเจ้าพนักงานบังคับคดีที่จะขายทรัพย์สินอันมีสภาพเป็นของสดของเสียได้ทันที โดยวิธีขายทอดตลาด หรือวิธีอื่นที่สมควร โดยไม่ต้องรอให้พ้นระยะเวลาอย่างน้อยห้าวันนับแต่วันยึด¹

มาตรา 308 นั้นสามารถใช้ได้แต่กับกรณีทรัพย์สินมีสภาพเป็นของสดของเสียได้เท่านั้น ส่วนกรณีอื่น ๆ นั้น เจ้าพนักงานบังคับคดีต้องเก็บรักษาไว้เอง หรือมอบไว้ในความอารักขาของลูกหนี้ตามคำพิพากษาหรือมอบไว้ในอารักขาของบุคคลอื่นซึ่งครอบครองทรัพย์สินนั้นอยู่ ซึ่งในระหว่างที่ได้มีการยึดจนถึงเวลาที่สามารถขายทอดตลาดทรัพย์สินนั้นได้ ควรจะมีการนำทรัพย์สินเหล่านี้มาใช้ประโยชน์ได้ เช่น อาจนำไปให้ผู้มีส่วนได้เสียรับไปดูแลและใช้ประโยชน์ หรือให้นำไปใช้เพื่อประโยชน์ของทางราชการ ไม่ควรจะปล่อยให้ทรัพย์สินต้องถูกเก็บไว้เฉย ๆ โดยไร้ประโยชน์แต่อย่างใด

4.2 ปัญหาเกี่ยวกับองค์กรผู้บังคับใช้กฎหมาย

องค์กรผู้บังคับใช้กฎหมายตามพระราชกำหนดการกู้ยืมเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชน พ.ศ.2527 มีด้วยกันหลายองค์กร คือ กองบังคับการสืบสวนสอบสวนคดีเศรษฐกิจ สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง สำนักงานอัยการสูงสุด ศาล กรมบังคับคดี กรมราชทัณฑ์ และที่ได้จัดตั้งขึ้นใหม่คือ กรมสอบสวนคดีพิเศษ²

ซึ่งองค์กรที่จะเป็นปัญหาในการบังคับใช้กฎหมายฉบับนี้ จะเป็นองค์กรที่เกี่ยวข้องใน ส่วนของการสืบสวนสอบสวนคดี คือ กองบังคับการสืบสวนสอบสวนคดีเศรษฐกิจ สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง ซึ่งทั้งสององค์กรนี้มีหน้าที่ความรับผิดชอบค่อนข้างจะซ้ำซ้อนกัน และบางกรณีก็เป็นการเกี่ยวความรับผิดชอบ และในเรื่องของบุคลากรที่มีจำนวนไม่สอดคล้องกับหน้าที่และความรับผิดชอบ

¹ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา 308

²กฎกระทรวง แบ่งส่วนราชการกรมสอบสวนคดีพิเศษ กระทรวงยุติธรรม พ.ศ.2545 (โปรดดูในภาคผนวก ข)

สำหรับคดีอาชญากรรมทางเศรษฐกิจ กรมตำรวจได้มอบหมายให้กองบังคับการสืบสวนสอบสวนคดีเศรษฐกิจเป็นหน่วยงานรับผิดชอบโดยตรง¹ สำนักงานอัยการสูงสุดก็มีสำนักงานคดีเศรษฐกิจและทรัพยากรรับผิดชอบเกี่ยวกับคดีอาชญากรรมทางเศรษฐกิจโดยเฉพาะเช่นกัน² อำนาจในการฟ้องคดีซึ่งเป็นของพนักงานอัยการนั้นแบ่งแยกต่างหากจากอำนาจสอบสวนของเจ้าหน้าที่ตำรวจ ขั้นตอนการปฏิบัติเมื่อพนักงานอัยการได้รับสำนวนการสอบสวนจากพนักงานสอบสวนก็จะพิจารณาพยานหลักฐานในสำนวน หากพยานหลักฐานไม่ชัดเจนเพียงพอ พนักงานอัยการก็อาจสั่งให้พนักงานสอบสวนทำการสอบสวนเพิ่มเติมได้³ หลังจากนั้นพนักงานอัยการก็สามารถทำความเห็นสั่งฟ้องหรือสั่งไม่ฟ้อง กรณีพนักงานอัยการมีความเห็นสั่งฟ้องก็จะฟ้องจำเลยและเสนอพยานหลักฐานต่อศาลเพื่อพิสูจน์ความผิดของจำเลย

เนื่องจากปัจจุบันระบบเศรษฐกิจของไทยได้มีการพัฒนาลักษณะยุ่งยากและซับซ้อนมากขึ้น ในขณะที่กฎหมายหรือกฎระเบียบต่าง ๆ มักจะล้าหลัง และไม่ได้รับการแก้ไขให้ทันกับสภาพการของสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป นอกจากนี้ การหย่อนประสิทธิภาพของเจ้าพนักงานของรัฐในการปฏิบัติหน้าที่ ซึ่งอาจเป็นเพราะขาดความเข้าใจในระบบธุรกิจสมัยใหม่หรือวิทยาการทาง

¹พระราชกฤษฎีกาแบ่งส่วนราชการกรมตำรวจ กระทรวงมหาดไทย (ฉบับที่ 20) พ.ศ.2535, ระเบียบกรมตำรวจว่าด้วยกำหนดหน้าที่การงานในราชการกรมตำรวจ (ฉบับที่ 9) พ.ศ.2535 และคำสั่งกรมตำรวจ ที่ 924/2535 (โปรดดูในภาคผนวก ข.)

²พระราชกฤษฎีกาแบ่งส่วนราชการสำนักงานอัยการสูงสุด พ.ศ. 2535 มาตรา 5 (12)

³ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 143 บัญญัติว่า “เมื่อได้รับความเห็นและสำนวนจากพนักงานสอบสวนดังกล่าวในมาตราก่อน ให้พนักงานอัยการปฏิบัติดังต่อไปนี้

(1) ในกรณีที่มีความเห็นควรสั่งไม่ฟ้อง ให้ออกคำสั่งไม่ฟ้อง แต่ถ้าไม่เห็นชอบด้วย ก็ให้สั่งฟ้องและแจ้งให้พนักงานสอบสวนส่งผู้ต้องหาเพื่อฟ้องต่อไป

(2) ในกรณีที่มีความเห็นควรสั่งฟ้อง ให้ออกคำสั่งฟ้องและฟ้องผู้ต้องหาต่อศาล ถ้าไม่เห็นชอบด้วย ก็ให้สั่งไม่ฟ้อง

ในกรณีหนึ่งกรณีใดข้างต้น พนักงานอัยการมีอำนาจ

(ก) สั่งตามที่เห็นควร ให้พนักงานสอบสวนดำเนินการสอบสวนเพิ่มเติมหรือส่งพยานคนใดมาให้ซักถามเพื่อสั่งต่อไป

(ข) วินิจฉัยว่าควรปล่อยผู้ต้องหา ปล่อยชั่วคราว ควบคุมไว้ หรือขอให้ศาลชั่ง แล้วแต่กรณี และจัดการหรือสั่งการให้เป็นไปตามนั้น...”

วิทยาศาสตร์สมัยใหม่ ซึ่งผู้ประกอบการนำมาใช้ในการประกอบธุรกิจและกระทำความผิดด้วย อีกทั้งเจ้าพนักงานของรัฐมีการโยกย้ายตำแหน่งเปลี่ยนแปลงไปตามวิธีการทางราชการ ซึ่งอาจทำให้ผู้มีความรู้ความชำนาญงานเฉพาะด้านถูกย้ายไปปฏิบัติหน้าที่อื่นก็ช่วยให้มีการละเมิดต่อกฎหมายมากขึ้น กล่าวคือ ความบกพร่องของกฎหมายและกลไกของรัฐในการดำเนินคดีอาญา เปิดช่องให้มีการกระทำความผิด ซึ่งผู้กระทำความผิดส่วนมากมักเป็นผู้มีความรู้ความชำนาญเป็นพิเศษและอาศัยโอกาสในวิชาชีพของตนเองเข้าดำเนินการ เช่น ผู้กระทำความผิดที่ขอบโกงธนาคาร ต้องรู้ระบบของการธนาคารเป็นอย่างดี หรือถ้าจะฉ้อโกงโดยวิธีการส่งสินค้า ต้องเข้าใจทั้งระบบธนาคารและระบบการขนส่ง ซึ่งสลับซับซ้อนและยากแก่การสอบสวน เมื่อมีการกระทำความผิดเกิดขึ้น เนื่องจากการสอบสวนต้องเกี่ยวข้องกับเอกสารจำนวนมากและในความสลับซับซ้อนต้องใช้บุคลากรจำนวนมากที่มีความถนัด ทั้งต้องใช้ระยะเวลาต่อเนื่องยาวนาน แต่ในทางปฏิบัติพนักงานสอบสวนมักทำการสอบสวนให้เสร็จโดยเร็ว เพราะเวลายังมีคดีอาญาอื่น ๆ อีกมาก จึงทำให้ผลการสอบสวนไม่สมบูรณ์ เมื่อพนักงานสอบสวนสรุปสำนวนพร้อมกับความเห็นควรส่งฟ้องไปยังพนักงานอัยการ ซึ่งพนักงานอัยการอาจส่งสอบสวนเพิ่มเติมได้ แต่พนักงานอัยการก็เข้ามามีบทบาทหลังจากที่พนักงานสอบสวนดำเนินการสอบสวนเสร็จแล้ว ซึ่งเป็นการล่าช้าเกินไป พนักงานอัยการไม่อาจเข้าวางรูปคดีและแสวงหาพยานหลักฐานได้ เมื่อพยานหลักฐานที่พนักงานอัยการเสนอต่อศาลไม่เพียงพอที่จะฟังได้ว่าจำเลยเป็นผู้กระทำผิด ศาลก็ต้องพิพากษายกฟ้อง ที่สำคัญคือ การกระทำความผิดที่สอบสวนนั้นมีพยานหลักฐานสนับสนุนแน่นแฟ้นเพียงใด เมื่อพยานหลักฐานที่พนักงานอัยการเสนอต่อศาลไม่พอฟังว่าจำเลยกระทำความผิด ตามหลักกฎหมายอาญาที่ต้องพิจารณาคดีโดยเคร่งครัด ศาลจึงต้องยกประโยชน์แห่งความสงสัยให้จำเลยและพิพากษายกฟ้อง ทำให้ประชาชนเกิดความรู้สึกขัดแย้งว่า กระบวนการยุติธรรมของไทยขาดประสิทธิภาพ เพราะไม่อาจนำตัวผู้กระทำความผิดมาลงโทษได้จริง

ในทางปฏิบัติ การสอบสวนเกี่ยวกับคดีอาชญากรรมทางเศรษฐกิจของต่างประเทศ เช่น ฮอลแลนด์ การสอบสวนความผิดประเภทนี้จะประกอบด้วยทีมงานพนักงานสอบสวน และผู้ฟ้องคดีที่ได้ผ่านการอบรมให้มีความรู้เกี่ยวกับความผิดเกี่ยวกับอาชญากรรมทางเศรษฐกิจ พนักงานบัญชี (กรณีที่มีความจำเป็น) และพนักงานจากส่วนต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง เช่น พนักงานธนาคารหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับความมั่นคง เป็นต้น การสอบสวนจะเริ่มต้นขึ้นเมื่อผู้เสียหายเป็นผู้ร้องทุกข์หรือเจ้าหน้าที่ตำรวจเอง โดยการรวบรวมพยานหลักฐานต่าง ๆ ที่จะชี้ให้เห็นว่าอะไรกำลังจะเกิดขึ้น และค้นหาบุคคลที่ต้องสงสัยว่าเป็นผู้กระทำความผิดและแจ้งไปยังผู้ฟ้องคดีทันที ซึ่งการจัดทีมงานดังกล่าวนี้ขึ้น มีผลทำให้การสอบสวนค้นหาพยานหลักฐานที่สำคัญต่อการฟ้องคดี เพื่อให้ศาลลงโทษประสบความสำเร็จเป็นอย่างมาก

สำหรับในประเทศไทย ความผิดที่เกี่ยวกับอาชญากรรมทางเศรษฐกิจโดยเฉพาะอย่างยิ่ง ความผิดที่เกี่ยวกับการกู้ยืมเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชน มีประชาชนเป็นจำนวนมากต้องได้รับความเสียหายเป็นเงินหลายล้านบาทจากความผิดประเภทนี้ นับเป็นการทำลายเศรษฐกิจของประเทศจากลักษณะการกระทำความผิดที่หลากหลายและมีขอบเขตค่อนข้างกว้างขวางนี้ จึงทำให้ลำพังแต่ตำรวจฝ่ายเดียวที่จะดำเนินการสอบสวนความผิดประเภทนี้คงไม่ประสบความสำเร็จ นอกจากนี้ควรจะให้ประชาชนได้มีความรู้เกี่ยวกับภัยของอาชญากรรมประเภทนี้ และแจ้งให้ประชาชนทราบถึงรูปแบบอาชญากรรมใหม่ ๆ แบบใดที่จะเกิดขึ้นก่อนที่ประชาชนจะตกเป็นเหยื่อแล้ว ในการปฏิบัติงานตำรวจควรต้องให้ความร่วมมือและประสานงานกับพนักงานอัยการอย่างใกล้ชิด

ซึ่งเกี่ยวกับองค์กรผู้บังคับใช้กฎหมายนี้ มีปัญหาสำคัญ ดังนี้

4.2.1 การขาดแคลนบุคลากรในเชิงคุณภาพและขาดแคลนทรัพยากร

หน่วยงานทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการปราบปรามอาชญากรรมทางเศรษฐกิจ มักประสบปัญหาขาดแคลนทรัพยากรในเชิงคุณภาพ เนื่องจากระบบของราชการ เช่น การโยกย้ายของระบบราชการ แม้ว่าสำนักงานตำรวจแห่งชาติ และสำนักงานอัยการสูงสุด จะมีหน่วยงานเฉพาะสำหรับการป้องกันปราบปรามคดีอาชญากรรมทางเศรษฐกิจแล้วก็ตาม แต่ระบบราชการก็ยังมี การโยกย้ายแต่งตั้งสับเปลี่ยนหน้าที่กันภายในหน่วยงาน ซึ่งบางครั้งอาจทำให้นักวิชาการผู้มีความรู้ ความชำนาญงานด้านอาชญากรรมทางเศรษฐกิจต้องโยกย้ายไปปฏิบัติงานในหน้าที่อื่น หรือมีผู้ที่ ไม่มีความรู้ความชำนาญในงานด้านนี้เข้ามาปฏิบัติงาน ซึ่งอาจก่อปัญหาในด้านการบังคับใช้กฎหมายกับอาชญากรรมทางเศรษฐกิจได้

อีกประการหนึ่งซึ่งเป็นปัญหาในองค์กรผู้บังคับใช้กฎหมายก็คือ ปริมาณสัดส่วนของทรัพยากรที่หน่วยงานได้รับเปรียบเทียบกับความเสียหายที่อาชญากรรมก่อให้เกิดขึ้นมากต่ำในกรณีของอาชญากรรมทางเศรษฐกิจ ในกรณีของการเล่นแชร์อันเป็นการฉ้อโกงประชาชน อาจมีผู้เสียหายตั้งแต่ไม่กี่คนจนถึงหลายพันคน และพยานเอกสารที่จะต้องตรวจสอบหาหลายตั้ง ซึ่งถือเป็นภาระหนักมากของพนักงานสอบสวนและพนักงานอัยการ ศาลผู้รับผิดชอบซึ่งมีจำนวนน้อย และขาดแคลนผู้มีประสบการณ์อยู่แล้ว พยานหลักฐานบางชิ้นเกี่ยวกับบัญชี สถิติและหลัก เศรษฐศาสตร์ ตลอดจนข้อมูลจากสื่ออิเล็กทรอนิกส์ ซึ่งเจ้าหน้าที่ในกระบวนการยุติธรรมขาดความเข้าใจ และบางครั้งไม่สามารถวิเคราะห์ได้ จะต้องค้นหาผู้เชี่ยวชาญซึ่งมีความชำนาญ

เฉพาะด้านเข้ามาช่วย ซึ่งอาจจะล่าช้าไม่ทันกับระยะเวลาจำกัดของการสอบสวน การพิจารณาคดีชั้นพนักงานสอบสวน หรือพนักงานอัยการ หรือการพิจารณาคดีต้องล่าช้าเป็นช่องทางให้อาชญากรสามารถเปลี่ยนแปลงพยานในคดีได้

4.2.2 การประสานงานในระหว่างหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

การประสานงานในระหว่างหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น ระหว่างธนาคารแห่งประเทศไทย สำนักงานตำรวจแห่งชาติ (กองบังคับการสืบสวนสอบสวนคดีเศรษฐกิจ) สำนักงานอัยการสูงสุด (สำนักงานคดีเศรษฐกิจและทรัพยากร) สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง กรมศุลกากร กรมสรรพากร ฯลฯ ซึ่งการประสานงานกันเมื่อมีคดีที่หน่วยงานต้องสัมพันธ์กันเกิดขึ้น จะมาประชุมกันก็เมื่อมีปัญหาเกิดขึ้นเท่านั้น ซึ่งบางครั้งทำให้ไม่สามารถดำเนินคดีต่อผู้กระทำความผิดได้อย่างสัมฤทธิ์ผล

4.3 ปัญหาเกี่ยวกับความล่าช้าในการดำเนินคดี

4.3.1 การดำเนินคดีก่อนฟ้อง

เนื่องจากความผิดเกี่ยวกับการกักขังเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชนนั้นส่วนใหญ่จะมีผู้เสียหายจำนวนมาก พยานหลักฐานที่เกี่ยวข้องก็จะเป็นเอกสารเสียส่วนใหญ่ เช่น เอกสารด้านบัญชี สัญญา และเอกสารอื่น ๆ การพิสูจน์ ตรวจสอบ วิเคราะห์เอกสารเหล่านี้ จำเป็นต้องใช้ผู้ที่มีความรู้ความชำนาญ เชี่ยวชาญ ในด้านต่าง ๆ เช่น ตำรวจ นักบัญชี ทนายความ นักการธนาคาร โบรกเกอร์ นักเศรษฐศาสตร์ ผู้เชี่ยวชาญทางคอมพิวเตอร์ ฯลฯ แต่เนื่องจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับความผิดเกี่ยวกับการกักขังเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชน มีอยู่หลายหน่วยงาน การดำเนินงานค่อนข้างจะซ้ำซ้อนกัน และใช้เวลานานมากตั้งแต่การตรวจพบว่ามีกรณีการกักขังเงิน การรวบรวมข้อมูล เมื่อได้ข้อมูลเป็นที่เชื่อได้แล้วว่ามีกรณีกระทำความผิด ก็จะมีการร้องทุกข์กล่าวโทษต่อตำรวจ ตำรวจก็ต้องสืบสวน สอบสวน รวบรวมพยานหลักฐานต่าง ๆ ออกหมายเรียก ออกหมายจับ ผู้ถูกกล่าวหา การสอบปากคำผู้เสียหาย ผู้ต้องหา ซึ่งในขั้นตอนต่าง ๆ ที่กล่าวมานั้น ใช้เวลานานมากกว่าที่จะสามารถสรุปสำนวนเสนอพนักงานอัยการ เพื่อพิจารณาสั่งฟ้อง เมื่อสำนวนคดีส่งถึงพนักงานอัยการแล้ว พนักงานอัยการก็ต้องตรวจสอบสำนวนคดีว่ามีพยานหลักฐานเพียงพอหรือไม่ คดีมีมูลที่จะฟ้องศาลหรือไม่ หากสำนวนการสอบสวนยัง

ไม่สมบูรณ์ก็จะสั่งให้พนักงานสอบสวน ทำการสอบสวนเพิ่มเติม¹ เมื่ออัยการพิจารณาสำนวนแล้ว มีความเห็นควรสั่งฟ้องผู้ต้องหา ก็จะมีผู้ต้องหาต่อศาล ซึ่งรวมระยะเวลาตั้งแต่เริ่มพบว่ามี การกระทำความผิดจนกระทั่งพนักงานอัยการฟ้องศาลนั้นนับว่าเป็นเวลานานมาก

4.3.2 การดำเนินคดีชั้นศาล

เนื่องจากคดีความผิดเกี่ยวกับการกู้ยืมเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชนนี้มี ผู้เสียหายและเอกสารที่เกี่ยวข้องเป็นจำนวนมาก กับทั้งปัญหาว่ามีผู้ต้องหาบางรายที่ยังไม่ สามารถจับตัวได้ แต่พนักงานอัยการได้ยื่นฟ้องผู้ต้องหาที่จับตัวได้แล้วต่อศาล และมีการสืบพยาน ไปแล้วหลายปาก ซึ่งอาจกินเวลา 1 – 2 ปี ต่อมาตำรวจสามารถจับผู้ต้องหาได้เพิ่มอีก ซึ่งตาม ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 172 วรรคแรก บัญญัติว่า “การพิจารณาและ สืบพยานในศาล ให้ทำโดยเปิดเผยต่อหน้าจำเลย เว้นแต่บัญญัติไว้เป็นอย่างอื่น” ดังนั้น ก็ต้องทำ การสืบพยานใหม่ตั้งแต่พยานปากแรก พอสืบพยานใหม่ไปแล้ว ต่อมาตำรวจสามารถจับผู้ต้องหา ได้เพิ่มอีก ก็ต้องทำการสืบพยานใหม่กันใหม่อีก ซึ่งทำให้เสียเวลามาก แม้ประมวลกฎหมาย

¹ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 143 บัญญัติว่า “เมื่อได้รับความเห็น และสำนวนจากพนักงานสอบสวนดังกล่าวในมาตราก่อน ให้พนักงานอัยการปฏิบัติดังต่อไปนี้

(1) ในกรณีที่มีความเห็นควรสั่งไม่ฟ้อง ให้ออกคำสั่งไม่ฟ้อง แต่ถ้าไม่เห็นด้วย ก็ให้สั่ง ฟ้องและแจ้งให้พนักงานสอบสวนส่งผู้ต้องหามาเพื่อฟ้องต่อไป

(2) ในกรณีมีความเห็นควรสั่งฟ้อง ให้ออกคำสั่งฟ้องและฟ้องผู้ต้องหาต่อศาล ถ้าไม่ เห็นชอบด้วย ก็ให้สั่งไม่ฟ้อง

ในกรณีหนึ่งกรณีใดข้างต้น พนักงานอัยการมีอำนาจ

(1) สั่งตามที่เห็นควร ให้พนักงานสอบสวนดำเนินการสอบสวนเพิ่มเติม หรือ ส่งพยานคนใดมาให้ซักถามเพื่อสั่งต่อไป

(2) วินิจฉัยว่าควรปล่อยผู้ต้องหา ปล่อยชั่วคราว ควบคุมไว้ หรือขอให้ศาลขัง แล้วแต่กรณี และจัดการหรือสั่งการให้เป็นไปตามนั้น

ในคดีฆาตกรรม ซึ่งผู้ตายถูกเจ้าพนักงานซึ่งอ้างว่าปฏิบัติราชการตามหน้าที่ฆ่าตาย หรือ ตายในระหว่างอยู่ในความควบคุมของเจ้าพนักงานซึ่งอ้างว่าปฏิบัติราชการตามหน้าที่ อธิบดีกรม อัยการหรือผู้รักษาแทนเท่านั้นมีอำนาจออกคำสั่งฟ้องหรือไม่ฟ้อง”

วิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 172 ทวิ¹ จะบัญญัติให้ศาลมีอำนาจพิจารณาและสืบพยานลับหลังจำเลยได้ก็ตาม แต่มาตรา 172 ทวิ วรรคท้าย ก็ห้ามมิให้ศาลรับฟังการพิจารณาและการสืบพยานที่กระทำลับหลังจำเลยคนใดเป็นผลเสียหายแก่จำเลยคนนั้น

ซึ่งแม้จะสามารถสืบพยานลับหลังจำเลยคนหนึ่งได้ แต่เมื่อจับจำเลยได้อีกคน การเบิกความของพยานปากที่สืบไปก่อนนั้นก็มิได้กระทำต่อหน้าจำเลยคนหลัง จึงไม่อาจรับฟังเพื่อวินิจฉัยคดีในทางเป็นโทษสำหรับจำเลยคนหลังได้ ดังนั้นการที่จะพิสูจน์ความผิดของจำเลยคนที่จับได้ภายหลัง ก็ต้องนำพยานปากเดิมที่เคยสืบไปแล้วนั้นมาสืบใหม่อีกครั้ง จึงไม่ต่างกับการสืบพยานใหม่ทั้งหมด ผลก็คือการพิจารณาคดีล่าช้ามาก

และเนื่องจากการที่ผู้เสียหายมาแจ้งความร้องทุกข์ต่อพนักงานสอบสวนก็เพื่อต้องการให้จับตัวผู้ต้องหาและนำเงินมาคืนให้ผู้เสียหายการดำเนินคดีในศาล แต่การพิจารณาคดี การสืบพยานล่าช้ามาก เมื่อเวลาในการดำเนินคดีผ่านไปนานเข้า ผู้เสียหายก็เริ่มถอดใจ คิดว่าคงไม่มีทางได้เงินคืนแล้ว จะมาเป็นพยานศาลก็ไม่มีประโยชน์อะไรกับตัวเอง จึงเบื่อ

¹ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 172 ทวิ บัญญัติว่า “ภายหลังที่ศาลได้ดำเนินการตามมาตรา 172 วรรค 2 แล้ว เมื่อศาลเห็นเป็นการสมควร เพื่อให้การดำเนินการพิจารณาเป็นไปโดยไม่ชักช้า ศาลมีอำนาจพิจารณาและสืบพยานลับหลังจำเลยได้ในกรณีดังต่อไปนี้

(1) ในคดีที่มีอัตราโทษจำคุกอย่างสูงไม่เกินสิบปี จะมีโทษปรับด้วยหรือไม่ก็ตาม หรือในคดีที่มีโทษปรับสถานเดียว เมื่อจำเลยมีทนายและจำเลยได้รับอนุญาตจากศาลที่จะไม่มาฟังการพิจารณาและการสืบพยาน

(2) ในคดีที่มีจำเลยหลายคน ถ้าศาลพอใจตามคำแถลงของโจทก์ว่า การพิจารณาและการสืบพยานตามที่โจทก์ขอให้กระทำไม่เกี่ยวแก่จำเลยคนใด ศาลจะพิจารณาและสืบพยานลับหลังจำเลยคนนั้นก็ได้อีก

(3) ในคดีที่มีจำเลยหลายคน ถ้าศาลเห็นสมควรจะพิจารณาและสืบพยานจำเลยคนหนึ่ง ๆ ลับหลังจำเลยคนอื่นก็ได้

ในคดีที่ศาลพิจารณาและสืบพยานตาม (2) หรือ (3) ลับหลังจำเลยคนใดไม่ว่ากรณีจะเป็นประการใด ห้ามมิให้ศาลรับฟังการพิจารณาและการสืบพยาน ที่กระทำลับหลังนั้นเป็นผลเสียหายแก่จำเลยคนนั้น”

และไม่มาศาลเลย ทำให้พยานหลักฐานของพนักงานอัยการมีน้ำหนักน้อยลงมาก ทำให้ไม่มีหลักฐานยืนยันความผิดของจำเลยได้ หรือมีแต่อาจจะมีน้ำหนักน้อย ซึ่งอาจจะทำให้ศาลพิพากษายกฟ้องได้

ปัญหาการดำเนินคดีที่ล่าช้า อาจทำให้เกิดกรณีที่ผู้กระทำความผิดเจรจาต่อรองกับผู้เสียหายว่าให้รับเงินไปจำนวนหนึ่ง (ซึ่งมีจำนวนน้อยกว่าที่ผู้เสียหายต้องเสียไป) แล้วให้ผู้เสียหายไปถอนแจ้งความ หรือไม่ไปเป็นพยานที่ศาล หรือกลับคำให้การ หรือการอย่างอื่น แทนที่จะต้องรอให้คดีเสร็จเด็ดขาดเสียก่อน ซึ่งจะอีกนานเท่าใดก็ยังไม่สามารถกำหนดได้แน่นอน อาจนานถึง 5 ปี 7 ปี หรืออาจถึง 10 ปี ก็เป็นได้ อย่างเช่นกรณีบริษัท บลิสเซอร์ อินเตอร์กรุ๊ป จำกัด ซึ่งพนักงานอัยการยื่นฟ้องต่อศาลเมื่อเดือนมิถุนายน พ.ศ.2537 ซึ่งเป็นเวลาเกือบ 9 ปี แล้วแต่ศาลก็ยังไม่มีการพิพากษาแต่อย่างใด หรือบริษัทคอสเมติก ดีเวลลอปเม้นท์ จำกัด ซึ่งยื่นฟ้องไปเมื่อ พ.ศ.2534 และเมื่อคดีเสร็จเด็ดขาดแล้ว ททรัพย์สินที่พนักงานเจ้าหน้าที่ยึดหรืออายัดไว้อาจขายแล้วนำเงินมาแบ่งให้ผู้เสียหายแต่ละคนอาจได้เพียงเล็กน้อย หรืออาจไม่ได้เลย ซึ่งหากผู้เสียหายเห็นว่าได้เงินคืนแม้จะไม่เท่ากับที่ต้องเสียไปดีกว่าจะต้องรออีกนานเท่าใดก็ไม่รู้ว่าคดีจะเสร็จเด็ดขาด และเมื่อคดีเสร็จเด็ดขาดแล้วจะได้เงินคืนเท่ากับผู้กระทำความผิดเสนอมาหรือไม่ ผู้เสียหายก็จะตกลงรับเงินจำนวนนั้นไปและจะไม่มาเป็นพยานศาลหรือกลับคำให้การ ฯลฯ ซึ่งจะยิ่งทำให้พยานหลักฐานมีน้ำหนักน้อยลงไปอีก และอาจจะไม่สามารถเอาผิดกับผู้กระทำความผิดได้

4.4 ปัญหาเรื่องอัตราโทษขั้นสูง

พระราชกำหนดการกู้ยืมเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชน พ.ศ.2527 มาตรา 12 ได้กำหนดโทษสำหรับผู้กระทำความผิดตามมาตรา 4 หรือมาตรา 5 ไว้มีโทษจำคุกตั้งแต่ 5 ปี ถึง 10 ปี และปรับตั้งแต่ 500,000 บาท ถึง 1,000,000 บาท และปรับอีกไม่เกินวันละ 10,000 บาท ตลอดเวลาที่ยังฝ่าฝืนอยู่

การกำหนดโทษจำคุกขั้นสูงจำคุกไม่เกิน 10 ปี ยังไม่น่าจะเหมาะสมกับความผิด และความเสียหายที่ผู้กระทำได้ก่อขึ้น เนื่องจากความผิดเกี่ยวกับการกู้ยืมเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชนนั้น ได้กระทำให้เกิดความเสียหายต่อประชาชนจำนวนมาก การกระทำต่อผู้เสียหายคนหนึ่งก็ถือว่าเป็นความผิดกรรมหนึ่ง ผู้เสียหายแต่ละคนต่างคนก็ต่างถูกลอกหลวง ผู้กระทำความผิดได้มีการหลอกหลวงผู้เสียหายต่างคน ต่างเวลา กัน จึงเป็นการกระทำความผิดหลายกรรมต่างกัน ดังเช่นกรณีคดีนางชม้อย ทิพย์ใส กับพวก ที่ศาลได้พิพากษาลงโทษจำคุก โดยเรียงกระทง

ลงโทษให้จำคุกจำเลยทั้งสิ้น 154,005 ปี แต่ประมวลกฎหมายอาญามาตรา 91¹ ได้บัญญัติเกี่ยวกับการลงโทษจำคุกในการกระทำความผิดหลายกรรมไว้ว่า สำหรับความผิดกระทงที่หนักที่สุด มีอัตราโทษจำคุกอย่างสูงเกิน 3 ปี แต่ไม่เกิน 10 ปี เมื่อรวมโทษทุกกระทงแล้ว โทษจำคุกทั้งสิ้นต้องไม่เกิน 20 ปี ดังนั้น นางชม้อย ทิพย์ใส จึงต้องรับโทษจำคุกเพียง 20 ปี เท่านั้น ตัวอย่างเช่น

คำพิพากษาศาลอุทธรณ์คดีหมายเลขดำที่ 5336/2533 คดีหมายเลขแดงที่ 271/2535 พนักงานอัยการโจทก์ บริษัท พี.เอส.บี.แมนเนจเม้นท์คอร์ปอเรชั่น จำกัด กับพวก จำเลย (คดีถึงที่สุด ณ ชั้นอุทธรณ์)

จำเลยกับพวกชักชวนให้ประชาชนทั่วไปให้นำเงินมาร่วมลงทุน โดยอ้างว่าได้จัดตั้งบริษัท เพื่อดำเนินกิจการค้าพืชไร่โดยส่งไปต่างประเทศ และจะให้ผลตอบแทนแก่ผู้ร่วมลงทุนในอัตราดอกเบี้ยร้อยละ 8 ต่อเดือน มีผู้มาร่วมลงทุน 17 ราย ในระยะแรกให้ผลตอบแทนร้อยละ 8 ต่อเดือน ต่อมาลดลงเหลือร้อยละ 6 ต่อเดือน ระยะเวลาไม่ให้ผลประโยชน์ตอบแทนเลย การที่ทำให้ประชาชนมาร่วมลงทุนหรือให้กู้ยืมโดยให้ผลตอบแทนในอัตราร้อยละ 8 ต่อเดือน หรือร้อยละ 96 ต่อปี ซึ่งสูงกว่าอัตราดอกเบี้ยสูงสุดที่สถาบันการเงินตามกฎหมายจะพึงให้ได้ การกระทำความผิดดังกล่าวอันเป็นเท็จ ความจริงจำเลยไม่ได้ประกอบกิจการใด ๆ ที่จะให้ผลประโยชน์ตอบแทนเพียงพอที่จะจ่ายผลประโยชน์ตามสัญญาได้ ศาลได้พิพากษาว่าจำเลยมีความผิดตามมาตรา 343 วรรคหนึ่ง และตามพระราชกำหนดการกู้ยืมเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชน พ.ศ.2527 มาตรา 4 มาตรา 5 และ

¹ประมวลกฎหมายอาญามาตรา 91 บัญญัติว่า “เมื่อปรากฏว่าผู้ใดกระทำการอันเป็นความผิดหลายกรรมต่างกัน ให้ศาลลงโทษผู้นั้นทุกกรรมเป็นกระทงความผิดไป แต่ไม่ว่าจะมีการเพิ่มโทษ ลดโทษ หรือลดมาตราส่วนโทษด้วยหรือไม่ก็ตาม เมื่อรวมโทษทุกกระทงแล้ว โทษจำคุกทั้งสิ้นต้องไม่เกินกำหนด ดังต่อไปนี้

- (1) สิบปี สำหรับกรณีความผิดกระทงที่หนักที่สุดมีอัตราโทษจำคุกอย่างสูงไม่เกินสามปี
- (2) ยี่สิบปี สำหรับกรณีความผิดกระทงที่หนักที่สุดมีอัตราโทษจำคุกอย่างสูงเกินสามปีแต่ไม่เกินสิบปี
- (3) ห้าสิบปี สำหรับกรณีความผิดกระทงที่หนักที่สุดมีอัตราโทษจำคุกอย่างสูงเกินสิบปีขึ้นไป เว้นแต่กรณีที่ศาลลงโทษจำคุกตลอดชีวิต”

มาตรา 12 เรียงกระทงความผิดกระทงละห้าปี รวมจำคุกแปดร้อยสิบห้าปี แต่ความผิดกระทงที่หนักที่สุดมีอัตราโทษอย่างสูงเกินสามปี แต่ไม่เกินสิบปี จึงให้จำคุกได้ไม่เกินกำหนดยี่สิบปี ตามมาตรา 91 (2) แห่งประมวลกฎหมายอาญา

การที่พระราชกำหนด ฯ บัญญัติโทษชั้นสูงให้จำคุกไม่เกิน 10 ปี ดังกล่าวนั้น จึงก่อให้เกิดปัญหาเกี่ยวกับโทษที่ผู้กระทำความผิดจะได้รับไม่เหมาะสมกับความเสียหายที่ร้ายแรงจากการกระทำของผู้นั้น เนื่องจากการกระทำความผิดฐานกู้ยืมเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชนนี้ จะมีผู้เสียหายจำนวนมาก ทรัพย์สินที่ผู้กระทำความผิดได้รับไปมีจำนวนมหาศาล และผู้กระทำความผิดยังทำให้เกิดความเสียหายอย่างร้ายแรงต่อระบบเศรษฐกิจของประเทศด้วย การที่ผู้กระทำความผิดต้องรับโทษจำคุกไม่เกิน 20 ปี ตามคำพิพากษานั้น เมื่อมีการอภัยโทษหรือลดโทษ ก็จะได้รับโทษจริง ๆ ไม่ถึง 20 ปี อย่างเช่น นางชม้อย ทิพย์ใส ซึ่งศาลพิพากษาลงโทษจำคุก 20 ปี แต่รับโทษจำคุกจริงเพียง 8 ปี เศษ เท่านั้น

จึงเห็นได้ว่าโทษที่กำหนดไว้สำหรับความผิดฐานกู้ยืมเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชนนั้น ยังไม่เหมาะสมกับความผิด เพราะเมื่อเทียบกับความผิดที่ทำให้เกิดความเสียหายต่อประชาชนน้อย และไม่มีผลกระทบต่อระบบเศรษฐกิจของประเทศและประชาชนโดยรวม เช่น ความผิดฐานปล้นทรัพย์ ตามประมวลกฎหมายอาญามาตรา 340 นั้น กฎหมายกำหนดโทษชั้นสูงไว้ถึง 15 ปี

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทที่ 5

บทสรุปและข้อเสนอแนะ

5.1 บทสรุป

สมมติฐานของวิทยานิพนธ์นี้ ได้กำหนดไว้ว่า

“พระราชกำหนดการกู้ยืมเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชน พ.ศ.2527 แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมพระราชกำหนดการกู้ยืมเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชน (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545 จะต้องสามารถบังคับใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพมากที่สุด โดยไม่ควร มีอุปสรรคหรือปัญหาจากตัวบทบัญญัติของกฎหมายเอง ระเบียบ หรือมาตรการทางกฎหมาย ต่าง ๆ หรือปัญหาอันเนื่องมาจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง”

จากสมมติฐานที่ได้กำหนดไว้ดังกล่าว มีประเด็นที่เป็นปัญหาและอุปสรรคในการ บังคับใช้พระราชกำหนดการกู้ยืมเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชน ดังต่อไปนี้ คือ

1. ปัญหาเกี่ยวกับบทบัญญัติของพระราชกำหนดการกู้ยืมเงินที่เป็นการ ฉ้อโกงประชาชน พ.ศ.2527
2. ปัญหาเกี่ยวกับองค์กรผู้บังคับใช้กฎหมาย
3. ปัญหาเกี่ยวกับความล่าช้าในการดำเนินคดี
4. ปัญหาเรื่องอัตราโทษชั้นสูง

จากการศึกษาวิเคราะห์ จึงทำให้สามารถพิสูจน์และตอบในประเด็นข้างต้นได้ ดังนี้ คือ

1. ปัญหาเกี่ยวกับบทบัญญัติของพระราชกำหนดการกู้ยืมเงินที่เป็นการ ฉ้อโกงประชาชน พ.ศ.2527

ผลจากการศึกษาได้พิสูจน์ให้เห็นว่า บทบัญญัติบางมาตราของพระราช-
กำหนดการกู้ยืมเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชน พ.ศ.2527 ทำให้มีปัญหาและอุปสรรคในการบังคับ
ใช้พระราชกำหนดการกู้ยืมเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชน ดังนี้

(1) บทบัญญัติมาตรา 4

ก. เรื่องผลประโยชน์ตอบแทน

การระดมเงินทุนด้วยวิธีการกู้ยืมเงินจากประชาชน โดย
นำเงินที่กู้ยืมมาจากผู้ให้กู้รายนั้นเองหรือรายอื่นมาจ่ายหมุนเวียนเป็นผลประโยชน์ตอบแทนให้แก่
ผู้ให้กู้รายนั้น เป็นการกระทำที่รัฐบาลเห็นว่าจะเป็นภัยกับประชาชนและระบบเศรษฐกิจ
ของประเทศ จึงได้ตราพระราชกำหนดฉบับนี้ขึ้น เนื่องจากจะมีเงินของประชาชนจำนวนมหาศาล
ที่เคลื่อนย้ายออกจากระบบเศรษฐกิจไป ซึ่งเมื่อถึงจุด ๆ หนึ่ง ผู้กระทำความผิดได้นำเงินทั้งหมด
หลบหนีไป ประชาชนผู้ให้กู้ยืมเงินก็จะไม่สามารถได้รับเงินคืน และจะเกิดผลกระทบกับเศรษฐกิจ
ของประเทศ

ซึ่งในการระดมเงินทุนโดยวิธีหมุนเวียนเงินนี้ ไม่จำเป็น
ที่จะผู้กระทำความผิดต้องตกลงที่จะให้ผลประโยชน์ตอบแทนในอัตราที่สูงกว่าอัตราดอกเบี้ยสูงสุด
ที่สถาบันการเงินตามกฎหมายว่าด้วยดอกเบี้ยเงินให้กู้ยืมของสถาบันการเงินจะพึงจ่ายได้เท่านั้น
อาจจะตกลงให้ผลประโยชน์ตอบแทนในอัตราที่เท่ากับหรือน้อยกว่านั้นก็ได้ เพราะหากผู้กระทำ
ความผิดนั้นสามารถที่จะกู้ยืมเงินจากประชาชนได้แล้ว ผลที่ตามมาคือความเสียหายต่อประชาชน
และเศรษฐกิจของประเทศก็จะเกิดขึ้นเหมือนกัน

บทบัญญัติมาตรา 4 นั้นสามารถที่จะเอาผิดได้เฉพาะ
กับผู้กู้ยืมเงินที่ตกลงจะจ่ายผลประโยชน์ตอบแทนในอัตราที่สูงกว่าอัตราดอกเบี้ยสูงสุด
ที่สถาบันการเงินตามกฎหมายว่าด้วยดอกเบี้ยเงินให้กู้ยืมของสถาบันการเงินจะพึงจ่ายได้เท่านั้น
โดยไม่ถือว่าการกู้ยืมเงินที่ตกลงจะจ่ายผลประโยชน์ตอบแทนในอัตราที่เท่ากับหรือน้อยกว่า
อัตราดอกเบี้ยสูงสุดที่สถาบันการเงิน ตามกฎหมายว่าด้วยดอกเบี้ยเงินให้กู้ยืมของสถาบันการเงิน
จะพึงจ่ายได้ เป็นความผิด ทั้งที่มีการหมุนเวียนเงินเหมือนกันและจะก่อให้เกิดความเสียหาย
เช่นเดียวกัน

ข. เรื่องเงิน ทรัพย์สินหรือผลประโยชน์อื่นใด

มาตรา 4 ได้มีการกล่าวถึงคำว่า “กู้ยืมเงิน” , “ผลประโยชน์ตอบแทน” และ “เงิน” ไว้ แต่มาตรา 3 ได้ให้คำนิยามไว้เฉพาะคำว่า “กู้ยืมเงิน” และ “ผลประโยชน์ตอบแทน” เท่านั้น โดยคำว่า “กู้ยืมเงิน” หมายความว่า รับเงิน ทรัพย์สิน หรือ ผลประโยชน์อื่นใด... และคำว่า “ผลประโยชน์ตอบแทน” หมายความว่า เงิน ทรัพย์สิน หรือ ผลประโยชน์อื่นใดที่ผู้กู้ยืมเงินหรือบุคคลอื่นจ่ายหรือจะจ่ายให้แก่ผู้ให้กู้ยืมเงิน เพื่อการกู้ยืมเงิน นั้น...

จะเห็นได้ว่าคำว่า “เงิน” และ “ผลประโยชน์ตอบแทน” นั้นมีความหมายรวมถึง “ทรัพย์สินหรือผลประโยชน์อื่นใด” ด้วย แต่มาตรา 3 มิได้ให้นิยามของ คำว่า “เงิน” ไว้ ดังนั้นจึงมีความหมายตามธรรมดา มิได้มีความหมายรวมถึงทรัพย์สินหรือ ผลประโยชน์อื่นใด ซึ่งอาจจะอธิบายมาตรา 4 ได้ดังนี้

“ผู้ใดโฆษณาหรือประกาศให้ปรากฏต่อประชาชนหรือ กระทำด้วยประการใด ๆ ให้ปรากฏแก่บุคคลตั้งแต่สิบคนขึ้นไปว่า ในการกู้ยืมเงิน (รับเงิน ทรัพย์สิน หรือผลประโยชน์อื่นใด...) ตนหรือบุคคลใดจะจ่ายหรืออาจจ่ายผลประโยชน์ตอบแทน (เงิน ทรัพย์สิน หรือผลประโยชน์อื่นใดที่ผู้กู้ยืมเงินหรือบุคคลอื่นจ่ายหรือจะจ่ายให้แก่ผู้ให้กู้ยืมเงิน เพื่อ การกู้ยืมเงินนั้น...) ให้ตามพฤติการณ์แห่งการกู้ยืมเงินในอัตราที่สูงกว่าอัตราดอกเบี้ยสูงสุด ที่สถาบันการตามกฎหมายว่าด้วยดอกเบี้ยเงินให้กู้ยืมของสถาบันการเงินจะพึงจ่ายได้ โดยที่ตนรู้ หรือควรรู้อยู่แล้วว่า ตนหรือบุคคลนั้นจะนำ เงิน จากผู้ให้กู้ยืมเงินรายนั้นหรือรายอื่นมาจ่าย หมุนเวียนให้แก่ผู้ให้กู้ยืมเงิน หรือโดยที่ตนรู้หรือควรรู้อยู่แล้วว่าตนหรือบุคคลนั้นไม่สามารถ ประกอบกิจการใด ๆ โดยชอบด้วยกฎหมายที่จะให้ผลประโยชน์ตอบแทนเพียงพอที่จะนำมาจ่าย ในอัตรานั้นได้ และในการนั้นเป็นเหตุให้ตนหรือบุคคลใดได้กู้ยืมเงินไป ผู้นั้นกระทำความผิดฐาน กู้ยืมเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชน”

ซึ่งหากผู้กระทำความผิดกู้ยืมทรัพย์สินหรือผลประโยชน์ อื่นใด โดยจะให้ผลประโยชน์ตอบแทนเป็นทรัพย์สินหรือผลประโยชน์อื่นใด แต่ผู้กระทำความผิด นั้นจะนำเงินจากผู้ให้กู้ยืมเงินรายนั้นหรือรายอื่นมาจ่ายหมุนเวียนให้แก่ผู้ให้กู้ยืมเงิน... ซึ่งเป็นการ ขัดกับความเป็นจริง เพราะได้กู้ยืมไปเป็นทรัพย์สินหรือผลประโยชน์อื่นใด โดยจะให้

ผลตอบแทนเป็นทรัพย์สินหรือผลประโยชน์อื่นใด แต่จะนำเงินของผู้ให้กู้ยืมเงินรายนั้นหรือรายอื่นมาจ่ายหมุนเวียนให้แก่ผู้ให้กู้ยืมเงินนั้น....

(2) การยึดหรืออายัดทรัพย์สินตามมาตรา 8

ทรัพย์สินที่พนักงานเจ้าหน้าที่ได้ยึดหรืออายัดไว้ตามมาตรา 8 นั้น อาจเป็นอสังหาริมทรัพย์ หรือเป็นกิจการ เช่น อุตสาหกรรม พาณิชยกรรม เกษตรกรรม ที่สามารถนำออกให้เช่า , สามารถทำให้มีดอกผลได้ หรือเป็นทรัพย์สินที่ไม่เหมาะสมที่จะเก็บรักษาไว้ หรือเก็บรักษาไว้จะเป็นภาระแก่ทางราชการมากเกินไป ซึ่งในระยะเวลาตั้งแต่มีการยึดหรืออายัดนั้น จะไม่สามารถดำเนินการอย่างใด ๆ กับทรัพย์สินนั้นได้ ทั้งที่ทรัพย์สินนั้นสามารถมีรายได้จากการประกอบกิจการได้ เช่น นำอสังหาริมทรัพย์หรือกิจการออกให้เช่า แล้วนำเงินรายได้จากการให้เช่ามารวมเข้าไว้ในกองทรัพย์สินของผู้กระทำความผิด ซึ่งเมื่อถึงเวลาที่จะต้องนำทรัพย์สินทั้งหมดออกขายเอาเงินมาแบ่งคืนให้แก่ผู้เสียหาย กองทรัพย์สินของผู้กระทำความผิดก็จะมีจำนวนเพิ่มมากขึ้นและสามารถบรรเทาความเสียหายของผู้เสียหายได้มากกว่าที่จะเก็บรักษาไว้เฉย ๆ ซึ่งจะมีแต่ทำให้กองทรัพย์สินของผู้กระทำความผิดต้องลดลง เนื่องจากอาจจะต้องจ้างคนมาเฝ้าดูแลรักษาทรัพย์สินนั้น หรือต้องเช่าสถานที่ โกดัง ไว้เก็บทรัพย์สิน

แม้ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา 307 ศาลมีอำนาจจะสั่งตั้งผู้จัดการอสังหาริมทรัพย์หรือการประกอบกิจการเหล่านั้นได้ และบังคับให้มอบเงินรายได้ทั้งหมดหรือแต่บางส่วนต่อเจ้าพนักงานบังคับคดีภายในเวลาและกำหนดตามที่ศาลเห็นสมควร แทนการส่งขายทอดตลาดทรัพย์สินของลูกหนี้ตามคำพิพากษาได้ แต่จะต้องเป็นกรณีที่ศาลเห็นว่าถ้ารายได้ประจำปีจากอสังหาริมทรัพย์หรือการประกอบกิจการนั้นอาจเพียงพอที่จะชำระหนี้ตามคำพิพากษา พร้อมด้วยค่าฤชาธรรมเนียมในการฟ้องร้องและการบังคับคดี

ดังนั้นถ้ารายได้ประจำปีจากอสังหาริมทรัพย์หรือการประกอบกิจการดังกล่าวไม่เพียงพอที่จะชำระหนี้ตามคำพิพากษา พร้อมด้วยค่าฤชาธรรมเนียมในการฟ้องร้องและการบังคับคดี ศาลก็จะไม่มีคำสั่งให้ตั้งผู้จัดการอสังหาริมทรัพย์หรือการประกอบกิจการเหล่านั้นแทนการส่งขายทอดตลาด ซึ่งในการกระทำความผิดตามมาตรา 4 หรือมาตรา 5 แห่งพระราชกำหนด ฯ นั้น ผู้กระทำความผิดได้กู้ยืมเงินจากผู้เสียหายไปเป็นจำนวนมาก แต่ผู้กระทำความผิดอาจมีทรัพย์สินที่เป็นอสังหาริมทรัพย์หรือกิจการต่าง ๆ และเป็นที่ยึดอายัดแล้ว ว่ารายได้ประจำปีจากการให้เช่าทรัพย์สินนั้นไม่เพียงพอที่จะชำระหนี้คืนให้แก่ผู้เสียหายได้

หมดทุกคน จึงไม่สามารถนำมาตรา 307 มาใช้เพื่อให้ทรัพย์สินของผู้กระทำความผิดเพิ่มพูนขึ้นได้

2. ปัญหาเกี่ยวกับองค์กรผู้บังคับใช้กฎหมาย

ตามพระราชกำหนดการกู้ยืมเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชน พ.ศ.2527 นั้นมีหลายองค์กร มีปัญหาเรื่ององค์กรผู้บังคับใช้กฎหมายมี ดังนี้

- ก. การขาดแคลนบุคลากรในเชิงคุณภาพและขาดแคลนทรัพยากร
- ข. การประสานงานในระหว่างหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรม และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

3. ปัญหาเกี่ยวกับความล่าช้าในการดำเนินคดี

การดำเนินคดีก่อนฟ้อง

ความล่าช้าในการดำเนินคดีก่อนฟ้องนั้นจะเป็นในเรื่องของผู้เสียหาย มีจำนวนมาก พยานหลักฐานเป็นเอกสารเสียส่วนใหญ่ ซึ่งต้องใช้ผู้มีความรู้ความชำนาญในด้านต่าง ๆ มาวิเคราะห์ ตรวจสอบ เรื่องการสืบสวนสอบสวน รวบรวมพยานหลักฐาน ทำให้ต้องใช้เวลา นานกว่าจะสามารถฟ้องผู้กระทำความผิดต่อศาลได้

การดำเนินคดีในชั้นศาล

ปัญหาความล่าช้าในการดำเนินคดีชั้นศาลคือ ผู้ต้องหาบางคนยังหลบหนีอยู่ แต่เมื่อพนักงานอัยการยื่นฟ้องผู้ต้องหาต่อศาลแล้ว มีการสืบพยานไปแล้วหลายปาก ซึ่งอาจกินเวลาไป 1 - 2 ปี ต่อมาสามารถจับตัวผู้ต้องหาได้เพิ่มอีก ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 172 วรรคแรก ซึ่งบัญญัติให้การพิจารณาและสืบพยานในศาล ต้องทำโดยเปิดเผยต่อหน้าจำเลย พยานที่สืบไปก่อนหน้านี้แล้วถือว่าไม่ได้ทำต่อหน้าจำเลย จึงต้องมีการเริ่มสืบพยานกันใหม่หมด ซึ่งทำให้เสียเวลาไปเปล่า ๆ แล้วหลายปี และหากต่อมา สามารถจับผู้ต้องหาได้เพิ่มอีก ก็ต้องเริ่มสืบกันใหม่อีก ผู้เสียหายหรือพยานที่ต้องมาศาลหลายครั้ง

แล้วแต่คดีไม่มีความคืบหน้าเลยก็เริ่มเบื่อก็จะต้องไปศาล พอนานวันเข้าก็ไม่ไปศาลเลย คดีก็ขาดพยานไปอาจทำให้ไม่สามารถเอาผิดกับจำเลยได้

ซึ่งความล่าช้านี้เองอาจทำให้มีการต่อรองระหว่างจำเลยกับผู้เสียหายว่าให้ผู้เสียหายรับเงินไปจำนวนหนึ่ง แล้วให้ไปถอนแจ้งความ หรือไม่ไปเป็นพยานที่ศาล หรือทำกรอย่างใด ๆ โดยบอกว่าคดีจะต้องรอให้คดีเสร็จเด็ดขาดไปซึ่งจะอีกนานเท่าใดก็ยังไม่สามารถกำหนดได้ และหากคดีเสร็จเด็ดขาดแล้วก็จะขายทอดตลาดทรัพย์สินได้ แล้วนำเงินมาแบ่งคืนผู้เสียหายแต่ละคนอาจได้เพียงเล็กน้อย ซึ่งหากผู้เสียหายมีเห็นคล้อยตามที่ผู้กระทำความผิดว่ามาผู้เสียหายก็จะตกลงรับเงินจำนวนนั้นไปและจะไม่มาเป็นพยานศาลหรือกลับคำให้การ ฯลฯ ซึ่งจะทำให้พยานหลักฐานมีน้ำหนักน้อยลงไปอีก และอาจจะไม่สามารถเอาผิดกับผู้กระทำความผิดได้

4. ปัญหาเรื่องอัตราโทษขั้นสูง

ตามมาตรา 12 ของพระราชกำหนด ฯ ได้กำหนดโทษสำหรับผู้กระทำความผิดตามมาตรา 4 หรือมาตรา 5 ไว้มีโทษจำคุกตั้งแต่ 5 ปี ถึง 10 ปี และปรับตั้งแต่ 500,000 บาท ถึง 1,000,000 บาท และปรับอีกไม่เกินวันละ 10,000 บาท ตลอดเวลาที่ยังฝ่าฝืนอยู่

การกระทำความผิดตามฐานกู้ยืมเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชนนั้น การกระทำต่อผู้เสียหายคนหนึ่งก็ถือว่าเป็นความผิดกรรมหนึ่ง ผู้เสียหายแต่ละคนต่างคนก็ต่างถูกหลอกลวง ผู้กระทำความผิดได้มีการหลอกลวงผู้เสียหายต่างคน ต่างเวลา กัน จึงเป็นการกระทำความผิดหลายกรรมต่างกัน แต่เนื่องจากประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 91 ที่กำหนดว่าเมื่อมีการกระทำความผิดหลายกรรมต่างกัน ให้ศาลลงโทษผู้นั้นทุกกรรมเป็นกระทงความผิดไป แต่เมื่อรวมโทษทุกกระทงแล้ว โทษจำคุกต้องไม่เกิน (1)..... (2) 20 ปี สำหรับกรณีความผิดกระทงที่หนักที่สุดมีอัตราโทษจำคุกอย่างสูงเกิน 3 ปีแต่ไม่เกิน 10 ปี (3).....

การที่พระราชกำหนด ฯ กำหนดโทษขั้นสูงให้จำคุกไม่เกิน 10 ปี ดังกล่าวนั้น จึงทำให้เกิดปัญหาเกี่ยวกับโทษที่ผู้กระทำความผิดจะได้รับไม่เหมาะสมกับความเสียหายที่ร้ายแรงจากการกระทำของผู้นั้น ซึ่งต้องรับโทษสูงสุดไม่เกิน 20 ปี และเมื่อมีการอภัยโทษหรือลดโทษ ก็จะได้รับโทษจริง ๆ ไม่ถึง 20 ปี อย่างเช่น นางชม้อย ทิพย์ใส ซึ่งศาลพิพากษาลงโทษจำคุก 20 ปี แต่รับโทษจำคุกจริงเพียง 8 ปี เศษ เท่านั้น

5.2 ข้อเสนอแนะ

จากบทสรุปที่ได้กล่าวมา มีข้อเสนอแนะดังต่อไปนี้ คือ

1. ควรแก้ไขเพิ่มเติมมาตรา 4 แห่งพระราชกำหนดการกู้ยืมเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชน พ.ศ. 2527

โดยตัดข้อความ “ในอัตราที่สูงกว่าอัตราดอกเบี้ยสูงสุดที่สถาบันการเงินตามกฎหมายว่าด้วยดอกเบี้ยเงินให้กู้ยืมของสถาบันการเงินจะพึงจ่ายได้” ออก และเพิ่มเติมคำว่า “หรือทรัพย์สินหรือผลประโยชน์อื่นใด” ซึ่งจะทำให้มาตรา 4 มีข้อความดังนี้

มาตรา 4 บัญญัติว่า “ผู้ใดโฆษณาหรือประกาศให้ปรากฏต่อประชาชนหรือกระทำด้วยประการใด ๆ ให้ปรากฏแก่บุคคลตั้งแต่สิบคนขึ้นไปว่า ในการกู้ยืมเงินตนหรือบุคคลใดจะจ่ายหรืออาจจ่ายผลประโยชน์ตอบแทนให้ตามพฤติการณ์แห่งการกู้ยืมเงิน โดยที่ตนรู้หรือควรรู้อยู่แล้วว่าตนหรือบุคคลนั้นจะนำเงินหรือทรัพย์สินหรือผลประโยชน์อื่นใดจากผู้ให้กู้ยืมรายนั้น หรือรายอื่นมาจ่ายหมุนเวียนให้แก่ผู้ให้กู้ยืมเงิน หรือโดยที่ตนรู้หรือควรรู้อยู่แล้วว่า ตนหรือบุคคลนั้นไม่สามารถประกอบกิจการใด ๆ โดยชอบด้วยกฎหมายที่จะให้ผลประโยชน์ตอบแทนเพียงพอที่จะนำมาจ่ายในอัตรานั้นได้ และในการนั้นเป็นเหตุให้ตนหรือบุคคลใดได้กู้ยืมเงินไป ผู้นั้นกระทำความผิดฐานกู้ยืมเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชน...”

2. ควรออกเป็นระเบียบเกี่ยวกับการจัดการทรัพย์สินที่ยึดหรืออายัดตามมาตรา 8 แห่งพระราชกำหนดการกู้ยืมเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชน พ.ศ. 2527

โดยให้นำหลักการของระเบียบคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินว่าด้วยการเก็บรักษาและการจัดการทรัพย์สินที่ถูกยึดหรืออายัด พ.ศ.2543 และระเบียบคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินว่าด้วยการให้ผู้มีส่วนได้เสียรับทรัพย์สินไปดูแลและใช้ประโยชน์ การนำทรัพย์สินออกขายทอดตลาด และการนำทรัพย์สินไปใช้เพื่อประโยชน์ของทางราชการ พ.ศ.2543 มาเทียบเคียงและออกเป็นระเบียบกระทรวงการคลัง เช่น

ในกรณีทรัพย์สินที่ยึดหรืออายัดไว้เป็นอสังหาริมทรัพย์หรือเป็นกิจการ เช่น อุตสาหกรรม พาณิชยกรรม เกษตรกรรม ที่มีรายได้จากการประกอบกิจการดังกล่าว ก็ให้

แต่งตั้งผู้จัดการหรือมีคำสั่งให้เข้าอสังหาริมทรัพย์หรือกิจการดังกล่าว โดยให้ส่งมอบรายได้ทั้งหมด หรือบางส่วนแก่ผู้มีหน้าที่เก็บรักษาทรัพย์สินภายในเวลาและตามเงื่อนไขที่กำหนดก็ได้ เพื่อเก็บรักษาเช่นเดียวกับทรัพย์สิน ตามข้อ 10. ของระเบียบคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินว่าด้วยการเก็บรักษาและการจัดการทรัพย์สินที่ถูกยึดหรืออายัด พ.ศ.2543 (โปรดดูในภาคผนวก ค.)

หรือกรณีทรัพย์สินนั้นมีสภาพเป็นของเสียด หรือถ้าหน่วงช้าไว้ จะเป็นการเสี่ยงต่อความเสียหายหรือค่าใช้จ่ายจะเกินส่วนแห่งค่าของทรัพย์สินนั้น หรือทรัพย์สินนั้นมีลักษณะที่อาจทำให้สกปรกเลอะเทอะหรือมีกลิ่น หรือรบกวนหรือก่อความรำคาญ หรือทรัพย์สินนั้นมีน้ำหนักมาก หรือไม่สะดวกต่อการเคลื่อนย้าย หรือมีขนาดใหญ่มาก หรือเปลืองเนื้อที่ในการเก็บรักษา หรือทรัพย์สินนั้นเป็นทรัพย์สินซึ่งโดยสภาพอาจก่อให้เกิดอันตรายได้ง่าย เช่น สารเคมี หรือสิ่งที่เป็นเชื้อเพลิง หรือทรัพย์สินนั้นเป็นทรัพย์สินที่ต้องเก็บรักษาไว้ในสถานที่ โดยเฉพาะเพื่อรักษาคุณภาพของตัวทรัพย์สิน หรือเป็นทรัพย์สินที่มีขั้นตอนหรือวิธีการเก็บรักษาเป็นพิเศษ หากเห็นว่าทรัพย์สินดังกล่าวไม่เหมาะสมที่จะเก็บรักษาไว้ หรือเก็บรักษาไว้จะเป็นภาระแก่ทางราชการมากเกินไป อาจสั่งให้ผู้มีส่วนได้เสียรับทรัพย์สินนั้นไปดูแลและใช้ประโยชน์ หรือให้นำทรัพย์สินนั้นออกขายทอดตลาด หรือนำไปใช้เพื่อประโยชน์ของทางราชการได้ ตามข้อ 15 ของระเบียบ ฯ

3. กรมสอบสวนคดีพิเศษ ควรประกอบด้วยบุคลากรที่เป็นผู้เชี่ยวชาญจากหลากหลายอาชีพ เช่น ตำรวจ , นักบัญชี , หนายความ , นักการธนาคาร , โบรมเกอร์ และผู้เชี่ยวชาญทางคอมพิวเตอร์ เพื่อที่สามารถตรวจสอบพยานหลักฐานต่าง ๆ วิธีที่ดำเนินการ และสามารถวินิจฉัยได้ว่ามีการกระทำความผิดเกิดขึ้นหรือไม่ และถ้ามีการกระทำความผิดก็สามารถรวบรวมพยานหลักฐานเพื่อที่จะเสนอต่อศาลต่อไป

ซึ่งบุคลากรเหล่านี้ก็จะมาจากหน่วยงาน หรือองค์กรที่เกี่ยวข้อง โดยการโอนย้ายมา เช่น ตำรวจก็อาจโอนย้ายมาจากกองบังคับการสืบสวนสอบสวนคดีเศรษฐกิจ เนื่องจากเป็นผู้ที่มีความรู้ความชำนาญพอสมควร และเป็นผู้ที่ปฏิบัติคลุกคลีอยู่กับเรื่องอาชญากรรมทางเศรษฐกิจโดยเฉพาะอยู่แล้ว อาจมาจากสำนักงานเศรษฐกิจการคลัง สำนักงานคดีเศรษฐกิจและทรัพยากร ซึ่งเป็นหน่วยงานในสังกัดสำนักงานอัยการสูงสุด กรมบังคับคดี หรือหน่วยงานอื่น ๆ หรือจากการว่าจ้างผู้เชี่ยวชาญด้านต่าง ๆ

เมื่อพนักงานสอบสวนคดีพิเศษมีอำนาจสอบสวนคดีพิเศษซึ่งรวมถึงคดีตามพระราชกำหนดการกู้ยืมเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชน พ.ศ.2527 ด้วยแล้ว ก็จะสามารถแก้ปัญหาเรื่องความร่วมมือระหว่างหน่วยงานได้ด้วย เนื่องจากกรมสอบสวนคดีพิเศษก็จะประกอบด้วยผู้แทนหรือบุคลากรซึ่งโอนย้ายมาจากแต่ละหน่วยงานนั่นเอง

และพนักงานสอบสวนคดีพิเศษควรจะมีอำนาจพิเศษหรือมากกว่าอำนาจของพนักงานสอบสวนโดยทั่วไป เช่น มีอำนาจสอบถาม ขอข้อมูลหรือเอกสาร เพื่อการสอบสวน ซึ่งในกรณีที่สถาบันการเงิน หรือบุคคลที่มีหน้าที่รักษาความลับของลูกค้า ติดปัญหาเรื่องการต้องรักษาความลับ ก็ถือว่าการให้ข้อมูลดังกล่าวขอด้วยกฎหมายแล้ว ฯลฯ เพื่อให้เกิดความรวดเร็วและได้รับข้อมูลที่ถูกต้อง ในสอบสวน รวบรวมพยานหลักฐาน ซึ่งทำให้สามารถพิสูจน์ความผิดของผู้กระทำความผิดได้

4. ในการดำเนินคดีควรออกพระราชบัญญัติฉบับใหม่ขึ้น

โดยพระราชบัญญัตินี้จะกำหนดวิธีพิจารณาคดีแบบพิเศษแตกต่างจากประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ซึ่งวิธีพิจารณานี้จะต้องทำให้การดำเนินคดีการพิจารณาคดี การสืบพยาน เป็นไปด้วยความรวดเร็วยิ่งขึ้น

และเนื่องจากหลักฐานในการกระทำความผิดส่วนใหญ่หรือเกือบจะทั้งหมดนั้นอยู่กับผู้กระทำความผิด ซึ่งหากใช้วิธีพิจารณาแบบเดิมที่เป็นแบบกล่าวหาจะทำให้ยากแก่การค้นหา หรือนำพยานหลักฐานนั้น ๆ สูศาลได้ จึงควรมีการกำหนดข้อสันนิษฐานของกฎหมายขึ้นว่าหากมีการกระทำครบองค์ประกอบตามที่กฎหมายกำหนด และพนักงานอัยการสามารถพิสูจน์ได้ว่าได้ปฏิบัติตามเงื่อนไขแห่งการที่จะได้รับประโยชน์แห่งของสันนิษฐานของกฎหมายนั้นครบถ้วนแล้ว¹ ก็ให้สันนิษฐานไว้ก่อนว่าผู้นี้กระทำความผิด ซึ่งผู้นี้จะต้องนำสืบหักล้างข้อสันนิษฐานนั้นให้เห็นได้ว่าตนมีสิทธิทำได้ หรือการกระทำของตนไม่เป็นความผิด หรือตนไม่ต้องรับผิดเพราะอะไร หากนำสืบหักล้างข้อสันนิษฐานไม่ได้ ก็ต้องถือว่าผู้นี้กระทำความผิดฐานกู้ยืมเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชนและต้องรับโทษตามกฎหมาย

¹ โดยใช้หลักของมาตรา 84 (2) แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง

5. ควรมีการเพิ่มอัตราโทษชั้นสูง ในมาตรา 12 แห่งพระราชกำหนดการกักเงินที่เป็นการขู่โกงประชาชน พ.ศ.2527

ควรมีการแก้ไขบทกำหนดโทษ ตามมาตรา 12 ที่กำหนดโทษชั้นสูงไว้จำคุกไม่เกิน 10 ปี ซึ่งยังไม่เหมาะสมกับผลกระทบที่เกิดขึ้นทั้งกับประชาชนผู้เสียหายและเศรษฐกิจของประเทศ จึงควรมีการแก้ไขอัตราโทษชั้นสูงให้สูงกว่า 10 ปี เช่น 12 ปี หรือ 15 ปี เพราะเมื่อแก้ไขอัตราโทษชั้นสูงให้สูงกว่า 10 ปี แล้ว ศาลก็สามารถลงโทษผู้กระทำความผิดให้จำคุกได้ถึง 50 ปี ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 91 (3)

และเนื่องจากผู้กระทำความผิดตามพระราชกำหนดนี้ บางคนเป็นผู้ที่มีความรู้ ความชำนาญ จากการประกอบอาชีพการงาน และใช้โอกาสที่ตนประกอบอาชีพนั้นไปกระทำความผิด ดังนั้นเพื่อป้องกันมิให้ผู้กระทำความผิดนั้นมีโอกาสได้กระทำความผิดซ้ำอีก โดยการใช้ความรู้ ความชำนาญหรือหน้าที่การงาน จึงควรที่จะนำมาวิธีการเพื่อความปลอดภัย โดยห้ามการประกอบอาชีพบางอย่างตามมาตรา 50¹ แห่งประมวลกฎหมายอาญามาใช้กับผู้กระทำความผิดตามพระราชกำหนดนี้อย่างจริงจังด้วย

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

¹ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 50 บัญญัติว่า “เมื่อศาลพิพากษาให้ลงโทษผู้ใด ถ้าศาลเห็นว่าผู้นั้นกระทำความผิดโดยอาศัยโอกาสจากการประกอบอาชีพหรือวิชาชีพ หรือเนื่องจากการประกอบอาชีพหรือวิชาชีพ อาจจะกระทำความผิดเช่นนั้นขึ้นอีก ศาลจะสั่งไว้ในคำพิพากษาห้ามการประกอบอาชีพหรือวิชาชีพนั้น มีกำหนดเวลาไม่เกินห้าปีนับแต่วันพ้นโทษไปแล้วก็ได้”

รายการอ้างอิง

ภาษาไทย

- กฎกระทรวง แบ่งส่วนราชการกรมสอบสวนคดีพิเศษ กระทรวงยุติธรรม พ.ศ.2545
- กรมตำรวจ. คำสั่งที่ 924/2535 เรื่อง การปฏิบัติในการสืบสวนสอบสวนคดีอาชญากรรมทางเศรษฐกิจ 26 สิงหาคม 2535.
- กรมตำรวจ. ระเบียบกรมตำรวจว่าด้วยกำหนดหน้าที่การงานในราชการกรมตำรวจ (ฉบับที่ 9) พ.ศ. 2535 15 เมษายน 2535.
- กรมหมื่นราชบุรีดิเรกฤทธิ์. พระราชบัญญัติในปีตยุบัน (เล่ม 2). กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์กองหลวง, จ.ศ.121.
- กระทรวงการคลัง. ระเบียบกระทรวงการคลัง ว่าด้วยการยึดทรัพย์สิน ตามมาตรา 8 แห่งพระราชกำหนดการกู้ยืมเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชน พ.ศ.2527 พ.ศ.2538 28 มิถุนายน 2538.
- กระทรวงการคลัง. ระเบียบกระทรวงการคลัง ว่าด้วยการออกหนังสือเรียก ตามมาตรา 7 (1) (2) และ (3) แห่งพระราชกำหนดการกู้ยืมเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชน พ.ศ.2527 พ.ศ.2538 28 มิถุนายน 2538.
- กระทรวงการคลัง. ระเบียบกระทรวงการคลัง ว่าด้วยการอายัดทรัพย์สิน ตามมาตรา 8 แห่งพระราชกำหนดการกู้ยืมเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชน พ.ศ.2527 พ.ศ.2538 28 มิถุนายน 2538.
- กำธร กำประเสริฐ. ประวัติศาสตร์กฎหมาย. กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2526.
- เกษม สุกิจบริหาร. การให้คำมั่นเป็นเท็จกับความผิดฐานฉ้อโกง. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย , 2536.
- เกียรติขจร วัจนะสวัสดิ์. คำอธิบายกฎหมายอาญา ภาค 1. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2533.
- คณะทำงานเฉพาะกิจเพื่อแก้ไขปัญหาคดี บริษัท บลิสเซอร์ อินเตอร์กรุ๊ป จำกัด. คู่มืออธิบายกฎหมายและระเบียบปฏิบัติเกี่ยวกับการเงินนอกระบบ. กันยายน 2538.
- คณะผู้จัดทำหนังสือรวมกฎหมายป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน. หนังสือรวมกฎหมายป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พระราชบัญญัติ พระราชกฤษฎีกา กฎกระทรวง ระเบียบและประกาศที่เกี่ยวข้อง. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์เดือนตุลา, 2543.
- คณิต ณ นคร. กฎหมายอาญาภาคความผิด ฉบับพิมพ์ครั้งที่ 7 แก้ไขเพิ่มเติม สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ 2543 หน้า 155.

ระเบียบคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินว่าด้วยการให้ผู้มีส่วนได้เสียรับทรัพย์สิน
ไปดูแลและใช้ประโยชน์ การนำทรัพย์สินออกขายทอดตลาด และการนำทรัพย์สินไปใช้
เพื่อประโยชน์ของทางราชการ พ.ศ.2543

ร่างพระราชบัญญัติการสอบสวนคดีพิเศษ

วิทย์ เทียงบุญธรรม. พจนานุกรมศัพท์กฎหมายไทย (อังกฤษ-ไทย ไทย-อังกฤษ). พิมพ์ครั้งแรก.
เชียงใหม่ : เจริญการพิมพ์, 2536.

วีระพงษ์ บุญโญภาส. อาชญากรรมทางเศรษฐกิจ (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์นิติธรรม,
2544.

วีระพงษ์ บุญโญภาส. อาชญากรรมทางเศรษฐกิจในทศวรรษที่ 90. วารสารกฎหมาย ฉบับที่ 2, ปีที่
14 (มกราคม 2536)

สมพร พรหมหิตาธร. หลักกฎหมายพระราชบัญญัติการกู้ยืมเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชน
พ.ศ.2527 และพระราชบัญญัติการเล่านแชร์ พ.ศ.2534. พิมพ์ครั้งแรก. กรุงเทพมหานคร :
สำนักพิมพ์นิติธรรม, 2537.

สำนักอบรมศึกษากฎหมายแห่งเนติบัณฑิตยสภา. รวมคำบรรยาย ภาคสอง สมัยที่ 49 ปีการศึกษา
2539. เล่มที่ 16 หน้า 51.

สิทธิเสรี งามภากร. แนวความคิดและบทบาทของสถาบันการเงินในการจัดตั้งตลาดซื้อขาย
ล่วงหน้าสินค้าเกษตร. (เอกสารประกอบการบรรยาย ณ โรงแรมเอเชีย) กรุงเทพฯ :
กรกฎาคม 2533.

สุโข สุวรรณศิริ. ความผิดฐานฉ้อโกง. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์,
2499.

สุธีร์ ศุภานิตย์. คู่มือกฎหมายลักษณะล้มละลาย. พิมพ์ครั้งที่ 4 กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์เรือนการ
พิมพ์, 2534.

อำนวยการเอก พระอินทพรปรีชา. คำอธิบายกฎหมายลักษณะอาชญา ภาค 2 ตอน 3.
กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์โสภณพิพรรฒธนากร , 2471.

ภาษาอังกฤษ

Black, H. C. Black 's Law Dictionary Sixth Edition. 2nd Reprint. Minn : West Publishing, 1990.

Criminal Law of the People's Republic of China

New York State Consolidated Law

Williams, Glanville. Criminal Law : The General Part. 2d ed.London : Stevens & Sons , 1961.

Williams, Glanville. Textbook of Criminal Law. London : Stevens & Sons , 1978.

อินเทอร์เน็ต

แหล่งที่มา : <http://www.ecid.police.go.th> [2003, February 10]

แหล่งที่มา : <http://www.findlaw.com> [2003, February 9]

แหล่งที่มา : <http://www.findlaw.com/11stategov/ny/laws.html> [2003, February 2]

แหล่งที่มา : <http://www.krisdika.go.th> [2003, February 9]

แหล่งที่มา : <http://www.sfo.go.uk/about/default.asp> [2003, February 9]

แหล่งที่มา : <http://www.sfo.go.uk/about/structure.asp> [2003, February 9]

แหล่งที่มา : <http://www.sfo.go.uk/cases/cases.asp> [2003, February 9]

แหล่งที่มา : <http://www.sfo.go.uk/cases/section2.asp> [2003, February 9]

แหล่งที่มา : <http://www.sfo.go.uk/news/news.asp> [2003, February 9]

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาคผนวก

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาคผนวก ก

พระราชกำหนดการกู้ยืมเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชน พ.ศ.2527

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พระราชกำหนด
การกู้ยืมเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชน
พ.ศ. 2527

ภูมิพลอดุลยเดช ป.ร.
ให้ไว้ ณ วันที่ 11 พฤศจิกายน พ.ศ.2527
เป็นปีที่ 39 ในรัชกาลปัจจุบัน

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้ประกาศว่า

โดยที่เป็นการสมควรมีกฎหมายว่าด้วยการกู้ยืมเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชน อาศัยอำนาจตามความในมาตรา 157 ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชกำหนดขึ้นไว้ ดังต่อไปนี้

มาตรา 1 พระราชกำหนดนี้เรียกว่า “พระราชกำหนดการกู้ยืมเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชน พ.ศ. 2527”

มาตรา 2 พระราชกำหนดนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป*

* ประกาศในราชกิจจานุเบกษาวันที่ 12 พฤศจิกายน พ.ศ.2527 เล่มที่ 101 ตอนที่ 164 ฉบับพิเศษ หน้า 1

มาตรา 3 ในพระราชกำหนดนี้

๑ “กู้ยืมเงิน” หมายความว่า รับเงิน ทรัพย์สิน หรือผลประโยชน์อื่นใด ไม่ว่าจะในลักษณะของการรับฝาก การกู้ การยืม การจำหน่ายบัตรหรือสิ่งอื่นใด การรับเข้าเป็นสมาชิก การรับเข้าร่วมลงทุน การรับเข้าร่วมกระทำการอย่างใดอย่างหนึ่ง หรือในลักษณะอื่นใด โดยผู้กู้ยืมเงิน หรือบุคคลอื่นจ่ายผลประโยชน์ตอบแทน หรือตกลงว่าจะจ่ายผลประโยชน์ตอบแทนแก่ผู้ให้กู้ยืมเงิน ทั้งนี้ ไม่ว่าจะเป็นการรับเพื่อตนเองหรือรับในฐานะตัวแทนหรือลูกจ้างของผู้กู้ยืมเงินหรือของผู้ให้กู้ยืมเงิน หรือในฐานะอื่นใด และไม่ว่าการรับหรือจ่ายเงิน ทรัพย์สิน ผลประโยชน์อื่นใด หรือผลประโยชน์ตอบแทนนั้น จะกระทำด้วยวิธีการอย่างใด ๆ

๒ “ผลประโยชน์ตอบแทน” หมายความว่า เงิน ทรัพย์สิน หรือผลประโยชน์อื่นใด ที่ผู้กู้ยืมเงิน หรือบุคคลอื่นจ่ายหรือจะจ่ายให้แก่ผู้ให้กู้ยืมเงินเพื่อการกู้ยืมเงิน ทั้งนี้ ไม่ว่าจะจ่ายในลักษณะดอกเบี้ย เงินปันผล หรือลักษณะอื่นใด

“ผู้กู้ยืมเงิน” หมายความว่า บุคคลผู้ทำการกู้ยืมเงิน และในกรณีที่ผู้กู้ยืมเงินเป็นนิติบุคคล ให้หมายความรวมถึงผู้ซึ่งลงนามในสัญญาหรือตราสารการกู้ยืมเงินในฐานะผู้แทนของนิติบุคคลนั้นด้วย

“ผู้ให้กู้ยืมเงิน” หมายความว่า บุคคลผู้ซึ่งให้กู้ยืมเงินระบุให้บุคคลที่ได้รับต้นเงินหรือผลประโยชน์ตอบแทนจากผู้กู้ยืมเงิน

“พนักงานเจ้าหน้าที่” หมายความว่า ผู้ซึ่งรัฐมนตรีแต่งตั้งให้ปฏิบัติการตามพระราชกำหนดนี้

“รัฐมนตรี” หมายความว่า รัฐมนตรีผู้รักษาการตามพระราชกำหนดนี้

๑ บทนิยามคำว่า “กู้ยืมเงิน” ความเดิมถูกยกเลิกโดยมาตรา 3 แห่ง พ.ร.บ.แก้ไขเพิ่มเติมพระราชกำหนดการกู้ยืมเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชน พ.ศ.2534 และให้ใช้ความใหม่แทนดังที่พิมพ์ไว้

๒ บทนิยามคำว่า “ผลประโยชน์ตอบแทน” ความเดิมถูกยกเลิกโดยมาตรา 3 แห่ง พ.ร.บ.แก้ไขเพิ่มเติมพระราชกำหนดการกู้ยืมเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชน พ.ศ.2534 และให้ใช้ความใหม่แทนดังที่พิมพ์ไว้

มาตรา 4 ผู้ใดโฆษณาหรือประกาศให้ปรากฏต่อประชาชนหรือกระทำด้วยประการใด ๆ ให้ปรากฏแก่บุคคลตั้งแต่สิบคนขึ้นไปว่า ในการกู้ยืมเงิน ตนหรือบุคคลใดจะจ่ายหรืออาจจ่ายผลประโยชน์ตอบแทนให้ตามพฤติการณ์แห่งการกู้ยืมเงิน ในอัตราที่สูงกว่าอัตราดอกเบี้ยสูงสุดที่สถาบันการเงินตามกฎหมายว่าด้วยดอกเบี้ยเงินให้กู้ยืมของสถาบันการเงินจะพึงจ่ายได้ โดยที่ตนรู้หรือควรรู้อยู่แล้วว่าตนหรือบุคคลนั้นจะนำเงินจากผู้ให้กู้ยืมรายนั้นหรือรายอื่นมาจ่ายหมุนเวียนให้แก่ผู้ให้กู้ยืมเงิน หรือโดยที่ตนรู้หรือควรรู้อยู่แล้วว่า ตนหรือบุคคลนั้นไม่สามารถประกอบกิจการใด ๆ โดยชอบด้วยกฎหมายที่จะให้ผลประโยชน์ตอบแทนพอเพียงที่จะนำมาจ่ายในอัตรานั้นได้ และในการนั้นเป็นเหตุให้ตนหรือบุคคลใดได้กู้ยืมเงินไป ผู้นั้นกระทำความผิดฐานกู้ยืมเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชน

ผู้ใดไม่มีใบอนุญาตให้ประกอบธุรกิจเกี่ยวกับปัจจัยชำระเงินต่างประเทศตามกฎหมายว่าด้วยการควบคุมการแลกเปลี่ยนเงิน ดำเนินการ หรือให้พนักงาน ลูกจ้าง หรือบุคคลใดดำเนินการโฆษณา ประกาศหรือชักชวนประชาชนให้ลงทุน โดย

- (1) ชื่อหรือขายเงินตราสกุลใดสกุลหนึ่งหรือหลายสกุล หรือ
- (2) เก่งกำไรหรืออาจจะได้รับผลประโยชน์จากการเปลี่ยนแปลงของอัตราแลกเปลี่ยนเงิน ให้ถือว่าผู้นั้นกระทำความผิดฐานกู้ยืมเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชนด้วย

มาตรา 5 ผู้ใดกระทำการดังต่อไปนี้

- (1) ในการกู้ยืมเงินหรือจะกู้ยืมเงิน
 - (ก) มีการโฆษณาหรือประกาศแก่บุคคลทั่วไป หรือโดยการแพร่ข่าวด้วยวิธีอื่นใด หรือ
 - (ข) ดำเนินกิจการกู้ยืมเงินเป็นปกติธุระ หรือ
 - (ค) จัดให้มีผู้รับเงินในการกู้ยืมเงินในแหล่งต่าง ๆ หรือ
 - (ง) จัดให้มีบุคคลตั้งแต่ห้าคนขึ้นไป ไปชักชวนบุคคลต่าง ๆ เพื่อให้มีการให้กู้ยืมเงิน หรือ
 - (จ) ได้กู้ยืมเงินจากผู้ให้กู้ยืมเงินเกินสิบคนซึ่งมีจำนวนเงินกู้ยืมรวมกันตั้งแต่ห้าล้านบาทขึ้นไป อันมิใช่การกู้ยืมเงินจากสถาบันการเงินตามกฎหมายว่าด้วยดอกเบี้ยเงินให้กู้ยืมของสถาบันการเงิน และ

^๑ มาตรา 4 ความเดิมถูกยกเลิกโดยมาตรา 3 แห่ง พ.ร.บ.แก้ไขเพิ่มเติมพระราชกำหนดการกู้ยืมเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชน (ฉบับที่ 2)พ.ศ.2545 และให้ใช้ความใหม่แทนดังที่พิมพ์ไว้

(2) ผู้ยื่น

(ก) จ่าย หรือโฆษณา ประกาศ แพร่ข่าว หรือตกลงว่าจะจ่ายผลประโยชน์ตอบแทน ให้แก่ผู้ให้กู้ยืมเงิน ในอัตราที่สูงกว่าอัตราดอกเบี้ยสูงสุดที่สถาบันการเงินตามกฎหมายว่าด้วยดอกเบี้ยเงินให้กู้ยืมของสถาบันการเงินจะพึงจ่ายได้ หรือ

(ข) ไม่ยอมปฏิบัติตามคำสั่งของพนักงานเจ้าหน้าที่ตามมาตรา 7 (1) (2) หรือ (3) หรือกิจการของผู้ยื่นตามที่ยื่นได้ให้ข้อเท็จจริงต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ตามมาตรา 7 ไม่ปรากฏหลักฐานพอที่จะเชื่อได้ว่า เป็นกิจการที่ให้ผลประโยชน์ตอบแทนเพียงที่จะนำมาจ่ายให้แก่ผู้ให้กู้ยืมเงินทั้งหลาย

ผู้ยื่นต้องระวางโทษเช่นเดียวกับผู้กระทำผิดฐานกู้ยืมเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชนตามมาตรา 4 ทั้งนี้ เว้นแต่ผู้ยื่นจะสามารถพิสูจน์ได้ว่า กิจการของตนหรือของบุคคลอื่นที่ตนอ้างถึงนั้น เป็นกิจการที่ให้ผลประโยชน์ตอบแทนเพียงที่จะนำมาจ่ายตามที่ตนได้กล่าวอ้าง หรือหากกิจการดังกล่าวไม่อาจให้ผลประโยชน์ตอบแทนพอเพียง ก็จะต้องพิสูจน์ได้ว่ากรณีดังกล่าวได้เกิดขึ้นเนื่องจากสภาวะการณ์ทางเศรษฐกิจที่ผิดปกติอันไม่อาจคาดหมายได้ หรือมีเหตุอันสมควรอย่างอื่น

มาตรา 6 เพื่อประโยชน์ในการคำนวณอัตราผลประโยชน์ตอบแทนตามมาตรา 4 และมาตรา 5 ในกรณีที่ผู้กู้ยืมเงินได้จ่ายหรือจะจ่ายผลประโยชน์ตอบแทนที่มีใช่เป็นตัวเงิน ให้คำนวณมูลค่าของผลประโยชน์ตอบแทนดังกล่าวออกเป็นจำนวนเงิน

๑ ในกรณีที่พฤติการณ์แห่งการกู้ยืมเงินไม่เปิดช่องให้คำนวณผลประโยชน์ตอบแทนเป็นจำนวนเงินแน่นอนได้ ให้ประมาณการจากอัตราผลประโยชน์ตอบแทนขั้นต่ำที่คาดว่าผู้ให้กู้ยืมเงินจะได้รับ หากจะมีการจ่ายผลประโยชน์ตอบแทนนั้น

มาตรา 7 ในกรณีที่มิเหตุอันควรสงสัยว่า ผู้ใดกระทำความผิดตามมาตรา 4 หรือกระทำความผิดตามมาตรา 5 (1) หรือ (2) (ก) ให้พนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจดังต่อไปนี้

(1) มีหนังสือเรียกให้ผู้ยื่นหรือบุคคลใดที่พนักงานเจ้าหน้าที่เห็นว่าจะเป็นการประโยชน์แก่การตรวจสอบถึงการกู้ยืมเงิน มาให้ถ้อยคำ

๑ ความในวรรคสองของมาตรา 6 บัญญัติเพิ่มเติมขึ้นโดยมาตรา 4 แห่ง พ.ร.บ.แก้ไขเพิ่มเติมพระราชกำหนดการกู้ยืมเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชน (ฉบับที่ 2)พ.ศ.2545

(2) สั่งให้บุคคลดังกล่าวตาม (1) รายงานสภาพกิจการของตน ตลอดจนสินทรัพย์และหนี้สินทั้งหมดของตน

(3) สั่งให้บุคคลดังกล่าวตาม (1) นำบัญชี เอกสาร หรือหลักฐานอื่น อันเกี่ยวกับการกู้ยืมเงินมาตรวจสอบ

(4) เข้าไปในสถานที่ใด ๆ ในเวลาระหว่างพระอาทิตย์ขึ้นถึงพระอาทิตย์ตก หรือในเวลาทำการของสถานที่นั้น เพื่อทำการตรวจสอบหรือค้นบัญชี เอกสาร หรือหลักฐานอื่นของบุคคลดังกล่าวตาม (1) ในการนี้ ให้พนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจสั่งบุคคลที่อยู่ในสถานที่นั้น ให้ปฏิบัติตามเท่าที่จำเป็นเพื่อประโยชน์ในการตรวจสอบหรือค้น ตามควรแก่เรื่อง และให้มีอำนาจยึดบัญชี เอกสาร หรือหลักฐานเหล่านั้น มาตรวจสอบได้

การเรียก หรือการสั่งตาม (1) (2) หรือ (3) ต้องแจ้งล่วงหน้าไม่น้อยกว่าเจ็ดวัน นับแต่วันได้รับหนังสือเรียกหรือคำสั่ง เว้นแต่ในกรณีที่เป็นเร่งด่วน

เมื่อได้เข้าไปและลงมือทำการตรวจสอบหรือค้นตาม (4) แล้วยังดำเนินการไม่เสร็จ จะกระทำการต่อไปในเวลากลางคืนก็ได้

มาตรา 8 ถ้าพนักงานเจ้าหน้าที่มีเหตุอันควรเชื่อว่า ผู้กู้ยืมเงินผู้ใดที่เป็นผู้ต้องหาว่ากระทำความผิดตามมาตรา 4 หรือมาตรา 5 มีหนี้สินล้นพ้นตัวตามกฎหมายว่าด้วยการล้มละลาย หรือมีสินทรัพย์ไม่พอชำระหนี้สิน และเห็นสมควรให้มีการดำเนินการยึดหรืออายัดทรัพย์สินของผู้นั้นไว้ก่อนเพื่อคุ้มครองผลประโยชน์ของประชาชนผู้ให้กู้ยืมเงิน ให้พนักงานเจ้าหน้าที่โดยอนุมัติของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังมีอำนาจสั่งยึดหรืออายัดทรัพย์สินของผู้นั้นไว้ก่อนได้ แต่จะยึดหรืออายัดทรัพย์สินไว้เกินกว่าเก้าสิบวันไม่ได้ เว้นแต่ในกรณีที่มีการฟ้องคดีต่อศาลตามมาตรา 9 หรือมาตรา 10 ให้คำสั่งยึดหรืออายัดดังกล่าวยังคงมีผลต่อไปจนกว่าศาลจะสั่งเป็นอย่างอื่น

เมื่อได้มีการยึดหรืออายัดทรัพย์สินของผู้ใดไว้ตามวรรคหนึ่ง หรือเมื่อพนักงานเจ้าหน้าที่มีเหตุอันควรเชื่อว่าผู้กู้ยืมเงินที่เป็นผู้ต้องหาว่ากระทำความผิดตามมาตรา 4 หรือมาตรา 5 มีหนี้สินล้นพ้นตัวตามกฎหมายว่าด้วยการล้มละลาย หรือมีหนี้สินไม่พอชำระหนี้สิน แต่ยังไม่สมควรสั่งยึดหรืออายัดทรัพย์สินตามวรรคหนึ่ง ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ส่งเรื่องให้พนักงานอัยการเพื่อพิจารณาดำเนินคดีล้มละลายต่อไปตามมาตรา 10

การยึดหรืออายัดทรัพย์สินตามวรรคหนึ่ง ให้นำบทบัญญัติตามประมวลรัษฎากร ที่เกี่ยวกับการยึดหรืออายัดทรัพย์สินมาใช้บังคับโดยอนุโลม

มาตรา 9 เมื่อพนักงานอัยการได้ฟ้องคดีอาญาแก่ผู้ใดในความผิดตามมาตรา 4 หรือมาตรา 5 ถ้าผู้ให้กู้ยืมเงินร้องขอ ให้พนักงานอัยการมีอำนาจเรียกต้นเงินคืนให้แก่

ผู้นั้นได้ และจะเรียกผลประโยชน์ตอบแทนที่เป็นสิทธิอันชอบด้วยกฎหมายให้แก่ผู้นั้นด้วยก็ได้
 ในการนี้ ให้นำบทบัญญัติว่าด้วยการฟ้องคดีแพ่งที่เกี่ยวข้องกับคดีอาญาตามประมวลกฎหมาย
 วิธีพิจารณาความอาญามาใช้บังคับโดยอนุโลม

มาตรา 10 เพื่อคุ้มครองประโยชน์ของประชาชนผู้ให้กู้ยืมเงินให้พนักงาน
 อัยการมีอำนาจฟ้องผู้กู้ยืมเงินที่เป็นผู้ต้องหาว่ากระทำความผิดตามมาตรา 4 หรือมาตรา 5 เป็น
 บุคคลล้มละลายได้ เมื่อ

- (1) เป็นผู้ที่มีหนี้สินล้นพ้นตัว หรือมีสินทรัพย์ไม่พอชำระหนี้สินได้
- (2) เป็นหนี้ผู้ให้กู้ยืมเงินรายหนึ่งหรือหลายรายเป็นจำนวนไม่น้อยกว่า
 หนึ่งแสนบาท และ
- (3) หนี้้นั้นอาจกำหนดจำนวนได้โดยแน่นอน ไม่ว่าหนี้้นั้นจะถึงกำหนดชำระ
 โดยพลันหรือในอนาคตก็ตาม

การฟ้องคดีล้มละลายตามวรรคหนึ่ง ให้ดำเนินกระบวนการพิจารณาไปตามกฎหมาย
 ว่าด้วยการล้มละลาย โดยให้ถือว่าพนักงานอัยการมีฐานะและสิทธิหน้าที่เสมือน เจ้าหนี้ผู้เป็นโจทก์
 และให้ได้รับยกเว้นค่าธรรมเนียม ค่าฤชาเนียม หรือการต้องวางเงินประกันต่าง ๆ ตามกฎหมาย
 ดังกล่าว

ในการพิจารณาคดีล้มละลาย ถ้าศาลพิจารณาได้ความจริงตามวรรคหนึ่ง ให้ศาล
 มีคำสั่งพิทักษ์ทรัพย์ลูกหนี้เด็ดขาด

ในการพิพากษาคดีล้มละลายตามมาตรา นี้ ให้ศาลมีอำนาจกำหนดหลักเกณฑ์
 เกี่ยวกับส่วนแบ่งทรัพย์สินของเจ้าหนี้ในลำดับ (8) ของมาตรา 130 แห่งพระราชบัญญัติล้มละลาย
 พุทธศักราช 2483 เพื่อให้เกิดความเป็นธรรมแก่เจ้าหนี้ทั้งหลาย โดยคำนึงถึงผลประโยชน์ตอบแทน
 ที่เจ้าหนี้ผู้ให้กู้ยืมเงินแต่ละรายได้รับมาแล้วก่อนมีการดำเนินคดีล้มละลายประกอบด้วย

มาตรา 11 ในการปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชกำหนดนี้ ให้พนักงานเจ้าหน้าที่
 เป็นเจ้าพนักงานตามประมวลกฎหมายอาญา

ในการปฏิบัติหน้าที่ พนักงานเจ้าหน้าที่ต้องแสดงบัตรประจำตัวต่อบุคคลที่
 เกี่ยวข้อง

บัตรประจำตัวพนักงานเจ้าหน้าที่ ให้เป็นไปตามแบบที่รัฐมนตรีกำหนด โดย
 ประกาศในราชกิจจานุเบกษา

มาตรา 11/1 ในกรณีที่มีการจับกุมผู้กระทำความผิดตามมาตรา 4 หรือมาตรา 5 ให้ผู้แจ้งเบาะแสการกระทำความผิดมีสิทธิได้รับสินบนและให้เจ้าพนักงานผู้ตรวจค้นหรือจับกุมผู้กระทำความผิดมีสิทธิได้รับเงินรางวัล โดยให้พนักงานอัยการร้องขอต่อศาลสั่งจ่ายเงินสินบนและเงินรางวัลจากค่าปรับที่ผู้กระทำความผิดได้ชำระต่อศาลเมื่อคดีถึงที่สุด

การจ่ายเงินสินบนและเงินรางวัลให้จ่ายเป็นจำนวนรวมกันแล้วร้อยละยี่สิบห้าของค่าปรับที่ได้ชำระต่อศาล

หลักเกณฑ์และวิธีการขอรับเงินสินบนและเงินรางวัล การกำหนดส่วนแบ่งในระหว่างผู้มีสิทธิหลายราย และการจ่ายเงินสินบนและเงินรางวัลให้เป็นไปตามระเบียบที่กระทรวงการคลังกำหนด

มาตรา 12 ผู้ใดกระทำความผิดตามมาตรา 4 หรือมาตรา 5 ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่ห้าปีถึงสิบปี และปรับตั้งแต่ห้าแสนบาทถึงหนึ่งล้านบาท และปรับอีกไม่เกินวันละหนึ่งหมื่นบาทตลอดเวลาที่ยังฝ่าฝืนอยู่

มาตรา 13 ผู้ใดขัดขวาง ไม่ปฏิบัติตามคำสั่ง หรือไม่อำนวยความสะดวกแก่พนักงานเจ้าหน้าที่ซึ่งปฏิบัติหน้าที่ตามมาตรา 7 (4) หรือมาตรา 8 ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี และปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาท

มาตรา 14 ผู้ใดโดยไม่มีเหตุอันสมควร ไม่ปฏิบัติตามหนังสือเรียกหรือคำสั่งของพนักงานเจ้าหน้าที่ตามมาตรา 7 (1) (2) หรือ (3) หรือไม่ยอมตอบคำถามเมื่อซักถาม ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามเดือนและปรับไม่เกินสามหมื่นบาท

มาตรา 15 ในกรณีที่ผู้กระทำความผิดตามพระราชกำหนดนี้เป็นนิติบุคคล กรรมการ ผู้จัดการ หรือบุคคลอื่นใดซึ่งรับผิดชอบในการดำเนินงานของนิติบุคคลนั้น ต้องรับโทษ

^๑ มาตรา 11/1 บัญญัติเพิ่มขึ้นโดยมาตรา 5 พ.ร.บ.แก้ไขเพิ่มเติมพระราชกำหนดการกู้ยืมเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชน (ฉบับที่ 2)พ.ศ.2545

^๒ มาตรา 15 ความเดิมถูกยกเลิกโดยมาตรา 6 แห่ง พ.ร.บ.แก้ไขเพิ่มเติมพระราชกำหนดการกู้ยืมเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชน (ฉบับที่ 2)พ.ศ.2545 และให้ใช้ความใหม่แทนดังที่พิมพ์ไว้

ตามที่บัญญัติไว้สำหรับความผิดนั้น ๆ ด้วย เว้นแต่จะพิสูจน์ได้ว่าตนมิได้มีส่วนในการกระทำ ความผิดของนิติบุคคลนั้น

ความในวรรคหนึ่งให้ใช้บังคับแก่พนักงานหรือลูกจ้างของนิติบุคคล ซึ่งปรากฏ พยานหลักฐานว่ามีพฤติกรรมเป็นผู้รับผิดชอบในการดำเนินงานของนิติบุคคลด้วย

มาตรา 15/1 ผู้ใดต้องคำพิพากษาถึงที่สุดให้ลงโทษตามมาตรา 4 หรือมาตรา 5 ถ้าได้กระทำความผิดนั้นซ้ำอีกในระหว่างรอการลงโทษหรือรอการกำหนดโทษอยู่ก็ดี หรือภายใน เวลาห้าปีนับแต่วันพ้นโทษก็ดี หากศาลจะพิพากษาลงโทษครั้งหลังก็ให้เพิ่มโทษที่จะลงแก่ผู้นั้น อีกหนึ่งเท่าของโทษที่ศาลกำหนดสำหรับความผิดครั้งหลัง

มาตรา 15/2 ในกรณีคนต่างด้าวต้องคำพิพากษาถึงที่สุดว่ากระทำความผิด ตามมาตรา 4 หรือมาตรา 5 ให้เนรเทศผู้นั้นออกนอกราชอาณาจักรตามกฎหมายว่าด้วยการ เนรเทศ ถ้าผู้นั้นจะต้องรับโทษก็ให้รับโทษก่อน

มาตรา 16 ในกรณีที่พนักงานเจ้าหน้าที่มีเหตุอันควรสงสัยว่าผู้ใดได้กระทำ ความผิดตามมาตรา 343 แห่งประมวลกฎหมายอาญาก่อนวันที่พระราชกำหนดนี้ใช้บังคับ และ การกระทำของผู้นั้นมีลักษณะเข้าองค์ประกอบความผิดตามมาตรา 4 หรือมาตรา 5 ให้พนักงาน เจ้าหน้าที่มีอำนาจตามมาตรา 7 และมาตรา 8 และให้นำบทบัญญัติมาตรา 9 มาตรา 10 มาตรา 11 มาตรา 13 และมาตรา 14 ใช้มาใช้บังคับ

มาตรา 17 การกู้ยืมเงินที่มีลักษณะเข้าองค์ประกอบความผิดตามมาตรา 4 หรือมาตรา 5 ซึ่งมีสัญญาหรือข้อตกลงการกู้ยืมเงินที่ได้กระทำไว้ก่อนวันที่พระราชกำหนดนี้ ใช้บังคับ ให้สัญญาหรือข้อตกลงดังกล่าวเท่าที่มีผลผูกพันได้โดยชอบด้วยกฎหมาย ยังคงมีผลใช้ได้ ต่อไปตามเงื่อนไขดังต่อไปนี้

^๑ มาตรา 15/1 บัญญัติเพิ่มขึ้นโดยมาตรา 7 พ.ร.บ.แก้ไขเพิ่มเติมพระราชกำหนดการกู้ยืม เงินที่เป็นการชื้อโกงประชาชน (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545

^๒ มาตรา 15/2 บัญญัติเพิ่มขึ้นโดยมาตรา 8 พ.ร.บ.แก้ไขเพิ่มเติมพระราชกำหนดการกู้ยืม เงินที่เป็นการชื้อโกงประชาชน (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545

(1) ถ้าสัญญาหรือข้อตกลงดังกล่าวไม่มีระยะเวลาสิ้นสุด ให้สัญญาหรือข้อตกลงนั้นมีผลผูกพันได้ต่อไป และให้สิ้นสุดลงเมื่อครบหนึ่งปีนับแต่วันที่พระราชกำหนดนี้ใช้บังคับ เว้นแต่คู่สัญญาจะตกลงกันให้สัญญาหรือข้อตกลงดังกล่าวสิ้นสุดลงก่อนกำหนดนั้น หรือคู่สัญญาฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งจะใช้สิทธิเรียกให้ชำระหนี้หรือชำระหนี้หรือบอกเลิกสัญญาหรือข้อตกลงตามสิทธิของตนก่อนกำหนดนั้น

(2) ถ้าสัญญาหรือข้อตกลงดังกล่าวมีระยะเวลาสิ้นสุดภายในหนึ่งปีนับแต่วันที่พระราชกำหนดนี้ใช้บังคับ ให้สัญญาหรือข้อตกลงนั้นสิ้นสุดลงตามที่ได้สัญญาหรือตกลงไว้ นั้น เว้นแต่คู่สัญญาจะตกลงกันให้สัญญาหรือข้อตกลงดังกล่าวสิ้นสุดลงก่อนกำหนดนั้น หรือคู่สัญญาฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งจะใช้สิทธิบอกเลิกสัญญาหรือข้อตกลงตามสิทธิของตนก่อนกำหนดนั้น

(3) ถ้าสัญญาหรือข้อตกลงดังกล่าวมีระยะเวลาสิ้นสุดภายหลังหนึ่งปีนับแต่วันที่พระราชกำหนดนี้ใช้บังคับ ให้สัญญาหรือข้อตกลงดังกล่าวสิ้นสุดลงเมื่อครบกำหนดหนึ่งปี นับแต่วันที่พระราชกำหนดนี้ใช้บังคับ เว้นแต่คู่สัญญาจะมาจดทะเบียนต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ตามวรรคสองภายในกำหนดเก้าสิบวันนับแต่วันที่พระราชกำหนดนี้ใช้บังคับ ก็ให้ข้อสัญญาหรือข้อตกลงนั้นสิ้นสุดลงตามที่ได้จดทะเบียนไว้ อย่างไรก็ตาม ไม่เป็นการตัดสิทธิคู่สัญญาที่จะตกลงกันให้สัญญาหรือข้อตกลงดังกล่าวสิ้นสุดลงก่อนกำหนดนั้น หรือคู่สัญญาฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งจะใช้สิทธิบอกเลิกสัญญาหรือข้อตกลงตามสิทธิของตนก่อนกำหนดนั้น

หลักเกณฑ์และวิธีการจดทะเบียนสัญญาหรือข้อตกลงตาม (3) ของวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามที่รัฐมนตรีกำหนดโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษาและในกรณีที่มีการยื่นคำขอจดทะเบียนโดยคู่สัญญาฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งแต่เพียงฝ่ายเดียว พนักงานเจ้าหน้าที่จะจดทะเบียนให้ได้ต่อเมื่อได้มีหนังสือสอบถามไปยังคู่สัญญาอีกฝ่ายหนึ่งและคู่สัญญาอีกฝ่ายหนึ่งนั้นได้ให้ความยินยอมและยอมรับข้อความในสัญญาหรือข้อตกลงที่นำมาขอจดทะเบียนนั้นแล้ว

ในการรับจดทะเบียน ถ้าพนักงานเจ้าหน้าที่เห็นว่าสัญญาหรือข้อตกลงใดกระทำขึ้นหลังวันที่พระราชกำหนดนี้ใช้บังคับ ให้พนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจสั่งปฏิเสธการจดทะเบียนพร้อมทั้งให้เหตุผลต่อผู้ขอจดทะเบียน ถ้าผู้ขอจดทะเบียนไม่เห็นด้วย ให้มีสิทธิไปร้องขอต่อศาลภายในกำหนดสิบห้าวันนับแต่วันที่ได้รับทราบคำสั่งของพนักงานเจ้าหน้าที่ เพื่อให้ศาลมีคำวินิจฉัยแสดงว่าสัญญาหรือข้อตกลงนั้นได้กระทำขึ้นก่อนวันที่พระราชกำหนดนี้ใช้บังคับ และให้นำบทบัญญัติตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งมาใช้บังคับโดยอนุโลม

บทบัญญัติมาตรานี้ มีผลใช้บังคับในทางแพ่งและไม่มีผลเป็นการลบล้างความผิดอาญาแต่อย่างใด

มาตรา 18 ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังและรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยรักษาการตามพระราชกำหนดนี้ และให้มีอำนาจแต่งตั้งพนักงานเจ้าหน้าที่เพื่อปฏิบัติการตามพระราชกำหนดนี้

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

พลเอก ประจวบ สุนทราวงกูร

รองนายกรัฐมนตรี

หมายเหตุ เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้คือ เนื่องจากขณะนี้ปรากฏว่า มีการกู้ยืมเงินหรือรับฝากเงินจากประชาชนทั่วไป โดยมีการจ่ายดอกเบี้ยหรือผลประโยชน์อย่างอื่นตอบแทนให้สูงกว่าประโยชน์ที่ผู้ให้กู้ยืมเงินหรือผู้รับฝากเงินจะพึงหามาได้จากการประกอบธุรกิจตามปกติ โดยผู้กระทำได้ลวงประชาชนที่หวังจะได้ดอกเบี้ยในอัตราสูงให้นำเงินมาเก็บไว้กับตนด้วยการใช้วิธีการจ่ายดอกเบี้ยในอัตราสูงเป็นเครื่องล่อใจ แล้วนำเงินที่ได้มาจากการกู้ยืมหรือรับฝากเงินรายอื่น ๆ มาจ่ายเป็นดอกเบี้ยหรือผลประโยชน์ให้แก่ผู้ให้กู้ยืมเงินหรือผู้ฝากเงินรายก่อน ๆ ในลักษณะต่อเนื่องกัน ซึ่งการกระทำดังกล่าวเป็นการฉ้อโกงประชาชน เพราะเป็นที่แน่นอนอยู่แล้วว่า ในที่สุดต้องมีประชาชนจำนวนมากไม่สามารถได้รับต้นเงินกลับคืนได้ และผู้กู้ยืมเงินหรือผู้รับฝากเงินกับผู้ร่วมกระทำการดังกล่าวจะได้รับผลประโยชน์จากเงินที่ตนได้รับมา เพราะผู้ให้กู้ยืมเงินหรือผู้ฝากเงินไม่สามารถบังคับหรือติดตามให้มีการชำระหนี้ได้ อนึ่งกิจการดังกล่าวนี้มีแนวโน้มจะขยายตัวแพร่หลายออกไปอย่างรวดเร็ว หากปล่อยให้มีการดำเนินการต่อไปย่อมจะก่อให้เกิดผลร้ายแก่ประชาชนทั่วไป และจะเป็นอันตรายร้ายแรงต่อเศรษฐกิจของประเทศ สมควรที่จะมีกฎหมายเพื่อปราบปรามการกระทำดังกล่าว กับสมควรวางมาตรการเพื่อคุ้มครองประโยชน์ของประชาชนที่อาจได้รับความเสียหายจากการถูกลอกลวง และโดยที่เป็นกรณีฉุกเฉินที่มีความจำเป็นรีบด่วนในอันจะรักษาความมั่นคงในทางเศรษฐกิจของประเทศ จึงจำเป็นต้องตราพระราชกำหนดนี้

พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมพระราชกำหนดการกู้ยืมเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชน พ.ศ.2527
พ.ศ.2534 (มาตรา 2)

มาตรา 2 พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับเมื่อพ้นกำหนดสามสิบวันนับแต่วันประกาศ
ในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป*

พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมพระราชกำหนดการกู้ยืมเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชน พ.ศ.2527
พ.ศ.2534

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ เนื่องจากปรากฏว่ามีบุคคล
ประกอบกิจการโดยวิธีชักจูงให้ผู้อื่นส่งเงิน หรือผลประโยชน์อย่างอื่นให้แก่ตน และให้ผู้นั้นชักจูง
ผู้อื่นตามวิธีการที่กำหนด และแสดงให้เห็นให้ผู้ถูกชักจูงเข้าใจว่า ถ้าได้ปฏิบัติตามจนมีบุคคลอื่นอีก
หลายคนเข้าร่วมต่อ ๆ ไปจนครบวงจรรแล้วผู้ถูกชักจูงจะได้รับกำไรมากกว่าเงินหรือผลประโยชน์ที่
ผู้นั้นได้ส่งไว้ ดังเช่นที่บางคนเรียกว่า แชร่ลูกโซ่ ในที่สุดการดำเนินการเช่นนั้นจะมีได้เป็นไปตาม
คำชักจูง แต่กลับจะก่อให้เกิดความเสียหายแก่ประชาชนผู้หลงเชื่อ เพื่อป้องกันและปราบปราม
การกระทำนั้น สมควรแก้ไขเพิ่มเติมพระราชกำหนดการกู้ยืมเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชน พ.ศ.
2527 ให้ครอบคลุมถึงการกระทำดังกล่าว จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมพระราชกำหนดการกู้ยืมเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชน พ.ศ.2527
(ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545 (มาตรา 2)

มาตรา 2 พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศใน
ราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป*

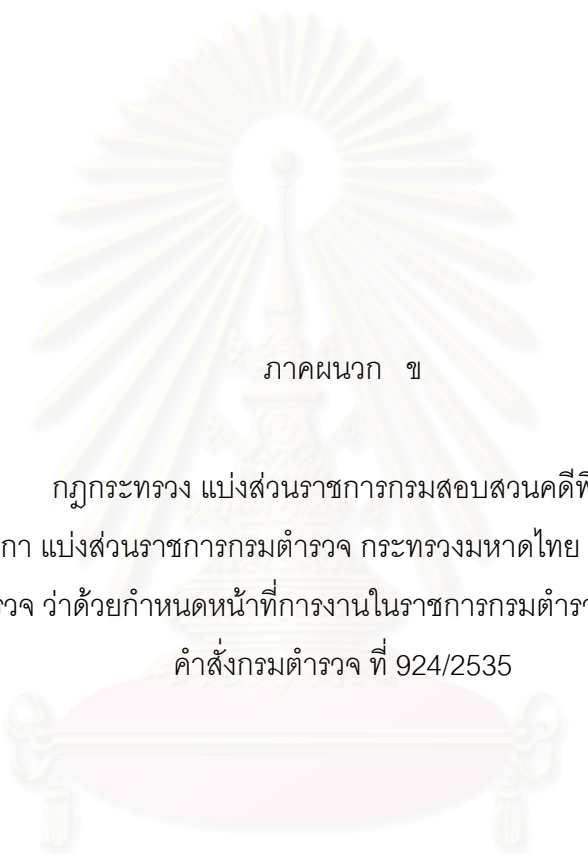
* ประกาศในราชกิจจานุเบกษาวันที่ 24 กรกฎาคม 2534 เล่มที่ 129 ตอนที่ 11 พ.

* ประกาศในราชกิจจานุเบกษาวันที่ 16 ธันวาคม 2545 เล่มที่ 119 ตอนที่ 122 ก

พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมพระราชกำหนดการกู้ยืมเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชน พ.ศ.2527 (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ โดยที่ในปัจจุบันได้มีการหลอกลวงประชาชนให้นำเงินเข้ามาร่วมลงทุนในธุรกิจซื้อขายเงินตราต่างประเทศหรือเก็งกำไร ซึ่งนอกจากจะทำให้เกิดความเสียหายแก่ประชาชนที่ถูกหลอกลวงแล้วยังเกิดความเสียหายต่อเศรษฐกิจในวงกว้าง แต่บทบัญญัติของพระราชกำหนดการกู้ยืมเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชน พ.ศ. 2527 ในปัจจุบันไม่อาจใช้บังคับครอบคลุมแก่การกระทำดังกล่าวได้ จึงสมควรแก้ไขเพิ่มเติมองค์ประกอบความผิดฐานกู้ยืมเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชน และกำหนดให้การโฆษณา หรือประกาศ หรือการกระทำใด ๆ ให้ประชาชนนำเงินเข้ามาร่วมลงทุนลักษณะดังกล่าว เป็นความผิดฐานกู้ยืมเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชนด้วย ประกอบกับสมควรเพิ่มเติมบทบัญญัติในเรื่องการคำนวณผลประโยชน์ตอบแทน ความรับผิดชอบของพนักงานหรือลูกจ้างของนิติบุคคลผู้กระทำความผิด ผู้กระทำความผิดต้องรับโทษหนักขึ้นเมื่อมีการกระทำความผิดซ้ำ และการเนรเทศผู้กระทำความผิดซึ่งเป็นคนต่างด้าว รวมทั้งให้มีการจ่ายเงินสินบนและเงินรางวัลเพื่อให้การปราบปรามผู้กระทำความผิดมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาคผนวก ข

กฎกระทรวง แบ่งส่วนราชการกรมสอบสวนคดีพิเศษ

พระราชกฤษฎีกา แบ่งส่วนราชการกรมตำรวจ กระทรวงมหาดไทย (ฉบับที่ 20) พ.ศ. 2535

ระเบียบกรมตำรวจ ว่าด้วยกำหนดหน้าที่การงานในราชการกรมตำรวจ (ฉบับที่ 9) พ.ศ. 2535

คำสั่งกรมตำรวจ ที่ 924/2535

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

กฎกระทรวง

แบ่งส่วนราชการกรมสอบสวนคดีพิเศษ

กระทรวงยุติธรรม

พ.ศ. ๒๕๕๕

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๘ จ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๓๔ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๔๓ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรมออกกฎกระทรวงไว้ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ให้กรมสอบสวนคดีพิเศษ มีภารกิจเกี่ยวกับการป้องกันปราบปราม และควบคุมคดีพิเศษที่มีผลกระทบต่อเศรษฐกิจ สังคม ความมั่นคง และความปลอดภัย โดยดำเนินการเฝ้าระวังสืบสวน สอบสวนหาข้อเท็จจริง และดำเนินคดีเพื่อปกป้องและรักษารายได้ของรัฐ ป้องกันปราบปราม ขบวนการทุจริตและสร้างผลกระทบให้กับองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ โดยให้มีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

(๑) รับผิดชอบในงานธุรการของคณะกรรมการตามกฎหมายว่าด้วยการสอบสวนคดีพิเศษ และกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

(๒) ป้องกัน ปราบปราม สืบสวน และสอบสวนคดีพิเศษตามกฎหมายและตามหลักเกณฑ์ที่คณะกรรมการตามกฎหมายว่าด้วยการสอบสวนคดีพิเศษประกาศกำหนดหรือตามมติของคณะกรรมการตามกฎหมายว่าด้วยการสอบสวนคดีพิเศษ

(๓) ศึกษา รวบรวม และวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อประโยชน์แก่การปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการตามกฎหมายว่าด้วยการสอบสวนคดีพิเศษ

(๔) จัดให้มีการศึกษา อบรม พัฒนาระบบงานการสืบสวนและสอบสวน พัฒนาความรู้ และการประเมินสมรรถภาพการปฏิบัติหน้าที่ของพนักงานสอบสวนคดีพิเศษ เจ้าหน้าที่คดีพิเศษ และข้าราชการกรมสอบสวนคดีพิเศษ

(๕) ปฏิบัติงานตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาและตามกฎหมายอื่นอันเกี่ยวกับความผิดทางอาญาที่เป็นคดีพิเศษ

(๖) ดำเนินการเกี่ยวกับงานกฎหมายและระเบียบที่อยู่ในอำนาจหน้าที่ของกรมและกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง

(๗) ปฏิบัติการอื่นใดตามที่กฎหมายกำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ของกรม หรือตามที่กระทรวงหรือคณะรัฐมนตรี หรือคณะกรรมการตามกฎหมายว่าด้วยการสอบสวนคดีพิเศษและกฎหมายที่เกี่ยวข้อง ข้อ ๒ ให้แบ่งส่วนราชการกรมสอบสวนคดีพิเศษ ดังต่อไปนี้

(๑) สำนักงานเลขาธิการกรม

(๒) สำนักกิจการต่างประเทศและคดีอาชญากรรมระหว่างประเทศ

(๓) สำนักคดีการเงินการธนาคาร

(๔) สำนักคดีคุ้มครองผู้บริโภคและสิ่งแวดล้อม

(๕) สำนักคดีทรัพย์สินทางปัญญา

(๖) สำนักคดีเทคโนโลยีและสารสนเทศ

(๗) สำนักคดีภาษีอากร

(๘) สำนักคดีอาญาพิเศษ

(๙) สำนักเทคโนโลยีและศูนย์ข้อมูลการตรวจสอบ

(๑๐) สำนักพัฒนาและสนับสนุนคดีพิเศษ

ข้อ ๓ ส่วนราชการกรมสอบสวนคดีพิเศษ มีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

(๑) สำนักงานเลขาธิการกรม มีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับการปฏิบัติราชการทั่วไปของกรม และราชการอื่นที่มีได้แยกให้เป็นหน้าที่ของกองหรือส่วนราชการใดโดยเฉพาะ อำนาจหน้าที่ดังกล่าวให้รวมถึง

(ก) ปฏิบัติงานสารบรรณของกรม

(ข) ดำเนินการเกี่ยวกับงานช่วยอำนวยความสะดวกและเลขานุการของกรม

(ค) ดำเนินการเกี่ยวกับการเงิน การบัญชี การงบประมาณ การพัสดุ อาคารสถานที่ และยานพาหนะของกรม

(ง) จัดระบบงานและบริหารงานบุคคลของกรม

(จ) ดำเนินการเกี่ยวกับงานเลขานุการของคณะกรรมการตามกฎหมายว่าด้วยการสอบสวนคดีพิเศษและกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

- (ฉ) ดำเนินการเกี่ยวกับงานด้านนโยบายและแผนของกรม
- (ช) ดำเนินการเกี่ยวกับการประชาสัมพันธ์และเผยแพร่กิจกรรม ความรู้ ความก้าวหน้า และผลงานของกรม
- (ซ) ปฏิบัติงานร่วมกับหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องหรือที่ได้รับมอบหมาย
- (๒) สำนักกิจการต่างประเทศและคดีอาชญากรรมระหว่างประเทศ มีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้
- (ก) ติดต่อและประสานงานกับองค์กรและหน่วยงานต่างประเทศด้านความช่วยเหลือ และร่วมมือในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมระหว่างประเทศ การส่งผู้ร้ายข้ามแดน การโอน ตั๋วนักโทษ และการดำเนินคดีที่เกี่ยวข้องกับชาวต่างประเทศ
- (ข) ติดต่อและประสานงานกับองค์กรและหน่วยงานต่างประเทศด้านความช่วยเหลือ และร่วมมือในด้านการศึกษา ฝึกอบรมและดูงาน ณ ต่างประเทศ
- (ค) ปฏิบัติงานด้านการป้องกัน ปราบปราม และสืบสวนผู้กระทำความผิดด้าน อาชญากรรมระหว่างประเทศ
- (ง) ปฏิบัติงานด้านการสอบสวนและดำเนินคดีกับผู้กระทำความผิดด้านอาชญากรรม ระหว่างประเทศ
- (จ) ปฏิบัติงานวิเคราะห์และพิสูจน์ความผิดทางคดีอาชญากรรมระหว่างประเทศ
- (ฉ) ปฏิบัติงานด้านการป้องกัน ปราบปราม สืบสวนและสอบสวนผู้กระทำความผิด ในคดีอื่นตามที่ได้รับมอบหมาย
- (ซ) ดำเนินการวิเคราะห์ วางแผนงาน บริหารจัดการ และประสานงานเพื่อการป้องกัน และปราบปรามการกระทำผิดทางคดีอาชญากรรมระหว่างประเทศ
- (ช) ดำเนินการเก็บรักษาพยานหลักฐานและของกลางในคดี
- (ฌ) ปฏิบัติงานร่วมกับหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องหรือ ได้รับมอบหมาย
- (๓) สำนักคดีการเงินการธนาคาร มีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้
- (ก) ปฏิบัติงานด้านการป้องกัน ปราบปราม และสืบสวนผู้กระทำความผิดทางคดี การเงินการธนาคาร
- (ข) ปฏิบัติงานด้านการสอบสวนและดำเนินคดีกับผู้กระทำความผิดทางคดีการเงิน การธนาคาร

- (ค) ปฏิบัติงานวิเคราะห์และพิสูจน์ความผิดทางคดีการเงินการธนาคาร
- (ง) ปฏิบัติงานด้านการป้องกัน ปราบปราม สืบสวนและสอบสวนผู้กระทำความผิดในคดีอื่นตามที่ได้รับมอบหมาย
- (จ) ดำเนินการวิเคราะห์ วางแผนงาน บริหารจัดการ และประสานงานเพื่อการป้องกันและปราบปรามการกระทำผิดทางคดีการเงินการธนาคาร
- (ฉ) ดำเนินการเก็บรักษาพยานหลักฐานและของกลางในคดี
- (ช) ปฏิบัติงานร่วมกับหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องหรือที่ได้รับมอบหมาย
- (๕) สำนักคดีคุ้มครองผู้บริโภคและสิ่งแวดล้อม มีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้
- (ก) ปฏิบัติงานด้านการป้องกัน ปราบปราม และสืบสวนผู้กระทำความผิดทางคดีคุ้มครองผู้บริโภคและสิ่งแวดล้อม
- (ข) ปฏิบัติงานด้านการสอบสวนและดำเนินคดีกับผู้กระทำความผิดทางคดีคุ้มครองผู้บริโภคและสิ่งแวดล้อม
- (ค) ปฏิบัติงานวิเคราะห์และพิสูจน์ความผิดทางคดีคุ้มครองผู้บริโภคและสิ่งแวดล้อม
- (ง) ปฏิบัติงานด้านการป้องกัน ปราบปราม สืบสวนและสอบสวนผู้กระทำความผิดในคดีอื่นตามที่ได้รับมอบหมาย
- (จ) ดำเนินการวิเคราะห์ วางแผนงาน บริหารจัดการ และประสานงานเพื่อการป้องกันและปราบปรามการกระทำผิดทางคดีคุ้มครองผู้บริโภคและสิ่งแวดล้อม
- (ฉ) ดำเนินการเก็บรักษาพยานหลักฐานและของกลางในคดี
- (ช) ปฏิบัติงานร่วมกับหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องหรือที่ได้รับมอบหมาย
- (๕) สำนักคดีทรัพย์สินทางปัญญา มีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้
- (ก) ปฏิบัติงานด้านการป้องกัน ปราบปราม และสืบสวนผู้กระทำความผิดทางคดีทรัพย์สินทางปัญญา
- (ข) ปฏิบัติงานด้านการสอบสวนและดำเนินคดีกับผู้กระทำความผิดทางคดีทรัพย์สินทางปัญญา
- (ค) ปฏิบัติงานวิเคราะห์และพิสูจน์ความผิดทางคดีทรัพย์สินทางปัญญา

(ง) ปฏิบัติงานด้านการป้องกัน ปราบปราม สืบสวน และสอบสวนผู้กระทำความผิดในคดีอื่นตามที่ได้รับมอบหมาย

(จ) ดำเนินการวิเคราะห์ วางแผนงาน บริหารจัดการ และประสานงานเพื่อการป้องกัน และปราบปรามการกระทำผิดทางคดีทรัพย์สินทางปัญญา

(ฉ) ดำเนินการเก็บรักษาพยานหลักฐานและของกลางในคดี

(ช) ปฏิบัติงานร่วมกับหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องหรือที่ได้รับมอบหมาย

(๖) สำนักคดีเทคโนโลยีและสารสนเทศ มีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

(ก) ปฏิบัติงานด้านการป้องกัน ปราบปราม และสืบสวนผู้กระทำความผิดทางคดีเทคโนโลยีและสารสนเทศ

(ข) ปฏิบัติงานด้านการสอบสวนและดำเนินคดีกับผู้กระทำความผิดทางคดีเทคโนโลยีและสารสนเทศ

(ค) ปฏิบัติงานวิเคราะห์และพิสูจน์ความผิดทางคดีเทคโนโลยีและสารสนเทศ

(ง) ปฏิบัติงานด้านการป้องกัน ปราบปราม สืบสวนและสอบสวนผู้กระทำความผิดในคดีอื่นตามที่ได้รับมอบหมาย

(จ) ดำเนินการวิเคราะห์ วางแผนงาน บริหารจัดการ และประสานงานเพื่อการป้องกัน และปราบปรามการกระทำผิดทางคดีเทคโนโลยีและสารสนเทศ

(ฉ) ดำเนินการเก็บรักษาพยานหลักฐานและของกลางในคดี

(ช) ปฏิบัติงานร่วมกับหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องหรือที่ได้รับมอบหมาย

(๗) สำนักคดีภาษีอากร มีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

(ก) ปฏิบัติงานด้านการป้องกัน ปราบปราม และสืบสวนผู้กระทำความผิดทางคดีภาษีอากร

(ข) ปฏิบัติงานด้านการสอบสวนและดำเนินคดีกับผู้กระทำความผิดทางคดีภาษีอากร

(ค) ปฏิบัติงานวิเคราะห์และพิสูจน์ความผิดทางคดีภาษีอากร

(ง) ปฏิบัติงานด้านการป้องกัน ปราบปราม สืบสวนและสอบสวนผู้กระทำความผิดในคดีอื่นตามที่ได้รับมอบหมาย

(จ) ดำเนินการวิเคราะห์ วางแผนงาน บริหารจัดการ และประสานงานเพื่อการป้องกันและปราบปรามการกระทำผิดทางคดีอาญา

(ฉ) ดำเนินการเก็บรักษาพยานหลักฐานและของกลางในคดี

(ช) ปฏิบัติงานร่วมกับหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องหรือที่ได้รับมอบหมาย

(๘) สำนักคดีอาญาพิเศษ มีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

(ก) ปฏิบัติงานด้านการป้องกัน ปราบปราม และสืบสวนผู้กระทำความผิดคดีความผิดทางอาญาที่มีหรืออาจมีผลกระทบอย่างสำคัญต่อความสงบเรียบร้อยและศีลธรรมอันดีของประชาชน ความมั่นคงของประเทศ ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ หรือระบบเศรษฐกิจหรือการคลังของประเทศ หรือเป็นการกระทำขององค์กรอาชญากรรมตามกฎหมายหรือตามที่ได้รับมอบหมาย

(ข) ปฏิบัติงานด้านการสอบสวนและดำเนินคดีกับผู้กระทำความผิดคดีความผิดทางอาญาที่มีหรืออาจมีผลกระทบอย่างสำคัญต่อความสงบเรียบร้อยและศีลธรรมอันดีของประชาชน ความมั่นคงของประเทศ ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ หรือระบบเศรษฐกิจหรือการคลังของประเทศ หรือเป็นการกระทำขององค์กรอาชญากรรมตามกฎหมายหรือตามที่ได้รับมอบหมาย

(ค) ปฏิบัติงานวิเคราะห์และพิสูจน์ความผิดทางคดีอาญาพิเศษ

(ง) ปฏิบัติงานด้านการป้องกัน ปราบปราม สืบสวนและสอบสวนผู้กระทำความผิดในคดีอื่นตามที่ได้รับมอบหมาย

(จ) ดำเนินการวิเคราะห์ วางแผนงาน บริหารจัดการ และประสานงานเพื่อการป้องกันและปราบปรามการกระทำผิดทางคดีอาญาพิเศษ

(ฉ) ดำเนินการเก็บรักษาพยานหลักฐานและของกลางในคดี

(ช) ปฏิบัติงานร่วมกับหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องหรือที่ได้รับมอบหมาย

(๘) สำนักเทคโนโลยีและศูนย์ข้อมูลการตรวจสอบ มีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

(ก) ดำเนินการเกี่ยวกับการเสนอแนะนโยบาย กำกับ ดูแล สนับสนุน ส่งเสริม วางแผน และติดตามประเมินผลการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้พัฒนาระบบงานของกรม

(ข) ดำเนินการเกี่ยวกับการวางระบบหรือพัฒนาระบบคอมพิวเตอร์และการเขียนโปรแกรมคอมพิวเตอร์ของกรม

(ค) ดำเนินการเกี่ยวกับการพัฒนาระบบ รูปแบบ เครื่องมือ และมาตรฐานการสำรวจ การจัดเก็บ การประมวลผล และการใช้ประโยชน์ข้อมูลหรืออุปกรณ์ของกรม

(ง) ดำเนินการติดตามข้อมูลทางด้านอิเล็กทรอนิกส์ คอมพิวเตอร์ และสื่อทาง เทคโนโลยีสารสนเทศ

(จ) ดำเนินการตรวจพิสูจน์ทางอิเล็กทรอนิกส์และทางวิทยาศาสตร์ การถ่ายรูปและ ตรวจสอบสถานที่เกิดเหตุ

(ฉ) ปฏิบัติงานร่วมกับหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องหรือ ที่ได้รับมอบหมาย

(๑๐) สำนักพัฒนาและสนับสนุนคดีพิเศษ มีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

(ก) ดำเนินการศึกษา วิเคราะห์ เพื่อจัดทำและพัฒนาหลักสูตรการฝึกอบรมบุคลากร ของกรม

(ข) ดำเนินการฝึกอบรมพนักงานสอบสวนคดีพิเศษ เจ้าหน้าที่คดีพิเศษ และ ข้าราชการของกรม

(ค) ดำเนินการเกี่ยวกับงานกฎหมายและระเบียบที่อยู่ในอำนาจหน้าที่ของกรมและ กฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง

(ง) ปฏิบัติงานด้านการให้คำปรึกษา ตรวจสอบ รวบรวมกฎหมายและระเบียบต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานของกรม

(จ) ดำเนินการศึกษา วิเคราะห์ และพัฒนานโยบาย ระบบ รูปแบบ และวิธีการด้าน การสอบสวนคดีพิเศษ

(ฉ) ดำเนินงานเกี่ยวกับงานสื่อสารของกรม

(ช) ดำเนินงานเกี่ยวกับงานสรรพาวุชและคลังอาวุธของกรม

(ซ) ปฏิบัติงานทางด้านยุทธวิธีร่วมกับหรือสนับสนุนหน่วยงานอื่นตามที่ได้รับ มอบหมาย

(ณ) ปฏิบัติงานร่วมกับหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องหรือ ที่ได้รับมอบหมาย

ให้ไว้ ณ วันที่ ๕ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๕๕

ร้อยตำรวจเอก ปุระชัย เปี่ยมสมบูรณ์

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้กฎกระทรวงฉบับนี้ คือ เนื่องจากมาตรา ๘ ณ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๓๔ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๔๓ บัญญัติว่า การแบ่งส่วนราชการภายในสำนักงานรัฐมนตรี กรม หรือส่วนราชการที่เรียกชื่ออย่างอื่น และมีฐานะเป็นกรม ให้ออกเป็นกฎกระทรวง และให้ระบุอำนาจหน้าที่ของแต่ละส่วนราชการไว้ในกฎกระทรวงด้วย เพื่อให้สอดคล้องกับบทบัญญัติดังกล่าว สมควรแบ่งส่วนราชการภายในกรมสอบสวนคดีพิเศษ กระทรวงยุติธรรม และระบุอำนาจหน้าที่ของแต่ละส่วนราชการดังกล่าวให้เหมาะสมกับสภาพของงาน จึงจำเป็นต้องออกกฎกระทรวงนี้

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พระราชกฤษฎีกา

แบ่งส่วนราชการกรมตำรวจกระทรวงมหาดไทย (ฉบับที่ ๒๐)

พ.ศ. ๒๕๖๕

ภูมิพลอดุลยเดช ป.ร.

ให้ไว้ ณ วันที่ ๒ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๖๕

เป็นปีที่ ๔๗ ในรัชกาลปัจจุบัน

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้ประกาศว่า

โดยที่เป็นการสมควรแก้ไขเพิ่มเติมพระราชกฤษฎีกาแบ่งส่วนราชการกรมตำรวจ กระทรวงมหาดไทย พ.ศ. ๒๕๑๘

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๑๗๕ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย และ มาตรา ๘ วรรคสี่ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๖๔ จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชกฤษฎีกาขึ้นไว้ ดังต่อไปนี้

มาตรา ๑ พระราชกฤษฎีกานี้เรียกว่า “พระราชกฤษฎีกาแบ่งส่วนราชการกรมตำรวจ กระทรวงมหาดไทย (ฉบับที่ ๒๐) พ.ศ. ๒๕๖๕”

มาตรา ๒ พระราชกฤษฎีกานี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษา เป็นต้นไป

มาตรา ๓ ให้ยกเลิก ๑๔. ของราชการบริหารส่วนกลาง ในมาตรา ๔ แห่งพระราชกฤษฎีกา แบ่งส่วนราชการกรมตำรวจ กระทรวงมหาดไทย พ.ศ. ๒๕๑๘

มาตรา ๔ ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็น ฎ. ใน ๑๕. ของราชการบริหารส่วนกลาง ในมาตรา ๔ แห่งพระราชกฤษฎีกาแบ่งส่วนราชการกรมตำรวจ กระทรวงมหาดไทย พ.ศ. ๒๕๐๘ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชกฤษฎีกาแบ่งส่วนราชการกรมตำรวจ กระทรวงมหาดไทย (ฉบับที่ ๑๗) พ.ศ. ๒๕๓๔

“ฎ. กองบังคับการสืบสวนสอบสวนคดีเศรษฐกิจ แบ่งเป็น ๔ กองกำกับการคือ

- ๑) กองกำกับการอำนวยการ
- ๒) กองกำกับการ ๑
- ๓) กองกำกับการ ๒
- ๔) กองกำกับการ ๓”

มาตรา ๕ ให้กองบังคับการสืบสวนสอบสวนคดีเศรษฐกิจมีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

- (๑) ปฏิบัติงานตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาและตามกฎหมายอื่นอันเป็นความผิดคดีอาญาเกี่ยวกับอาชญากรรมทางเศรษฐกิจทั่วราชอาณาจักร
- (๒) ดำเนินการเกี่ยวกับงานวิชาการด้านการป้องกันและปราบปรามการประกอบอาชญากรรมทางเศรษฐกิจ
- (๓) ติดต่อประสานงานกับองค์กรหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในด้านการป้องกันและปราบปรามการประกอบอาชญากรรมทางเศรษฐกิจ
- (๔) ปฏิบัติงานร่วมกันหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องหรือที่ได้รับมอบหมาย

มาตรา ๖ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยรักษาการตามพระราชกฤษฎีกานี้

รับสนองพระบรมราชโองการ

อนันต์ ปันยารชุน

นายกรัฐมนตรี

ระเบียบกรมตำรวจ
ว่าด้วย กำหนดหน้าที่การงานในราชการกรมตำรวจ
(ฉบับที่ ๙)
พ.ศ. ๒๕๓๕

ตามระเบียบกรมตำรวจ ว่าด้วยกำหนดหน้าที่การงานในราชการกรมตำรวจ พ.ศ. ๒๕๓๖ ลงวันที่ ๒๖ กันยายน ๒๕๓๒ และแก้ไขเพิ่มเติมโดยระเบียบกรมตำรวจ ว่าด้วยกำหนดหน้าที่การงานในราชการกรมตำรวจ (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๓๓ ลงวันที่ ๒ มกราคม ๒๕๓๓ ในข้อ ๑๓ ซึ่งกำหนดหน้าที่การงานของกองทะเบียนคนต่างด้าวและภาษีอากร ไว้ถือปฏิบัติแล้ว นั้น

เนื่องด้วยได้มีพระราชกฤษฎีกาแบ่งส่วนราชการกรมตำรวจ กระทรวงมหาดไทย (ฉบับที่ ๒๐) พ.ศ. ๒๕๓๕ ยกเลิกกองทะเบียนคนต่างด้าวและภาษีอากร และจัดตั้งกองบังคับการสืบสวนสอบสวนคดีเศรษฐกิจขึ้นอยู่ในสังกัดกองบัญชาการตำรวจสอบสวนกลาง เพื่อให้การกำหนดหน้าที่การงานของกองบังคับการสืบสวนสอบสวนคดีเศรษฐกิจสอดคล้องกับพระราชกฤษฎีกาดังกล่าว จึงสมควรกำหนดหน้าที่การงานของกองบังคับการสืบสวนสอบสวนคดีเศรษฐกิจไว้ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑. ให้ยกเลิกความในข้อ ๑๓ กองทะเบียนคนต่างด้าวและภาษีอากรของระเบียบกรมตำรวจ ว่าด้วย กำหนดหน้าที่การงานในราชการกรมตำรวจ (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๓๓ เสียทั้งหมด

ข้อ ๒. ให้เพิ่มความที่แนบท้ายระเบียบนี้ เป็นข้อ ๑๕.๑๑ กองบังคับการสืบสวนสอบสวนคดีเศรษฐกิจ ในข้อ ๑๕ กองบัญชาการตำรวจสอบสวนกลาง ของระเบียบกรมตำรวจ ว่าด้วยกำหนดหน้าที่การงานในราชการกรมตำรวจ พ.ศ. ๒๕๓๒

ข้อ ๓. ให้ใช้ระเบียบนี้ ตั้งแต่วันที่ ๒๐ มีนาคม ๒๕๓๕ เป็นต้นไป

ประกาศ ณ วันที่ ๑๕ เมษายน พ.ศ. ๒๕๓๕

พลตำรวจเอก สวัสดิ์ อมรวิวัฒน์

(สวัสดิ์ อมรวิวัฒน์)

อธิบดีกรมตำรวจ

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ระเบียบกำหนดหน้าที่การงานในราชการกรมตำรวจ ฯลฯ

๑๕.๑๑ กองบังคับการสืบสวนสอบสวนคดีเศรษฐกิจ ใช้คำย่อว่า บก.สศค. มีอำนาจหน้าที่ปฏิบัติงานตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา และตามบทกฎหมายอื่น อันเป็นความผิดคดีอาญาเกี่ยวกับอาชญากรรมทางเศรษฐกิจทั่วราชอาณาจักร ดำเนินการเกี่ยวกับงานวิชาการด้านการป้องกันและปราบปรามการประกอบอาชญากรรมทางเศรษฐกิจ ติดต่อประสานงานกับองค์การหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในด้านการป้องกันและปราบปรามการประกอบอาชญากรรมทางเศรษฐกิจ ปฏิบัติงานร่วมกันหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องหรือที่ได้รับมอบหมาย ปกครองบังคับบัญชา อำนาจการ ควบคุมกำกับดูแลการปฏิบัติงานของหน่วยงานในสังกัด แบ่งเป็น ๔ กองกำกับ การ และ ๑ กลุ่มงานคือ

๑๕.๑๑.๑ กองกำกับการอำนาจการ มีอำนาจหน้าที่เป็นฝ่ายอำนาจการหลักของกองบังคับการสืบสวนสอบสวนคดีเศรษฐกิจ เกี่ยวกับงานธุรการ การบริหาร งานบุคคล การข่าว นโยบายและแผน ส่งกำลังบำรุง งบประมาณและการเงิน รวมทั้งการปฏิบัติงานอื่น ๆ ตามที่ได้รับมอบหมาย ตลอดจนปกครองบังคับบัญชา ควบคุม กำกับดูแลการปฏิบัติงานของหน่วยงานในสังกัด แบ่งเป็น ๔ งานคือ

๑๕.๑๑.๑.๑ งาน ๑ มีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับงานธุรการ งานกำลังพล งานฝึกอบรม งานรักษาการณ์

๑๕.๑๑.๑.๒ งาน ๒ มีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับงานการข่าว การรวบรวม และวิเคราะห์สถิติข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ งานนโยบายและแผน งานประชาสัมพันธ์

๑๕.๑๑.๑.๓ งาน ๓ มีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับงานส่งกำลังบำรุง งานบริการต่าง ๆ

๑๕.๑๑.๑.๔ งาน ๔ มีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับงานงบประมาณ และการเงิน

๑๕.๑๑.๒ กองกำกับการ ๑ มีอำนาจหน้าที่สืบสวนสอบสวนการกระทำความผิดทางอาญาเกี่ยวกับภาษีอากรฝ่ายศุลกากร ฝ่ายสรรพากร ฝ่ายสรรพสามิต การส่งออกปิ่นอกและการนำเข้ามาในราชอาณาจักรซึ่งสินค้า การชดเชยค่าภาษีอากรสินค้าส่งออกที่ผลิตในราชอาณาจักร และการกระทำความผิดทางอาญาตามกฎหมายอื่น ๆ ที่เกี่ยวเนื่องกับเรื่องดังกล่าวทั่วราชอาณาจักร รวมทั้งการปฏิบัติงานอื่น ๆ ตามที่ได้รับมอบหมาย ตลอดจนปกครองบังคับบัญชา ควบคุม กำกับดูแลการปฏิบัติงานของหน่วยงานในสังกัด แบ่งเป็น ๔ งาน คือ

๑๕.๑๑.๒.๑ งาน ๑ มีอำนาจหน้าที่สืบสวนสอบสวนการกระทำความผิดทางอาญาเกี่ยวกับภาษีอากรฝ่ายศุลกากร การส่งออกปิ่นอกและการนำเข้ามาในราชอาณาจักรซึ่งสินค้า การชดเชยค่าภาษีอากรสินค้าส่งออกที่ผลิตในราชอาณาจักร และการกระทำความผิดทางอาญาตามกฎหมายอื่น ๆ ที่เกี่ยวเนื่องกับเรื่องดังกล่าว ในเขตกรุงเทพมหานคร

๑๕.๑๑.๒.๒ งาน ๒ มีอำนาจหน้าที่สืบสวนสอบสวนการกระทำความผิดทางอาญาเกี่ยวกับภาษีอากรฝ่ายศุลกากร การส่งออกปิ่นอกและการนำเข้ามาในราชอาณาจักรซึ่งสินค้า การชดเชยค่าภาษีอากรสินค้าส่งออกที่ผลิตในราชอาณาจักร และการกระทำความผิดทางอาญาตามกฎหมายอื่น ๆ ที่เกี่ยวเนื่องกับเรื่องดังกล่าวทั่วราชอาณาจักร ยกเว้นในเขตกรุงเทพมหานคร

๑๕.๑๑.๒.๓ งาน ๓ มีอำนาจหน้าที่สืบสวนสอบสวนการกระทำความผิดทางอาญาเกี่ยวกับภาษีอากรฝ่ายสรรพากรและการกระทำความผิดทางอาญาตามกฎหมายอื่น ๆ ที่เกี่ยวเนื่องกับเรื่องดังกล่าวทั่วราชอาณาจักร

๑๕.๑๑.๒.๔ งาน ๔ มีอำนาจหน้าที่สืบสวนสอบสวนการกระทำความผิดทางอาญาเกี่ยวกับภาษีอากรฝ่ายสรรพสามิต และการกระทำความผิดทางอาญาตามกฎหมายอื่น ๆ ที่เกี่ยวเนื่องกับเรื่องดังกล่าวทั่วราชอาณาจักร

๑๕.๑๑.๓ กองกำกับการมีอำนาจหน้าที่สืบสวนสอบสวนการกระทำความผิดทางอาญาเกี่ยวกับการเงินและการธนาคาร และการกระทำความผิดทางอาญาตามกฎหมายอื่น ๆ ที่เกี่ยวเนื่องกับเรื่องดังกล่าวทั่วราชอาณาจักร รวมทั้งการปฏิบัติงานอื่น ๆ ตามที่ได้รับมอบหมาย ตลอดจนปกครองบังคับบัญชา ควบคุม กำกับดูแลการปฏิบัติงานของหน่วยงานในสังกัด แบ่งเป็น ๔ งาน คือ

๑๕.๑๑.๓.๑ งาน ๑ มีอำนาจหน้าที่สืบสวนสอบสวนการกระทำผิดทางอาญาเกี่ยวกับการเงินและการธนาคาร ที่ธนาคารแห่งประเทศไทย ธนาคารพาณิชย์ บริษัทเงินทุน บริษัทเงินทุนหลักทรัพย์ หรือบริษัทเครดิตฟองซิเอร์ เป็นผู้เสียหายหรือเป็นผู้ต้องหา การควบคุมการแลกเปลี่ยนเงิน การประกอบธุรกิจเกี่ยวกับปัจจัยชำระเงินต่างประเทศ การซื้อขายผลิตภัณฑ์หรือทองคำในตลาดซื้อขายสินค้าล่วงหน้า การซื้อขายหุ้นทั้งในและนอกตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย และการกระทำผิดทางอาญาตามกฎหมายอื่น ๆ ที่เกี่ยวเนื่องกับเรื่องดังกล่าวทั่วราชอาณาจักร

๑๕.๑๑.๓.๒ งาน ๒ มีอำนาจหน้าที่สืบสวนสอบสวนการกระทำผิดทางอาญาเกี่ยวกับการฉ้อโกงประชาชน การกักขังเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชน การเซ็นเซอร์ ตั๋วเงิน ใบหุ้น ใบหุ้นกู้ หรือใบสำคัญของใบหุ้นหรือใบหุ้นกู้ เอกสารสิทธิ เอกสารที่ผ่านทางสถาบันการเงินในการส่งสินค้าออกไปหรือนำเข้ามาในราชอาณาจักร การฉ้อโกงในการซื้อขายสินค้าจำนวนมาก และการกระทำผิดทางอาญาตามกฎหมายอื่น ๆ ที่เกี่ยวเนื่องกับเรื่องดังกล่าวทั่วราชอาณาจักร

๑๕.๑๑.๓.๓ งาน ๓ มีอำนาจหน้าที่สืบสวนสอบสวนการกระทำผิดทางอาญาเกี่ยวกับการใช้บัตรเครดิต บัตรเบิกเงินโดยเครื่องอัตโนมัติ ตั๋วเงินเดินทางระหว่างประเทศ การปลอมและการแปลงเงินตรา แสตมป์ ตั๋วและเอกสารเดินทางและการกระทำผิดทางอาญาตามกฎหมายอื่น ๆ ที่เกี่ยวเนื่องกับเรื่องดังกล่าวทั่วราชอาณาจักร

๑๕.๑๑.๓.๔ งาน ๔ มีอำนาจหน้าที่สืบสวนสอบสวนการกระทำผิดทางอาญาเกี่ยวกับการบัญชี ห้างหุ้นส่วนจดทะเบียน ห้างหุ้นส่วนจำกัด บริษัทจำกัด บริษัทมหาชน การประกันภัย และการกระทำผิดทางอาญาตามกฎหมายอื่น ๆ ที่เกี่ยวเนื่องกับเรื่องดังกล่าวทั่วราชอาณาจักร

๑๕.๑๑.๓.๕ งาน ๕ มีอำนาจหน้าที่สืบสวนปราบปรามคดีตามอำนาจหน้าที่ของงาน ๑-๔

๑๕.๑๑.๔.๑ งาน ๑ มีอำนาจหน้าที่สืบสวนสอบสวนการกระทำความผิดทางอาญาเกี่ยวกับลิขสิทธิ์ และการกระทำความผิดทางอาญาตามกฎหมายอื่น ๆ ที่เกี่ยวเนื่องกับเรื่องดังกล่าวทั่วราชอาณาจักร

๑๕.๑๑.๔.๒ งาน ๒ มีอำนาจหน้าที่สืบสวนสอบสวนการกระทำความผิดทางอาญาเกี่ยวกับเครื่องหมายการค้า สิทธิบัตร และการกระทำความผิดทางอาญาตามกฎหมายอื่น ๆ ที่เกี่ยวเนื่องกับเรื่องดังกล่าวทั่วราชอาณาจักร

๑๕.๑๑.๔.๓ งาน ๓ มีอำนาจหน้าที่สืบสวนสอบสวนการกระทำความผิดทางอาญาเกี่ยวกับ อาหาร ยา วัตถุมีพิษ คุณภาพสิ่งแวดล้อม และการกระทำความผิดทางอาญาตามกฎหมายอื่น ๆ ที่เกี่ยวเนื่องกับเรื่องดังกล่าวทั่วราชอาณาจักร

๑๕.๑๑.๔.๔ งาน ๔ มีอำนาจหน้าที่สืบสวนสอบสวนการกระทำความผิดทางอาญาเกี่ยวกับ มาตรฐานสินค้า มาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม การกำหนดราคาสินค้า การป้องกันการผูกขาด การคุ้มครองผู้บริโภค และการกระทำความผิดทางอาญาตามกฎหมายอื่น ๆ ที่เกี่ยวเนื่องกับเรื่องดังกล่าวทั่วราชอาณาจักร

๑๕.๑๑.๔.๕ งาน ๕ มีอำนาจหน้าที่สืบสวนปราบปรามคดีตามอำนาจหน้าที่ของงาน ๑-๔

๑๕.๑๑.๕. กลุ่มงานวิชาการ มีอำนาจหน้าที่ดำเนินงานด้านวิชาการเกี่ยวกับการป้องกัน และปราบปรามการประกอบอาชญากรรมทางเศรษฐกิจ

๑๕.๑๑.๕.๑ ชุดสอบสวนที่ ๑ มีหน้าที่และความรับผิดชอบคดีเกี่ยวกับ ภาษีอากร ฝ่ายศุลกากร ฝ่ายสรรพากร ฝ่ายสรรพสามิต ตามที่ได้รับมอบหมายรวมทั้งงานอื่น ๆ ที่ได้รับมอบหมายจากผู้บังคับบัญชา

๑๕.๑๑.๕.๒ ชุดสอบสวนที่ ๒ มีหน้าที่และความรับผิดชอบคดีเกี่ยวกับ การเงินและการธนาคาร ตามที่ได้รับมอบหมาย รวมทั้งงานอื่น ๆ ที่ได้รับมอบหมายจากผู้บังคับบัญชา

๑๕.๑๑.๕.๓ ชุดสอบสวนที่ ๓ มีหน้าที่และความรับผิดชอบ
คดีเกี่ยวกับ ลิขสิทธิ์ สิทธิบัตร เครื่องหมายการค้า มาตรฐานการค้า มาตรฐานสินค้า มาตรฐาน
ผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม ตามที่ได้รับมอบหมาย รวมทั้งงานอื่น ๆ ที่ได้รับมอบหมายจากผู้บังคับ
บัญชา

๑๕.๑๑.๕.๔ ชุดสอบสวนที่ ๔ มีหน้าที่และความรับผิดชอบ
คดีเกี่ยวกับ การคุ้มครองผู้บริโภค วัตถุมีพิษ และสิ่งแวดล้อม ตามที่ได้รับมอบหมาย รวมทั้งงาน
อื่น ๆ ที่ได้รับมอบหมายจากผู้บังคับบัญชา

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

**คำสั่งกรมตำรวจ
ที่ ๙๒๔ / ๒๕๓๕**

**เรื่อง การปฏิบัติในการสืบสวน
สอบสวนคดีอาชญากรรม
ทางเศรษฐกิจ**

ตามที่พระราชกฤษฎีกาแบ่งส่วนราชการกรมตำรวจ กระทรวงมหาดไทย (ฉบับที่ ๒๐) พ.ศ.๒๕๓๕ ได้ยกเลิกกองทะเบียนคนต่างด้าวและภาษีอากร และจัดตั้งกองบังคับการสืบสวนสอบสวนคดีเศรษฐกิจขึ้น อยู่ในสังกัดกองบัญชาการตำรวจตำรวจสอบสวนกลาง กรมตำรวจ ตลอดจนกำหนดอำนาจหน้าที่ของกองบังคับการสืบสวนสอบสวนคดีเศรษฐกิจให้ปฏิบัติงานตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา และตามบทกฎหมายอื่นอันเป็นความผิดคดีอาญา เกี่ยวกับอาชญากรรมทางเศรษฐกิจทั่วราชอาณาจักร

ฉะนั้น เพื่อให้การประสานการปฏิบัติระหว่างตำรวจทุกหน่วยกับกองบังคับการสืบสวนคดีเศรษฐกิจ ในการดำเนินคดีอาชญากรรมทางเศรษฐกิจเป็นไปด้วยความเรียบร้อย อาศัยอำนาจตามความใน ๒.๔ แห่งข้อบังคับกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยระเบียบการดำเนินคดีอาญา พ.ศ. ๒๕๒๓ จึงได้ยกเลิกคำสั่งกรมตำรวจที่ ๒/๕๓๓ ลงวันที่ ๒ มกราคม ๒๕๓๓ เรื่อง การประสานการปฏิบัติระหว่างสถานีตำรวจสถานีท่องเที่ยวที่กับกองทะเบียนคนต่างด้าวและภาษีอากร ในการดำเนินคดีอาชญากรรมทางเศรษฐกิจและการเงิน และคำสั่งกรมตำรวจที่ ๑๘๐๕/๒๕๓๓ ลงวันที่ ๒๑ ธันวาคม ๒๕๓๓ เรื่อง การแจ้งเหตุความผิดเกี่ยวกับการปลอมแปลงและให้ทุกหน่วยถือปฏิบัติดังต่อไปนี้

๑. คดีอาชญากรรมทางเศรษฐกิจที่ต้องประสานการปฏิบัติกับกองบังคับการสืบสวนสอบสวนคดีเศรษฐกิจได้แก่

๑.๑ การกระทำความผิดทางอาญาเกี่ยวกับภาษีอากรฝ่ายศุลกากร ฝ่ายสรรพากร ฝ่ายสรรพสามิต และการกระทำความผิดทางอาญาตามกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้องในเรื่องภาษีอากรดังกล่าว

๑.๒ การกระทำความผิดทางอาญาเกี่ยวกับการเงินและการธนาคาร ได้แก่

๑.๒.๑ การกระทำความผิดทางอาญาเกี่ยวกับการเงินและการธนาคารที่ธนาคารแห่งประเทศไทย ธนาคารพาณิชย์ บริษัทเงินทุน บริษัทเงินทุนหลักทรัพย์ หรือบริษัทเครดิตฟองซิเอร์ เป็นผู้เสียหาย หรือเป็นผู้ต้องหา การควบคุมการแลกเปลี่ยนเงิน การประกอบธุรกิจเกี่ยวกับปัจจัยชำระเงินต่างประเทศ การซื้อขายผลิตภัณฑ์หรือทองคำในตลาดซื้อขายสินค้าล่วงหน้า การซื้อขายหุ้นทั้งในและนอกตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

๑.๒.๒ การกระทำความผิดทางอาญาเกี่ยวกับการฉ้อโกงประชาชน การกู้ยืมเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชน การเล่นแชร์ ตัวเงิน ใบหุ้น หรือใบสำคัญของใบหุ้น หรือใบหุ้นกู้ เอกสารสิทธิ เอกสารที่ผ่านทางสถาบันการเงินในการส่งออกไปนอกหรือนำเข้ามาในราชอาณาจักร การฉ้อโกงในการซื้อขายสินค้าจำนวนมาก

๑.๒.๓ การกระทำความผิดทางอาญาเกี่ยวกับการใช้บัตรเครดิต บัตรเบิกเงินโดยเครื่องอัตโนมัติ ตัวแลกเปลี่ยนทางระหว่างประเทศ การปลอมและแปลงเงินตรา ดวงตรา แสตมป์ ตัว และเอกสารเดินทาง

๑.๒.๔ การกระทำความผิดทางอาญาเกี่ยวกับการบัญชี ห้างหุ้นส่วนจดทะเบียน ห้างหุ้นส่วนจำกัด บริษัทจำกัด บริษัทมหาชน การประกันภัย

๑.๓ การกระทำความผิดทางอาญาเกี่ยวกับการค้า การพาณิชย์ การคุ้มครองผู้บริโภคและคุณภาพสิ่งแวดล้อม ได้แก่

๑.๓.๑ การกระทำความผิดทางอาญาเกี่ยวกับลิขสิทธิ์

๑.๓.๒ การกระทำความผิดทางอาญาเกี่ยวกับเครื่องหมายการค้า

๑.๓.๓ การกระทำความผิดทางอาญาเกี่ยวกับอาหาร ยา เครื่องสำอาง เครื่องมือแพทย์ วัตถุมีพิษ และคุณภาพสิ่งแวดล้อม

๑.๓.๔ การกระทำความผิดทางอาญาเกี่ยวกับมาตรฐานสินค้า มาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม การกำหนดราคาสินค้า การป้องกันการผูกขาด และการคุ้มครองผู้บริโภค

๒. เมื่อตำรวจหน่วยใดได้รับแจ้งเหตุ หรือรับคำร้องทุกข์ หรือสืบทราบว่ามีบุคคล กลุ่มบุคคล หรือนิติบุคคลใด มีพฤติการณ์น่าสงสัยว่าจะกระทำความผิดตามลักษณะที่กำหนดไว้ในข้อที่ ๑ ให้ถือปฏิบัติดังนี้

๒.๑ เหตุเกิดในเขตกรุงเทพมหานคร

๒.๑.๑ การกระทำความผิดทางอาญาเกี่ยวกับภาษีอากรตามข้อ ๑.๑ ให้ส่งเรื่องให้กองบังคับการสืบสวนสอบสวนคดีเศรษฐกิจ เป็นผู้ดำเนินการ

๒.๑.๒ การกระทำความผิดทางอาญาเกี่ยวกับการเงินและการธนาคาร ตามข้อ ๑.๒ หากมีมูลค่าความเสียหายเกินกว่า ๕ ล้านบาท หรือเป็นการกระทำในรูปขบวนการ หรือครอบคลุมหลายพื้นที่ หรือเป็นคดีที่มีความยุ่งยากซับซ้อนเกินขีดความสามารถที่จะดำเนินการได้เอง และเห็นว่าน่าจะเป็นประโยชน์ต่อทางราชการ ให้ส่งเรื่องให้กองบังคับการสืบสวนสอบสวนคดีเศรษฐกิจ เป็นผู้ดำเนินการ

๒.๑.๓ การกระทำความผิดทางอาญาเกี่ยวกับการค้า การพาณิชย์ การคุ้มครองผู้บริโภคและคุณภาพสิ่งแวดล้อมตามข้อ ๑.๓ หากมีมูลค่าความเสียหายเกินกว่า ๕ ล้านบาท หรือเป็นการกระทำในรูปขบวนการหรือครอบคลุมหลายพื้นที่ หรือเป็นคดีที่มีความยุ่งยากซับซ้อนเกินขีดความสามารถที่จะดำเนินการได้เอง และเห็นว่าน่าจะเป็นประโยชน์ต่อทางราชการ ให้ส่งเรื่องให้กองบังคับการสืบสวนสอบสวนคดีเศรษฐกิจ เป็นผู้ดำเนินการ

๒.๑.๔ การกระทำความผิดทางอาญาตามข้อ ๒.๑ ที่ตำรวจหน่วยใดรับไว้ดำเนินการเอง เมื่อได้รับคำร้องทุกข์แล้ว ให้แจ้งข้อมูลให้กองบังคับการสืบสวนสอบสวนคดีเศรษฐกิจทราบ และให้กองบังคับการสืบสวนสอบสวนคดีเศรษฐกิจรายงานให้กองบัญชาการสืบสวนสอบสวนคดีเศรษฐกิจทราบ สำหรับคดีความทางอาญาตามข้อ ๒.๑ ที่กองบังคับการ

สืบสวนสอบสวนคดีเศรษฐกิจดำเนินการเองนั้นก็ให้รายงานให้กองบัญชาการสืบสวนสอบสวนคดีเศรษฐกิจทราบเช่นกัน

๒.๒ เหตุเกิดนอกเขตกรุงเทพมหานคร

การกระทำความผิดที่เป็นอาชญากรรมทางเศรษฐกิจตามข้อ ๑ ทั้งหมด ให้ทุกหน่วยแจ้งข้อมูลให้กองบังคับการสืบสวนสอบสวนคดีเศรษฐกิจทราบ หากเป็นคดีที่มีผลกระทบต่อระบบเศรษฐกิจของประเทศหรือเกี่ยวกับเศรษฐกิจระหว่างประเทศ หรือเมื่อผู้เสียหายร้องขอ ให้กองบังคับการสืบสวนสอบสวนคดีเศรษฐกิจพิจารณาเสนอผู้บังคับบัญชาตามลำดับชั้น จนถึงอธิบดีกรมตำรวจ เพื่อขออนุมัติดำเนินการดังนี้

๒.๒.๑ ให้ส่งเรื่องให้กองบังคับการสืบสวนสอบสวนคดีเศรษฐกิจเป็นผู้ดำเนินการ หรือ

๒.๒.๒ ให้กองบังคับการสืบสวนสอบสวนคดีเศรษฐกิจ ส่งพนักงานสอบสวนไปร่วมดำเนินการ

๓. การส่งเรื่อง หรือการแจ้งข้อมูลตามข้อ ๒ ให้ทุกหน่วยดำเนินการดังนี้

๓.๑ ให้แจ้งโดยด่วนภายใน ๓ วัน นับแต่วันที่ได้รับแจ้งเหตุ หรือคำร้องทุกข์ หรือสืบทราบว่า จะมีการกระทำความผิดเกิดขึ้นแล้วแต่กรณี

๓.๒ หากเป็นกรณีสำคัญเร่งด่วน เป็นที่สนใจของประชาชน หรืออาจกระทบกระเทือนต่อระบบเศรษฐกิจของประเทศหรือเกี่ยวข้องกับเศรษฐกิจของประเทศ ให้แจ้งเหตุทางวิทยุ หรือโทรศัพท์ทันทีแล้วจึงดำเนินการตามข้อ ๓.๓ อีกส่วนหนึ่งด้วย

๓.๓ นอกจากกรณีตามข้อ ๓.๒ ให้แจ้งเป็นหนังสือราชการ หรือและโทรสาร

๓.๔ การแจ้งให้ปรากฏรายละเอียดเกี่ยวกับข้อหา วันเวลาและสถานที่เกิดเหตุ ผู้เสียหาย ผู้ต้องหา ของกลาง มูลค่าความเสียหาย พฤติการณ์การกระทำความผิด และการดำเนินงานของเจ้าหน้าที่ที่ควรรายงานให้ทราบ เป็นต้น

๔. ให้กองบังคับการสืบสวนสอบสวนคดีเศรษฐกิจเป็นศูนย์กลางประสานงาน และรวบรวมข่าวสารข้อมูลการกระทำความผิดเกี่ยวกับทรัพย์สินทางปัญญา การปลอมแปลงเงินตรา บัตรเครดิต และตัวหรือเช็คแลกเงินเดินทาง รวมทั้งการกระทำความผิดอันเนื่องด้วยความผิดดังกล่าว ที่ได้รับแจ้งจากหน่วยงานต่าง ๆ แล้วรวบรวมประมวลผลเสนอผู้บังคับบัญชาตามลำดับชั้นจนถึงอธิบดีกรมตำรวจทราบต่อไป

ทั้งนี้ ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

สั่ง ณ วันที่ ๒๖ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๓๕

พลตำรวจเอก สวัสดิ์ อมรวิวัฒน์
(สวัสดิ์ อมรวิวัฒน์)
อธิบดีกรมตำรวจ

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาคผนวก ค

ประกาศกระทรวงการคลังและกระทรวงมหาดไทย เรื่อง บัตรประจำตัวพนักงานเจ้าหน้าที่
แบบบัตรประจำตัวพนักงานเจ้าหน้าที่ ตามพระราชกำหนด
การกู้ยืมเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชน พ.ศ. 2527
ระเบียบกระทรวงการคลัง ว่าด้วยการออกหนังสือเรียก ตามมาตรา 7 (1) (2) และ (3)
แบบหนังสือเรียก
แบบใบรับหนังสือเรียก
แบบบันทึกการปิดหนังสือเรียก
แบบหนังสือเตือนให้ปฏิบัติตามหนังสือเรียก
ระเบียบกระทรวงการคลัง ว่าด้วยการยึดทรัพย์สิน ตามมาตรา 8
แห่งพระราชกำหนดการกู้ยืมเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชน พ.ศ. 2527 พ.ศ. 2538
ระเบียบกระทรวงการคลัง ว่าด้วยการอายัดทรัพย์สิน ตามมาตรา 8
แห่งพระราชกำหนดการกู้ยืมเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชน พ.ศ. 2527 พ.ศ. 2538
ระเบียบคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน
ว่าด้วยการเก็บรักษาและการจัดการทรัพย์สินที่ถูกยึดหรืออายัด พ.ศ. 2543

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ประกาศกระทรวงการคลังและกระทรวงมหาดไทย
เรื่อง บัตรประจำตัวพนักงานเจ้าหน้าที่

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา 11 แห่งพระราชกำหนดการกู้ยืมเงินที่เป็นการซื้อโอนประชาชน พ.ศ.2527 รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง และรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย ออกประกาศไว้ ดังต่อไปนี้

- ข้อ 1 บัตรประจำตัวพนักงานเจ้าหน้าที่ให้เป็นไปตามแบบทำยประกาศนี้
- ข้อ 2 รูปถ่ายที่ติดบัตรประจำตัวพนักงานเจ้าหน้าที่ให้เป็นรูปถ่ายครึ่งตัว หน้าตรง ขนาด 3*4 เซนติเมตร
- ข้อ 3 ในกรุงเทพมหานครให้ปลัดกระทรวงการคลังหรือปลัดกระทรวงมหาดไทยเป็นผู้ออกบัตรประจำตัวพนักงานเจ้าหน้าที่ที่อยู่ในสังกัดของตนแล้วแต่กรณี และในจังหวัดอื่นให้ผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นผู้ออกบัตรประจำตัวพนักงานเจ้าหน้าที่
- ข้อ 4 บัตรประจำตัวพนักงานเจ้าหน้าที่ให้ใช้ได้ห้าปีนับแต่วันออกบัตร
- ข้อ 5 ถ้าพนักงานเจ้าหน้าที่ที่ได้รับบัตรประจำตัวตามประกาศนี้ออกจากราชการหรือตำแหน่งให้เป็นอันหมดสิทธิ์ที่จะใช้บัตรประจำตัวนั้นต่อไป และให้ผู้นั้นส่งมอบบัตรประจำตัวคืนให้แก่ผู้ออกบัตร โดยยื่นต่อผู้บังคับบัญชาเหนือตนขึ้นไปภายในสามสิบวันนับแต่วันออกจากราชการ หรือตำแหน่งนั้น

ประกาศ ณ วันที่ 21 พฤศจิกายน 2527

สุธี สิงห์เสน่ห์

พลเอก สิทธิ จิรโรจน์

รัฐมนตรีช่วยว่าการ ฯ รักษาราชการแทน

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง

ข้อ 3 วรรคสอง แก้โดยประกาศ ฯ (ฉบับที่ 3) ลง 2 ก.ย.2528

เพิ่มข้อ 4 – 5 โดยประกาศ ฯ (ฉบับที่ 2) ลง 4 ม.ค.2528

แบบบัตรประจำตัวพนักงานเจ้าหน้าที่
ตามพระราชกำหนดการกักเงินที่เป็นการช้อโกงประชาชน พ.ศ. 2527

ด้านหน้า

(ตราครุฑ)

บัตรประจำตัวพนักงานเจ้าหน้าที่
ตามพระราชกำหนดการกักเงินที่เป็นการช้อโกงประชาชน
พ.ศ. 2527

วันออกบัตร...../...../.....
วันหมดอายุ...../...../.....

6 ซม.

10 ซม.

ด้านหลัง

รูปถ่าย ขนาด 3*4 ซม.	เลขที่..... ชื่อ..... ตำแหน่ง..... สังกัด.....
----------------------------	---

เป็นพนักงานเจ้าหน้าที่ตามพระราชกำหนดการ
กักเงินที่เป็นการช้อโกงประชาชน
พ.ศ.2527

.....
ลายมือชื่อผู้ถือบัตร

.....
ลายมือชื่อผู้ออกบัตร

6 ซม.

10 ซม.

- หมายเหตุ. – 1. มีตรากระทรวงการคลัง ตรากระทรวงมหาดไทย หรือตราประจำตำแหน่งผู้ว่าราชการจังหวัดประทับที่รูป
2. ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง ปลัดกระทรวงการคลัง ปลัดกระทรวงมหาดไทย หรือผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นผู้ลงนาม แล้วแต่กรณี

สถาบันวิทยบริการ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ระเบียบกระทรวงการคลัง

ว่าด้วยการออกหนังสือเรียก ตามมาตรา 7 (1) (2) และ (3)
แห่งพระราชกำหนดการกู้ยืมเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชน พ.ศ. 2527
พ.ศ. 2538

เพื่อให้การออกหนังสือเรียก ตามมาตรา 7 (1) (2) หรือ (3) แห่งพระราชกำหนดการกู้ยืมเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชน พ.ศ.2527 เป็นไปในแนวทางเดียวกันและมีประสิทธิภาพ จึงวางระเบียบปฏิบัติดังนี้

ข้อ 1 ระเบียบนี้เรียกว่า “ระเบียบกระทรวงการคลังว่าด้วยการออกหนังสือเรียก ตามมาตรา 7 (1) (2) และ (3) แห่งพระราชกำหนดการกู้ยืมเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชน พ.ศ.2527 พ.ศ.2538”

ข้อ 2 ระเบียบนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันที่ 1 กรกฎาคม 2538 เป็นต้นไป

ข้อ 3 ในระเบียบนี้

“พระราชกำหนด” หมายความว่า พระราชกำหนดการกู้ยืมเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชน พ.ศ.2527

“พนักงานเจ้าหน้าที่” หมายความว่า ผู้ซึ่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังและรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย แต่งตั้งให้ปฏิบัติตามพระราชกำหนดนี้

“หนังสือเรียก” หมายความว่า หนังสือเรียกหรือคำสั่งซึ่งออกตามบทบัญญัติแห่งพระราชกำหนดการกู้ยืมเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชน ถึงผู้กระทำความผิดตามมาตรา 4 หรือมาตรา 5 (1) หรือ (2) (ก) ซึ่งเป็นความผิดฐานกู้ยืมเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชน หรือบุคคลใดที่เห็นว่าจะเป็นประโยชน์แก่การตรวจสอบถึงการกู้ยืมเงินให้มาให้ถ้อยคำ หรือสั่งให้รายงานสภาพกิจการตลอดจนทรัพย์สินและหนี้สินหรือให้นำบัญชี เอกสาร หรือหลักฐานอื่นอันเกี่ยวกับการกู้ยืมเงินมาตรวจสอบ

ข้อ 4 พนักงานเจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจออกหนังสือเรียก ได้แก่

1. ปลัดกระทรวงการคลัง หรือรองปลัดกระทรวงการคลัง หรือผู้ที่ได้รับมอบหมายสำหรับห้องที่ทั่วราชอาณาจักร

2. ผู้อำนวยการสำนักงานเศรษฐกิจการคลัง ผู้อำนวยการกองนโยบายการเงินและสถาบันการเงิน หรือผู้ที่ได้รับมอบหมาย สำหรับในเขตท้องที่กรุงเทพมหานคร

3. ผู้ว่าราชการจังหวัด สรรพากรจังหวัด หรือผู้ที่ได้รับมอบหมาย สำหรับจังหวัดในเขตท้องที่จังหวัดนั้น ๆ

ข้อ 5 หนังสือเรียกต้องทำเป็นหนังสือตามแบบทำยระเบียบนี้ โดยจัดทำขึ้น 2 ฉบับ ฉบับที่ 1 ส่งให้แก่ผู้รับ ฉบับที่ 2 เก็บไว้เป็นหลักฐาน หนังสือเรียกต้องมีข้อความดังต่อไปนี้

1. สถานที่ออกหนังสือเรียก
2. วัน เดือน ปี ที่ออกหนังสือเรียก
3. ชื่อและที่อยู่ของบุคคลที่รับหนังสือเรียก
4. เหตุผลที่ออกหนังสือเรียก โดยต้องมีเหตุอันสมควรว่าได้มีการกระทำความผิดตามมาตรา 4 หรือมาตรา 5 (1) หรือ (2) (ก) แห่งพระราชกำหนดการกักเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชน หรือเห็นว่าจะเป็นการกระทำความผิดถึงการกักเงิน
5. สถานที่ วัน เดือน ปี และเวลาที่จะให้มาพบ การกำหนดวัน เวลาที่จะให้มาพบต้องแจ้งล่วงหน้าไม่น้อยกว่าเจ็ดวัน นับแต่วันที่ได้รับหนังสือเรียก ทั้งนี้ให้คำนึงถึงระยะทางด้วย เว้นแต่กรณีจำเป็นและเร่งด่วนไม่จำเป็นต้องให้เวลาถึงเจ็ดวันก็ได้
6. ลายมือชื่อของพนักงานเจ้าหน้าที่ผู้ออกหนังสือเรียกและตำแหน่ง ตราประทับ (ถ้ามี)

ข้อ 6 การส่งหนังสือเรียก ให้ปฏิบัติตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 55 และมาตรา 56 และประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งมาตรา 73 ถึงมาตรา 82 โดยให้ถือปฏิบัติดังต่อไปนี้

1. ให้ส่งทางไปรษณีย์ลงทะเบียนตอบรับ หรือให้พนักงานเจ้าหน้าที่ไปส่ง ณ ภูมิลำเนาหรือถิ่นที่อยู่ หรือสำนักทำการงานของผู้รับ ในระหว่างพระอาทิตย์ขึ้นถึงพระอาทิตย์ตก ในเวลาทำการของผู้รับ
2. การส่งนอกจากสถานที่ดังกล่าวจะมีผลใช้บังคับได้ก็ต่อเมื่อส่งให้แก่ตัวผู้รับโดยผู้รับยอมรับหนังสือเรียกหรือคำสั่ง หรือได้กระทำการส่งให้แก่ผู้รับในสำนักงานของพนักงานเจ้าหน้าที่
3. ถ้าไม่พบผู้รับให้ส่งแก่บุคคลใด ๆ ที่มีอายุเกินยี่สิบปี ซึ่งอยู่หรือทำงานในบ้านเรือนหรือที่สำนักทำการงานที่ปรากฏว่าเป็นของผู้รับ
4. ถ้าผู้รับปฏิเสธไม่ยอมรับหนังสือเรียก โดยปราศจากเหตุผลอันชอบด้วยกฎหมาย ก็ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ผู้ส่งนำพนักงานเจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครองที่มีอำนาจ

หรือเจ้าพนักงานตำรวจไปด้วยเพื่อเป็นพยาน ถ้าบุคคลนั้นยังปฏิเสธไม่ยอมรับอยู่อีกก็ให้วางหนังสือเรียกไว้ ณ ที่นั้นต่อหน้าเจ้าหน้าที่

5. พนักงานเจ้าหน้าที่เห็นควรให้ปิดหนังสือเรียก ก็ให้ปิดไว้ ณ ภูมิลำเนา หรือสำนักทำางานที่ระบุไว้ในหนังสือเรียก แต่ต้องปิดในที่เปิดเผยให้เห็นได้โดยง่าย

6. การส่งหนังสือเรียก ให้แก่นิติบุคคลให้นำส่งให้แก่ผู้จัดการ หรือผู้แทนตามภูมิลำเนาหรือสำนักทำางานของนิติบุคคล ชื่อ และภูมิลำเนาหรือสำนักทำางานของนิติบุคคล ให้ถือตามหลักฐานที่จดทะเบียนต่อนายทะเบียน

7. การส่งหมายเรียกให้แก่ผู้รับอยู่ต่างท้องที่กับท้องที่ซึ่งออกหนังสือเรียกให้พนักงานเจ้าหน้าที่แห่งท้องที่ที่ผู้รับมีภูมิลำเนาอยู่เป็นผู้ดำเนินการส่งให้

8. การส่งหนังสือเรียก เมื่อได้ส่งตามวิธีการต่าง ๆ ดังกล่าว ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ผู้ส่งนำไปรับซึ่งลงลายมือชื่อผู้รับ หรือทำรายงานการส่งนำมาติดสำนวน ไปรับหรือรายงานการส่งหนังสือเรียกต้องให้ปรากฏข้อความดังนี้

(1) ชื่อพนักงานเจ้าหน้าที่ผู้ส่ง และชื่อผู้รับ (ถ้ามี)

(2) วิธีการส่ง วัน เดือน ปี และเวลาที่ส่ง

(3) รายงานการส่งต้องลง วัน เดือน ปี และลายมือชื่อ

พนักงานเจ้าหน้าที่ผู้รายงานการส่ง

(4) การรายงานการส่งให้รายงานต่อผู้มีอำนาจออกหนังสือ

เรียก

ข้อ 7 ผู้รับหนังสือเรียกต้องมาให้ถ้อยคำต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ด้วยตนเอง ไม่อาจมอบอำนาจให้ผู้อื่นมาให้ถ้อยคำแทน แต่ถ้าพนักงานเจ้าหน้าที่เห็นสมควรจะอนุญาตให้ผู้หนึ่งผู้ใด มาร่วมให้ถ้อยคำชี้แจงหรือให้ถ้อยคำแทนโดยมอบอำนาจเช่นการชี้แจงเกี่ยวกับบัญชี เอกสารหลักฐานอื่น ๆ หรือกรณีจำเป็นอื่น ๆ ที่เห็นสมควร

ข้อ 8 กรณีผู้รับหนังสือเรียกไม่มาตามกำหนดวัน เวลา ที่กำหนดไว้ในหนังสือเรียกโดยไม่มีเหตุอันสมควร ให้ผู้มีอำนาจออกหนังสือเรียกเตือนเป็นหนังสือให้ปฏิบัติตามหนังสือเรียกอีกครั้งหนึ่ง หากผู้รับหนังสือเตือนยังไม่มาโดยไม่มีเหตุอันสมควรก็ให้แจ้งความดำเนินคดีอาญาต่อพนักงานสอบสวน ความผิดฐานไม่ปฏิบัติตามหนังสือเรียกของพนักงานเจ้าหน้าที่ ตามมาตรา 14 แห่งพระราชกำหนดการกักเงินที่เป็นการข่มขู่ประชาชน

ข้อ 9 กรณีผู้รับหนังสือเรียก มาตามกำหนดนัดหมาย ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ดำเนินการไต่สวนบันทึกถ้อยคำตามแบบที่กำหนดให้เสร็จสิ้นไปโดยเร็ว ในการไต่สวนให้ได้ข้อความที่เป็นจริง และให้ไต่สวน ชื่อ นามสกุล สัญชาติ เชื้อชาติ อายุ อาชีพ ที่อยู่ และแจ้งให้ทราบด้วยว่า คำให้การนี้อาจใช้เป็นหลักฐานยืนยันในศาลได้ เมื่อบันทึกถ้อยคำเสร็จแล้วก็ให้

ผู้ให้ถ้อยคำลงลายมือชื่อไว้ต่อหน้าพนักงานเจ้าหน้าที่และหากผู้ให้ถ้อยคำไม่สามารถลงลายมือชื่อได้ก็ให้นำบทบัญญัติมาตรา 9 แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์มาใช้บังคับ ถ้าหากบันทึกถ้อยคำมีหลายแผ่นก็ให้ลงลายมือชื่อกำกับไว้ทุกแผ่นด้วย หากผู้ให้ถ้อยคำไม่ยอมลงลายมือชื่อในบันทึกถ้อยคำไต่สวนให้พนักงานเจ้าหน้าที่บันทึกข้อโต้แย้งเหตุผลหรือข้อเท็จจริงที่ไม่ยอมลงลายมือชื่อให้ปรากฏในบันทึกพร้อมพนักงานเจ้าหน้าที่ลงลายมือชื่อกำกับไว้

ข้อ 10 บันทึกถ้อยคำให้การถือเป็นเอกสารของทางราชการห้ามผู้ใดคัดลอกหรือถ่ายสำเนา เว้นแต่จะได้รับอนุมัติจากผู้มีอำนาจออกหนังสือเรียก

ข้อ 11 ในการออกหนังสือเรียกถ้ามีการตรวจสอบ บัญชี เอกสาร หลักฐานอื่น ที่เป็นประโยชน์แก่การกู้ยืมเงิน ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ทำการตรวจสอบให้เสร็จสิ้นไปโดยเร็ว ไม่เกินสามเดือนนับแต่วันที่ได้รับมอบบัญชี เอกสาร หลักฐานอื่น และเมื่อตรวจสอบเสร็จสิ้นก็ให้รีบคืนแก่เจ้าของภายในเจ็ดวัน เว้นแต่พนักงานเจ้าหน้าที่ประสงค์จะรักษาเอกสารหรือหลักฐานนั้นไว้เพื่อประโยชน์ในการดำเนินคดีในศาล

ข้อ 12 การออกหนังสือเรียกให้จัดทำทะเบียนไว้เป็นหลักฐาน

ข้อ 13 ให้ปลัดกระทรวงการคลังหรือผู้ที่ปลัดกระทรวงการคลังมอบหมายเป็นผู้รักษาการตามระเบียบนี้ ให้มีอำนาจในการตีความและวินิจฉัยปัญหาเกี่ยวกับการปฏิบัติตามระเบียบนี้

ให้ไว้ ณ วันที่ 28 มิถุนายน พ.ศ. 2538

ธารินทร์ นิมมานเหมินท์

(นายธารินทร์ นิมมานเหมินท์)

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

แบบหนังสือเรียก

หนังสือเรียกตามพระราชกำหนด
การกู้ยืมเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชน

ที่.....

ที่ทำการ.....

วันที่.....เดือน.....พ.ศ. 25.....

หนังสือเรียกมายัง.....ที่อยู่.....

บ้านเลขที่.....หมู่ที่.....ตรอก/ซอย.....ถนน.....

ตำบล/แขวง.....อำเภอ/เขต.....จังหวัด.....

ด้วย.....

สถาบันวิทยบริการ

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ฉะนั้น อาศัยอำนาจตามความในมาตรา 7 แห่งพระราชกำหนดการกู้ยืมเงินที่เป็นการ
ฉ้อโกงประชาชน พ.ศ.2527 ให้ท่านปฏิบัติดังต่อไปนี้

(1) ให้ท่านไป ณ ที่ทำการ.....

จังหวัด.....ในวันที่.....เดือน.....พ.ศ. 25.....เวลา.....

เพื่อ.....

คำเตือนผู้รับหนังสือเรียก

ผู้รับหนังสือเรียกต้องปฏิบัติตามข้อความที่กำหนดหรือสั่งไว้ในหนังสือเรียก มิฉะนั้นอาจมีความผิดดังต่อไปนี้

มาตรา 14 ผู้ใดโดยไม่มีเหตุอันสมควรไม่ปฏิบัติไม่ปฏิบัติตามหนังสือเรียกหรือคำสั่งของพนักงานเจ้าหน้าที่ตามมาตรา 7 (1) (2) หรือ (3) หรือไม่ยอมตอบคำถามเมื่อซักถามต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามเดือนและปรับไม่เกินสามหมื่นบาท

มาตรา 15 ในกรณีที่ผู้กระทำความผิดตามพระราชกำหนดนี้เป็นนิติบุคคล กรรมการหรือผู้จัดการ หรือบุคคลใดซึ่งรับผิดชอบในการดำเนินงานของนิติบุคคลนั้นต้องรับโทษตามที่บัญญัติไว้สำหรับความผิดนั้น ๆ ด้วย เว้นแต่จะพิสูจน์ได้ว่าตนมิได้มีส่วนในการกระทำความผิดของนิติบุคคลนั้น

หลักฐานที่ต้องนำไปพร้อมกับหนังสือเรียกในวันที่ต้องไปพบพนักงานเจ้าหน้าที่

1. บัตรประจำตัวประชาชน ของผู้ไปให้ถ้อยคำหรือผู้รับมอบอำนาจ
2. หนังสือมอบอำนาจ บัตรประจำตัวประชาชนและสำเนาทะเบียนบ้านของผู้มอบอำนาจและผู้รับมอบอำนาจ
3. กรณีเป็นนิติบุคคล หนังสือสำคัญการจดทะเบียนเป็นนิติบุคคล พร้อมภาพถ่ายปัจจุบัน ตลอดจนผู้มีอำนาจลงนามแทนนิติบุคคล
4. กรณีเป็นบุคคลธรรมดา หนังสือสำคัญแสดงการจดทะเบียนพาณิชย์พร้อมภาพถ่าย (ถ้ามี)
5. หลักฐานการแต่งตั้งผู้ชำระบัญชี (ถ้ามี)
6. การให้ถ้อยคำต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ ฯ ตามหนังสือเรียกเป็นสิทธิ์เฉพาะตัว ไม่อาจมอบหมายให้ผู้ใดมาให้ถ้อยคำแทนได้ พนักงานเจ้าหน้าที่ ฯ อาจอนุญาตให้บุคคลอื่นมาร่วมให้ถ้อยคำชี้แจงหรือให้ถ้อยคำด้วยก็ได้ เช่น การชี้แจงเกี่ยวกับบัญชี เอกสาร หรือหลักฐานอื่น

แบบใบรับหนังสือเรียก

ใบรับหนังสือเรียก

ข้าพเจ้า.....อายุ.....ปี
 บัตรประจำตัว.....เลขที่บัตร.....ออกให้ ณ.....
วันที่ออกบัตร.....
 วันที่หมดอายุ.....อยู่บ้านเลขที่.....หมู่ที่.....
 ตรอก/ซอย.....ถนน.....
 ตำบล/แขวง.....อำเภอ/เขต.....
 จังหวัด.....รหัสไปรษณีย์.....ได้รับหนังสือเรียกเลขที่.....
ลงวันที่.....ออกตามความในมาตรา 7 (1)
 แห่งพระราชกำหนดการกู้ยืมเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชน พ.ศ.2527 ไว้เรียบร้อยแล้ว
 เมื่อวันที่.....เวลา.....
 กรณีที่บุคคลอื่นรับแทนให้ระบุความเกี่ยวพันกับผู้รับโดยเป็น.....

ลงชื่อ.....ผู้รับหนังสือเรียก
 (.....)

สถาบันวิทยบริการ
 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ลงชื่อ.....ผู้ส่งหนังสือเรียก
 (.....)

แบบบันทึกการปิดหนังสือเรียก

บันทึกการปิดหนังสือ.....

ตามพระราชกำหนดการกักเงินที่เป็นการจ้องโกงประชาชน พ.ศ. 2527

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

วันนี้ เวลา.....นาฬิกา ข้าพเจ้า.....

ตำแหน่ง.....สังกัด.....พร้อมด้วย.....

ตำแหน่ง.....สังกัด.....ได้พร้อมกันมายัง.....

.....เลขที่.....ตروق/ชอย.....ถนน.....

หมู่ที่.....แขวง/ตำบล.....เขต/อำเภอ.....จังหวัด.....

ซึ่งอยู่ใกล้เคียงกับ.....เพื่อส่ง.....เลขที่.....

ลงวันที่.....โดยได้ส่งให้แก่ผู้รับแล้ว แต่ ผู้รับไม่ยอมรับ ไม่มีคนอยู่บ้าน อื่น ๆจึงส่งโดยวิธีปิดหนังสือ.....ณ สำนักงาน

.....เลขที่.....ตروق/ชอย.....ถนน.....หมู่ที่.....

แขวง/ตำบล.....เขต/อำเภอ.....กรุงเทพมหานคร/จังหวัด.....

ซึ่ง.....ใช้เป็นภูมิลำเนา หรือถิ่นที่อยู่ / หรือได้จดทะเบียนต่อ

นายทะเบียนหุ้นส่วนบริษัท / หรือที่ปรากฏอยู่ในทะเบียนราษฎร / หรือทะเบียนราษฎรครั้งสุดท้าย

โดยได้ปิดเอกสารดังกล่าวไว้ที่.....ซึ่งได้พิจารณาเห็นว่าสามารถเห็นได้ง่ายที่สุด

และมีได้กระทำให้ทรัพย์สินของ.....ชำรุดเสียหายแต่ประการใด

จึงได้ทำบันทึกไว้เป็นหลักฐานประกอบเพื่อแสดงว่าข้าพเจ้าได้ปฏิบัติตามขั้นตอนและ

ข้อกำหนดตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายอันมีผลให้ถือว่าได้รับเอกสารดังกล่าวแล้ว

ลงชื่อ.....เจ้าหน้าที่ผู้ปิดหมาย

(.....)

ลงชื่อ.....พยาน

(.....)

ลงชื่อ.....พยาน

(.....)

แบบหนังสือเตือนให้ปฏิบัติตามหนังสือเรียก

หนังสือเตือนให้ปฏิบัติตามหนังสือเรียก

ที่.....

ที่ทำการ.....

.....

.....

.....

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

เรื่อง เตือนให้ปฏิบัติตามหนังสือเรียก

เรียน

อ้างถึง หนังสือเรียกที่.....

สิ่งที่ส่งมาด้วย.....

ด้วยปรากฏว่าท่านมิได้ไปพบพนักงานเจ้าหน้าที่ในวันที่.....เดือน.....
พ.ศ.....เวลา.....น. เพื่อรับการตรวจสอบไตสวนเกี่ยวกับกิจการกู้ยืมเงิน ตามหนังสือเรียก
ที่อ้างถึง โดยไม่ได้แจ้งเหตุขัดข้องให้ทราบแต่ประการใด

ฉะนั้น จึงเรียนเตือนมาเพื่อขอให้ท่านไปพบพนักงานเจ้าหน้าที่ตามพระราชกำหนดการ
กู้ยืมเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชน พ.ศ.2527 พร้อมนำหลักฐานเอกสารต่าง ๆ ตามหนังสือเรียกที่อ้างถึง
ไปส่งมอบต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ ฯ ณ ที่ทำการ.....
จังหวัด.....ในวันที่.....เดือน.....พ.ศ.....เวลา.....น.
อีกครั้งหนึ่ง

ทั้งนี้หากท่านเพิกเฉยไม่ปฏิบัติตามหรือไม่ไปติดต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ ฯ ตามกำหนด
เวลาดังกล่าว พนักงานเจ้าหน้าที่ ฯ จะถือว่าท่านจงใจไม่ปฏิบัติตามหนังสือเรียก ท่านอาจถูกดำเนินคดี
อาญาตามบทบัญญัติแห่งพระราชกำหนดการกู้ยืมเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชน พ.ศ.2527

ขอแสดงความนับถือ

(.....)

ตำแหน่ง.....

ระเบียบกระทรวงการคลัง

ว่าด้วยการยึดทรัพย์สิน ตามมาตรา 8

แห่งพระราชกำหนดการกู้ยืมเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชน พ.ศ. 2527

พ.ศ. 2538

เพื่อให้การยึดหรืออายัดทรัพย์สิน ตามพระราชกำหนดการกู้ยืมเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชน พ.ศ.2527 มาตรา 8 วรรคสองได้บัญญัติให้นำบทบัญญัติตามประมวลรัษฎากร ที่เกี่ยวกับการยึดหรืออายัดทรัพย์สินมาใช้บังคับโดยอนุโลม บทบัญญัติตามประมวลรัษฎากร ที่เกี่ยวกับการยึดหรืออายัดทรัพย์สิน ตามมาตรา 12 ได้บัญญัติไว้ในวรรคสี่ว่า “วิธีการยึดและขายทอดตลาดทรัพย์สิน ให้ปฏิบัติตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งโดยอนุโลม” ดังนั้น วิธีการยึดทรัพย์สินของผู้ต้องหาว่ากระทำความผิดตามพระราชกำหนดฯ จึงถือปฏิบัติตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งโดยอนุโลม กระทรวงการคลังจึงวางระเบียบปฏิบัติไว้ดังต่อไปนี้

ข้อ 1 ระเบียบนี้เรียกว่า “ระเบียบกระทรวงการคลังว่าด้วยการยึดทรัพย์สิน ตามความในมาตรา 8 แห่งพระราชกำหนดการกู้ยืมเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชน พ.ศ.2527 พ.ศ.2538”

ข้อ 2 ให้ใช้ระเบียบนี้ตั้งแต่วันที่ 1 กรกฎาคม พ.ศ.2538 เป็นต้นไป

ข้อ 3 ในระเบียบนี้

“พระราชกำหนด” หมายความว่า พระราชกำหนดการกู้ยืมเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชน พ.ศ.2527

“การยึดทรัพย์สิน” หมายความว่า การกระทำใดๆ ต่อทรัพย์สินของผู้ต้องหาว่ากระทำความผิดตามพระราชกำหนดการกู้ยืมเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชน เพื่อให้ทรัพย์สินนั้นได้เข้ามาอยู่ในความควบคุมหรือครอบครองของพนักงานเจ้าหน้าที่ หรือผู้ที่ได้รับมอบหมาย

“ผู้ต้องหา” หมายความว่า ผู้กู้ยืมเงินหรือบุคคลใดได้ถูกกล่าวหาว่ากระทำความผิดตามมาตรา 4 หรือมาตรา 5 แห่งพระราชกำหนดฯ แต่ยังมีได้ถูกฟ้องต่อศาล

“พนักงานเจ้าหน้าที่” หมายความว่า ผู้ซึ่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง และรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย แต่งตั้งให้ปฏิบัติตามพระราชกำหนดนี้

ข้อ 4 พนักงานเจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจดำเนินการยึดทรัพย์สิน ได้แก่ พนักงานเจ้าหน้าที่โดยอนุมัติรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง แต่งตั้งให้ดำเนินการยึดทรัพย์สินของผู้ต้องหา

ข้อ 5 คำสั่งและประกาศยึดทรัพย์สินให้ใช้ตามแบบแนบท้าย ระเบียบนี้

ข้อ 6 ทรัพย์สินที่จะทำการยึดได้มีดังนี้

(1) ทรัพย์สินของผู้ต้องหาและให้หมายความรวมถึง

(ก) ทรัพย์สินที่ผู้ต้องหาไม่กรรมสิทธิ์ร่วม

(ข) ทรัพย์สินที่ผู้ต้องหาเอาไปจำหน่าย จำนอง หรือเอาไป

ประกันหนี้ไว้

(ค) ผู้ต้องหาครอบครองทรัพย์สินที่ดินมีโฉนดของบุคคลอื่น

จนได้กรรมสิทธิ์แม้จะยังไม่ได้จดทะเบียนการได้มา

(ง) ที่ดินมือเปล่า ซึ่งผู้ต้องหาไม่สิทธิครอบครอง

(จ) ที่ดินมีโฉนดแม้ผู้ต้องหาจะโอนการครอบครองให้แก่กัน

แล้ว แต่ยังไม่ได้อินให้ถูกต้องตามกฎหมาย

(ฉ) ทรัพย์สินที่ผู้ต้องหาได้อินไปโดยการฉ้อฉล การอินโดยการ

การฉ้อฉล หมายถึงนิติกรรมใด ๆ อันลูกหนี้ได้กระทำลงทั้งรู้ว่าจะเป็นการให้เจ้าหนี้เสียเปรียบ แม้จะจดทะเบียนถูกต้องตามกฎหมาย

(2) ทรัพย์สินที่ภริยาหรือบุตรผู้เยาว์ที่ชอบด้วยกฎหมายของ

ผู้ต้องหา ถือกรรมสิทธิ์ ได้แก่

(ก) ทรัพย์สินของภริยา ได้แก่สินสมรสและสินส่วนตัว

ในกรณีนั้นนั้นเป็นหนี้ร่วม สามารถยึดทรัพย์สินที่เป็นสินสมรสและสินส่วนตัวของภริยาได้ แต่ถ้าหนี้นั้นเป็นหนี้ส่วนตัวไม่สามารถยึดทรัพย์สินของภริยาที่เป็นสินส่วนตัวได้ คงยึดได้เฉพาะสินสมรสเท่านั้น

(ข) ทรัพย์สินของบุตรผู้เยาว์ ซึ่งมีพฤติการณ์ หรือการ

กระทำใด ๆ อันแสดงให้เห็นปรากฏว่า ผู้ต้องหาได้เอาทรัพย์สินใส่ชื่อบุตรผู้เยาว์เป็นเจ้าของ โดยมีเจตนาหลีกเลี่ยงจากการถูกยึดทรัพย์สินดังกล่าว อันเป็นการทำนิติกรรมอำพรางยอมถือว่ากรรมสิทธิ์ในทรัพย์สินนั้นยังเป็นของผู้ต้องหาอยู่

ข้อ 7 ทรัพย์สินที่ไม่สามารถทำการยึดได้ ได้แก่

(1) ทรัพย์สินที่ระบุไว้ดังต่อไปนี้

(ก) เครื่องนุ่งห่มหลับนอนหรือเครื่องใช้ในครัวเรือน โดย

ประมาณรวมกันราคาไม่เกินห้าพันบาท

ในกรณีที่พนักงานเจ้าหน้าที่เห็นสมควรจะกำหนด ทรัพย์สินดังกล่าวที่มีราคาเกินห้าพันบาทให้เป็นทรัพย์สินที่ไม่อาจยึดได้ก็ได้ ทั้งนี้โดยคำนึงถึง ความจำเป็นตามฐานะของผู้ต้องหา โดยได้รับความเห็นชอบจากผู้ออกคำสั่งแต่งตั้งพนักงาน เจ้าหน้าที่ให้ยึดทรัพย์สิน

(ข) เครื่องมือเครื่องใช้ที่จำเป็นในการเลี้ยงชีพหรือประกอบ อาชีพโดยประมาณรวมกันราคาไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท แต่ถ้าผู้ต้องหาไม่ยอมเป็นคำร้องต่อพนักงาน เจ้าหน้าที่ขออนุญาตยึดหนึ่งวงและใช้เครื่องมือหรือเครื่องใช้อันจำเป็น เพื่อดำเนินการเลี้ยงชีพหรือ ประกอบอาชีพอันมีราคาเกินกว่าจำนวนราคาดังกล่าวแล้ว ให้พนักงานเจ้าหน้าที่โดยได้รับความ เห็นชอบจากผู้ออกคำสั่งแต่งตั้งพนักงานเจ้าหน้าที่ให้ยึดทรัพย์สิน มีอำนาจที่จะใช้ดุลพินิจ อนุญาตหรือไม่อนุญาตภายในบังคับแห่งเงื่อนไขตามที่เห็นสมควร

(ค) วัตถุเครื่องใช้และอุปกรณ์ที่จำเป็นต้องใช้ทำหน้าที่แทน หรือช่วยอวัยวะของผู้ต้องหา

(ง) ทรัพย์สินอย่างใดที่โอนกันไม่ได้ตามกฎหมาย หรือตาม กฎหมายย่อมไม่อยู่ในความรับผิดชอบแห่งการบังคับคดี

(จ) ทรัพย์สินของผู้ต้องหาที่สามารถยึดได้แต่นำออก ขายทอดตลาดไม่ได้ ได้แก่ ทรัพย์สินที่มีลักษณะเป็นของส่วนตัวโดยแท้ เช่น หนังสือสำหรับ วงศ์ตระกูลโดยเฉพาะจดหมายหรือสมุดบัญชีต่าง ๆ นั้น อาจยึดมาตรวจดูเพื่อประโยชน์ในการยึด ทรัพย์สินได้ถ้าจำเป็น แต่ห้ามนำออกขายทอดตลาด

(ฉ) ทรัพย์สินของภริยาหรือบุตรผู้เยาว์ของผู้ต้องหา หาก เป็นทรัพย์สินที่ระบุไว้ตั้งแต่ (ก) – (ง) พนักงานเจ้าหน้าที่ก็ไม่สามารถยึดได้ เช่นเดียวกัน

(2) ทรัพย์สินของภริยาหรือบุตรผู้เยาว์ของผู้ต้องหา หาก เป็นทรัพย์สินที่ระบุไว้ตั้งแต่ (ก) – (ง) พนักงานเจ้าหน้าที่ก็ไม่สามารถยึดได้ เช่นเดียวกัน

(ก) พืชผลที่ยังไม่ได้เก็บเกี่ยว

(ข) พืชพันธุ์ที่ใช้ในปีต่อไป ตามปริมาณอันสมควรโดย เทียบเคียงกับเนื้อที่ที่ภริยาหรือบุตรผู้เยาว์ทำในปีที่ล่วงมาแล้ว

(ค) พืชผลที่เก็บไว้สำหรับเลี้ยงตัวและครอบครัวตาม ฐานานุรูปสำหรับปีหนึ่ง

(ง) สัตว์และเครื่องมือประกอบอาชีพที่มีไว้พอควรแก่การ ดำเนินอาชีพต่อไป

ข้อ 8 ข้อจำกัดในการยึดทรัพย์สิน

(1) พนักงานเจ้าหน้าที่ไม่อาจยึดทรัพย์สินซ้ำกับเจ้าหน้าที่ตามคำพิพากษาที่ได้ยึดทรัพย์สินไว้ก่อน หรือทรัพย์สินตามข้อ 7

(2) ถ้าในคำสั่งยึดทรัพย์สินกล่าวเฉพาะเจาะจง ให้ยึดทรัพย์สินสิ่งใดให้พนักงานเจ้าหน้าที่ยึดแต่เฉพาะทรัพย์สินนั้น

ข้อ 9 วิธีการยึดทรัพย์สินให้ปฏิบัติดังนี้

(1) ถ้าพนักงานเจ้าหน้าที่มีเหตุอันควรเชื่อว่าจะต้องห้ามมีหนี้สินล้มพันตัวตามกฎหมายว่าด้วยการล้มละลาย หรือมีทรัพย์สินไม่พอชำระหนี้สิน และเห็นสมควรให้มีการยึดทรัพย์สินของผู้ต้องหาไว้ก่อน ก็ให้รายงานขออนุมัติรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังพร้อมหลักฐานต่าง ๆ เมื่อรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังอนุมัติแล้ว ให้ผู้ออกคำสั่งแต่งตั้งพนักงานเจ้าหน้าที่ให้ยึดทรัพย์สินลงนามในคำสั่ง

(2) เมื่อผู้มีอำนาจออกคำสั่งแต่งตั้งพนักงานเจ้าหน้าที่ให้ยึดทรัพย์สินได้ลงนามในคำสั่งแล้วให้ส่งเรื่องคืนพนักงานเจ้าหน้าที่เพื่อดำเนินการต่อไป

(3) ผู้มีอำนาจออกคำสั่งแต่งตั้งพนักงานเจ้าหน้าที่ให้ยึดทรัพย์สินเป็นผู้กำหนดตัวพนักงานเจ้าหน้าที่ผู้ไปยึดทรัพย์สิน

(4) ก่อนออกไปทำการยึดทรัพย์สินให้พนักงานเจ้าหน้าที่ผู้ไปทำการยึดทรัพย์สินตรวจสอบและทำความเข้าใจให้แน่ชัดว่าจะต้องยึดทรัพย์สินอะไรบ้าง ของใคร และจำนวนราคาทรัพย์สินที่จะยึดได้ตามกฎหมายว่ามีประมาณเท่าใด

(5) ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ไปทำการยึดทรัพย์สินตามวันเวลาที่ได้นัดหมาย และให้นำคำสั่งยึดทรัพย์สินกับเครื่องมือสำหรับการยึดทรัพย์สิน เช่น ครั่ง ก่ลอง เชือกแบบฟอร์มคำสั่ง กระดาษบันทึก และตราตีครั่ง ติดตัวไปด้วย

(6) ถ้าจะยึดที่ดินให้พนักงานเจ้าหน้าที่ผู้ไปทำการยึดทรัพย์สินจัดการเพื่อให้ได้โฉนดหรือหนังสือสำคัญสำหรับที่ดินหรือสำเนา ซึ่งเจ้าพนักงานรับรองมา (ถ้าหากมี) เพื่อตรวจสอบและจับสเกลจำลองแผนที่หลังโฉนด

(7) ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ดำเนินการยึดทรัพย์สินในระหว่างเวลาพระอาทิตย์ขึ้นถึงเวลาพระอาทิตย์ตกในวันทำการปกติ เว้นแต่ในกรณีที่มีเหตุฉุกเฉิน โดยได้รับอนุญาตจากผู้มีอำนาจออกคำสั่งแต่งตั้งพนักงานเจ้าหน้าที่ให้ยึดทรัพย์สินก็ให้กระทำได้

(8) ก่อนกระทำการยึดทรัพย์สิน ให้พนักงานเจ้าหน้าที่แสดงคำสั่งต่อผู้ต้องหาหรือบุคคลที่ระบุไว้ในคำสั่ง ถ้าไม่ปรากฏตัวบุคคลดังกล่าวให้แสดงต่อบุคคลที่อยู่ในสถานที่นั้น

(9) ในการดำเนินการยึดทรัพย์สิน พนักงานเจ้าหน้าที่ มีอำนาจเท่าที่จำเป็นเพื่อที่จะค้นสถานที่ใด ๆ อันเป็นของผู้ต้องหา หรือที่ผู้ต้องหาได้ครอบครองอยู่ เช่น

บ้านที่อยู่ คลังสินค้า โรงงาน และร้านค้าขาย ทั้งมีอำนาจที่จะยึดและตรวจสอบบัญชีหรือเอกสาร และกระทำการใด ๆ ตามสมควรหรือเพื่อเปิดสถานที่ หรือบ้านที่อยู่ หรือโรงเรียนดังกล่าว รวมทั้งตู้ ตู้โทรศัพท์ หรือที่เก็บของอื่น ๆ แล้วรายงานให้ผู้มีอำนาจออกคำสั่งยึดทรัพย์สินทราบ

(10) ในการยึดทรัพย์สินรายใด ถ้ามีผู้ขัดขวาง ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ชี้แจงว่ากล่าวแต่โดยดีก่อน ถ้าผู้นั้นยังขัดขวางอยู่อีก ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ขอความช่วยเหลือจาก เจ้าพนักงานตำรวจเพื่อดำเนินการยึดทรัพย์สินให้จนได้

(11) ให้ยึดทรัพย์สินของผู้ต้องหา แต่เพียงพอชำระหนี้ตามคำสั่งยึดทรัพย์สิน

(12) เมื่อปรากฏว่าทรัพย์สินนั้นไม่อาจยึดได้ตามกฎหมาย เช่น มีชื่อบุคคลอื่นเป็นเจ้าของกรรมสิทธิ์ในทะเบียน ให้พนักงานเจ้าหน้าที่รับรายงานต่อผู้มีอำนาจออกคำสั่งแต่งตั้งพนักงานเจ้าหน้าที่ให้ยึดทรัพย์สินเพื่อพิจารณาสั่งงดการยึดไว้ก่อน

(13) เมื่อดำเนินการยึดทรัพย์สินเสร็จแล้ว ให้พนักงานปิดประกาศการยึดทรัพย์สินไว้ ณ สถานที่ที่ทำการยึดโดยเปิดเผย และให้ทำรายงานและบัญชีทรัพย์สินที่ถูกยึดเสนอให้ผู้มีอำนาจออกคำสั่งแต่งตั้งพนักงานเจ้าหน้าที่ให้ยึดทรัพย์สิน

(14) ในการยึดที่ดินให้พนักงานเจ้าหน้าที่รังวัดเขตกว้าง ยาว ของที่ดินที่ถูกยึดกับแผนที่จำลองตาม (6) ว่าจะเป็นที่ดินแปลงเดียวกันหรือไม่ หากควรเชื่อได้ว่าเป็นที่ดินแปลงเดียวกันแล้วให้จดชื่อเจ้าของที่ดินข้างเคียงเท่าที่ทราบกำกับไว้ในแผนที่จำลอง และแสดงให้เห็นสภาพและทำเลที่ตั้งของที่ดินที่ถูกยึด และแสดงด้วยว่าอยู่ใกล้ไกลจากสถานที่ราชการ หรือที่ชุมชน หรือทางบก หรือทางน้ำ ประมาณระยะทางเท่าใด

(15) ในการยึดที่ดินของผู้ต้องหา ถ้าที่ดินที่ถูกยึดนั้นมีสิ่งปลูกสร้าง หรือไม้ล้มลุก หรือธัญชาติอันจะเก็บเกี่ยวรวงผลได้คราวหนึ่งหรือหลายคราวต่อปีเป็นของผู้อื่นปลูกอยู่ ให้พนักงานเจ้าหน้าที่บันทึกถ้อยคำของเจ้าของสิ่งนั้น ๆ ให้ปรากฏว่ามีสิทธิ์ในที่ดินอยู่อย่างไร เป็นต้นว่าอาศัยหรือมีสัญญาเช่าต่อกัน

(16) การยึดเรือน โรง หรือสิ่งปลูกสร้างอย่างอื่น ให้พนักงานเจ้าหน้าที่จดขนาดกว้าง ยาว และบรรยายสภาพแห่งสิ่งนั้น ๆ พื้น ฝา ประตู หน้าต่าง เสา เครื่องบนใช้ไม้ชนิดใด หลังคาอะไร มีกี่ชั้น มีกี่ห้อง และเก่าใหม่อย่างไร เลขทะเบียนเท่าไร ถ้าเป็นสถานที่ให้เช่าค่าเช่าเท่าใด

(17) การยึดสังหาริมทรัพย์อันมีรูปร่าง และอสังหาริมทรัพย์ย่อมครอบคลุมไปถึงดอกผลแห่งทรัพย์สินนั้นด้วย

(18) การยึดที่ดินซึ่งมีไม้ยืนต้น ให้พนักงานเจ้าหน้าที่จดชนิดและประมาณจำนวนต้นไม้ไว้ด้วย

ภายใต้บังคับแห่งพระราชบัญญัติการยึดทรัพย์สินกสิกร พ.ศ.2475 การยึดที่ไร่นาซึ่งมีไม้ล้มลุกหรือธัญชาติอื่นจะเก็บเกี่ยวได้ตามฤดูกาล จะยึดแต่ที่ดิน ไม้ยึดไม้ล้มลุก และธัญชาติหรือจะยึดทั้งที่ดินและไม้ล้มลุกหรือธัญชาติด้วยก็ได้

(19) ถ้าอสังหาริมทรัพย์ที่ยึดมีดอกผลธรรมดาที่ผู้ต้องหาจะต้องเป็นผู้เก็บเกี่ยวหรือบุคคลอื่นเป็นผู้เก็บเกี่ยวในนามของผู้ต้องหา เมื่อมีผู้ร้องขอให้พนักงานเจ้าหน้าที่เก็บเกี่ยว และพนักงานเจ้าหน้าที่เห็นสมควรจัดการให้ พนักงานเจ้าหน้าที่ต้องแจ้งเป็นหนังสือให้ผู้ต้องหาทราบเสียก่อนในขณะทำการยึด แล้วจึงทำการเก็บเกี่ยวดอกผลนั้น เมื่อถึงกำหนด

(20) ในการยึดทรัพย์สินนั้น ให้ยึดเฉพาะส่วนของผู้ต้องหา แต่ถ้ามีบุคคลอื่นเป็นเจ้าของร่วมอยู่ด้วย และไม่ปรากฏว่าส่วนใดเป็นของผู้ต้องหาให้ยึดมาทั้งหมด

(21) เมื่อยังไม่มีการยึดทรัพย์สิน ถ้าปรากฏว่าผู้ต้องหาเป็นเจ้าของผู้ใดอยู่โดยมีสิทธิได้รับเงินหรือทรัพย์สินอื่นจากผู้ใดก็ตาม พนักงานเจ้าหน้าที่ อาจทำการอายัดไปยังลูกหนี้ของผู้ต้องหา มิให้ชำระเงินหรือส่งมอบทรัพย์สินแก่ผู้ต้องหา แต่ให้นำมาชำระหรือส่งมอบแก่พนักงานเจ้าหน้าที่ภายในเวลาที่กำหนดไว้

(22) ให้พนักงานเจ้าหน้าที่แสดงให้เห็นโดยประจักษ์แจ้งตามที่เห็นสมควรว่าได้มีการยึดทรัพย์สินแล้ว เช่น

ก. สิ่งของ ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ปิดหรือผูกแผ่นหมายเลขสิ่งของที่ยึดลำดับให้ตรงตามบัญชีทรัพย์สิน ถ้าสามารถจะเก็บรวบรวมเข้าหีบ หรือตู้ได้ ก็ให้รวมไว้แล้วปิดหีบหรือตู้ประทับตราครั้งอีกชั้นหนึ่ง

ข. ห้องแถว ตึกแถว หรือสิ่งปลูกสร้างให้ปิดเครื่องหมายไว้ทุกห้อง

ค. สัตว์พาหนะและปศุสัตว์ จะใช้สีทาที่เขาด้านในตัว หรือที่ตัว หรือจะใช้แผ่นหมายเลขผูกคอ หรือจะดัดเข้าคอกแล้วผูกเชือกประทับตราครั้งที่ประตูออกก็ได้ แล้วแต่จะเห็นสมควร แต่อย่าให้เป็นการขัดข้องต่อการเลี้ยงรักษาสัตว์

(23) การประเมินราคาที่ดินพึงพิจารณาตามหลักเกณฑ์เหล่านี้ประกอบกัน คือ

ก. ราคาซื้อขายกันในท้องตลาดโดยคำนึงถึงสภาพแห่งท้องที่นั้นว่า เป็นที่อะไร เช่น ที่ปลูกตึกแถว เรือนแถว ให้เช่าหรือที่บ้าน ที่สวน ที่ไร่ และที่นั้นอยู่ในทำเลอย่างไร เช่น อยู่ในย่านค้าขาย ที่ชุมชนหรือใกล้ทางบก บางน้ำ ท่าเรือ หรือมีประโยชน์รายได้มากนักน้อยเพียงใดเหล่านี้เป็นต้น

ข. ราคาที่ดินตำบลนั้น หรือตำบลใกล้เคียง ซึ่งเจ้าพนักงานบังคับคดี หรือเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ เคยขายทอดตลาดไปแล้ว

ค. ราคาซื้อขาย หรือจำนอง หรือขายฝากครั้งสุดท้ายของที่ดินที่ยึด และที่ดินข้างเคียง

ง. ราคาประเมินที่ใช้เป็นทุนทรัพย์ในการเรียกเก็บค่าธรรมเนียมตามประมวลกฎหมายที่ดิน

(24) การประเมินราคาทรัพย์สิน นอกจากที่ดินให้ประมาณตามราคาซื้อขายในท้องตลาด ตามสภาพความเก่าใหม่ของทรัพย์สินนั้น ๆ

(25) การประมาณราคาทรัพย์สินที่มีการจำนำ หรือจำนอง ให้ปฏิบัติเช่นเดียวกับ (23) และ (24) แต่ให้หมายเหตุไว้ด้วยว่า จำนำหรือจำนองเมื่อใด

(26) เมื่อผู้มีอำนาจออกคำสั่งแต่งตั้งพนักงานเจ้าหน้าที่ให้ยึดทรัพย์สินเห็นว่า ราคาทรัพย์สินที่พนักงานเจ้าหน้าที่ประมาณมายังไม่สมควร ก็ให้มีอำนาจแก้ไขได้แล้วแจ้งเป็นหนังสือให้ผู้ต้องหาทราบ

(27) การยึดที่ดินหรืออสังหาริมทรัพย์อย่างอื่นอันอยู่ในที่ดินนั้น ให้รีบแจ้งการยึดไปยังเจ้าพนักงานผู้รับผิดชอบทะเบียนสิทธิและนิติกรรม และหรือหัวหน้าเขตท้องที่แล้วแต่กรณี แต่ถ้าเป็นการยึดที่ดินยังไม่มีโฉนด ตราจอง หรือใบไต่สวนตามประมวลกฎหมายที่ดินหรืออสังหาริมทรัพย์อื่นอันอยู่ในที่ดินนั้น ให้รีบแจ้งการยึดไปยังหัวหน้าเขตแห่งท้องที่

(28) การยึดสิ่งปลูกสร้างซึ่งปลูกสร้างอยู่บนที่ดินของผู้อื่นที่มีโฉนด ให้แจ้งเลขโฉนดและชื่อเจ้าของที่ดินนั้นต่อเจ้าพนักงานผู้รับผิดชอบทะเบียนสิทธิ และนิติกรรมทราบ

(29) เมื่อได้กระทำการยึดทรัพย์สินของผู้ต้องหาแล้วให้แจ้งการยึดให้ผู้ต้องหาทราบและถ้าหากทรัพย์สินที่ยึดมีผู้ถือกรรมสิทธิ์ร่วม ให้แจ้งการยึดให้ผู้ถือกรรมสิทธิ์ร่วมทราบด้วย

ถ้าไม่สามารถจะกระทำตามความในวรรคก่อนได้ให้ปิดประกาศแจ้งการยึดไว้ ณ สถานที่ที่ทำการยึด ที่ว่าการอำเภอ หรือประกาศแจ้งการยึดทรัพย์สินทางหนังสือพิมพ์รายวันไม่เกิน 7 วัน

(30) เมื่อได้ยึดเรือกำปั่นหรือเรือที่มีระวางตั้งแต่หกตันขึ้นไป เรือกลไฟหรือเรือยนต์มีระวางตั้งแต่ห้าตันขึ้นไป แพสำหรับคนอยู่อาศัย ให้แจ้งการยึดไปยังกรมเจ้าท่า หรือหัวหน้าเขตแห่งท้องที่ แล้วแต่กรณี

กรณียึดทรัพย์สินอื่นที่มีทะเบียนแสดงกรรมสิทธิ์ เช่นเครื่องจักร ให้แจ้งการยึดไปยังนายทะเบียนแห่งทรัพย์สินนั้น

(31) ให้ส่งรายงานการยึดทรัพย์สินพร้อมด้วยบัญชีทรัพย์สินต่อผู้มีอำนาจออกคำสั่งแต่งตั้งพนักงานเจ้าหน้าที่ให้ยึดทรัพย์สิน

หากทรัพย์สินที่ยึดมีสภาพเป็นของสดและของเสียได้ พนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจขายได้ทันทีโดยวิธีการขายทอดตลาด หรือวิธีอื่นที่เห็นสมควร แล้วรายงานให้ผู้มีอำนาจออกคำสั่งแต่งตั้งพนักงานเจ้าหน้าที่ให้ยึดทรัพย์สินทราบ

ข้อ 10 วิธีส่งคำสั่งยึดทรัพย์สินและประกาศยึดทรัพย์สินให้ปฏิบัติดังนี้

(1) ให้ส่งคำสั่งหรือประกาศยึดทรัพย์สิน ณ ภูมิลำเนา หรือสำนักทำการงานของผู้ต้องหา หรือผู้รับในระหว่างเวลาพระอาทิตย์ขึ้นถึงพระอาทิตย์ตก การส่งคำสั่งหรือประกาศยึดทรัพย์สินยังที่อื่นนอกจากสถานที่ดังกล่าวแล้ว ให้ใช้ได้ต่อเมื่อ

ก. ผู้ต้องหาหรือผู้รับยอมรับคำสั่งหรือประกาศยึดทรัพย์สินนั้นไว้ หรือ

ข. การส่งคำสั่งหรือประกาศยึดทรัพย์สินนั้นได้กระทำในสำนักงานของผู้ส่ง แล้วแต่กรณี

(2) ถ้าไม่พบผู้ต้องหาหรือบุคคลที่ระบุไว้ในคำสั่งหรือประกาศยึดทรัพย์สิน ณ ภูมิลำเนา หรือสำนักทำการงานของบุคคลนั้น ๆ ให้ส่งแก่บุคคลใด ๆ ที่มีอายุเกินยี่สิบปี ซึ่งอยู่หรือทำงานในบ้านเรือน หรือที่สำนักทำการงานที่ปรากฏว่าเป็นของผู้ต้องหา หรือบุคคลที่ระบุไว้ในประกาศยึดทรัพย์สินในเมื่อบุคคลนั้นเต็มใจรับแทน

(3) ถ้าผู้ต้องหาหรือผู้ที่ระบุไว้ในคำสั่งหรือประกาศยึดทรัพย์สินปฏิเสธไม่ยอมรับประกาศยึดทรัพย์สินโดยปราศจากเหตุผลอันชอบด้วยกฎหมาย ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ผู้ส่งคำสั่งหรือประกาศยึดทรัพย์สินขอพนักงานเจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครองที่มีอำนาจ หรือเจ้าพนักงานตำรวจไปด้วยเพื่อเป็นพยาน ถ้าผู้นั้นยังปฏิเสธไม่ยอมรับก็ให้วางคำสั่งหรือประกาศยึดทรัพย์สินไว้ ณ ที่นั้นต่อหน้าเจ้าหน้าที่

(4) ถ้าผู้มีอำนาจออกคำสั่งแต่งตั้งพนักงานเจ้าหน้าที่ให้ยึดทรัพย์สินสั่งให้ส่งประกาศยึดทรัพย์สินทางไปรษณีย์ให้จัดการส่งถึงผู้ต้องหาหรือผู้รับทางไปรษณีย์ลงทะเบียนตอบรับ

(5) ถ้าผู้มีอำนาจออกคำสั่งแต่งตั้งพนักงานเจ้าหน้าที่ให้ยึดทรัพย์สินสั่งให้ปิดคำสั่งหรือประกาศยึดทรัพย์สินให้จัดการปิดคำสั่งหรือประกาศยึดทรัพย์สินไว้ ณ ภูมิลำเนาหรือสำนักทำการงานที่ระบุไว้ในคำสั่ง หรือประกาศยึดทรัพย์สินนั้น แต่ต้องปิดไว้ในที่เปิดเผยให้เห็นได้โดยง่าย เว้นแต่ผู้มีอำนาจออกคำสั่งแต่งตั้งพนักงานเจ้าหน้าที่ให้ยึดทรัพย์สินจะสั่งเป็นอย่างอื่น

(6) ผู้มีอำนาจออกคำสั่งแต่งตั้งพนักงานเจ้าหน้าที่ให้ยึดทรัพย์สินสั่งให้ส่งมอบคำสั่ง หรือประกาศยึดทรัพย์สินแก่เจ้าพนักงานฝ่ายปกครอง หรือเจ้าพนักงานตำรวจ

ก็ให้มอบแก่เจ้าพนักงานฝ่ายปกครอง หรือเจ้าพนักงานตำรวจในท้องถิ่นแล้วปิดประกาศแสดงการมอบหมายในที่เปิดเผย ณ ภูมิลำเนาหรือสำนักทำางานของผู้ต้องหาหรือผู้รับ

(7) กรณีจะเป็นอย่างไรก็ตาม ถ้าผู้มีอำนาจออกคำสั่งแต่งตั้งพนักงานเจ้าหน้าที่ให้ยึดทรัพย์สิน สั่งให้ส่งคำสั่งหรือประกาศยึดทรัพย์สินโดยวิธีอื่นใดให้ปฏิบัติไปตามคำสั่งนั้น

(8) คำสั่งหรือประกาศยึดทรัพย์สินที่จะส่งให้ผู้ต้องหา ซึ่งเป็นพระบรมวงศานุวงศ์ หรือบุคคลใดซึ่งมีสำนักอยู่ในพระบรมมหาราชวัง ให้ทำหนังสือนำส่งคำสั่งหรือประกาศยึดทรัพย์สินเพื่อให้สำนักพระราชวังดำเนินการให้

(9) ในการส่งคำสั่ง หรือประกาศยึดทรัพย์สินให้แก่นิติบุคคลให้นำส่งแก่ผู้จัดการหรือผู้แทนอื่น ๆ ณ ภูมิลำเนาหรือสำนักทำางานของนิติบุคคลนั้น ๆ

(10) ในการส่งคำสั่ง หรือประกาศยึดทรัพย์สินต้องให้ผู้รับลงลายมือชื่อในใบรับไว้เป็นสำคัญ และให้พนักงานเจ้าหน้าที่ผู้ส่ง ลง วัน เดือน ปี เวลาที่ส่ง ลงลายมือชื่อพนักงานเจ้าหน้าที่ผู้ส่งไว้ด้วย ถ้าผู้ต้องหาหรือบุคคลที่ระบุไว้ในคำสั่ง หรือประกาศยึดทรัพย์สินไม่ได้เป็นผู้รับด้วยตนเอง ให้ทำรายงานว่าผู้รับแทนนั้นเป็นใคร อายุเท่าใด เกี่ยวข้องกันอย่างไร พร้อมทั้งใบรับ

(11) ถ้าส่งคำสั่ง หรือประกาศยึดทรัพย์สินไม่ได้ ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ผู้นำส่งทำรายงานแสดงเหตุผลที่ส่งไม่ได้โดยละเอียด เสนอต่อผู้มีอำนาจออกคำสั่งแต่งตั้งพนักงานเจ้าหน้าที่ให้ยึดทรัพย์สินพิจารณาดำเนินการตามสมควรแก่กรณีต่อไป

(12) การส่งคำสั่งยึดทรัพย์สิน หรือประกาศยึดทรัพย์สินให้พนักงานเจ้าหน้าที่ผู้นำส่งทำรายงานต่อผู้มีอำนาจออกคำสั่งแต่งตั้งพนักงานเจ้าหน้าที่ให้ยึดทรัพย์สินในวันแรกที่เปิดทำการตามปกติ

ข้อ 11 การคัดค้านการยึดทรัพย์สิน

ถ้าบุคคลใดจะยื่นคำร้องคัดค้านการยึดทรัพย์สิน โดยกล่าวอ้างว่าผู้ต้องหาไม่ใช่เจ้าของทรัพย์สินที่พนักงานเจ้าหน้าที่ได้ยึดไว้ บุคคลนั้นอาจยื่นคำร้องขอต่อผู้มีอำนาจออกคำสั่งยึดทรัพย์สินเพื่อให้มีคำสั่งปล่อยทรัพย์สินเช่นว่านั้น เมื่อพนักงานเจ้าหน้าที่ได้รับคำร้องขอเช่นว่านี้ให้รายงานต่อผู้มีอำนาจออกคำสั่งเพื่อวินิจฉัยชี้ขาดต่อไป เว้นแต่

(1) หากมีพยานหลักฐานเบื้องต้นแสดงว่าคำร้องขอนั้นไม่มีมูล และเป็นคำร้องที่ยื่นเข้ามาเพื่อประวิงให้ชักช้า ผู้มีอำนาจออกคำสั่งแต่งตั้งพนักงานเจ้าหน้าที่ให้ยึดทรัพย์สินมีอำนาจสั่งให้ผู้ร้องวางเงินต่อผู้มีอำนาจออกคำสั่งแต่งตั้งพนักงานเจ้าหน้าที่ให้ยึดทรัพย์สินนั้น ภายในเวลาที่กำหนดตามจำนวนเงินที่เห็นสมควร เพื่อเป็นประกันความเสียหายใด ๆ

ที่อาจได้รับเนื่องจากเหตุที่เนิ่นช้าอันเกิดแต่การยื่นคำร้องขอนั้น ถ้าผู้ร้องไม่ปฏิบัติตามคำสั่งเช่นว่านี้ ให้ผู้มีอำนาจออกคำสั่งแต่งตั้งพนักงานเจ้าหน้าที่ให้ยึดทรัพย์สินยกคำร้องนั้นเสีย

(2) ถ้าทรัพย์สินที่พิพาทนั้นเป็นสังหาริมทรัพย์และมีพยานหลักฐานเบื้องต้นแสดงว่าคำร้องขอนั้นไม่มีเหตุอันควรฟัง ก็ให้ผู้ออกคำสั่งแต่งตั้งพนักงานเจ้าหน้าที่ให้ยึดทรัพย์สินยกคำร้องนั้นเสีย หรือถ้าปรากฏว่าทรัพย์สินที่ยึดนั้นเป็นสังหาริมทรัพย์ที่เก็บไว้นานไม่ได้ ให้พนักงานเจ้าหน้าที่รายงานต่อผู้มีอำนาจออกคำสั่งแต่งตั้งพนักงานเจ้าหน้าที่ให้ยึดทรัพย์สินร้องขอต่อศาล ขออนุญาตขายทอดตลาดทรัพย์สินเช่นว่านี้โดยไม่ชักช้า

ข้อ 12 ทรัพย์สินที่ยึดให้จัดการ ดังนี้

(1) ทรัพย์สินที่ยึดไว้แล้ว ให้นำมาเก็บรักษาไว้ที่สำนักงานของผู้ออกคำสั่งยึดทรัพย์สิน แต่ถ้าเป็นอสังหาริมทรัพย์ หรือสิ่งของที่ลำบากต่อการขนย้ายให้มอบแก่บุคคลที่สมควรดูแลรักษาไว้

ในการที่จะให้ผู้ใดดูแลรักษาทรัพย์สินนั้น ให้ถือหลักเกณฑ์ดังต่อไปนี้

ก. ถ้าผู้ต้องหายอมรับรักษาทรัพย์สินที่ยึด และพนักงานเจ้าหน้าที่เห็นสมควรจะมอบทรัพย์สินนั้นไว้ในอารักขาของผู้ต้องหา

ข. ถ้าผู้ต้องหาไม่รับรักษาทรัพย์สินที่ยึด เมื่อพนักงานเจ้าหน้าที่เห็นสมควรจะมอบไว้ในอารักขาของผู้อื่นซึ่งครอบครองทรัพย์สินนั้นอยู่ก็ได้

ค. ถ้าไม่สามารถปฏิบัติดังกล่าวใน ก. และ ข. พนักงานเจ้าหน้าที่จะเข้าสถานที่เก็บทรัพย์สินและจ้างคนเฝ้าทรัพย์สินนั้นไว้ก็ได้

(2) ในการยึดอัญมณี เครื่องทองรูปพรรณ หรือของทีค่าอื่น ๆ ให้พนักงานเจ้าหน้าที่มอบแก่ผู้มีอำนาจออกคำสั่งยึดเก็บรักษาทรัพย์สินนั้นไว้ในที่อันปลอดภัยตามที่เห็นสมควร

(3) ให้พนักงานเจ้าหน้าที่จดไว้ในรายงานยึดทรัพย์สินโดยชัดแจ้งว่า ได้จัดการเก็บรักษาทรัพย์สินนั้นอย่างไร และต้องเสียค่าใช้จ่ายในการยึดทรัพย์สิน ค่าเช่าสถานที่เก็บรักษาทรัพย์สิน ค่าจ้างดูแลรักษาทรัพย์สินเท่าใด

(4) ถ้าพนักงานเจ้าหน้าที่จ้างคนดูแลรักษาทรัพย์สิน ให้มีการตรวจตราอีกชั้นหนึ่ง เมื่อปรากฏว่าคนดูแลรักษาทรัพย์สินละเลยต่อหน้าที่ไม่ปฏิบัติตามสัญญา ให้พนักงานเจ้าหน้าที่สั่งปรับตามข้อสัญญาทุกครั้งที่ตรวจพบ เบี้ยปรับในกรณีนี้ให้ถือเป็นเงินที่รวบรวมได้ในการยึดทรัพย์สินนั้น

(5) ให้ผู้รับรักษาทรัพย์สินโดยมีค่าตอบแทนก็ดี หรือไม่มีค่าตอบแทนก็ดี หรือผู้ให้เช่าสถานที่เก็บรักษาทรัพย์สินก็ดี ทำหนังสือสัญญากับผู้มีอำนาจออกคำสั่งแต่งตั้งพนักงานเจ้าหน้าที่ให้ยึดทรัพย์สิน

(6) ในกรณีที่มีการทำสัญญาเช่าสถานที่เก็บทรัพย์สินหรือจ้างบุคคลที่สมควรดูแลรักษาทรัพย์สินได้นำทรัพย์สินไปเก็บที่อื่น หรือได้มีการถอนการยึดทรัพย์สินให้ผู้มีอำนาจออกคำสั่งแต่งตั้งพนักงานเจ้าหน้าที่ให้ยึดทรัพย์สินบอกเลิกสัญญานั้นเสีย

ข้อ 13 ผลของการยึดทรัพย์สิน

(1) การที่ผู้ต้องหาก่อให้เกิด โอน หรือเปลี่ยนแปลงซึ่งสิทธิในทรัพย์สิน ที่ถูกยึดภายหลังที่ได้ทำการยึดไว้แล้วนั้น หากอาจใช้ยื่นแก่พนักงานเจ้าหน้าที่ได้ไม่ถึงแม้ว่าราคาแห่งทรัพย์สินนั้นจะเกินกว่าจำนวนหนี้ ตลอดจนค่าธรรมเนียมกับค่าใช้จ่ายในการยึดและผู้ต้องหาได้จำหน่ายทรัพย์สินเพียงส่วนที่เกินจำนวนนั้นก็ตาม

(2) ถ้าผู้ต้องหาได้รับมอบให้เป็นผู้อารักขาสิ่งหรือทรัพย์สินที่มีรูปร่างที่ถูกยึดหรือเป็นผู้ครอบครองสิ่งหรือทรัพย์สินที่ถูกยึด ผู้ต้องหาชอบที่จะใช้ทรัพย์สินเช่นว่านั้นได้ตามสมควร แต่ถ้าพนักงานเจ้าหน้าที่เห็นว่าผู้ต้องหาจะทำให้ทรัพย์สินที่ได้รับมอบหมายให้ในอารักขาหรือทรัพย์สินที่อยู่ในครอบครองเสียหายหรือเกือบจะเสียหาย พนักงานเจ้าหน้าที่จะระงับรักษาทรัพย์สินนั้นเสียเอง หรือตั้งให้ผู้อื่นเป็นผู้จัดการทรัพย์สินนั้นก็ได้

(3) การยึดสิ่งหรือทรัพย์สินที่มีรูปร่างนั้น ครอบไปถึงดอกผลแห่งทรัพย์สินนั้นด้วย

(4) การยึดสิ่งหรือทรัพย์สินครอบไปถึง

ก. เครื่องอุปโภค

ข. ดอกผลที่ดินของสิ่งหรือทรัพย์สิน

ค. ดอกผลธรรมดาซึ่งพนักงานเจ้าหน้าที่เป็นผู้เก็บเกี่ยวเอง

ข้อ 14 ให้พนักงานเจ้าหน้าที่จัดทำบัญชีทรัพย์สิน ดังนี้

(1) ให้ทำบัญชีทรัพย์สินที่ยึดโดยละเอียด เช่น ชื่อ ประเภท จำนวน ขนาด น้ำหนัก สภาพของทรัพย์สิน และราคาประมาณแห่งทรัพย์สินตามลำดับเลขหมายไว้

(2) การจดบัญชีทรัพย์สิน ถ้าเป็นทรัพย์สินหลายสิ่งราคาเล็กน้อยจะมัดรวมหรือกองรวมกันแล้วจัดเป็นเลขหมายเดียวกันก็ได้

ถ้าทรัพย์สินที่ยึดเป็นชุด สำหรับ การจดบัญชีให้รวมเป็นชุด เป็นสำหรับ หรือไม่รวมก็ได้ แล้วแต่จะเห็นสมควร

(3) ให้พนักงานเจ้าหน้าที่จดบัญชี และประมาณราคาทรัพย์สินที่ยึดไว้แล้ว ให้ลงลายมือชื่อรับรองบัญชีนั้นพร้อมลง วัน เดือน ปี ไว้เป็นหลักฐาน

ข้อ 15 การถอนการยึดทรัพย์สิน

ให้พนักงานเจ้าหน้าที่เสนอผู้มีอำนาจออกคำสั่งแต่งตั้งพนักงานเจ้าหน้าที่ให้ยึดทรัพย์สินเพื่อส่งถอนการยึดทรัพย์สินของผู้ต้องหาได้ในกรณีต่อไปนี้

(1) ในกรณีที่ได้อำนาจเงินประกันต่อผู้มีอำนาจออกคำสั่งยึดทรัพย์สิน หรือต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ผู้ทำการยึดทรัพย์สินเป็นจำนวนพอชำระหนี้ พร้อมค่าธรรมเนียม และค่าใช้จ่ายในการยึดทรัพย์สิน หรือได้หาประกันมาให้จนเป็นที่พอใจของผู้มีอำนาจออกคำสั่งแต่งตั้งพนักงานเจ้าหน้าที่ให้ยึดทรัพย์สินสำหรับจำนวนเงินเช่นว่านี้

(2) เมื่อได้มีคำวินิจฉัยของผู้มีอำนาจว่าไม่ควรฟ้องผู้ต้องหาหรือผู้ต้องหาหลุดพ้นจากข้อกล่าวหาของพนักงานสอบสวน หรือพนักงานอัยการสั่งไม่ฟ้องผู้ต้องหา และไม่มี การดำเนินคดีกับผู้ต้องหาอีกต่อไป

ข้อ 16 ให้ปลัดกระทรวงการคลังหรือผู้ที่ปลัดกระทรวงการคลังมอบหมาย เป็น ผู้รักษาการตามระเบียบนี้ ให้มีอำนาจในการตีความและวินิจฉัยปัญหาเกี่ยวกับการปฏิบัติตาม ระเบียบนี้

ให้ไว้ ณ วันที่ 28 มิถุนายน พ.ศ. 2538

ธารินทร์ นิมมานเหมินท์

(นายธารินทร์ นิมมานเหมินท์)

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ระเบียบกระทรวงการคลัง

ว่าด้วยการอายัดทรัพย์สิน ตามมาตรา 8

แห่งพระราชกำหนดการกู้ยืมเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชน พ.ศ. 2527

พ.ศ. 2538

การยึดหรืออายัดทรัพย์สิน ตามมาตรา 8 แห่งพระราชกำหนดฯ ให้นำบทบัญญัติตามประมวลรัษฎากร ที่เกี่ยวกับการยึดหรืออายัดทรัพย์สินมาใช้บังคับโดยอนุโลม บทบัญญัติตามประมวลรัษฎากร ที่เกี่ยวกับการยึดหรืออายัดทรัพย์สิน ตามมาตรา 12 ได้บัญญัติไว้ในวรรคสี่ว่าการยึดและขายทอดตลาดทรัพย์สิน ให้ปฏิบัติตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งโดยอนุโลม ส่วนวิธีการอายัดให้ปฏิบัติตามระเบียบที่อธิบดีกำหนดโดยอนุมัติรัฐมนตรี อธิบดีกรมสรรพากรโดยอนุมัติรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังได้กำหนดระเบียบว่าด้วยการอายัดทรัพย์สินของผู้ต้องรับผิดเสียภาษีอากรหรือนำส่งภาษีอากรตามข้อ 2 บัญญัติให้วิธีการอายัดทรัพย์สินปฏิบัติตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งโดยอนุโลม จึงวางแนวทางปฏิบัติเกี่ยวกับการอายัดทรัพย์สิน ดังต่อไปนี้

ข้อ 1 ระเบียบนี้เรียกว่า “ระเบียบกระทรวงการคลังว่าด้วยการอายัดทรัพย์สิน ตามมาตรา 8 แห่งพระราชกำหนดการกู้ยืมเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชน พ.ศ.2527 พ.ศ.2538”

ข้อ 2 ระเบียบนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันที่ 1 กรกฎาคม พ.ศ.2538 เป็นต้นไป

ข้อ 3 ในระเบียบนี้

“พระราชกำหนด” หมายความว่า พระราชกำหนดการกู้ยืมเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชน พ.ศ.2527

“พนักงานเจ้าหน้าที่” หมายความว่า ผู้ซึ่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง และรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย แต่งตั้งให้ปฏิบัติตามพระราชกำหนดนี้

“การอายัดทรัพย์สิน” หมายความว่า การสั่งให้ผู้ต้องหา และหรือบุคคลภายนอก มิให้จำหน่าย จ่าย โอน หรือกระทำนิติกรรมใด ๆ เกี่ยวกับทรัพย์สินหรือสิทธิเรียกร้องที่ได้สั่งอายัดไว้รวมตลอดถึงการสั่งให้บุคคลภายนอกมิให้นำส่งทรัพย์สินหรือชำระหนี้แก่ผู้ต้องหา และหรือให้ส่งมอบหรือชำระหนี้ต่อพนักงานเจ้าหน้าที่

“ผู้ต้องหา” หมายความว่า ผู้กู้ยืมเงินหรือบุคคลใด ได้ถูกกล่าวหาว่ากระทำความผิดฐานกู้ยืมเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชนตามมาตรา 4 หรือมาตรา 5 แห่งพระราชกำหนด แต่ยังมีได้ถูกฟ้องต่อศาล

ข้อ 4 ผู้มีอำนาจออกคำสั่งอายัดทรัพย์สิน ได้แก่ พนักงานเจ้าหน้าที่โดยอนุมัติ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง แต่งตั้งให้ดำเนินการอายัดทรัพย์สินของผู้กระทำความผิดตามพระราชกำหนดการกู้ยืมเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชน

ข้อ 5 ทรัพย์สินที่จะทำการอายัดได้ต้องเป็นทรัพย์สินที่ระบุไว้ในมาตรา 282 แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง ได้แก่

- (1) สंहาริมทรัพย์สิน
- (2) อสังหาริมทรัพย์สิน
- (3) สิทธิทั้งปวงอันมีอยู่ในทรัพย์สิน และ
- (4) เงิน

ข้อ 6 ทรัพย์สินที่ทำการอายัดไม่ได้ ได้แก่

- (1) ทรัพย์สินที่ระบุไว้ดังต่อไปนี้

ก. เครื่องนุ่งห่มหลับนอน หรือเครื่องใช้ในครัวเรือนโดยประมาณรวมกันราคาไม่เกินห้าพันบาท ในกรณีที่พนักงานเจ้าหน้าที่เห็นสมควรจะกำหนดทรัพย์สินดังกล่าวที่มีราคาเกินกว่าห้าพันบาทให้เป็นทรัพย์สินที่ไม่อาจยึดหรืออายัดก็ได้ ทั้งนี้โดยคำนึงถึงฐานะความเป็นอยู่ของผู้ต้องหา โดยได้รับความเห็นชอบจากผู้ออกคำสั่งแต่งตั้งพนักงานเจ้าหน้าที่ให้ยึดหรืออายัดทรัพย์สิน

ข. เครื่องมือหรือเครื่องใช้ที่จำเป็นในการเลี้ยงชีพหรือประกอบอาชีพ โดยประมาณรวมกันราคาไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท แต่ถ้าผู้ต้องหาไม่ขอเป็นคำร้องต่อผู้ออกคำสั่งแต่งตั้งพนักงานเจ้าหน้าที่ให้ยึดหรืออายัดทรัพย์สิน ขออนุญาตยึดหน่วงหรือใช้เครื่องมือหรือเครื่องใช้จำเป็นเพื่อดำเนินการเลี้ยงชีพ หรือประกอบวิชาชีพอันมีราคาเกินกว่าจำนวนราคาดังกล่าวแล้ว ให้ผู้มีอำนาจออกคำสั่งแต่งตั้งพนักงานเจ้าหน้าที่ให้ยึดหรืออายัดทรัพย์สิน มีอำนาจที่จะใช้ดุลพินิจอนุญาตหรือไม่อนุญาตภายในบังคับแห่งเงื่อนไขตามที่ผู้มีอำนาจออกคำสั่งเห็นสมควร

ค. วัตถุ เครื่องใช้และอุปกรณ์ที่จำเป็นต้องใช้ทำหน้าที่แทน หรือช่วยอวัยวะของผู้ต้องหา

ง. ทรัพย์สินอย่างใดที่โอนกันไม่ได้ตามกฎหมาย หรือตามกฎหมายย่อมไม่อยู่ในความรับผิดชอบแห่งการบังคับคดี

จ. ททรัพย์สินของผู้ต้องหาที่ยึดหรืออายัดได้ แต่นำออกขายทอดตลาดไม่ได้ ได้แก่ ททรัพย์อันมีลักษณะเป็นของส่วนตัวโดยแท้ เช่น หนังสือสำหรับวงศ์ตระกูล โดยเฉพาะ จดหมาย หรือสมุดบัญชีต่าง ๆ นั้น อาจยึดมาตรวจดูเพื่อประโยชน์แห่งคำสั่งนี้ได้ ถ้าจำเป็น

(2) สิทธิเรียกร้องเป็นเงินของผู้ต้องหาดังต่อไปนี้จะกระทำการอายัดไม่ได้

ก. เบี้ยเลี้ยงชีพซึ่งกฎหมายกำหนดไว้ และเงินรายได้เป็นคราว ๆ อันบุคคลภายนอกได้ยกให้เพื่อเลี้ยงชีพเป็นจำนวนตามที่มีอำนาจออกคำสั่งแต่งตั้งพนักงานเจ้าหน้าที่ให้ยึดหรืออายัดทรัพย์สินเห็นสมควร

ข. เงินเดือน ค่าจ้าง บำนาญ บำเหน็จ และเบี้ยหวัดของข้าราชการหรือลูกจ้างของรัฐบาลและเงินสงเคราะห์หรือบำนาญที่รัฐบาลจ่ายให้แก่คู่สมรสหรือญาติที่ยังมีชีวิตของบุคคลเหล่านั้น

ค. เงินเดือน ค่าจ้าง บำนาญ ค่าชดใช้ เงินสงเคราะห์ หรือเงินรายได้อื่นในลักษณะเงินเดือนของพนักงาน ลูกจ้าง หรือคนงาน นอกจากที่กล่าวไว้ใน ข. ที่นายจ้างจ่ายให้แก่บุคคลเหล่านั้นหรือคู่สมรสหรือญาติที่ยังมีชีวิตของบุคคลเหล่านั้นเป็นจำนวนตามที่มีอำนาจออกคำสั่งแต่งตั้งพนักงานเจ้าหน้าที่ให้ยึดหรืออายัดทรัพย์สินเห็นสมควร

ง. เงินฌาปนกิจสงเคราะห์ที่ผู้ต้องหาได้รับอันเนื่องมาจากความตายของบุคคลอื่นเป็นจำนวนตามที่จำเป็นในการดำเนินการฌาปนกิจศพตามฐานะของผู้ตายที่มีอำนาจออกคำสั่งแต่งตั้งพนักงานเจ้าหน้าที่ให้ยึดหรืออายัดทรัพย์สินเห็นสมควร

ในการกำหนดจำนวนเงินตาม ก. และ ค. ให้ผู้มีอำนาจออกคำสั่ง กำหนดให้ไม่น้อยกว่าอัตราเงินเดือนขั้นต่ำสุดของข้าราชการพลเรือนในขณะนั้น ทั้งนี้โดยคำนึงถึงฐานะในทางครอบครัวของผู้ต้องหา และจำนวนบุพการีและผู้สืบสันดานซึ่งอยู่ในความอุปการะของผู้ต้องหาด้วย

(3) ททรัพย์สินของกสิกรตามมาตรา 5 แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยการยึดทรัพย์สินของกสิกร พ.ศ.2475 ได้แก่

ก. พืชผลที่ยังไม่ถึงเวลาเก็บเกี่ยว

ข. พืชพันธุ์ที่ใช้ในปีต่อไป ตามปริมาณอันสมควรโดยเทียบเคียงกับเนื้อที่ ๆ กสิกรได้ทำในปีที่ล่วงมาแล้ว

ค. พืชผลที่เก็บไว้สำหรับเลี้ยงตัวและครอบครัวตามฐานานุรูปสำหรับปีหนึ่ง

ง. สัตว์และเครื่องมือประกอบอาชีพที่มีไว้พอควรแก่การดำเนินอาชีพต่อไป

(4) ทรัพย์สินที่โอนกันไม่ได้หรือไม่อยู่ในความรับผิดชอบแห่งการบังคับคดีตามกฎหมาย ได้แก่

ก. ทรัพย์สินนอกพาณิชย์ ตามมาตรา 143 แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ได้แก่ ทรัพย์สินที่ไม่สามารถจะถือเอาได้ เช่น ดวงดาว ก้อนเมฆ เป็นต้น

ข. ทรัพย์สินซึ่งไม่สามารถโอนให้กันได้โดยชอบด้วยกฎหมาย เช่น ทรัพย์สินซึ่งเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดิน ทรัพย์สินของแผ่นดินตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 1307

ค. สิทธิที่จะได้รับค่าอุปการะเลี้ยงดู ตามมาตรา 1598/41 แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์

ง. ที่วัดและที่ธรณีสงฆ์ ตามกฎหมายว่าด้วยคณะสงฆ์

จ. ทรัพย์สินตามกฎหมายอื่น เช่น ทรัพย์สินตามกฎหมายว่าด้วยการรถไฟ เป็นต้น

ข้อ 7 ข้อจำกัดในการอายัดทรัพย์สิน

(1) ให้อายัดทรัพย์สินของผู้ต้องหาได้ไม่เกินกว่าหนี้ที่ผู้ต้องหาต้องรับผิด เว้นแต่ทรัพย์สินที่อายัดนั้นไม่อาจแบ่งแยกได้

(2) เมื่อเจ้าพนักงานบังคับคดีได้ยึดหรืออายัดทรัพย์สินอย่างใดของลูกหนี้หรือผู้ต้องหาไว้แทนเจ้าหนี้ตามคำพิพากษาแล้ว ห้ามไม่ให้พนักงานเจ้าหน้าที่อายัดทรัพย์สินนั้นอีก แต่ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ยื่นคำขอโดยทำเป็นคำร้องต่อศาลที่ออกหมายบังคับคดีให้ยึดหรืออายัดทรัพย์สินนั้น ตามแบบที่ศาลกำหนดเพื่อขอเข้าเฉลี่ยในทรัพย์สินหรือเงินที่ขายหรือจำหน่ายทรัพย์สินนั้น

ในกรณีที่ศาลสั่งยึดหรืออายัดทรัพย์สินเพื่อขายทอดตลาด หรือจำหน่ายโดยวิธีอื่นให้ยื่นคำขอเฉลี่ยในทรัพย์สินก่อนสิ้นระยะเวลาสิบสี่วันนับแต่วันที่เจ้าพนักงานบังคับคดีขายทอดตลาดหรือจำหน่ายทรัพย์สินนั้น

ในกรณีที่ศาลสั่งอายัดทรัพย์สิน ให้ยื่นคำขอเสียก่อนสิ้นระยะเวลาสิบสี่วันนับแต่ชำระเงินหรือส่งมอบทรัพย์สินตามที่อายัดไว้

ในกรณีที่ศาลสั่งยึดเงิน ให้ยื่นคำร้องขอเสียก่อนสิ้นระยะเวลาสิบสี่วันนับแต่วันที่ศาลสั่งยึด

ข้อ 8 วิธีการอายัด ให้ปฏิบัติดังนี้

(1) ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ปฏิบัติเช่นเดียวกับการยึดทรัพย์สิน เมื่อได้รับอนุมัติจากรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังให้ผู้ออกคำสั่งแต่งตั้งพนักงานเจ้าหน้าที่ให้ยึดหรืออายัดทรัพย์สินลงนามในคำสั่ง

(2) การพิจารณาสั่งอายัด

ถ้าเป็นสิทธิเรียกร้องขอให้ชำระเงินหรือให้ส่งมอบสิ่งของ นอกจากพันธบัตรหลักทรัพย์ที่เป็นประกันและตราสารที่เปลี่ยนมือ ซึ่งได้แก่พันธบัตร ใบรับของคลังสินค้า ใบประทวนสินค้า ใบหุ้น ตัวเงิน เป็นต้น ให้ผู้มีอำนาจออกคำสั่งแต่งตั้งพนักงานเจ้าหน้าที่ให้ยึดหรืออายัดทรัพย์สินได้ โดยคำสั่งอายัดนั้นต้องระบุข้อห้ามดังนี้

ก. ห้ามผู้ต้องหาจำหน่ายสิทธิเรียกร้องตั้งแต่วันที่ได้ออกคำสั่งนั้นให้ และ

ข. ห้ามบุคคลภายนอกชำระเงินหรือส่งมอบสิ่งของให้แก่ผู้ต้องหา แต่ให้ชำระหรือส่งมอบให้แก่พนักงานเจ้าหน้าที่ ณ เวลาหรือภายในกำหนดเวลาตามที่กำหนดไว้ในคำสั่ง

(3) เมื่อผู้มีอำนาจออกคำสั่งแต่งตั้งพนักงานเจ้าหน้าที่ให้ยึดหรืออายัดทรัพย์สินลงนามในคำสั่งแล้วให้ส่งเรื่องคืนให้พนักงานเจ้าหน้าที่เพื่อดำเนินการส่งคำสั่งอายัดให้แก่ผู้ต้องหา และบุคคลซึ่งต้องรับผิดชอบเพื่อชำระเงินหรือส่งมอบสิ่งของนั้น

ข้อ 9 วิธีการส่งคำสั่งหรือหนังสือแจ้งการอายัดให้แก่ผู้รับคำสั่งอายัด และผู้ต้องหาให้ปฏิบัติดังนี้และประกาศยึดทรัพย์สินให้ปฏิบัติดังนี้

(1) ให้ส่ง ณ ภูมิลำเนาหรือสำนักทำราชการของผู้รับในระหว่างเวลาพระอาทิตย์ขึ้นถึงเวลาพระอาทิตย์ตก การส่งคำสั่งอายัดยังที่อื่นนอกจากสถานที่ดังกล่าวแล้วให้ใช้ได้ต่อเมื่อ

ก. ผู้ต้องหาหรือผู้รับยอมรับคำสั่งอายัดนั้นไว้ หรือ

ข. การส่งคำสั่งอายัดนั้นได้กระทำในสำนักงานของผู้ส่ง

(2) ถ้าไม่พบผู้ต้องหาหรือบุคคลที่ระบุไว้ในคำสั่งอายัด ณ ภูมิลำเนาหรือสำนักทำราชการของบุคคลนั้น ๆ ให้ส่งแก่บุคคลใด ๆ ที่มีอายุเกินยี่สิบปี ซึ่งอยู่หรือทำงานในบ้านเรือนหรือที่สำนักทำราชการที่ปรากฏว่าเป็นของผู้ต้องหาหรือบุคคลที่ระบุไว้ในคำสั่งในเมื่อบุคคลนั้นเต็มใจรับแทน

(3) ถ้าผู้ต้องหาหรือผู้ที่ระบุไว้ในคำสั่งอายัดปฏิเสธไม่ยอมรับคำสั่งอายัด โดยปราศจากเหตุผลอันชอบด้วยกฎหมาย ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ผู้ส่งคำสั่งอายัด

ขอพนักงานเจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครองที่มีอำนาจหรือตำรวจไปด้วยเพื่อเป็นพยาน ถ้าผู้นั้นยังปฏิเสธ ไม่ยอมรับก็ให้วางคำสั่งอาัยัดไว้ ณ ที่นั้นต่อหน้าเจ้าหน้าที่

(4) ถ้าผู้มีอำนาจออกคำสั่งแต่งตั้งพนักงานเจ้าหน้าที่ให้ยึดหรืออายัดทรัพย์สิน ให้ส่งคำสั่งอาัยัดทางไปรษณีย์ ให้จัดการส่งถึงผู้ต้องหา หรือผู้รับทางไปรษณีย์ ลงทะเบียนตอบรับ

(5) ถ้าผู้มีอำนาจออกคำสั่งแต่งตั้งพนักงานเจ้าหน้าที่ให้ยึดหรืออายัดทรัพย์สิน สั่งให้ปิดคำสั่งอาัยัด ให้จัดการปิดคำสั่งอาัยัดไว้ ณ ภูมิลำเนาหรือสำนักทำการงาน ที่ระบุไว้ในคำสั่งอาัยัดนั้น แต่ต้องปิดไว้ในที่เปิดเผยให้เห็นได้โดยง่าย เว้นแต่ผู้มีอำนาจออกคำสั่ง จะสั่งเป็นอย่างอื่น

(6) ผู้มีอำนาจออกคำสั่งแต่งตั้งพนักงานเจ้าหน้าที่ให้ยึดหรืออายัดทรัพย์สิน สั่งให้ส่งมอบคำสั่งอาัยัดแก่เจ้าพนักงานฝ่ายปกครองหรือเจ้าพนักงานตำรวจ ก็ให้มอบแก่เจ้าพนักงานฝ่ายปกครองหรือเจ้าพนักงานตำรวจในท้องถิ่น แล้วปิดประกาศแสดงการมอบหมายในที่เปิดเผย ณ ภูมิลำเนาหรือสำนักทำการงานของผู้ต้องหาหรือผู้รับ

(7) กรณีจะเป็นอย่างไรก็ตาม ถ้าผู้มีอำนาจออกคำสั่งแต่งตั้งพนักงานเจ้าหน้าที่ให้ยึดหรืออายัดทรัพย์สิน สั่งให้ส่งคำสั่งอาัยัดโดยวิธีอื่นใด ให้ปฏิบัติไปตามคำสั่งนั้น

(8) คำสั่งอาัยัดที่จะส่งให้แก่พระบรมวงศานุวงศ์หรือบุคคลใด ซึ่งมีสำนักอยู่ในพระบรมมหาราชวัง ให้ผู้มีอำนาจออกคำสั่งทำหนังสือนำส่งคำสั่งอาัยัดเพื่อให้สำนักพระราชวังดำเนินการให้

(9) การส่งคำสั่งอาัยัดให้แก่นิติบุคคลให้นำส่งแก่ผู้จัดการหรือผู้แทนอื่น ๆ ณ ภูมิลำเนาหรือสำนักทำการงานของนิติบุคคลนั้น

(10) ในการส่งคำสั่งอาัยัด ต้องให้ผู้รับลงลายมือชื่อในใบรับไว้เป็นสำคัญและให้พนักงานเจ้าหน้าที่ผู้ส่ง ลงวัน เดือน ปี เวลาที่ส่ง ลงลายมือชื่อพนักงานเจ้าหน้าที่ผู้ส่งไว้ด้วย ถ้าบุคคลที่ระบุไว้ในคำสั่งอาัยัดไม่ได้เป็นผู้รับด้วยตนเอง ให้ทำรายงานว่าผู้รับแทนนั้นเป็นใคร อายุเท่าใด เกี่ยวข้องกันอย่างไร พร้อมทั้งใบรับ

(11) ถ้าส่งคำสั่งอาัยัดไม่ได้ ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ผู้นำส่งทำรายงานแสดงเหตุผลที่ส่งไม่ได้โดยละเอียด เสนอต่อผู้มีอำนาจออกคำสั่งแต่งตั้งพนักงานเจ้าหน้าที่ให้ยึดหรืออายัดทรัพย์สินพิจารณาดำเนินการตามสมควรแก่กรณีต่อไป

(12) การส่งคำสั่งอาัยัดหรือหนังสือแจ้งการอายัด ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ผู้นำส่งทำรายงานผลการส่งต่อผู้มีอำนาจออกคำสั่งในส่งหรือในวันแรกที่เปิดทำการตามปกติ

ข้อ 10 การคัดค้านคำสั่งอายัด

ถ้าบุคคลภายนอกได้รับคำสั่งอายัดปฏิเสธหรือโต้แย้งหน้าที่เรียกร้องเอาแก่ตน ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ผู้ออกคำสั่งแต่งตั้งพนักงานเจ้าหน้าที่ให้ยึดหรืออายัดทรัพย์สินออกหนังสือเรียกโดยอาศัยอำนาจตามมาตรา 7 (1) แห่งพระราชกำหนดฯ ให้บุคคลดังกล่าวมาให้อัยคำหรือเพื่อทำการไต่สวนในกรณีที่มีความจำเป็นต้องตรวจสอบบัญชี เอกสาร หรือหลักฐานต่าง ๆ ก็ให้ออกหนังสือเรียกตามมาตรา 7 (3) หรือออกคำสั่งให้พนักงานเจ้าหน้าที่ออกทำการตรวจสอบหรือค้นบัญชี เอกสาร หรือหลักฐานอื่นตามมาตรา 7 (4) หากการตรวจสอบไต่สวนและจากการตรวจสอบบัญชี เอกสาร หลักฐานต่าง ๆ ปรากฏแก่พนักงานเจ้าหน้าที่ว่า หน้าที่เรียกร้องนั้นมีอยู่จริงก็ให้ออกคำสั่งเตือนให้บุคคลนั้นปฏิบัติตามคำสั่งอายัดอีกครั้งหนึ่ง ถ้าบุคคลดังกล่าวยังดื้อดึงไม่ปฏิบัติตามคำสั่งอายัดให้พนักงานเจ้าหน้าที่รายงานผู้มีอำนาจออกคำสั่งเพื่อพิจารณาดำเนินคดีอาญาตามมาตรา 13 แห่งพระราชกำหนดฯ และในขณะเดียวกันก็ให้ดำเนินคดีแพ่งฟ้องร้องให้บุคคลดังกล่าวรับผิดชอบเสมือนหนึ่งบุคคลนั้นเป็นผู้ต้องหาว่ากระทำความผิดฐานกักขังเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชนตามมาตรา 4 หรือมาตรา 5 แห่งพระราชกำหนดฯ และตลอดจนค่าแห่งความเสียหายใด ๆ ที่เกิดขึ้นเพราะไม่ปฏิบัติตามคำสั่งอายัดทรัพย์สินพร้อมกันไปด้วย

ถ้าไม่มีการคัดค้านการอายัด แต่บุคคลผู้ได้รับคำสั่งอายัดมิได้ปฏิบัติตามคำสั่งอายัดให้พนักงานเจ้าหน้าที่ดำเนินการเช่นเดียวกับที่กล่าวข้างต้น

ข้อ 11 การจัดการสิทธิเรียกร้องอื่น ๆ

ถ้าเป็นสิทธิเรียกร้องอื่น ๆ เช่น สัญญาจ้างทำการทำงานต่าง ๆ ซึ่งผู้ต้องหาได้ชำระเงินทั้งหมดหรือแต่บางส่วนแล้ว แต่บุคคลภายนอกยังทำงานไม่เสร็จตามสัญญาให้พนักงานเจ้าหน้าที่ร้องขอให้ผู้มีอำนาจออกคำสั่งแต่งตั้งพนักงานเจ้าหน้าที่ให้ยึดหรืออายัดทรัพย์สิน มีหนังสือเรียกบุคคลนั้นซึ่งเป็นผู้สัญญากับผู้ต้องหามาพบ หากบุคคลนั้นไม่ปฏิบัติตามหนังสือเรียกหรือไม่ยอมชำระหนี้ดังกล่าว ก็ให้เสนอเรื่องให้ผู้มีอำนาจออกคำสั่งแต่งตั้งพนักงานเจ้าหน้าที่ให้ยึดหรืออายัดทรัพย์สินเพื่อพิจารณาดำเนินการฟ้องบุคคลภายนอกนั้นต่อศาลเรียกค่าสินไหมทดแทน เพื่อนำเงินที่ได้มาส่งมอบให้แก่เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์รวบรวมชำระหนี้ให้แก่ผู้ให้กู้ยืมเงินต่อไป

ข้อ 12 ทรัพย์สินที่ถูกอายัดให้จัดการดังต่อไปนี้

(1) ถ้าเป็นโฉนดที่ดิน เอกสารสิทธิ พันธบัตร หลักทรัพย์ที่เป็นประกันหรือตราสารที่เปลี่ยนมือได้ซึ่งเป็นของผู้ต้องหาว่ากระทำความผิดตามพระราชกำหนดฯ ออกให้แก่ผู้ถือหรือออกในนามของผู้ต้องหาให้พนักงานเจ้าหน้าที่ส่งมอบให้แก่ผู้ออกคำสั่งแต่งตั้งพนักงานเจ้าหน้าที่ให้ยึดหรืออายัดเก็บรักษาไว้ในตู้รับรักษาหรือในที่ปลอดภัย

(2) ถ้าสิ่งของที่จะต้องส่งมอบตามสิทธิเรียกร้องที่ถูกอายัดนั้น ได้ส่งมอบให้แก่พนักงานเจ้าหน้าที่แล้ว ให้เก็บรวบรวมและดูแลรักษาทรัพย์สินให้เรียบร้อย

(3) ทรัพย์สินที่อายัดตาม (1) และหรือ (2) ให้เก็บรักษาไว้ไม่เกิน 90 วัน เว้นแต่ได้มีการฟ้องคดีต่อศาล ให้เก็บรักษาทรัพย์สินไว้ต่อไปจนกว่าศาลจะสั่งเป็นอย่างอื่น

ข้อ 13 ผลของการอายัด

(1) การอายัดทรัพย์สินมีผลโดยทั่ว ๆ ไปดังนี้

ก. การที่ผู้ต้องหาว่ากระทำความผิดตามพระราชกำหนดฯ ได้ก่อให้เกิด โอน หรือเปลี่ยนแปลงซึ่งสิทธิเรียกร้องที่ถูกอายัดภายหลังที่ได้ทำการอายัดไว้แล้ว นั้น หากเจ้าพนักงานเจ้าหน้าที่ได้ไม่ ถึงแม้ว่าราคาแห่งสิทธิเรียกร้องนั้นจะเกินกว่า จำนวนหนี้ตลอดจนค่าธรรมเนียมกับค่าใช้จ่ายในการยึดและขายทอดตลาด และผู้ต้องหา ได้จำหน่ายสิทธิเรียกร้องนั้นเพียงส่วนที่เกินจำนวนนั้นก็ตาม

ข. การชำระหนี้โดยบุคคลภายนอกตามที่ระบุไว้ในคำสั่ง อายัดทรัพย์สิน ให้ถือว่าเป็นการชำระหนี้ของผู้ต้องหาตามกฎหมาย

(2) ผลการอายัดสิทธิเรียกร้องให้ชำระเงินหรือส่งมอบทรัพย์สิน

ก. สิทธิเรียกร้องให้ชำระเงิน การอายัดสิทธิเรียกร้องแห่ง รายได้เป็นคราว ๆ ให้รวมถึงจำนวนเงินที่ถึงกำหนดชำระภายหลังการอายัดนั้นด้วย แต่ทั้งนี้ ต้องพิจารณาว่าคำสั่งอายัดนั้นรวมถึงเงินที่ต้องชำระภายหลังการอายัดด้วยหรือไม่

ข. สิทธิเรียกร้องให้ชำระเงินแต่มีจำนวนเป็นประกัน ถ้าสิทธิเรียกร้องของผู้ต้องหา ซึ่งมีต่อบุคคลภายนอกในอันที่จะเรียกให้ชำระเงินจำนวนหนึ่งนั้น มีจำนวนเป็นประกัน การอายัดสิทธิเรียกร้องให้รวมถึงการจำนองด้วย แต่ทั้งนี้พนักงานเจ้าหน้าที่ ต้องแจ้งคำสั่งอายัดไปยังเจ้าพนักงานผู้รับผิดชอบทะเบียนสิทธิและนิติกรรมให้เจ้าพนักงานดังกล่าว จดแจ้งไว้ในทะเบียนด้วย

ข้อ 14 ให้พนักงานเจ้าหน้าที่จัดทำบัญชีรายละเอียดทรัพย์สินที่อายัดตามแบบ ที่กำหนด

ข้อ 15 การถอนคำสั่งอายัดทรัพย์สิน

เมื่อปรากฏว่าหนี้ตามคำสั่งอายัดหรือสิทธิเรียกร้องของผู้ต้องหาอันมีต่อบุคคลภายนอกมิได้มีอยู่จริงหรือไม่มีมูลหนี้ต่อกันให้ผู้มีอำนาจออกคำสั่งถอนการอายัด หากมีทรัพย์สินอยู่กับพนักงานเจ้าหน้าที่ก็ให้คืนให้แก่ผู้ถูกอายัดโดยเร็วด้วย

ข้อ 16 ให้ปลัดกระทรวงการคลังหรือผู้ที่ปลัดกระทรวงการคลังมอบหมาย เป็น
ผู้รักษาการตามระเบียบนี้ และวินิจฉัยปัญหาเกี่ยวกับการปฏิบัติตามระเบียบนี้

ให้ไว้ ณ วันที่ 28 มิถุนายน พ.ศ. 2538

ธารินทร์ นิมมานเหมินท์
(นายธารินทร์ นิมมานเหมินท์)
รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

**ระเบียบคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน
ว่าด้วยการเก็บรักษาและการจัดการทรัพย์สินที่ถูกยึดหรืออายัด**

พ.ศ. ๒๕๕๓

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๒๕ (๓) และมาตรา ๕๗ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. ๒๕๔๒ อันเป็นพระราชบัญญัติที่มีบทบัญญัติบางประการเกี่ยวกับการจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคล ซึ่งมาตรา ๒๕ ประกอบกับมาตรา ๓๕ มาตรา ๓๗ มาตรา ๔๘ และมาตรา ๕๐ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย บัญญัติให้กระทำได้โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินออกระเบียบไว้ ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ระเบียบนี้เรียกว่า “ระเบียบคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินว่าด้วยการเก็บรักษาและการจัดการทรัพย์สินที่ถูกยึดหรืออายัด พ.ศ. ๒๕๕๓”

ข้อ ๒ ระเบียบนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษา เป็นต้นไป

ข้อ ๓ ให้เลขาธิการรักษาการตามระเบียบนี้ และให้มีอำนาจออกระเบียบ ประกาศ หรือคำสั่ง เพื่อปฏิบัติการตามระเบียบนี้

ในกรณีที่มีปัญหาเกี่ยวกับการปฏิบัติตามระเบียบนี้ ให้เลขาธิการเสนอให้คณะกรรมการวินิจฉัยชี้ขาด

หมวด ๑

หน้าที่เก็บรักษาทรัพย์สิน

ข้อ ๔ ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ซึ่งยึดหรืออายัดทรัพย์สิน นำทรัพย์สินนั้นและหรือเอกสารที่เกี่ยวข้องเท่าที่มีมาส่งมอบให้ผู้อำนวยการกองบริหารจัดการทรัพย์สินเพื่อเก็บรักษาไว้ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในระเบียบนี้

ในกรณีที่ทรัพย์สินที่ยึดหรืออายัดไว้เป็นอสังหาริมทรัพย์หรือเป็นกิจการ เช่น อุตสาหกรรม พาณิชยกรรม เกษตรกรรม ที่มีรายได้จากการประกอบกิจการดังกล่าว ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ตามวรรคหนึ่งรายงานเลขอาธิการทันที เพื่อพิจารณาสั่งการโดยเร็ว

ข้อ ๕ ให้ผู้อำนวยการกองบริหารจัดการทรัพย์สินมีหน้าที่เก็บรักษาทรัพย์สินที่ยึดหรืออายัด

ในกรณีที่มีเหตุจำเป็นและสมควร เลขอาธิการจะมีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการขึ้น คณะหนึ่งหรือหลายคณะ ประกอบด้วยข้าราชการในสำนักงานจำนวนไม่น้อยกว่าสามคน หรือจะมีคำสั่งแต่งตั้งผู้อำนวยการกองบริหารจัดการทรัพย์สินให้เป็นผู้มีหน้าที่เก็บรักษาทรัพย์สินประเภทใดหรือทรัพย์สินรายใดโดยเฉพาะก็ได้

ข้อ ๖ ให้ผู้มีหน้าที่เก็บรักษาทรัพย์สินตามข้อ ๕ มีหน้าที่ ดังต่อไปนี้

- (๑) ตรวจสอบความถูกต้องของทรัพย์สินที่จะต้องเก็บรักษาหรือส่งมอบ
- (๒) จัดทำบัญชีทรัพย์สินที่เก็บรักษา
- (๓) จัดทำหลักฐานการรับหรือส่งมอบทรัพย์สิน
- (๔) เก็บรักษาอายุแฉหรือรหัสของสถานที่เก็บรักษาทรัพย์สินตามข้อ ๗
- (๕) ตรวจสอบสภาพทรัพย์สิน เช่น ความชำรุดบกพร่อง และรายงานความเปลี่ยนแปลงหรือผลการตรวจสอบสภาพทรัพย์สิน ทั้งนี้ ตามที่เลขอาธิการกำหนด
- (๖) เก็บรักษาทรัพย์สินที่ได้รับมอบไว้ในที่ปลอดภัย
- (๗) ส่งมอบทรัพย์สินแก่บุคคลที่เลขอาธิการมีคำสั่ง

ข้อ ๗ การเก็บรักษาอายุแฉหรือรหัสให้แยกกัน โดยให้ผู้อำนวยการกองบริหารจัดการทรัพย์สินเก็บรักษาอายุแฉหรือรหัส และข้าราชการที่มีหน้าที่เกี่ยวข้องตั้งแต่ระดับ ๗ ขึ้นไป และข้าราชการที่มีหน้าที่เกี่ยวข้องตั้งแต่ระดับ ๖ ขึ้นไป ในกองบริหารจัดการทรัพย์สิน เก็บรักษาอายุแฉคนละหนึ่งดอก

หมวด ๒

วิธีการเก็บรักษาทรัพย์สิน

ข้อ ๘ ในการเก็บรักษาทรัพย์สิน ให้พึงปฏิบัติ ดังต่อไปนี้

- (๑) จัดทำบัตรหรือเครื่องหมายติดไว้กับทรัพย์สินนั้นตามบัญชีทรัพย์สินที่เก็บรักษาตามข้อ ๖ (๒) เพื่อสะดวกและง่ายต่อการค้นหาและอ้างอิง

(๒) เก็บรักษาทรัพย์สินตามประเภท สภาพ และขนาดของทรัพย์สินในสถานที่หรือห้องที่มั่นคงแข็งแรงและปลอดภัย

ข้อ ๙ ถ้าทรัพย์สินที่ต้องเก็บรักษาเป็นอสังหาริมทรัพย์หรือสังหาริมทรัพย์ที่ไม่สะดวกต่อการขนย้าย ให้ผู้มีหน้าที่เก็บรักษาทรัพย์สินดำเนินการดังต่อไปนี้

(๑) ในกรณีที่เห็นสมควร อาจจัดให้เจ้าของหรือผู้ครอบครองทรัพย์สินดูแลทรัพย์สินต่อไปได้ ถ้าเจ้าของหรือผู้ครอบครองทรัพย์สินยินยอม หรือ

(๒) จัดให้ผู้อื่นดูแลรักษาทรัพย์สิน เช่น จ้างคนเฝ้าทรัพย์สิน

ข้อ ๑๐ ถ้าทรัพย์สินที่ต้องเก็บรักษาเป็นทรัพย์สินตามข้อ ๔ วรรคสอง เลขอาถรรพ์จะมีคำสั่งแต่งตั้งผู้จัดการหรือมีคำสั่งให้เช่าอสังหาริมทรัพย์หรือกิจการดังกล่าว โดยให้ส่งมอบเงินรายได้ทั้งหมดหรือบางส่วนแก่ผู้มีหน้าที่เก็บรักษาทรัพย์สินภายในเวลาและตามเงื่อนไขที่กำหนดก็ได้ เพื่อเก็บรักษาเช่นเดียวกับทรัพย์สิน และเมื่อได้ดำเนินการดังกล่าวแล้วให้รายงานคณะกรรมการทราบดีในโอกาสแรกที่มีการประชุม

ข้อ ๑๑ ถ้าทรัพย์สินที่ต้องเก็บรักษาเป็นเงินสด ให้รับนำเข้าฝากสถาบันการเงินตามที่คณะกรรมการธุรกรรมกำหนดภายในวันที่รับทรัพย์สินโดยมีเช็ค หากไม่สามารถนำเข้าฝากได้ทันเนื่องจากสถาบันการเงินปิดทำการแล้ว ให้นำเข้าฝากในโอกาสแรกที่สถาบันการเงินเปิดทำการ

ในกรณีที่ทรัพย์สินที่เก็บรักษาเป็นเงินตราต่างประเทศที่อาจแลกเปลี่ยนเป็นเงินไทยได้ ให้แลกเปลี่ยนเป็นเงินไทยและเก็บรักษาไว้ตามวรรคหนึ่ง

ข้อ ๑๒ ถ้าทรัพย์สินที่ต้องเก็บรักษาเป็นอสังหาริมทรัพย์ เครื่องทองรูปพรรณ หรือของมีค่าอื่นทำนองเดียวกัน ให้ผู้มีหน้าที่เก็บรักษาทรัพย์สินตามข้อ ๕ เก็บรักษาทรัพย์สินไว้ในที่ปลอดภัยตามที่เห็นสมควร โดยทำบัญชีทรัพย์สินที่เก็บรักษาตามข้อ ๖ (๒) ให้มีรายละเอียดเกี่ยวกับทรัพย์สินนั้นตามสมควรด้วย

หมวด ๓

วิธีการจัดการทรัพย์สิน

ข้อ ๑๓ การเคลื่อนย้ายทรัพย์สินออกนอกสถานที่เก็บรักษาทรัพย์สิน จะกระทำได้เมื่อได้รับอนุญาตเป็นหนังสือจากเลขอาถรรพ์ก่อน

ข้อ ๑๔ ให้ผู้มีหน้าที่เก็บรักษาทรัพย์สินรายงานต่อเลขอาถรรพ์โดยเร็วเพื่อพิจารณาสั่งการตามที่เห็นสมควร เมื่อปรากฏว่า

(๑) ทรัพย์สินนั้นมีสภาพเป็นของสด ของเสียได้ หรือถ้าหน่วงช้าไว้จะเป็น การเสี่ยงต่อความเสียหายหรือค่าใช้จ่ายจะเกินส่วนแห่งค่าของทรัพย์สินนั้น

(๒) ทรัพย์สินนั้นมีลักษณะที่อาจทำให้สกปรกเลอะเทอะหรือมีกลิ่น หรืออาจ รมควันหรือก่อความรำคาญ

(๓) ทรัพย์สินนั้นมีน้ำหนักมาก หรือไม่สะดวกต่อการเคลื่อนย้าย หรือมีขนาด ใหญ่มาก หรือเปลืองเนื้อที่ในการเก็บรักษา

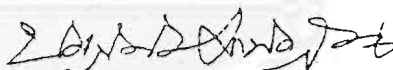
(๔) ทรัพย์สินนั้นเป็นทรัพย์สินซึ่งโดยสภาพอาจก่อให้เกิดอันตรายได้ง่าย เช่น สารเคมี หรือสิ่งที่เป็นเชื้อเพลิง

(๕) ทรัพย์สินนั้นเป็นทรัพย์สินที่ต้องเก็บรักษาไว้ในสถานที่โดยเฉพาะเพื่อรักษา คุณภาพของตัวทรัพย์สิน หรือเป็นทรัพย์สินที่มีขั้นตอนหรือวิธีการเก็บรักษาเป็นพิเศษ

ข้อ ๑๕ ในกรณีที่เลขาธิการเห็นว่าทรัพย์สินที่ต้องเก็บรักษาตามข้อ ๑๔ ไม่ เหมาะสมที่จะเก็บรักษาไว้ หรือเก็บรักษาไว้จะเป็นภาระแก่ทางราชการมากเกินไป เลขาธิการอาจสั่งให้ผู้มีส่วนได้เสียรับทรัพย์สินนั้นไปดูแลและใช้ประโยชน์ หรือนำทรัพย์สินนั้น ออกขายทอดตลาด หรือนำไปใช้เพื่อประโยชน์ของทางราชการได้ ทั้งนี้ ตามระเบียบว่าด้วย การให้ผู้มีส่วนได้เสียรับทรัพย์สินไปดูแลและใช้ประโยชน์ การนำทรัพย์สินออกขายทอดตลาด และการนำทรัพย์สินไปใช้เพื่อประโยชน์ของทางราชการ

ข้อ ๑๖ ค่าใช้จ่ายในการเก็บรักษาทรัพย์สินให้ใช้เงินจากงบประมาณ ทั้งนี้ ตามที่ เลขาธิการกำหนดโดยความเห็นชอบของกระทรวงการคลัง

ประกาศ ณ วันที่ ๗ กันยายน พ.ศ. ๒๕๔๓

(นายบัญญัติ บรรทัดฐาน)

ประธานกรรมการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน

ประวัติผู้เขียน

นายสันติ นรัจฉรียางกูร เกิดเมื่อวันที่ 14 กุมภาพันธ์ พ.ศ.2518 ที่ กรุงเทพมหานคร

ประวัติการศึกษา สำเร็จปริญญาวิทยาศาสตรบัณฑิต ของคณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ เมื่อ พ.ศ.2539 สำเร็จเป็นเนติบัณฑิตไทย ของสำนักอบรมศึกษากฎหมายแห่งเนติบัณฑิตยสภา สมัยที่ 51 เมื่อ พ.ศ.2541 และเข้าศึกษาต่อในหลักสูตรปริญญา นิติศาสตรมหาบัณฑิต ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เมื่อ พ.ศ.2542

ประวัติการทำงาน เริ่มทำงานในตำแหน่งนิติกร ของธนาคารนครธน จำกัด (มหาชน) เมื่อ พ.ศ. 2540 และได้ลาออกเมื่อ พ.ศ. 2542 ปัจจุบันทำงานในตำแหน่งนายความ ของธนาคารกรุงเทพ จำกัด (มหาชน)

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย